

dömda, dels att taga befattning med tillsyn och annan verksamhet beträffande villkorligt frigivna, dels ock att biträda vid personundersökning i brottmål. Vidare skall konsulent, då han därtill anlitas, ägna sig åt eftervård av andra från fångvårdsanstalt frigivna än villkorligt frigivna ävensom av personer som utskrivits från anstalt för verkställighet av ungdomsfängelse, förvaring eller internering.

Vad angår personundersökningsuppgiften har konsulent att till domstol på begäran lämna uppgift å personer lämpliga såsom personundersökare och övervakare. Han skall jämväl eljest tillhandagå domstolarna med upplysningar och åtgärder som kan vara av betydelse för tillämpningen av lagen om villkorlig dom. Vidare har konsulent att bistå personundersökare med råd och upplysningar. Konsulent är pliktig att, i den mån det kan ske utan att övriga tjänsteåligganden eftersättes, utan särskild ersättning mottaga uppdrag som personundersökare.

I fråga om villkorligt dömda har konsulent, å ena sidan, att söka lämna villkorligt dömd hjälp och stöd vid förefallande behov och, å andra sidan, att bistå övervakaren med råd och upplysningar samt att öva uppsikt över övervakningen. Finner konsulent vid uppsiktens utövande anledning till anmärkning, skall han söka åstadkomma rättelse genom råd och anvisningar. Kan missförhållande icke på dylikt sätt avhjälpas eller kräves eljest åtgärd av övervakningsdomstolen, åligger det konsulenten att göra erforderlig framställning därom. I den mån det kan ske utan att övriga tjänsteåligganden eftersättes, är konsulent pliktig att på kallelse inställa sig hos övervakningsdomstol för att dryfta åtgärder med avseende å villkorligt dömda ävensom att utan särskild ersättning mottaga uppdrag som övervakare. Erfar konsulent att villkorligt dömd, som icke står under övervakning, åsidosätter vad till följd av den villkorliga domen åligger honom, har konsulenten att, där råd och föreställningar finnes icke vara tillfyllest, göra framställning om lämplig åtgärd hos den domstol som först avgjort det mål, vari den villkorliga domen meddelats.

Det åligger konsulent att biträda styresman vid fångvårdsanstalt och fångvårdsstyrelsen med att anordna eftervård åt dem som skall frigivas. Han skall på begäran lämna uppgift å personer lämpliga såsom tillsynsmän för dem som skall villkorligt frigivas så ock eljest tillhandagå styresmannen och styrelsen med upplysningar och annan utredning angående omhändertagande av villkorligt frigivna. I den mån det kan ske utan att övriga tjänsteåligganden eftersättes, är konsulent pliktig att på kallelse deltaga i sammanträde med anstaltsnämnd ävensom att utan särskild ersättning mottaga uppdrag såsom tillsynsman.

Beträffande villkorligt frigivna har konsulent motsvarande uppgifter som i fråga om villkorligt dömda. Han skall sålunda, å ena sidan, söka lämna villkorligt frigiven hjälp och stöd vid förefallande behov och, å andra sidan, bistå tillsynsmannen med råd och upplysningar samt öva uppsikt å tillsynen. Finner konsulent vid uppsiktens utövande anledning till anmärkning, skall han söka åstadkomma rättelse eller göra erforderlig framställning hos fång-

vårdsstyrelsen. Erfar konsulent att villkorligt frigiven som icke står under tillsyn åsidosätter vad till följd av frigivningen åligger honom, har konsulenten att, där råd och föreställningar finnes icke vara tillfyllest, göra framställning hos styrelsen om lämplig åtgärd.

Skyddsassistent har att enligt konsulentens anvisningar biträda konsulenten i hans arbete och i konsulentens ställe fullgöra uppgifter som eljest ankommer på denne, dock ej uppgift som enligt lag ankommer på konsulent.

Sedan en skyddskonsulentorganisation av mindre omfattning inrättats under 1942, anslog 1943 års riksdag medel till en organisation, omfattande 13 skyddskonsulenter och 5 skyddsassistenter. Uthyggnaden av organisationen har därefter skett successivt. Personalen förstärktes från och med den 1 juli 1947 med 1 assistent, varefter 1950 års riksdag beviljade medel som möjliggjorde anställande av ytterligare 6 assistenter. Efter beslut av 1952 års riksdag tillfördes organisationen ännu 1 assistent. Den senaste utökningen skedde genom beslut av 1953 års riksdag, varigenom 3 konsulenter och 5 assistenter tillkom. Den nuvarande organisationen består sålunda av sammanlagt 16 konsulenter och 18 assistenter, fördelade på 15 skyddskonsulentdistrikt. Distriktens benämning och omfattning samt antalet konsulenter och assistenter jämte deras stationeringsorter framgår av följande sammanställning.

Första distriktet:	Stockholms stad; två konsulenter och fyra assistenter i Stockholm.
Andra distriktet:	Stockholms och Uppsala län; en konsulent och två assistenter i Stockholm.
Tredje distriktet:	Södermanlands och Östergötlands län; en konsulent och en assistent i Norrköping.
Fjärde distriktet:	Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län; en konsulent i Växjö och en assistent i Kalmar.
Femte distriktet:	Gotlands län; en konsulent i Visby.
Sjätte distriktet:	Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län; en konsulent och tre assistenter i Malmö.
Sjunde distriktet:	Göteborgs och Bohus samt Hallands län; en konsulent och tre assistenter i Göteborg.
Ättonde distriktet:	Älvsborgs och Skaraborgs län; en konsulent och en assistent i Borås.
Nionde distriktet:	Värmlands och Örebro län; en konsulent och en assistent i Karlstad samt en assistent i Örebro.
Tionde distriktet:	Västmanlands och Kopparbergs län; en konsulent i Falun och en assistent i Västerås.
Elfte distriktet:	Gävleborgs län; en konsulent i Gävle.
Tolfte distriktet:	Västernorrlands län med undantag av Ångermanlands mellersta domsaga och Ångermanlands västra domsaga; en konsulent i Sundsvall.

Frettonde distriktet:	Jämtlands län samt Ångermanlands mellersta domsaga och Ångermanlands västra domsaga; en konsulent i Östersund.
Fjortonde distriktet:	Västerbottens län; en konsulent i Umeå.
Femtonde distriktet:	Norrbottnens län; en konsulent i Luleå.

Inom första distriktet är arbetet fördelat på två expeditioner. Den ena förestås av en konsulent med biträde av en assistent. Där handlägges ärenden rörande övervakning, tillsyn och annan verksamhet beträffande villkorligt dömda som vid övervakningens början icke fyllt 21 år och villkorligt frigivna som vid frigivningen icke uppnått nämnda ålder, andra ärenden rörande personer under 21 år samt ärenden angående eftervård av personer, som är på prov utskrivna från ungdomsanstalt, även om de är äldre än nu sagts. Den andra expeditionen, som förestås av en konsulent med biträde av tre assistenter ombesörjer övriga i distriktet förekommande ärenden.

Konsulenttjänsterna i första, andra, tredje, sjätte och sjunde distrikten är placerade i lönegrad Ce 27. Konsulenten i femte distriktet, vilken är deltidanställd, åtnjuter ett årligt arvode om 1 800 kronor. Övriga 9 konsulenter tillhör lönegrad Ce 25. Av assistenterna är 4 anställda mot arvode (motvarande löneklass 21), medan övriga 14 assistenter tillhör lönegrad Ce 21.

Fasta tjänster för skrivgöromål finnes icke. Ett till skrivhjälp m. m. anslaget belopp fördelas av fångvårdsstyrelsen på de olika distrikten för avlönande av tillfälliga biträden.

För att inom justitiedepartementet verkställa **utredning angående fortsatt utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen** har tillkallats en särskild sakkunnig, hovrättsrådet H. Henkow. *Utredningsmannen* har den 15 maj 1954 överlämnat en promemoria i ämnet, vilken i huvudsak innehåller följande.

Inom så gott som samtliga konsulentdistrikt finnes ett avsevärt antal villkorligt dömda, som står under övervakning, och villkorligt frigivna, som står under tillsyn. Första distriktet uppvisar den högsta siffran (uppgifterna avser här liksom i det följande den 1 mars 1954), 2 682, därav 2 094 registrerade på expeditionen för äldre klientel och 588 på expeditionen för yngre. Även sjätte och sjunde distrikten har mycket stora siffror, 1 309 resp. 1 647. Det minsta klientelet finnes inom femte distriktet, 61. I norrlandsdistrikten, elfte—femtonde, varierar antalet mellan högst 379 och lägst 169 och i övriga distrikt, andra—fjärde och åttonde—tionde, mellan högst 791 och lägst 529.

Eftersom de villkorligt frigivna i allmänhet förorsakar mer arbete än de villkorligt dömda är det av intresse att uppmärksamma proportionen mellan de båda kategorierna. I stort sett utgör de villkorligt frigivna 10 % av de villkorligt dömda. Ett högre procenttal uppvisar främst första, sjätte, trettonde och fjortonde distrikten, medan procenttalet är avgjort lägre än genomsnittet i tredje, tionde och femtonde distrikten.

En omständighet, som i viss mån kan medverka till att lätta arbetsbördan inom ett distrikt, är att övervaknings- och tillsynsuppdrag anförtros åt hel-

tidsanställd tjänsteman vid skyddsvärnsförening. Även om fördelen av denna anordning ur kriminalvårdssynpunkt måhända icke är odiskutabel, har nämligen erfarenheten visat att, då sådan tjänsteman är övervakare eller tillsynsman, ingripande från konsulentorganisationens sida påkallas förhållandevis sällan. Mest gynnat i nu ifrågavarande avseende är sjunde distriktet, där drygt hälften av alla övervaknings- och tillsynsuppdrag ombesörjes av skyddsvärnstjänstemän. I första distriktet uppgår motsvarande andel till ungefär en fjärdedel. Även andra och tionde distrikten har ganska stor del av övervaknings- och tillsynsuppdragen placerade på heltidsanställda skyddsvärnstjänstemän. I flertalet distrikt finnes emellertid överhuvud icke sådana tjänstemän.

Antalet fall, i vilka konsulent eller assistent själv är övervakare eller tillsynsman, är mindre ojämnt fördelat på de olika distrikten. Högsta antalet har nionde och femtonde distriktet med 38 resp. 34. Om man bortser från femte distriktet, utvisar sjätte och sjunde distriktet de lägsta siffrorna med 8 resp. 10. I stort sett synes de till antalet ärenden minsta distrikten ha de proportionsvis flesta fallen med konsulent eller assistent såsom övervakare eller tillsynsman.

Utöver arbetet med de inom distriktet registrerade villkorligt dömda och villkorligt frigivna har emellertid varje distrikt en hel del s. k. utredningsärenden. Dessa utgöres främst av utredningar på begäran från andra distrikt, oftast rörande klienter, som saknar fast hemvist eller som mer eller mindre avsiktligt undandraget sig övervakning eller tillsyn. Vidare kan nämnas utredningar rörande personer, som utskrivits från anstalt för verkställighet av ungdomsfängelse, förvaring eller internering. Slutligen räknas hit också bl. a. utredningar, som verkställas i anledning av remisser i nådeärenden.

En uppskattning av antalet utredningsärenden visar, att det i flertalet distrikt och deldistrikt med assistent på särskild stationeringsort förekommer ungefär 100 sådana ärenden per år. Storstadsdistriktet, första, sjätte och sjunde, har emellertid större årssiffror, nämligen cirka 600, 350 och 200 resp.

Redan det sålunda anförda låter förstå att konsulentorganisationen har en betydande arbetsbörda. Om man därjämte beaktar att distriktet i allmänhet är mycket vidsträckt samt att personalen inom varje distrikt mestadels utgöres av en eller två befattningshavare, synes det finnas anledning undersöka, hur de organisationen instruktionsmässigt ålagda uppgifterna för närvarande fullgöres.

Beträffande den av huvuduppgifterna som består i att konsulent skall biträda vid personundersökning i brottmål är konsulentens medverkan i allmänhet inskränkt till sådana fall då personundersökaren själv sätter sig i förbindelse med konsulenten och begär hjälp. Vanligen gäller det förslag till övervakare, men i samband därmed blir det stundom fråga om råd beträffande lämplig åtgärd eller om förberedande av arbetsanskaffning el. dyl. Att konsulent själv utför personundersökning förekommer icke annat än undantagsvis. Däremot händer det oftare att konsulent ombesörjer delundersök-

ning åt personundersökare på annan ort. I regel anser sig konsulenterna icke ha tid att inställa sig vid huvudförhandling inför domstol. I viss utsträckning inhämtas emellertid konsulentens yttrande antingen efter formlig remiss från domstolen eller under hand från vederbörande domare. Inom vissa distrikt tager konsulenterna något större del i personundersökningsverksamheten och vad därmed sammanhänger än här angivits men på flera håll anser sig konsulenterna praktiskt taget icke alls kunna ägna sig däråt.

Konsulents befattning med övervakningen av villkorligt dömda sker i första hand genom att konsulenterna upprätthåller kontakt med övervakarna. På en del håll sätter sig konsulenterna regelmässigt i förbindelse med varje övervakare redan vid prövotidens början och diskuterar med honom den dömdes förhållanden. Stundom anordnar konsulenterna instruktionskurser för ett flertal övervakare på en gång. Ett närmare sysslande med de enskilda fallen förutsätter i allmänhet att särskild anledning därtill förekommit såsom att övervakaren begärt samråd eller att den dömda personligen inställt sig, vanligen för att få ekonomisk hjälp. Samarbetet med övervakningsdomstolen sker huvudsakligen i form av årliga genomgångar av övervakningsfallen men icke sällan förekommer dessutom underhandsöverläggningar mellan konsulenterna och vederbörande domare. I stort sett endast i de största städerna finnes övervakningsnämnder. Möjligheten att erhålla domstolens förordnande att övervakningen skall upphöra i förtid utnyttjas i ganska stor utsträckning.

Uppgiften att biträda vid förberedandet av frigivning från fångvårdsanstalt fullgöres på flera håll genom att konsulenterna i god tid före frigivningsdagen besöker den som skall frigivas och dessutom deltagar i anstaltsnämndens sammanträde. Det förekommer emellertid att konsulenterna medverkar endast i den mån anstaltens personal påkallar det. Vanligast är därvid att konsulenterna anmodas att avgiva förslag till tillsynsman.

Vad angår tillsynen över villkorligt frigivna utövar konsulenterna sin verksamhet på principiellt samma sätt som beträffande övervakningen av villkorligt dömda. På grund av att de villkorligt frigivna å ena sidan är betydligt fåtaligare och å andra sidan utgör ett väsentligt mera svårbehandlat klientel än de villkorligt dömda uppkommer emellertid i praktiken ganska stora skilljaktigheter. Konsulenterna har i allmänhet ganska intim kontakt med tillsynsmännen. I stor utsträckning kommer konsulenterna att syssla närmare med tillsynsfall genom att de frigivna själva inställer sig hos konsulenterna och begär ekonomisk hjälp. På första distriktets expedition för äldre klientel upptages sålunda personalens tid till största delen av att mottaga dylika hjälpsökande. I övriga distrikt bereder de villkorligt frigivna icke tillnärmelsevis samma bekymmer. I arbetet med de villkorligt frigivna, liksom naturligtvis också i motsvarande mån beträffande andra klienter, får konsulenterna i regel god hjälp av arbetsförmedlingens, nykterhetsvårdens och socialvårdens olika organ.

Beträffande dem som utskrivits från anstalt för verkställighet av ungdomsfängelse, förvaring eller internering ankommer visserligen uppsikten i

första hand på ungdomsfängelnsnämnden resp. interneringsnämnden men konsulenten får ändå ganska ofta syssla med dessa klienter. Dels begär vederbörande nämnd konsulentens biträde, t. ex. med att lämna förslag till tillsynsman, att utföra särskild utredning eller att överhuvud närmare följa ett visst fall och dels besöker klienterna själva konsulenten för att få ekonomisk hjälp. Även andra från fångvårdsanstalt frigivna än de förut berörda brukar stundom låta sig avhöra i sistnämnda syfte.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att konsulentorganisationen för närvarande är så hårt arbetsbelastad, att den i viss mån nödgats eftersätta sina instruktionsenliga uppgifter. Det vill synas som om detta i första hand gått ut över den verksamhetsgren, som utgöres av konsulentens befattning med personundersökningar i brottmål. Inom första distriktet, där undersökningarna i stort sett betraktas som dåligt utförda, har konsulenten praktiskt taget icke alls funnit sig kunna medverka i detta avseende. I övriga delar av landet torde visserligen undersökningarna i regel få anses tillfredsställande och på vissa håll har konsulenten dessutom sådan kontakt med både personundersökare och domstol att han får tillfälle att framföra sina synpunkter åtminstone i de mest svårbedömda fallen. Allmänt taget synes det emellertid vara önskvärt, att man från konsulenthåll i större utsträckning än vad nu är fallet kan medverka, innan domen meddelats. En lämplig form härför är måhända att konsulenten regelmässigt deltagit i undersökningarnas slutskede. Det är av grundläggande betydelse för den senare behandlingen av den dömde såväl att hans förhållanden genom undersökningen blivit allsidigt och riktigt belysta som att, då villkorlig dom meddelats, konsulenten redan på personundersökningens stadium kommit i närmare beröring med fallet.

Ej heller i fråga om övervakningen av villkorligt dömda synes instruktionsåliggandena ha kunnat uppfyllas i önskvärd omfattning. I stort sett kommer konsulenten att närmare syssla med de särskilda övervakningsfallen endast på övervakarnas initiativ. En effektiv kriminalvård i frihet bör emellertid icke vara begränsad på detta sätt. Konsulenten måste närmare följa även sådana fall, där hans ingripande icke direkt påkallats. Övervakarna är icke alltid i stånd att bedöma om och när konsulentens speciella sakkunskap och erfarenhet behöver anlitas; en för den dömde tilltrasslad situation skulle kanske på ett tidigare stadium lättare ha kunnat avhjälpas eller rent av ha förebyggts. Förutsättningen för denna mer ingående uppsikt över övervakningarna är främst, att konsulenten står i nära förbindelse med övervakarna. Även om det för närvarande åtminstone i landsortsdistrikten upprätthålles en viss kontakt med flertalet av dem, har dock i allmänhet icke konsulenten haft tid till personliga sammanträffanden i tillräcklig omfattning.

Beträffande de villkorligt frigivna förefaller det vara konsulentens medverkan vid frigivningens förberedande, som på sina håll är den mest eftersatta uppgiften. Att konsulenten medverkar endast i den mån hans biträde påkallas är icke tillfyllest. På motsvarande sätt som förut framhållits i

fråga om villkorligt dömda är det angeläget, att konsulenten redan före tillsynstidens början får närmare beröring med fallet. Likaså gäller i viss mån beträffande tillsynsmännen över villkorligt frigivna vad förut sagts om önskvärdheten av ytterligare personlig kontakt med övervakarna. Vad i övrigt angår tillsynen över villkorligt frigivna upptages tydligen konsulentens tid till stor del av att pröva framställningar om ekonomisk hjälp. Det ligger nära till hands att ifrågasätta, om ej denna särskilt i första distriktet omfattande understödsverksamhet snarare är en socialvårdande än en kriminalvårdande uppgift. Att utan vidare avskilja verksamheten från konsulentorganisationen torde emellertid icke böra ifrågakomma, eftersom dels åtskilliga fall där ekonomisk hjälp otvivelaktigt erfordras icke kan tillgodoses av socialvårdsorganen och dels konsulenterna just genom understödsverksamheten har en särskild möjlighet att upprätthålla kontakten med och sköta detta ofta svärbemästrade klientel. Huruvida en rationalisering på det penningutdelande området är möjlig, har i detta sammanhang icke gjorts till föremål för prövning. Frågan därom synes ankomma på skyddskonsulentutredningen.

De antydda bristerna i skyddskonsulentorganisationens verksamhet, om vilka skyddskonsulenterna för övrigt själva är väl medvetna, visar oförtydligt att en väsentlig utökning av organisationens personal erfordras. Det är emellertid en mycket vanskelig fråga att avgöra, huru stor denna ökning bör vara. Även om organisationen med fördubbling av den nuvarande personalstyrkan kan antagas få full sysselsättning, är det icke säkert, att en så avsevärd utvidgning är erforderlig. Beaktas bör nämligen att instruktionsuppgifter av den beskaffenhet, varom här är fråga, har stor tänjbarhet; på nästan varje ärende kan nedläggas praktiskt taget hur mycket arbete som helst. Vid avvägningen av personalbehovet måste därför förutsättas en lämplig begränsning av arbetsuppgifternas omfattning. Med hänsyn till att konsulentverksamheten är tämligen ny, torde en närmare precisering av de olika uppgifternas innebörd böra få komma till stånd så småningom på erfarenhetens grund. Det är säkerligen lyckligast, om konsulenternas insats får göras, där den i praktiken finnes vara till mest gagn, och sålunda verksamheten utvecklas förhållandevis fritt.

Statsmakterna har intagit den ståndpunkten att utbyggnaden av konsulentorganisationen skall ske i etapper. Detta har skett framför allt av rekryteringsskäl men även ur nyss anförda synpunkter är en successiv utbyggnad fördelaktig. På grund härav är utgångspunkten i förevarande förslag att endast det mest trängande behovet av personalförstärkning skall tillgodoses. Innan en redogörelse lämnas för förslaget detaljer, må emellertid beröras ett par spörsmål av mera allmängiltig betydelse.

Så gott som samtliga nuvarande distrikt är mycket vidsträckta, men det oaktat är personalen, där den överhuvud utgöres av mer än en befattningshavare, i regel stationerad på en enda ort inom distriktet. Det är klart att den omständigheten att alla befattningshavare inom ett distrikt har sin tjänstgöring förlagd till samma expedition medför vissa fördelar, kanske

främst ur organisatorisk synvinkel men även därutinnan att samråd mellan befattningshavarna lättare kan äga rum. Likväl måste det anses vara ett angeläget önskemål att distriktet efterhand uppdelas eller att i vart fall befattningshavarna bättre sprides inom distriktets olika delar. Med hänsyn till verksamhetens starkt personliga karaktär bör varje befattningshavare vara stationerad i den trakt, vars klientel han närmast har att befatta sig med. Det är visserligen gott och väl att befattningshavarna genom mer eller mindre regelbundna resor söker stå i förbindelse med distriktets olika delar. Övervakares, tillsynsmäns och klienters behov att uppsöka vederbörande befattningshavare torde emellertid endast sällan inträffa just när denne befinner sig i orten, och av stor vikt är då, att avståndet till hans expedition ej är större än nödvändigt. Genom att befattningshavarna inom ett distrikt stationeras på olika håll undvikes också den risk för verksamhetens byråkratisering, som ofta uppkommer i samma mån som flera tjänstemän hänföres till ett tjänstgöringsställe.

Inom varje distrikt förekommer en hel del registrerings- och annat skrivarbete. Då de medel som anslagits till skrivhjälp i allmänhet icke är tillräckliga, måste konsulent eller assistent i viss mån själv syssla även med dessa göromål. Detta är uppenbarligen icke tillfredsställande, särskilt i betraktande av att konsulentorganisationens primära uppgifter icke medhinnes. I första hand synes därför varje distrikt böra få skrivhjälp i sådan omfattning att alla skrivgöromål kan utföras utan att konsulenter och assistenter behöver befatta sig därmed annat än i direktiv- och kontrollsyfte. Åtminstone på vissa håll torde det emellertid vara motiverat med ett något mera kvalificerat biträde än som erfordras för skrivgöromålen. Av ett sådant biträde kunde nämligen ombesörjas icke blott nämnda göromål utan även annat rutinarbete och exempelvis enklare utredningar, och konsulenter och assistenter skulle i motsvarande mån frigöras för sina egentliga arbetsuppgifter.

Till ledning vid bedömningen av de olika distriktens arbetsbelastning angives i följande tabell vissa jämförelsetal. Dessa har framräknats sålunda, att sammanlagda antalet villkorligt dömda och villkorligt frigivna fördelats på antalet befattningshavare (konsulenter och assistenter). Inom parentes redovisas motsvarande beräkning, sedan antalet villkorligt dömda och villkorligt frigivna minskats med de fall, i vilka heltidsanställd skyddsvärns-tjänsteman är övervakare eller tillsynsman.

Första distriktet		
a) Exp. för äldre klientel.....	523	(358)
b) » » yngre »	294	(261)
Andra distriktet	263	(229)
Tredje »	339	
Fjärde »		
a) Exp. för Jönköpings och Kronobergs län	320	
b) » » Kalmar län.....	210	
Femte distriktet	61	

Sjätte distriktet	327	(308)
Sjunde »	411	(197)
Åttonde »	300	
Nionde »		
a) Exp. för Värmlands län	215	
b) » » Örebro län	306	
Tionde distriktet		
a) Exp. för Kopparbergs län	281	(256)
b) » » Västmanlands län	248	(227)
Elfte distriktet	379	
Tolfte »	287	
Trettonde »	220	
Fjortonde »	169	
Femtonde »	305	

Inom första distriktet, expeditionen för äldre klientel, föreligger otvivelaktigt den största arbetsbördan icke blott absolut utan även relativt sett. Jämförelsetalet enligt tabellen är 523 (358), antalet villkorligt frigivna är betydande och utredningsärendena utgör ca 400 per år. Härtill kommer att klientelet, vari även ingår ca 175 från anstalt för förvaring eller internering utskrivna, säkerligen är mera svårhanterligt än på något annat håll. På grund härav föreslås att två nya assistenttjänster samt en kanslibiträdestjänst och en kontorsbiträdestjänst inrättas. Då personalen sålunda skulle bestå av 1 konsulent, 5 assistenter, 1 kanslibitråde och 1 kontorsbiträde, bör den emellertid med hänsyn till vad tidigare anförts uppdelas på förslagsvis tre regionala kontor, ett för södra förorterna, ett för västra förorterna och ett för de centrala delarna av staden. På fångvårdsstyrelsen bör ankomma att närmare utföra gränsdragningen mellan de olika regionerna samt att fördela personalen. Det må anmärkas, att de nuvarande lokalförhållandena är mycket otillfredsställande. Frågan om nya lokaler är emellertid föremål för behandling av byggnadsstyrelsen.

För första distriktet, expeditionen för yngre klientel, är jämförelsetalet, 294 (261), visserligen icke anmärkningsvärt högt och de villkorligt frigivna är få. Däremot uppgår utredningsärendena till så mycket som cirka 200 per år. Vad som mest talar för en ganska betydande arbetsbörda är emellertid att klientelet helt består av yngre personer från storstadsmiljö. Med hänsyn till sist anmärkta omständighet föreligger det i och för sig starka skäl att utöka personalen med en assistent. Eftersom ifrågasvarande expedition börjat sin verksamhet så sent som den 1 september 1953, torde dock en sådan utökning kunna anstå till en senare etapp. I stället bör nu en kanslibiträdestjänst inrättas.

I andra distriktet, där jämförelsetalet är 263 (229), synes i nuvarande läge icke finnas fog för personalförstärkning i vidare mån än att en kontorsbiträdestjänst bör inrättas. Med hänsyn till ärendenas fördelning på domstolarna inom distriktet torde det vara lämpligt, att en av de

nuvarande assistenttjänsterna avses för Uppsala län med Uppsala som stationeringsort. Det må anmärkas, att distriktets expedition för närvarande har lokaler gemensamt med första distriktets expedition för äldre klientel. Vad förut sagts om sistnämnda expeditions lokalfråga gäller sålunda även här.

Tredje distriktet har ett bland de högsta jämförelsetalen, 339. De villkorligt frigivna är visserligen förhållandevis få men utredningsärendena uppgår till ett ganska högt antal, cirka 170 per år. På grund härav föreslås att en ny assistenttjänst samt en kontorsbiträdestjänst inrättas. Assistenten synes böra vara stationerad i Eskilstuna med Södermanlands län som verksamhetsområde.

Fjärde distriktet. Jämförelsetalet för Kalmar län är 210 men för distriktet i övrigt 320. Trots den ojämnhet i arbetsbelastningen som sålunda får anses föreligga, torde knappast någon ändamålsenligare delning av distriktet kunna göras. Vid detta förhållande föreslås att Kalmar län utbrytes till ett särskilt distrikt och att nuvarande assistenten alltså ersättes av en konsulent. Den nuvarande konsulentens arbetsbörda är betydande, men tillräckliga skäl att i förevarande etapp inrätta en ny assistenttjänst synes icke förefinnas. I stället torde konsulenten böra erhålla ökad skrivhjälp. Då det icke med säkerhet kan förväntas att full sysselsättning kan beredas ett heltidsanställt kontorsbiträde, bör förstärkningen ske genom att anslaget för skrivhjälp höjes.

För femte distriktet föreslås icke någon ändring.

Sjätte distriktet synes höra till de mest arbetstyngda. Jämförelsetalet är 327 (308), de villkorligt frigivna uppgår till ett relativt stort antal, och utredningsärendena utgör cirka 350 per år. I viss mån föreligger därjämte storstadsförhållanden. På grund härav föreslås att en ny assistenttjänst samt en kanslibiträdestjänst inrättas. I samband med denna personalförstärkning synes en assistent böra stationeras i Hälsingborg och en i Karlskrona. Det bör ankomma på fångvårdsstyrelsen att närmare bestämma arbetsområdet för de sålunda tillkomna nya expeditionerna.

Sjunde distriktet synes närmast vara jämförbart med sjätte distriktet, men möjligen får arbetsbelastningen anses vara något mindre. Jämförelsetalet är 411 (197), och storstadsförhållanden föreligger i viss mån. De villkorligt frigivna är emellertid icke särskilt många, och utredningsärendenas antal utgör ej mer än cirka 200 per år. Det synes vara önskvärt, att distriktet uppdelas. Eftersom av det totala antalet villkorligt dömda och villkorligt frigivna, 1 647, ej mindre än 1 253 faller på Göteborgs stad, torde den lämpligaste utvägen för närvarande vara att återstoden av distriktet avskiljes till ett nytt distrikt med särskild expedition i Göteborg. Då detta nya distrikt sålunda skulle få 394 villkorligt dömda och villkorligt frigivna, erfordras, utöver inrättandet av en ny konsulenttjänst, att en av de hittillsvarande assistenttjänsterna överflyttas dit. För arbetet inom Göteborgs stad återstår alltså den nuvarande konsulenten och 2 assistenter, varjämte en kanslibiträdestjänst bör inrättas.

För åttonde distriktet, med jämförelsetalet 300, finnes det icke tillräcklig anledning att i nuvarande etapp föreslå ytterligare assistenttjänst. Däremot synes arbetsbelastningen motivera att en kontorsbiträdestjänst inrättas.

Nionde distriktet. Jämförelsetalet är för Örebro län 306 men för distriktet i övrigt endast 215. Dessutom kan framhållas att flertalet av de villkorligt frigivna ankommer på örebroexpeditionen. En jämnare fördelning av arbetet vore i och för sig önskvärd, men att avskilja en del av Örebro län och förena denna med Värmlands län måste betraktas som olämpligt. Vid detta förhållande synes Örebro län böra utbrytas till ett särskilt distrikt och alltså den nuvarande assistenten där ersättas av en konsulent. I samband härmed bör örebroexpeditionen förstärkas med avseende å skrivhjälp.

Tionde distriktet. Jämförelsetalet är för Västmanlands län 248 (227) och för distriktet i övrigt 281 (256). Det synes icke finnas anledning att bibehålla Västmanlands län såsom del av förevarande distrikt, och den nuvarande assistenttjänsten bör alltså utbytas mot en konsulenttjänst.

Bortsett från storstadsdistrikten synes elfte distriktet, med jämförelsetalet 379, vara det mest arbetstyngda. På grund härav föreslås att en assistenttjänst inrättas. Då ungefär hälften av distriktets arbetsbörda faller på Hälsingland, synes assistenten böra få detta landskap som arbetsområde och stationeras i Söderhamn. Det kan erinras att Hälsingland från och med den 1 juli 1954 skall tillhöra hovrättens för Nedre Norrland domkrets.

För tolfte, trettionde och fjortonde distrikten föreslås icke någon ändring.

Arbetsbördan i femtonde distriktet synes vara stor. Jämförelsetalet är visserligen ej högre än 305 och antalet villkorligt frigivna är förhållandevis ringa, men i betraktande av distriktets omfattning finnes säkerligen här större fog för personalförstärkning än i något annat distrikt, fränsett det första. På grund härav bör en assistenttjänst inrättas. För att assistenten i första hand skulle kunna ombesörja ärenden från Gällivare domsaga, norra delen av Tornedalen och Jokkmokks tingslag, hade det varit önskvärdt, om han kunnat stationeras i exempelvis Gällivare. Då emellertid härigenom en ganska ojämn fördelning av ärendena mellan konsulenten och assistenten skulle uppkomma samt konsulenten under alla förhållanden måste tillsätta avsevärd tid för tjänsteresor, torde assistenten åtminstone tills vidare böra placeras på den nuvarande expeditionen i Luleå.

Sammanfattningsvis föreslår utredningsmannen sålunda att organisationen utökas med 4 konsulenter, 3 assistenter, 4 kanslibiträden och 4 kontorsbiträden.

Den beräknade kostnadsökningen för de nya tjänsterna uppgår till 166 536 kronor, vartill bör läggas 15 650 kronor för vikarier. Det för skrivhjälp m. m. under anslaget för närvarande beräknade beloppet, 78 000 kronor, kan vid bifall till förslaget minskas med 5 100 kronor. Vidare föreslås, att för den

utvidgade organisationen anslaget ytterligare höjes med 400 kronor för sjukvård, 10 000 kronor för reseersättningar, 15 000 kronor för expenser av löpande natur och 19 400 kronor för vissa engångsanskaffningar. Konsulentorganisationens avlöningsanslag skulle i enlighet härmed uppräknas med 177 086 kronor och omkostnadsanslaget med 44 800 kronor.

Y t t r a n d e n

Över utredningsmannens promemoria har yttranden avgivits av riksåklagarämbetet, rikets hovrätter, fångvårdsstyrelsen — efter hörande av samtliga skyddskonsulenter samt de i Kalmar, Örebro och Västerås stationerade skyddsassistenterna —, statskontoret, statens lönenämnd, föreningen Sveriges häradshövdingar, föreningen Sveriges stadsdomare, Sveriges advokatsamfund samt föreningarna Skyddsvärnet i Stockholm, i Göteborg och i Malmöhus län.

Så gott som alla remissorgan har tillstyrkt det av utredningsmannen framlagda förslaget till förstärkning av skyddskonsulentorganisationen eller uttalat sig i tillstyrkande riktning. Några remissorgan har därvid uttalat tveksamhet huruvida icke de föreslagna förstärkningarna är alltför snävt tilltagna eller, i några fall, uttryckligt förklarat sig förorda större utvidgning av organisationen än den föreslagna.

Sålunda anför *riksåklagarämbetet*, som särskilt framhåller nödvändigheten av ett intensifierat skyddsarbete bland den växande gruppen av villkorligt dömda, att man ej kan bortse från att det föreligger en viss fara för den villkorliga domens förmåga att fullgöra sin kriminalpolitiska funktion, om de därmed förknippade övervakningsuppgifterna ej beredes ett verksamt stöd från en tillräckligt dimensionerad konsulentorganisation. Även om en viss tvekan kan råda, huruvida icke den föreslagna personalförstärkningen underskrider vad som måste betraktas som ett minimum, anser sig ämbetet dock i nuvarande läge — med reservationer i ett par specialfrågor — böra tillstyrka förslaget. Reservationerna innebär, att ämbetet dels funnit starka skäl tala för en uppdelning av sjätte konsulentdistriktet (Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län) på sådant sätt, att Kristianstads och Blekinge län sammanföres till ett fristående distrikt med en skyddskonsulent i Kristianstad och en assistent i Karlskrona, dels i fråga om femtonde distriktet (Norrbottens län) ansett det kunna ifrågasättas — med hänsyn till de långa avstånden samt den konstaterade starka arbetsbelastningen — om icke en ytterligare förstärkning redan nu kunde anses påkallad, varvid ämbetet tänkt sig att med bibehållande av den av utredningsmannen föreslagna assistenten med stationering hos konsulenten i Luleå ytterligare en assistent skulle tillkomma med stationering i Gällivare. Riksåklagarämbetet understryker vidare betydelsen av ökad medverkan från konsulenthåll före domens meddelande. Härigenom torde det bland annat bli mera tillfredsställande sörjt för att övervakning ej anordnas i andra fall än där sådan måste anses nödvändig och lämplig.

Svea hovrätt, som understryker att skyddskonsulentorganisationen är

otillräcklig och att en utbyggnad utgör en angelägen uppgift för de rättsvårdande myndigheterna, tillstyrker att den föreslagna etappen i utbyggnaden genomföres genom inrättande av minst de konsulent- och assistenttjänster som i förslaget angivits. Härvid framhåller hovrätten, att det i själva verket är allenast det mest trängande behovet av personalförstärkning som tillgodoses. I detta sammanhang ställer hovrätten vidare den frågan huruvida icke, även om bristerna i konsulentorganisationens verksamhet är tydligt framträdande över hela området, uppmärksamhet särskilt bör ägnas åt att åstadkomma ökad medverkan vid förberedandet av frigivningen av de på anstalt intagna. Mera effektiva åtgärder i detta hänseende kan väntas vara av stor betydelse till förhindrande av återfall i brott. *Göta hovrätt* uttalar att skyddskonsulentorganisationen uppenbarligen ännu icke erhållit den omfattning som motsvarar dess syfte och att väsentliga fördelar för kriminalvården i frihet kan vinnas, om organisationen utbygges. Möjligen kan det ifrågasättas om detta bör ske, innan skyddskonsulentutredningen framlagt sitt förslag, särskilt som direktiven för denna utredning synes förutsätta att utredningen kan påverka personalorganisationen. Utbyggnadsbehoven är emellertid så stora att det nu framlagda förslaget under inga omständigheter torde kunna komma att visa sig för vidlyftigt. Uttalanden i liknande riktning göres av *hovrätten över Skåne och Blekinge*, som framhåller att en fortsatt utvidgning av konsulentorganisationen framstår som en av de angelägnaste kriminalpolitiska uppgifterna och betonar att det framlagda förslaget till förstärkning av organisationen synes tillgodose endast de mest trängande behoven, samt av *hovrätten för Nedre Norrland*, som anser de av utredningsmannen väckta förslagen vara hållna så i underkant att de knappast kan föregripa den omläggning av verksamheten som skyddskonsulentutredningens blivande förslag eventuellt kan medföra. *Hovrätten för Övre Norrland* framhåller, att en väsentlig förstärkning av skyddskonsulentorganisationen är av synnerlig vikt för en effektivare kriminalvård i frihet och att behovet av en sådan förstärkning enligt hovrättens erfarenhet gjort sig starkt gällande. Hovrätten tillstyrker därför det framlagda förslaget och understryker särskilt behovet av personalförstärkning i femtonde distriktet (Norrbottnens län). *Hovrätten för Västra Sverige* tillstyrker, att skyddskonsulentorganisationen göres till föremål för utbyggnad i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer som uppdragits i utredningsmannens memoria.

I betraktande av den avsevärda arbetsbelastningen vill *statskontoret* icke motsätta sig en förstärkning av personalen. Denna bör enligt ämbetsverkets mening i första hand tillkomma de arbetstyngda distrikt, där det visat sig icke vara möjligt att för ändamålet anlita frivillig arbetskraft för övervaknings- och tillsynsuppdrag. I fråga om de föreslagna kansli- och kontorsbiträdestjänsterna för registrerings- och annat skrivarbete ifrågasätter statskontoret behovet och lämpligheten av att för dessa göromål inrätta pensionsberättigande tjänster. I varje fall torde dylika befattningar böra ifrågakomma endast om och i den mån det med säkerhet kan bedömas att bi-

trädesgöromål förekommer i sådan omfattning att permanent behov föreligger av helårsanställd biträdespersonal med full daglig tjänstgöring.

Föreningen Sveriges häradshövdingar hävdar, att det föreliggande förslaget icke är tillräckligt. Ehuru föreningen har förståelse för de skäl som föranlett att organisationens utbyggande ansetts böra ske i etapper, finner sig föreningen böra betona vikten av att statsmakternas intresse för frågan icke slappnar utan att det fortsatta arbetet med organisationens förstärkning bedrivs med all möjlig kraft och skyndsamhet, varvid statsfinansiella skäl icke bör få utgöra något hinder. Föreningen erinrar om att enligt förslaget endast ett distrikt — det femtonde — av de fyra vidsträckta norrlandsdistrikten skall erhålla assistent och ökat anslag till skrivhjälp. Föreningen anser anledning föreligga att undersöka, huruvida icke redan i denna etapp ytterligare förstärkning bör tillföras norrlandsdistrikten för att sätta konsulenterna i stånd att i önskvärd utsträckning upprätthålla den viktiga personliga kontakten med sitt klientel.

Föreningen Sveriges stadsdomare, som tillstyrker förslaget, förklarar sig dock icke vara helt övertygad om att den föreslagna utbyggnaden kommer att visa sig tillfyllest. Enligt föreningens uppfattning är en utbyggnad av konsulentorganisationen en nödvändig förutsättning för att systemet med kriminalvård i frihet skall kunna bibehållas i nuvarande omfattning. Tendenser har icke saknats till en återgång till ett äldre system med ökad tillämpning av ovillkorliga frihetsstraff, varvid såsom skäl härför ofta har anförts ineffektiviteten av kriminalvården i frihet.

Sveriges advokatsamfund ifrågasätter önskvärdheten av att skyddskonsulenterna i större utsträckning än hittills medverkar vid personundersökningar i brottmål. Den i utredningsmannens promemoria lämnade uppgiften att de inom första distriktet verkställda personundersökningarna i stort sett betraktades som dåligt utförda utgör enligt vad inhämtade upplysningar ger vid handen icke befogad kritik. I övrigt har förbundet intet att erinra mot det framlagda förslaget.

Skyddsvärnet i Stockholm förklarar sig vara väl underkunnigt om den stora arbetsbelastningen inom skyddsverksamhetens område och vill för sin del understryka vad utredningsmannen anført om behovet av personalförstärkningar inom skyddskonsulentorganisationen. En mera rationell användning av den på skyddsverksamhetens område i dess helhet tillgängliga arbetskraften skulle enligt föreningens mening kunna vinnas genom att skyddsvärnet erhåller en fastare ställning och bättre avgränsade uppgifter. Föreningen hemställer därför, att en skyndsamt utredning verkställs rörande skyddsarbetets utformning, organisation och finansiering, vilken utredning i huvudsak bör avse skyddsvärnsföreningarna i storstäderna. Vad beträffar personundersökningarna inom första distriktet upplyser föreningen att vederbörande skyddskonsulenter icke framställt några anmärkningar mot de av skyddsvärnet gjorda undersökningarna. I debatten kring personundersökningsväsendet har det tvärtom för Stockholms del ofta framhållits såsom ett önskemål att skyddsvärnets del i undersökningsarbetet väsentligt

utvidgas. Det synes *Skyddsvärnet i Malmöhus län* vara uppenbart att ytterligare åtgärder för effektivisering av skyddskonsulentorganisationen är erforderliga. Om detta bör ske omedelbart i form av ett provisorium, såsom utredningsmannen föreslagit, eller först senare efter mera omfattande utredning torde däremot vara tveksamt. Föreningen — som främst beaktat förhållandena inom sjätte skyddskonsulentdistriktet — finner sig emellertid böra tillstyrka utredningsmannens förslag, främst med hänsyn till att det synes önskvärt, att en utspridning på flera stationeringsorter snarast sker och att ytterligare personal fast anställs för skrivgöromål och andra mindre kvalificerade arbetsuppgifter. *Skyddsvärnet i Göteborg*, som lämnat en längre redogörelse för olika grenar av sin verksamhet (personundersökning, övervakning etc.), framhåller att denna verksamhet i huvudsak bedrivs utan att samverkan äger rum med skyddskonsulenten eller att behov därav föreligger. Föreningen vill med hänvisning till sin egen verksamhet ifrågasätta, huruvida trängande behov föreligger att på sätt som föreslagits utbygga konsulentorganisationen inom sjunde distriktet.

Statens lönenämnd har icke funnit anledning till erinran mot vad i promemorian föreslagits beträffande lönegradsplacering av tjänster.

Fångvårdsstyrelsen — som beretts tillfälle att före avgivandet av eget utlåtande taga del av övriga remissyttranden — anför i huvudsak följande.

Styrelsen vill till en början, i anslutning till vad utredningsmannen anfört och vad som framhållits av andra remissmyndigheter, starkt understryka det trängande behov som föreligger att utan dröjsmål tillföra skyddskonsulentorganisationen väsentliga förstärkningar. Det kan i längden icke vara rimligt att, samtidigt som man oförbehållsamt medger att skyddskonsulentorganisationen på grund av knapphet på personal icke är i stånd att fullgöra sina instruktionsenliga åligganden, helt eller delvis uppskjuta de organisatoriska åtgärder som skulle kunna råda bot på detta missförhållande.

Ur kriminalvårdssynpunkt är det särskilt angeläget att skyddskonsulenterna och skyddsassistenterna sättes i stånd att bättre än nu medverka vid personutredning före domen och vid motsvarande utredning och planläggning före frigivning eller utskrivning. I fråga om personundersökning bör observeras att ofullständigheter eller felaktigheter i utredningen äventyrar domstolens möjligheter att vid valet av brottspåföljd och, när villkorlig dom ifrågakommer, vid meddelande av föreskrifter grunda sitt avgörande på ett tillförlitligt material. Enär personundersökningen är verkställighetsorganens väsentliga upplysningskälla beträffande den dömdes person, är undersökningens tillförlitlighet av samma betydelse vid bestämmandet av de åtgärder som vidtages efter domen, vare sig denna är villkorlig eller ovillkorlig. På landsbygden och i mindre städer kan personundersökningar av tillfredsställande beskaffenhet utföras av tingsnotarier under förutsättning att samverkan med skyddskonsulent eller skyddsassistent äger rum i lämplig utsträckning. I storstäderna däremot, där det saknas motsvarighet till den kår av personundersökare som ute i landet representeras av tingsnotarierna,

måste man i stor utsträckning ha tillgång till fackutbildade skyddsfunktionärer för detta ändamål. Till viss del fylles denna uppgift sedan gammalt av tjänstemän vid skyddsvärnsföreningarna. I Göteborg verkställes sålunda av skyddsvärnstjänstemän över 800 undersökningar om året, medan skyddsvärnstjänstemän i Malmö svarar för mellan 400 och 500 undersökningar. I Stockholm har motsvarande antal av organisatoriska skäl (svårigheter att hålla tjänsterna besatta) nedgått så kraftigt på senare år, att skyddsvärnet i Stockholm under 1952 utförde endast 219 och under 1953, då skyddsvärnstjänsterna inte var vakanta lika långa tider som under 1952, 322 sådana undersökningar. Om man inte vill gå in för en sådan utvidgning av skyddskonsulentorganisationen att det blir möjligt för konsulenter och assistenter att i mycket väsentlig utsträckning själva företaga personundersökningar, synes det vara nödvändigt att vidtaga effektiva åtgärder för att förstärka skyddsvärnsföreningarnas, särskilt stockholmsföreningens, kapacitet.

I fråga om personundersökning och (med lämplig begränsning) övervaknings- och tillsynsverksamhet ingår skyddsvärnsföreningarna i verkligheten i kriminalvårdens organisation därigenom att de fullgör sådana arbetsuppgifter som ovillkorligen måste utföras antingen av föreningarnas tjänstemän eller, vilket ej är ifrågasatt, av befattningshavare som staten skulle tvingas anställa i deras ställe. Det är alltså inte fråga om något provisorium. Under sådana förhållanden får det anses vara ett rimligt krav att staten medverkar till att klara upp skyddsvärnets ställning och funktion, inbegripet att ge dem ökat finansiellt stöd och någon form av statligt erkännande, som ger sådan säkerhet åt tjänstemännen, även i pensionshänseende, att rekryteringen och tjänsternas uppehållande tryggas. På grund härav, liksom av andra skäl, hemställer fångvårdsstyrelsen — i likhet med Skyddsvärnet i Stockholm — om skyndsamt utredning rörande skyddsvärnsföreningarnas i storstäderna ställning med hänsyn till arbetsuppgifter, organisation och finansiering.

I fråga om behovet av ökad medverkan från konsulentorganisationens sida vid förberedandet under anstaltstiden av eftervårdande åtgärder hävdar fångvårdsstyrelsen att en förbättring i detta hänseende kan komma till stånd endast genom att konsulenter och assistenter får möjlighet att i väsentligt ökad utsträckning besöka fångvårdsanstalterna. Särskilt för koloniernas del är det i hög grad angeläget att få till stånd regelbundna och tämligen täta besök av skyddskonsulent eller skyddsassistent, vid vilka denne i samråd med styresmannen undersöker behovet av förberedande eftervårdsåtgärder i de särskilda fallen och i samband därmed har mottagning för de intagna med möjlighet för dessa att begära hjälp i personliga angelägenheter. Koloniernas föreståndare har enhälligt den uppfattningen att det inte bara för de egentliga eftervårdsåtgärderna utan överhuvud taget för det personliga omhändertagandet av de intagna är synnerligen angeläget att på det angivna sättet få bistånd av konsulentorganisationen och att detta ur behandlingssynpunkt är att föredraga framför att i någon form få liknande hjälp genom socialkuratorer som är knutna till andra anstalter. Med

erinran om koloniernas allt mera vidgade funktion inom anstaltsvården och de krävande arbetsuppgifter som åvilar koloniföreståndarna vill fångvårdsstyrelsen som sin uppfattning framhålla, att det för utfallet av den öppna anstaltsvården och därmed för koloniväsendets framtida utveckling är av väsentlig betydelse att förevarande fråga med det snaraste blir tillfredsställande ordnad.

Styrelsen erinrar vidare om föreliggande behov av ökad aktivitet från konsulentorganisationens sida beträffande särskilda kategorier, framför allt ungdom och vissa psykiskt abnorma brottslingar. Upprepade gånger har styrelsen föreslagit, att skyddskonsulenter skall såsom löpande arbetsuppgift åläggas att taga befattning med tillsyn och annan eftervård av de till ungdomsfängelse samt till förvaring eller internering dömda. Med vidhållande av detta förslag vill styrelsen ånyo understryka det ur allmän synpunkt irrationella i att statsmakterna, ehuru den gällande lagstiftningen om dessa behandlingsformer lägger större vikt vid eftervården än som är fallet vid ordinära frihetsstraff, organisatoriskt sätter eftervården av dessa klientelgrupper i sämre ställning genom att icke bevilja den tämligen blygsamma medelsanvisning, som erfordras för att man därvid skall kunna utnyttja skyddskonsulentorganisationen i samma utsträckning som beträffande villkorligt dömda och villkorligt frigivna.

Den av utredningsmannen föreslagna personalförstärkningen kan endast i ringa mån tillgodose det vid utredningen konstaterade behovet av att effektivisera konsulentorganisationens verksamhet. Fångvårdsstyrelsen har i princip inte något att erinra mot att utbyggnaden sker i etapper, men vill med bestämdhet hävda att man med hänsyn till reformbehovets styrka måste vid den nu aktuella etappen av utbyggnaden gå avsevärt längre än vad som föreslagits. Såvitt fångvårdsstyrelsen kan finna, har det icke förbragts några bärande skäl för att ytterligare uppskjuta en något mera omfattande partiell utbyggnad. En sådan kan genomföras utan att föregripa resultaten av det på området pågående utredningsarbetet. Den år 1953 tillsatta skyddskonsulentutredningen har i en den 3 juli samma år till Kungl. Maj:t överlämnad promemoria med angivande av vissa frågeställningar, betingade av utredningens dittillsvarande arbete, konstaterat att det knappast, såsom man hade befarat, förekommer något dubbelarbete i egentlig mening mellan skyddskonsulentorganisationen och arbetsförmedlingen. Av de i promemorian till ytterligare övervägande rekommenderade frågorna är det endast en — den ifrågasatta omprövningen av skyddskonsulenternas instruktionsenliga arbetsuppgifter — som skulle kunna i någon mera avsevärd utsträckning påverka befattningshavarnas arbetsbörda. Att genomföra långtgående begränsningar i fråga om skyddskonsulenternas åligganden på skyddsarbetets område kan emellertid icke ifrågakomma — och har ej heller föreslagits — emedan man därigenom skulle i väsentlig mån rubba de förutsättningar på vilka man byggt vid antagandet av de nya kriminalvårdslagarna om villkorlig dom, villkorlig frigivning, verkställighet av frihetsstraff m. m. Vad särskilt angår den till strafflagberedningens utred-

ningsuppgifter hörande frågan om en eventuell begränsning av övervakningsinstitutets användning, inbegripet förkortning av övervakningstidernas längd, torde man våga förutsätta att straffsystemets fortsatta reformering icke kommer att medföra någon inskränkning av de legala möjligheterna att i stället för anstaltsbehandling tillämpa kriminalvård i frihet ävensom att det måste göras beroende av en noggrann individuell prövning, som kräver ökad medverkan från konsulentorganisationens sida, i vad mån man vid användning av friare vårdformer skall avstå från övervakning av den dömda. Det är härvid av intresse att hittillsvarande erfarenheter tyder på att en differentiering av klientelet i övervakningshänseende väsentligt underlättas genom att skyddskonsulenterna beredes ökade möjligheter att ägna uppmärksamhet åt denna fråga, antingen detta sker under personutredningen före domen eller frigivningen eller under det efterföljande övervaknings- och tillsynsarbetets gång. Beträffande slutligen den av fångvårdsstyrelsen i det föregående föreslagna utredningen om vissa frågor rörande storstädernas skyddsvärnsföreningar, möter det uppenbarligen icke något hinder att utan att avvakta utredningens resultat tillgodose de mest framträdande behoven av personalförstärkningar inom skyddskonsulentorganisationen, så mycket mindre som detta är ägnat att främja den partiella överflyttning av skyddsvärnstjänstemännens direktövervakning till enskilda övervakare som styrelsen anser önskvärd. Däremot bör det icke ifrågakomma att, innan utredningen verkställts, på ett mera slutgiltigt sätt reglera konsulentorganisationens utformning i städerna Stockholm och Göteborg.

De betänkligheter som ur rekryteringssynpunkt anförts mot att påskynda konsulentorganisationens utvidgning synes vara överdrivna. Hittills har inga som helst svårigheter framkommit vid rekryteringen av konsulenter och assistenter. I den mån som skyddsassistenttjänster, från vilka konsulenttjänsterna i regel rekryterats, nyinrättats eller blivit lediga, har antalet lämpliga sökande varit så stort att fångvårdsstyrelsen i vissa fall haft att välja mellan ett 50-tal aspiranter med tillfredsställande teoretisk och praktisk meritering (socialinstitut jämte väl vitsordad praktik inom socialvård och kriminalvård).

De av utredningsmannen antydda farhågorna för att en avsevärd utvidgning av konsulentorganisationen skulle kunna leda till att vissa arbetsuppgifter överbetonas, vinner icke stöd av hittills gjorda erfarenheter beträffande befattningshavarnas sätt att handha sina i hög grad självständiga arbetsuppgifter. Sådana farhågor skulle för övrigt i vart fall framstå som överdrivna, eftersom det — även enligt fångvårdsstyrelsens mening — i den aktuella etappen av utbyggnaden endast kan ifrågakomma att tillgodose de mest angelägna behoven av förstärkningar.

Den partiella utbyggnaden av konsulentorganisationen bör så långt möjligt taga sikte på en uppdelning av de största konsulentdistrikten i syfte att främja en mera individualiserad och personlig inriktning av konsulenternas verksamhet, och i andra hand på en ökning av antalet assistenter med därav följande minskning av det antal övervaknings- och tillsynsfall som

inom de olika distrikten belöper på varje befattningshavare. Den av utredningsmannen i viss utsträckning förordade åtgärden att placera en eller flera skyddsassistenter på egna stationeringsorter med självständiga arbetsuppgifter beträffande delar av distrikten bör enligt fångvårdsstyrelsens mening icke vidtagas. En sådan anordning har tidigare i vissa fall förordats av styrelsen, t. ex. för de nu till uppflyttning föreslagna i Kalmar, Örebro och Västerås stationerade assistenterna, men endast såsom ett provisorium, sedan en av styrelsen gjord framställning att ifrågavarande verksamhetsområden skulle inrättas såsom särskilda konsulentdistrikt lämnats utan bifall. Ett genomförande av utredningsmannens förslag skulle i nämnda delar innebära att den självständiga handläggning av vissa arbetsuppgifter, som enligt gällande författningar skall ankomma på skyddskonsulent, medvetet och på längre sikt uppdrages åt en lägre placerad befattningshavare. Detta kan varken vara befogat för att undvika en behövlig uppdelning av ett konsulentdistrikt eller för att i ett distrikt som icke bör delas få till stånd en efter utredningsmannens mening önskvärd spridning av befattningshavarna. I båda fallen innebär anordningen den nackdelen att man — alltid för assistenten och ofta även för den på annan ort stationerade konsulenten — avstår från de fördelar som är förenade med stationering av assistent på samma ort som konsulenten. Detta möjliggör bland annat att en av befattningshavarna i regel är tillgänglig på expeditionen under den andres resor och övriga tjänsteförrättningar och då kan mottaga framställningar och förfrågningar från domstolar och andra myndigheter ävensom hålla undan de rent löpande arbetsuppgifterna, så att dessa inte behöver samlas på hög till dess tjänsteresan är avslutad. Den gemensamma stationeringen underlättar vidare samråd i erforderlig utsträckning befattningshavarna emellan, något som är till gagn icke minst för assistenternas vidareutbildning i praktiskt konsulentarbete, och gör det möjligt att på ändamålsenligt sätt dela upp arbetsuppgifterna, t. ex. så att ärenden rörande vissa klientelgrupper alltid handlägges av konsulenten respektive assistenten.

Vid organisationens utbyggnad är det av vikt, att man tillhandahåller konsulenterna och assistenterna erforderligt biträde till registrerings- och skrivgöromål och därigenom i görligaste mån befriar dem från okvalificerat arbete.

Vid sin utredning av arbetsbördan inom de olika distrikten synes utredningsmannen icke ha beaktat — eller åtminstone omnämnt — sådana på arbetsbördan inverkan faktorer som antalet fångvårdsanstalter och domstolar inom distrikten samt klienteletts ålder; övervakning av yngre klientel ställer erfarenhetsmässigt speciellt stora krav på övervakningsorganen.

I de till fångvårdsstyrelsen avgivna yttrandena har *skyddskonsulenterna* och hörda *skyddsassistenter* i huvudsak uppehållit sig vid speciella frågor rörande de särskilda distrikten (se härom i det följande). I några av yttrandena beröres emellertid frågor av mera allmän räckvidd. Ett flertal konsulenter har sålunda i anslutning till vad utredningsmannen anfört understrukit önskvärheten av att fullt ut tillgodose deras behov av tämligen

kvalificerad hjälp med registrering och skrivgöromål för att därigenom frigöra dem för viktigare uppgifter. Däremot har den av utredningsmannen i flera fall föreslagna placeringen av assistenter på egna stationeringsorter med självständiga arbetsuppgifter beträffande delar av distriktet mött kritik i olika yttranden. Konsulenterna har vidare framhållit, att utredningsmannen icke tagit tillräcklig hänsyn till den utvidgning av deras arbetsuppgifter som han i själva verket förordat genom att lägga särskild vikt vid deras samverkan i fråga om personundersökning och förberedande eftervårdsplanering. Bland annat på denna grund hemställs i några yttranden om organisatoriska förstärkningar utöver de föreslagna beträffande assistenter m. m.

Mot bakgrunden av det anförda vill fångvårdsstyrelsen uttala följande i fråga om nu påkallad förstärkning av skyddskonsulentorganisationen.

Första distriktet. Fångvårdsstyrelsen tillstyrker, att den av utredningsmannen föreslagna förstärkningen av expeditionen för äldre klientel med två assistenter kommer till stånd. Förslaget att genomföra en regional uppdelning av befattningshavarna på tre lokala expeditioner bör däremot icke genomföras. Vidare föreslår fångvårdsstyrelsen, i huvudsaklig anslutning till en av konsulenterna i distriktet hos fångvårdsstyrelsen gjord hemställan, att behandlingsresurserna förstärkes genom att inom anslagsposten till icke-ordinarie personal beräknas ett belopp av 4 000 kronor till arvode åt psykiatrer för konsulterande verksamhet i samband med regelbundna mottagningar.

I fråga om expeditionen för yngre klientel med 590 fall¹ erfordras med hänsyn till arbetsuppgifternas art och omfattning två nya assistenter. Styrelsen hemställer — med erinran jämväl om sitt förslag att i konsulentens löpande göromål inränga eftervård beträffande ungdomsfängelseklientel — att en av dessa assistenttjänster inrättas nu.

Vad beträffar andra distriktet avstyrker styrelsen förslaget att en av de nuvarande assistenttjänsterna skall avses för Uppsala län med Uppsala som stationeringsort. Ej heller konsulenten i distriktet har funnit sig böra förorda detta förslag.

I tredje distriktet föreligger ett klart behov av uppdelning både med hänsyn till klienteletets storlek, den geografiska omfattningen samt antalet domstolar och fångvårdsanstalter (Norrköpings-, Skenäs- och Roxtunaanstalterna i Östergötland samt anstalten i Nyköping, kolonien Sjöboda och två planerade öppna anstalter i Södermanlands län). Den av utredningsmannen föreslagna åtgärden att med bibehållande av distriktet odelat stationera en nyinrättad skyddsassistent i Eskilstuna kan fångvårdsstyrelsen icke tillstyrka utan föreslår att Södermanlands län avskiljes som ett särskilt konsulentdistrikt. Tillsvidare skulle sålunda i södermanlandsdistriktet, som kommer att innefatta ett övervaknings- och tillsynsklientel av 260 personer, finnas en konsulent och i östergötlandsdistriktet (500 fall)

¹ De i fångvårdsstyrelsens utlåtande lämnade sifferuppgifterna rörande antalet villkorligt dömda och frigivna under övervakning och tillsyn hänför sig till förhållandena den 1 juli 1954.

en konsulent och en assistent. I stället för utredningsmannens förslag om inrättande av en kontorsbiträdestjänst i det odelade distriktet, föreslår styrelsen med åberopande av rekryteringssynpunkter inrättande av en kansli-biträdestjänst i östergötlandsdistriktet. — T.f. konsulenten i distriktet har funnit placeringen av en skyddsassistenttjänst i Eskilstuna vara väl befogad.

Fjärde distriktet. Fångvårdsstyrelsen tillstyrker den av utredningsmannen föreslagna uppdelningen av distriktet med den jämkningen att östra delen av Blekinge (Karlskrona stad samt Östra och Medelsta domsaga) bör sammanföras med Kalmar län, bland annat med tanke på de fördelar som följer av att Karlskronaanstalten och den därmed samarbetande kolonien Ödevata (Kalmar län) förlägges inom samma konsulentdistrikt. Då distriktet genom sammanslagningen får sådan omfattning (klientel = 328, arbetsuppgifter vid fyra anstalter), föreligger tillräckliga skäl att omedelbart knyta en assistenttjänst till distriktet. Beträffande återstoden av fjärde distriktet (Jönköpings och Kronobergs län) förordar fångvårdsstyrelsen att konsulentens stationeringsort flyttas från Växjö till Jönköping, en åtgärd som motiveras av att över $\frac{2}{3}$ av övervakningsklientelet finnes i Jönköpings län, där också hovrätt samt tre anstalter utan kurator är belägna. Med hänsyn till klienteletets storlek (341 fall) samt antalet anstalter (Växjö, Jönköping, Singeshult och Tenhult) erfordras att distriktet redan i denna etapp tillföres en assistenttjänst. — Såväl konsulenten i distriktet som den i Kalmar stationerade assistenten tillstyrker utredningsmannens förslag att Kalmar län utbrytes till ett särskilt konsulentdistrikt.

Det nuvarande sjätte distriktet (Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län) bör uppenbarligen redan i denna etapp delas utöver det förut nämnda avskiljandet av östra Blekinge, eftersom distriktet därefter innefattar 1 344 övervaknings- och tillsynsfall och inrymmer 5 fångvårdsanstalter utöver en planerad förläggning, hovrätt och ett stort antal underdomstolar. Utredningsmannen har föreslagit att distriktet bibehålles odelat med stationering i Karlskrona av en nyinrättad assistenttjänst och i Hälsingborg av en från stationeringsorten i Malmö överflyttad assistent. Såsom alternativ härtill har t.f. konsulenten i distriktet förordat en uppdelning i tre distrikt, det ena omfattande hela Blekinge län samt Kristianstads län (eventuellt utom Norra Åsbo och Södra Åsbo domsagor) med konsulenten i Kristianstad (ingen assistent) samt det andra omfattande (eventuellt utöver sistnämnda två domsagor) städerna Hälsingborg och Landskrona jämte Luggude samt Rönnebergs m. fl. domsagor med konsulent i Hälsingborg; det tredje skulle omfatta återstoden av Malmöhus län med konsulent och två av de nuvarande tre assistenterna, varvid en assistenttjänst utgår. Fångvårdsstyrelsen kan åtminstone för närvarande icke förorda en uppdelning på tre distrikt. Med erinran om att östra delen av Blekinge enligt styrelsens förslag sammanföres med kalmar-distriktet föreslår styrelsen att återstoden av distriktet delas så att västra Blekinge (Bräkne och Karlshamns samt Listers och Sölvesborgs domsagor) sammanföres med hela Kristianstads län jämte Hälsingborg och Landskrona samt Luggude och Rönnebergs m. fl.

domsagor till ett nytt distrikt, varvid konsulenten jämte en från Malmö överförd assistent stationeras i Hälsingborg. Distriktet erhåller 549 övervaknings- och tillsynsfall och inrymmer 4 anstalter (Kristianstad, Skogsgård, Hildero samt en planerad förläggning). Det återstående malmödistriktet, som kommer att ha 800 övervaknings- och tillsynsfall samt inrymmer anstalterna i Malmö, Ystad och å Tygelsjö, behåller två av de tre nuvarande assistentbefattningarna.

Sjunde distriktet, som med hänsyn till klientelet storlek (1 743 fall) kommer närmast efter första distriktets expedition för äldre klientel, är det — ehuru förhållandet till skyddsvärnet enligt styrelsens förslag skall göras till föremål för utredning — icke försvarligt att behålla odelat. Å andra sidan kan frågan om distriktets slutliga uppdelning icke nu upptagas till prövning. Tills vidare bör ingen annan åtgärd vidtagas än att ett särskilt konsulentdistrikt inrättas, innefattande Hallands län samt det underåriga klientelet i Göteborgs stad (sammanlagt 451 fall) med stationering i Göteborg av en nyinrättad konsulenttjänst jämte en av distriktets nuvarande tre assistenttjänster. Återstoden av distriktet, som omfattar 1 292 övervaknings- och tillsynsfall, varav dock över 800 skyddsvärnsfall, får således utom konsulenten bibehålla två assistenter. I det södra distriktet kommer att finnas 4 anstalter — Halmstad, Mäshult, Härlanda (yngre) och en planerad förläggning — medan konsulenten i norra distriktet får ta befattning med 2 — Härlanda (äldre) och en planerad förläggning i Lingatan. Framför utredningsmannens förslag, som avskiljer staden Göteborg till ett särskilt distrikt, synes den av fångvårdsstyrelsen förordade uppdelningen, som även föreslagits av konsulenten i distriktet, ha det väsentliga företrädet, att den i anslutning till de i Stockholm gjorda erfarenheterna beaktar det yngre klientelet särskilda behov.

Åttonde distriktet med 607 övervaknings- och tillsynsfall samt 7 anstalter (flertalet kolonier) och ett stort antal domstolar är ur arbets-synpunkt så belastat, att det, ehuru distriktet lämpligen bör bibehållas odelat, framstår som nödvändigt att redan i denna etapp förstärka arbetskraf-terna med en assistent, liksom övriga befattningshavare stationerad i Borås.

För nionde distriktet tillstyrker fångvårdsstyrelsen det av utredningsmannen föreslagna avskiljandet av Örebro län till ett eget konsu-
lentdistrikt, dock med den ändringen att det nya distriktet, som får 341 övervaknings- och tillsynsfall och arbetsuppgifter beträffande anstalten i Örebro (utan kurator) och kolonien Gustafström, i förevarande etapp av utbyggnaden skall erhålla jämväl en assistenttjänst. — I sina yttranden har varken t.f. konsulenten i distriktet eller den i Örebro stationerade assisten-ten föreslagit förstärkning med en assistent i Örebro.

Även beträffande tionde distriktet tillstyrker styrelsen utred-
ningsmannens delningsförslag, dock att i Kopparbergs län, som innefattar 285 övervaknings- och tillsynsfall jämte synnerligen viktiga arbetsuppgif-ter för konsulenten vid anstalten i Falun (utan kurator) samt kolonierna Älgberget och Sandsjön, bör i förevarande etapp inrättas en assistenttjänst.

liksom konsulentens stationerad i Falun. — Konsulenten i distriktet däremot har intet att erinra mot det föreliggande förslaget.

I fråga om det elfte distriktet tillstyrker fångvårdsstyrelsen att en ny assistenttjänst inrättas men avstyrker — i motsats till konsulenten i distriktet — att denna stationeras i Söderhamn med självständiga arbetsuppgifter beträffande Hälsingland.

Beträffande femtonde distriktet förordar fångvårdsstyrelsen det föreliggande förslaget.

I vidare mån än vad som framgår av det föregående finner fångvårdsstyrelsen sig för närvarande icke böra framlägga förslag till ökning av antalet konsulenter och assistenter.

Sammanfattningsvis föreslår fångvårdsstyrelsen sålunda, att det nuvarande antalet konsulenter och assistenter ökas med 6 konsulenter och 7 assistenter eller tillhoppa 13 befattningshavare, d. v. s. 2 konsulenter och 4 assistenter utöver vad utredningsmannen föreslagit. Styrelsen har funnit behov föreligga av ytterligare minst 10 tjänster. Med inrättandet av dessa tjänster bör emellertid anstå till nästa etapp av utbyggnaden.

I fråga om inrättandet av nya biträdestjänster ansluter sig fångvårdsstyrelsen till det av utredningsmannen väckta förslaget med förut angiven jämkning beträffande tredje konsulentdistriktet.

Vad angår konsulenternas löneplacering har fångvårdsstyrelsen i princip den uppfattningen att samtliga konsulenter borde vara placerade i lägst 27 lönegraden. Styrelsen begränsar sig i nuvarande läge till att föreslå *dels* att två av de jämlikt styrelsens förslag nytillkommande konsulenterna (i Hälsingborg och Göteborg) uppföres i samma lönegrad (Ce 27) som de sex för närvarande i Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping stationerade konsulenterna, *dels* att de två konsulenter i landsortsdistrikten som har de mest omfattande och krävande arbetsuppgifterna — konsulenten i åttonde distriktet (Borås) och i femtonde distriktet (Luleå) — uppflyttas till samma lönegrad. Däremot finner sig fångvårdsstyrelsen icke kunna förorda ett av en konsulent i första distriktet i särskild skrivelse till styrelsen väckt förslag om uppflyttning i samband med utökningen av antalet assistenter vid expeditionen för äldre klientel av två assistenttjänster till 25 eller 23 lönegraden.

Vid ärendets behandling inom fångvårdsstyrelsen har *fångvårdsfullmäktige K. G. Karlsson* uttalat, att han funnit det till fullo styrkt, att skyddskonsulentorganisationen behöver utökas men att han icke ansett sig kunna ta ställning till distriktsindelningen och befattningshavarnas placering. En *reservant* inom styrelsen har icke funnit tillräckligt bärande skäl föreligga för förslaget om inplacering av vissa skyddskonsulenter i lönegrad Ce 27 och har därjämte föreslagit att av de av styrelsen förordade nya skyddsassistenttjänsterna två tjänster i första distriktet och den i åttonde distriktet i stället inrättas som kuratorstjänster i Ce 17.

Sedan en särskild utredning år 1953 tillsatts för att företaga en organisatorisk översyn av skydds- och hjälpverksamheten inom den fria kriminalvår-

den, avgav denna utredning den 3 juli 1953 en promemoria med vissa frågeställningar, betingade av utredningens dittillsvarande arbete (II ht 1954 s. 80—81). Ifrågavarande utredning, *skyddskonsulentutredningen*, vars uppdrag begränsats till en översyn av arbetet inom skyddskonsulentorganisationen, har sedermera överlämnat en den 23 september 1954 dagtecknad promemoria av i huvudsak följande innehåll.

Den förevarande begränsade översynen av arbetet inom skyddskonsulentorganisationen har i stort sett icke givit anledning till erinringar eller uttalanden. Utredningen har sålunda funnit arbetet i huvudsak ändamålsenligt upplagt. Det egentliga expeditionsarbetet är av relativt ringa omfattning. Registreringsarbete o. dyl. synes icke förekomma i större utsträckning än vad som kan anses erforderligt för en tillfredsställande överblick över arbetet inom vederbörande distrikt. Utredningen anser sig ock kunna fastslå, att behovet av en utbyggnad av organisationen av den storleksordning, som för närvarande kan vara aktuell, icke kan minskas genom rationaliseringsåtgärder inom organisationens ram.

I fråga om biträdespersonal inom skyddskonsulentorganisationen kan ifrågasättas, huruvida icke — åtminstone vid en kraftigare utbyggnad av organisationen — utrymme kunde finnas för biträdespersonal i högre löneställning än de av hovrättsrådet Henkow föreslagna (jfr s. 134). Utredningen finner det icke uteslutet, att genom inrättande av sådana mera kvalificerade biträdestjänster behovet av ytterligare assistentpersonal på längre sikt skulle i någon mån kunna begränsas.

Utredningen rekommenderar vidare omläggning av nuvarande administrativa förfaranden i vissa hänseenden (genomförande av förenklingar i systemet med övervaknings- och tillsynsböcker, varmed skulle följa viss arbetslättning för konsulenterna, samt av en tidigare, eventuellt decentraliserad utbetalning av övervaknings- och tillsynsarvoden).

Anslagsäskanden för budgetåret 1955/56

Fångvårdsstyrelsen (skr. 28/8 1954) hemställer, att anslaget höjes med 280 700 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Tjänsteförändringar		
a) 2 skyddskonsulenter Ce 25—Ce 27 (Borås, Luleå)	3 792	—
b) 3 skyddsassistenter Ce 21 — skyddskonsulenter Ce 25 (Kalmar, Örebro, Västerås)	7 848	—
2. Personalförstärkningar m. m.		
a) 2 skyddskonsulenter Ce 27 (Hälsingborg, Göteborg)	36 528	—
b) 1 skyddskonsulent Ce 25 (Eskilstuna)	15 216	—
c) 10 skyddsassistenter Ce 21 (Stockholm 3, Jönköping, Kalmar, Borås, Örebro, Falun, Gävle, Luleå)	125 376	—
d) 5 kanslibiträden Ce 11	41 544	—

	Ökning	Minskning
e) 3 biträden rb.....	22 032	—
f) Vikarier	27 400	—
g) Skrivhjälp	—	3 000
h) Arvode till rådgivande psykiater	4 000	—
i) Avrundning	—	36
	<hr/>	<hr/>
	+ 283 736	— 3 036
	<hr/>	
	+ 280 700	

Till motivering av sin hemställdan åberopar fångvårdsstyrelsen innehållet i sitt yttrande över utredningsmannens förslag till utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen.

Departementschefen

Frågan om en effektivisering av skyddsarbetet inom den fria kriminalvården behandlades ingående i 1950 års statsverksproposition (II ht s. 49—72). Därvid konstaterades att arbetsbördan för befattningshavare inom skyddskonsulentorganisationen efter hand vuxit till sådan omfattning, att organisationen blivit helt otillräcklig. År 1943, då denna organisation i huvudsak inrättades, bestod den av 13 konsulenter och 5 assistenter. Sedan personalen förstärkts med 1 assistent från och med den 1 juli 1947, beviljade 1950 års riksdag medel som möjliggjorde anställande av ytterligare 6 assistenter. Denna reform betecknades uttryckligen som ett provisorium, och det förutsattes, att en fortsatt utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen skulle ske i etapper. Såsom närmaste led i den avsedda utvidgningen har organisationen därefter genom beslut av 1952 och 1953 års riksdagar tillförts ytterligare 1 assistent respektive 3 konsulenter och 5 assistenter. Organisationen utgöres alltså för närvarande av 16 konsulenter och 18 assistenter.

I arbetet bland de frigivna och villkorligt dömda medverkar vid sidan av skyddskonsulentorganisationen bland annat en rad skyddsvärnsföreningar, vilka årligen tillföres betydande belopp av statsmedel i form av övervakningsarvoden m. m. I syfte att, bland annat, tillse att dessa medel kommer till användning på bästa sätt har jag enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 december 1954 tillkallat en särskild sakkunnig för att inom justitiedepartementet biträda med utredning angående skyddsvärnsföreningarnas ekonomiska förhållanden m. m.

Enligt införskaffade uppgifter stod den 1 november 1954 9 929 villkorligt dömda under övervakning och 1 142 villkorligt frigivna under tillsyn (90 % respektive 10 % av sammanlagda antalet).

Övervakning och tillsyn besörjdes i 5 021 fall (45 %) av personer, yrkesmässigt verksamma inom socialvården, därav i 294 (3 %) av skyddskonsulenter eller skyddsassistenter, i 1 788 (16 %) av tjänstemän vid skydds-

värnsföreningarna, varav 692 belöpte på föreningen i Stockholm och 879 på föreningen i Göteborg, samt i 2 939 (26 %) av tjänstemän vid fångvårdsanstalter, anstalter tillhörande barnvården, alkoholistanstalter och arbetsförmedlingar eller av andra socialvårdstjänstemän.

Antalet övervakare och tillsynsmän var 5 744. Av dessa hade 5 462 1—5 uppdrag var, 185 6—10 uppdrag, 49 11—15 uppdrag, 15 16—20 uppdrag, 10 21—25 uppdrag, 12 26—50 uppdrag, 3 51—75 uppdrag, 1 76—100 uppdrag, 5 101—125 uppdrag och 2 126—150 uppdrag.

En jämförelse med motsvarande uppgifter, avseende läget den 1 oktober 1953, ger vid handen bland annat, att antalet villkorligt dömda under övervakning minskat med 2 % från 10 147 till 9 929 och att antalet villkorligt frigivna under tillsyn ökat med 10 % från 1 040 till 1 142.

Det något minskade totala antalet övervaknings- och tillsynsuppdrag har icke föranlett någon nämnvärd rubbning i fördelningen av uppdragen mellan de olika kategorierna av socialvårdstjänstemän inbördes eller mellan denna personalkategori och övriga uppdragstagare. Antalet övervakare och tillsynsmän har stigit med 11 %. Över 150 uppdrag hade vid den senaste undersökningen icke någon person mot 1 vid den förra; antalet personer med mer än 100 uppdrag har minskat från 8 till 7, medan antalet personer med mer än 50 uppdrag minskat från 15 till 11. Det bör vara angeläget för de myndigheter som utser övervakare och tillsynsmän att icke hopa alltför många uppdrag på samma personer.

Såsom jag vid olika tillfällen framhållit är det angeläget, att frivilliga krafter i väsentligt vidgad omfattning tages i anspråk som övervakare och tillsynsmän. Särskilt bör eftersträvas att till ifrågakommande verksamhet knyta representanter för ledande idrotts- och ungdomsorganisationer samt andra ideella folkrörelser.

Vid den av skyddskonsulentutredningen företagna översynen av arbetet inom organisationen kunde konstateras, att detta är i huvudsak ändamålsenligt upplagt. Det egentliga expeditionsarbetet är av relativt ringa omfattning, och registreringsarbete o. d. synes icke förekomma i större utsträckning än vad som kan anses erforderligt för en tillfredsställande överblick över arbetet inom vederbörande distrikt.

Såsom framgår av föreliggande utredning är arbetsbördan för befattningshavarna inom skyddskonsulentorganisationen så stor, att dessa nödgats i vissa hänseenden eftersätta sina instruktionsenliga uppgifter. Även om den omedelbara befattningen med klientelet i regel icke bör ankomma på skyddstjänstemännen utan på olika slag av socialvårdsfunktionärer och andra frivilliga krafter, är det klart, att skyddskonsulenterna och deras assistenter har en utomordentligt viktig uppgift i den fria kriminalvården.

En utökning av skyddskonsulentorganisationen framstår sålunda som synnerligen angelägen. Såsom riksdagen tidigare fastslagit, bör den erforderliga utbyggnaden av denna organisation icke ske fullständigt i ett sammanhang utan successivt i etapper med tillvaratagande av de erfarenheter som efter hand vinnes. Jag förordar, att en ny sådan etapp nu genomföres.

Det blir då en lämplighetsfråga att avväga, hur omfattande denna etapp bör bli. Den för utredning av denna fråga särskilt tillkallade sakkunnige har föreslagit en ökning med 4 konsulenter och 3 assistenter, medan fångvårdsstyrelsen förordat en utbyggnad med 6 konsulenter och 7 assistenter. Då det gäller att taga ställning till hur stor ökning av organisationen som nu bör göras, har man å ena sidan att beakta det betydande behov av personalförstärkning som otvivelaktigt föreligger. I ett av fångvårdsstyrelsen år 1948 avgivet betänkande (SOU 1949: 6) beräknades en fullt utbyggd organisation omfatta 53 tjänstemän mot nuvarande 34, och behovet har säkerligen ökat sedan dess. Å andra sidan bör man emellertid också taga hänsyn till att det inom kriminalvård i frihet kommer mindre an på mängden utfört arbete än på kloka och riktiga åtgärder. I detta synnerligen ömtåliga och krävande arbete hänger allt på skyddstjänstemännens personliga egenskaper. Det räcker ingalunda med en formell kompetens, utan det erfordras ett särskilt psykologiskt handlag och en förmåga till inlevelse i andra människors personliga förhållanden. Med den successiva utbyggnad som ägt rum under de senaste åren — med 6 tjänstemän år 1950, 1 år 1952 och 8 år 1953 — har den personella standarden genomgående kunnat hållas på ett högt plan. Man kan icke bortse från risken för att skyddsarbetet i längden kan skadas, om en alltför hastig utbyggnad av organisationen skulle medföra en sänkning av denna standard. Efter övervägande av dessa motsatta synpunkter, har jag ansett mig lämpligen kunna godtaga utredningsmannens förslag att nu utöka organisationen med 7 nya tjänstemän. Detta är dock naturligtvis blott ett steg i den successiva utbyggnaden.

Då det gäller att utplacera dessa nya tjänstemän, bör i första hand en delning ske av vissa distrikt, beträffande vilka en sådan åtgärd synes särskilt ändamålsenlig och påkallad. Sålunda bör sjunde distriktet (Göteborgs och Bohus samt Hallands län), som hör till de mest arbetstyngda och där särskilda förhållanden föreligger, uppdelas i två distrikt. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser om sättet för denna uppdelning. Vad beträffar ettbart av fjärde (Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län), nionde (Värmlands och Örebro län) och tionde distrikten (Västmanlands och Kopparbergs län) är en uppdelning i praktiken redan genomförd, såtillvida att assistenten i distriktet inom eget verksamhetsområde självständigt fullgör praktiskt taget alla på konsulent ankommande göromål. Detta förhållande bör regleras genom en motsvarande distriktsindelning. I enlighet med det anförda bör antalet konsulenter ökas med fyra. I övrigt bör den nu aktuella förstärkningen av organisationen ske genom att konsulenterna i de mest arbetstyngda distrikten vid sin sida får assistenter. Fördelningen på olika distrikt av de tre nya assistenttjänsterna och de från nuvarande fjärde, nionde och tionde distrikten frigjorda tre assistenttjänsterna torde få ske enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande.

De nya konsulent- och assistenttjänsterna bör inrättas som extra ordinarie och placeras i 25 resp. 21 lönegraden. Fångvårdsstyrelsens förslag om

ändrad lönegradsplacering för vissa konsulentbefattningar kan jag icke biträda.

I likhet med utredningsmannen och fångvårdsstyrelsen finner jag det påkallat, att för biträde med registrerings- och annat skrivarbete inom organisationen inrättas fasta tjänster. Jag kan dock icke i vidare mån biträda härom framlagda yrkanden än att jag föreslår, att medel beräknas för avlönande av 5 biträden i reglerad befordringsgång. Det till skrivhjälp nu utgående beloppet torde i samband härmed kunna nedsättas med 3 000 kronor.

I anslutning till den föreslagna personalförstärkningen bör till vikarier beräknas ytterligare 15 000 kronor.

Det klientel, som konsulenter och assistenter har att taga befattning med, är i viss utsträckning i behov av psykiatrisk tillsyn eller vård. En del klienter har tidigare straffriförklarats och varit intagna på sinnessjukhus. Allvarlig alkoholism är icke ovanlig bland de villkorligt frigivna. Psykotiska tillstånd förekommer emellanåt efter frigivningen etc. Erfarenheten har visat, att psykiatrer i åtskilliga fall, särskilt i vad det gäller storstadsklientelet, har behövt anlitas. På grund härav finner jag mig böra tillstyrka fångvårdsstyrelsens förslag om anvisande av ett belopp av 4 000 kronor till arvode åt psykiatrer, som behöver konsulteras främst inom första konsulentdistriktet.

I enlighet med det anförda skulle anslaget uppräknas med 99 900 kronor för 4 skyddskonsulenter och 3 skyddsassistenter, med 37 600 kronor för 5 biträden, med 15 000 kronor för vikarier och med 4 000 kronor för psykiaterarvoden. Å andra sidan kan anslaget nedsättas med 3 000 kronor för skrivhjälp. Anslaget skulle alltså höjas med (99 900 + 37 600 + 15 000 + 4 000 — 3 000) 153 500 kronor.

De beslutade ändringarna av grundlönebeloppen föranleder en omräkning av vissa anslagsposter. Anslaget beräknas sålunda:
arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, oförändrat 1 800 kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 723 400 (+ 248 200) kronor;
rörligt tillägg 85 400 (— 94 700) kronor.

Anslaget uppföres alltså med 810 600 (+ 153 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	723 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	85 400

Summa kronor 810 600

b) till *Skyddskonsulentorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 810 600 kronor.

[45] 14. Skyddskonsulentorganisationen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	156 700	156 900
1954/55 (statsliggaren s. 145)	142 900	
1955/56 förslag	194 000	

Enligt gällande omkostnadsstat har anvisats 900 kronor till sjukvård m. m. (1 200), 80 000 kronor till reseersättningar (79 800) och 62 000 kronor till expenser (75 900).

Y r k a n d e n

Fångvårdsstyrelsen (skr. 28/8 1954) hemställer, att anslaget höjes med 75 600 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	500
2. Reseersättningar	32 500
3. Expenser	18 600
4. Engångskostnader	24 000
	<hr/>
	75 600

M o t i v

1. Med hänsyn till belastningen samt den under avlöningsanslaget föreslagna utökningen av antalet befattningshavare bör posten höjas med 500 kronor.

2. Hittills anvisade medel till reseersättningar till skyddskonsulentorganisationens befattningshavare har uppgått till i genomsnitt 2 500 kronor per befattningshavare. Räknat efter 13 nya konsulenter och assistenter skulle posten behöva uppräknas med 32 500 kronor.

3. Med hänsyn till tillkomsten av föreslagna nya och utvidgade expeditionslokaler behöver expensposten uppräknas, för kostnader för bränsle, lyse och vatten med 1 000 kronor samt för städning med 4 800 kronor. För telefonabonnemangs- och samtalsavgifter för nya befattningshavare beräknas 6 300 kronor vara erforderliga. Posten behöver ytterligare uppräknas med 6 500 kronor för inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknesmaskiner m. fl. inventarier samt för skrivmaterialier, blanketter m. m.

4. För kontorsutrustning, telefoninstallation m. m. i samband med föreslagen fortsatt utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen beräknas engångskostnaderna till 24 000 kronor.

Yttrande

Statskontoret. Den föreslagna uppräknigen av anslagsposten till sjukvård m. m. synes motiverad även vid oförändrad personalorganisation, vilket torde böra beaktas vid den jämkning av posten, som kan bli följden av ikraftträdandet av den allmänna sjukförsäkringen. Højningen av såväl denna post som övriga i omkostnadsstaten upptagna poster torde böra anpassas efter den utökning av personalen, som kan komma att beslutas.

Departementschefen

Den av mig föreslagna utvidgningen av skyddskonsulentorganisationen påkallar en højning av samtliga poster under omkostnadsstaten. Medelsanvisningen till sjukvård m. m. torde sålunda böra höjas med 400 kronor. Jag föreslår vidare, att posten till reseersättningar uppräknas med 17 500 kronor. Vad angår posten till expenser förordar jag en højning med 33 200 kronor, varav 19 400 kronor avser kostnader för engångsanskaffning av inventarier m. m.

Anslaget bestämmes alltså till (142 900 + 400 + 17 500 + 33 200) 194 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skyddskonsulentorganisationen: Omkostnader för budgetåret 1955/56* anvisa ett förslagsanslag av 194 000 kronor.

[46] 15. Övervakning av villkorligt dömda

	Anslag	Nettontgift
1953/54	425 000	565 500
1954/55 (statsliggaren s. 146)	425 000	
1955/56 förslag	700 000	

Arvodet till övervakare över villkorligt dömda höjdes enligt beslut av 1950 års riksdag från 8 kronor för första månaden och 2 kronor för varje följande till 10 respektive 5 kronor. I samband härmed uppräknades förevarande anslag från 200 000 kronor till 475 000 kronor, vilket belopp anvisades för vart och ett av budgetåren 1950/51 och 1951/52. För de följande budgetåren har anslaget, med hänsyn till viss eftersläpning i fråga om krav på ersättning enligt de högre grunderna, tillfälligt nedräknats till 425 000 kronor per budgetår.

Från anslaget bestrides även ersättning till ledamot av övervakningsnämnd, vilken icke är lagfaren befattningshavare vid den domstol som tillsatt nämnden, för deltagande i sammanträde med nämnden. Dylik ersättning utgår enligt bestämmelser i allmänna resereglementet och ledamot av övervakningsnämnd äger uppbära resekostnadsersättning och traktamente (se kungörelse den 15 juni 1944, nr 376).

Fånqvårdsstyrelsen (skr. 28/8 1954) hemställer, att anslaget i första hand uppräknas med 140 000 kronor med hänsyn till belastningen. Vidare erin-

rar styrelsen därom, att 1954 års riksdag (skr. nr 334) beslutat att ersättning till frivilliga medhjälpare inom nykterhetsvården skall utgå med 10 kronor per vårdfall och månad. Enligt styrelsens mening medför detta, att jämväl arvudet för övervakning av villkorligt dömda (och villkorligt frigivna) bör höjas i lika mån. De föreslagna nya ersättningsgrunderna, som skulle tillämpas från och med den 1 juli 1955, får sin fulla verkan först efter en övergångstid. Man torde med hänsyn till de långa övervakningstiderna beträffande villkorligt dömda icke behöva räkna med att den ökning, som faller på budgetåret 1955/56, kommer att uppgå till mer än omkring 1/4 av den nuvarande belastningen eller omkring 140 000 kronor. Anslaget skulle alltså för budgetåret 1955/56 upptagas till (425 000 + 140 000 + 140 000) 705 000 kronor eller avrundat 700 000 kronor.

I skrivelse den 31 december 1953 framhåller *hovrättsassessorn C. Holmberg* i egenskap av ordförande i den för Södra Roslags m. fl. häradsrätter gemensamma övervakningsnämnden för villkorligt dömda, att bestämmelserna om ersättning åt ledamöter i övervakningsnämnd motsvarar i huvudsak de bestämmelser som i sådant hänseende år 1944 utfärdades att gälla för nämndemän i häradsrätt. För nämndemännen har sedermera utfärdats nya bestämmelser, senast genom kungörelsen nr 236/1953. Enligt denna kungörelse äger nämndeman för tjänstgöring vid ting och vid särskilt sammanträde med häradsrätt åtnjuta dagarvode å tjugu kronor för varje förrättningsdag, inberäknat resdag, samt resekostnadsersättning och traktement enligt allmänna resereglementet, dock att dagarvode ej skall utgå för särskild resdag, då för resan tagits i anspråk mindre än åtta timmar av dagtid. Enligt lagen om villkorlig dom skall i häradsrätt, vid behandling av ärende av den beskaffenhet att det må upptagas av övervakningsnämnd, nämnd i regel deltaga. Vid sådant förhållande synes det icke vara motiverat att olika ersättningsbestämmelser gäller för nämndemän och ledamöter i övervakningsnämnd, i all synnerhet sedan nya resereglementet trätt i kraft och ledamöter i övervakningsnämnd kan få tjänstgöra ända upp till 6 timmar utan någon som helst ersättning. Av en i januari 1953 företagen undersökning angående övervakningsnämnderna framgår, att tre nämnder sammanträtt mer än två gånger om året och en nämnd två gånger, medan övriga tio nämnder sammanträtt högst en gång om året. Under åberopande av det anförda hemställes om sådan ändring i bestämmelserna om ersättning åt ledamöter i övervakningsnämnd, att arvode samt resekostnadsersättning och traktement för sammanträde i nämnden måtte utgå enligt samma grunder som gäller för nämndemän i häradsrätt.

Statskontoret uttalar, att fångvårdsstyrelsens framställning icke givit anledning till erinran. Ej heller har ämbetsverket något att erinra mot förslaget om ändrade bestämmelser beträffande ersättning åt ledamot i övervakningsnämnd.

Statens lönenämnd har likaledes icke något att erinra mot förslaget angående nya grunder för ersättning åt ledamot i övervakningsnämnd.

Departementschefen

Jag tillstyrker, att arvode till övervakare i enlighet med fångvårdsstyrelsens förslag från och med den 1 juli 1955 skall utgå med 10 kronor per vårdfall och månad. Den högre ersättningen kan för nästa budgetår förväntas medföra en ökad belastning å anslaget med omkring 140 000 kronor.

Likaså förordar jag, att till ledamot av övervakningsnämnd, vilken icke är lagfaren befattningshavare vid domstol som tillsatt nämnden, må för deltagande i sammanträde med nämnden utgå dagarvode samt resekostnadsersättning och traktamente enligt samma grunder som gäller för nämndemän vid tjänstgöring vid ting och vid särskilt sammanträde med häradsrätt. Kostnadsökningen på grund härav torde icke överstiga 3 000 kronor för år.

Med hänsyn till det anförda och de senast redovisade utgifterna under anslaget bör detta uppräknas med förslagsvis 275 000 kronor till 700 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Övervakning av villkorligt dömda* för budgetåret
1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

[47] 16. Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	75 000	103 400
1954/55 (statsliggaren s. 146)	75 000	
1955/56 förslag	150 000	

Efter den av 1950 års riksdag beslutade höjningen av arvodet till tillsynsmän över villkorligt frigivna m. fl. utgår detta med 10 kronor för första månaden och 5 kronor för varje följande. Från och med budgetåret 1950/51 har förevarande anslag uppförts med 75 000 kronor.

Fångvårdsstyrelsen (skr. 28/8 1954) hemställer, att anslaget med hänsyn till belastningen under budgetåret 1953/54 höjes med 25 000 kronor. Vidare hemställer styrelsen, att arvodet — i likhet med vad som föreslagits beträffande arvodet till övervakare för villkorligt dömda (se föregående anslagspunkt) — bestämmes till 10 kronor för varje månad. Till följd av tillsynstidernas korta varaktighet — i flertalet fall endast sex månader — kommer verkningarna av den föreslagna höjningen att bli märkbara mycket snabbare än när det gäller villkorligt dömda. Styrelsen räknar med att ökningen kommer att uppgå till omkring hälften av den nuvarande belastningen eller omkring 50 000 kronor. Anslaget har alltså för budgetåret 1955/56 beräknats till (75 000 + 25 000 + 50 000) 150 000 kronor.

Departementschefen

I överensstämmelse med vad jag under föregående anslagspunkt anfört i fråga om övervakares arvoden tillstyrker jag förslaget om höjning av arvodet till tillsynsmän. Anslaget torde i enlighet med fångvårdsstyrelsens hemställan böra uppräknas med 75 000 kronor till 150 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.* för budget-
året 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

[48] 17. Kurser för övervakare, tillsynsmän och förundersökare

	Anslag	Nettoutgift
1953/54.....	10 000	1 400
1954/55 (statsliggaren s. 146).....	10 000	
1955/56 förslag.....	2 000	

I syfte att hos frivilliga krafter stimulera intresset för skyddsverksamhet samt att förbättra övervakares, tillsynsmäns och förundersökares förutsättningar att fullgöra sina uppdrag har för vart och ett av budgetåren 1953/54 och 1954/55 anvisats ett reservationsanslag av 10 000 kronor till anordnande av kurser. Kurserna är avsedda för dem, som arbetar eller kan antagas vara villiga att arbeta inom det frivilliga skyddsarbetet. — Vid ingången av budgetåret 1954/55 förelåg en reservation å anslaget av 8 580 kronor.

Fångvårdsstyrelsen (skr. 12/8 1954) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Statskontoret anser, att med hänsyn till storleken av den disponibla behållningen å anslaget vid ingången av innevarande budgetår någon ytterligare medelsanvisning nu icke erfordras. Anslaget torde därför för nästa budgetår böra upptagas med endast formellt belopp.

Departementschefen

Med hänsyn till att viss reservation kan förväntas föreligga å anslaget vid utgången av innevarande budgetår, torde anslagsbeloppet för budgetåret 1955/56 tillfälligt kunna nedsättas till 2 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kurser för övervakare, tillsynsmän och förundersökare* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

[49] 18. Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1953/54.....	250 000	249 900
1954/55 (statsliggaren s. 146)....	300 000	
1955/56 förslag.....	375 000	

Enligt de av Kungl. Maj:t beträffande anslaget utfärdade bestämmelserna må detta användas för att understödja eller eljest hjälpa villkorligt dömda samt personer som frigives eller utskrivs från fångvårdens anstalter ävensom, om särskilda skäl föreligger, åtalade som kan antagas erhålla villkorlig dom. På förslag av Kungl. Maj:t höjdes anslaget för budgetåret 1953/54 med 60 000 kronor till 250 000 kronor, varvid förutsattes att bl. a. kostnader för anskaffande av arbetskläder åt frigivna fångar m. fl. skulle bestridas från anslaget. För innevarande budgetår har en ytterligare höjning av anslaget skett med 50 000 kronor.

Fångvårdsstyrelsen (skr. 12/8 1954) föreslår, att anslaget höjes med 110 000 kronor. Såsom skäl härför åberopas följande. Den för budgetåret

1953/54 beviljade ökningen, 60 000 kronor, får anses uppväga endast utgifterna för det ökade antalet frigivna m. fl. För att ernå det belopp, som av styrelsen beräknats erforderligt för anskaffande av arbetskläder, 160 000 kronor, kräves därför — med beaktande av den för innevarande budgetår beviljade höjningen med 50 000 kronor — en ökning av anslaget med ytterligare 110 000 kronor. Styrelsen vill framhålla, att i den kriminalpolitiska diskussionen under senaste tid starkt betonats vikten av att frigivna och utskrivna förses med erforderlig utrustning.

Statskontoret. Under erinran om den uppräknig av anslaget, som ägt rum de senaste budgetåren, ställer sig statskontoret avvisande mot de nu framförda kraven på en ytterligare höjning.

Departementschefen

Såsom fångvårdsstyrelsen framhållit, är en uppräknig av detta anslag starkt påkallad. Jag föreslår, att anslaget höjes med 75 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 375 000 kronor.

[50] 19. Bidrag till Svenska skyddsförbundet

	Anslag
1951/52.....	100 000
1952/53	150 000
1953/54	165 000
1954/55 (statsliggaren s. 175)	170 000
1955/56 förslag	170 000

Fångvårdsstyrelsen (skr. 28/8 1954) erinrar om att styrelsen i annat sammanhang hemställt om skyndsamt utredning angående skyddsvärnsföreningarnas ställning. Med hänsyn härtill finner sig styrelsen icke böra påkalla annan ändring av anslaget än att detsamma med tanke på de mindre skyddsvärnsföreningarnas behov av medel höjes till 175 000 kronor.

Statskontoret avvisar framställningen med hänsyn till att anslaget för de tre senaste budgetåren uppräknats med tillhoppa 70 000 kronor.

Departementschefen

Såsom jag under punkten [44] anfört, har särskild sakkunnig tillkallats för att inom justitiedepartementet utreda vissa frågor rörande skyddsvärnsföreningarnas ekonomiska förhållanden m. m. I avvaktan på resultatet av utredningen är jag icke beredd att tillstyrka någon uppräknig av anslaget.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Svenska skyddsförbundet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 170 000 kronor.

F. Diverse

[51] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 148)	1 192 000
1955/56 förslag	1 290 000

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till fångvårdsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 290 000 kronor.

[52] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 150)	856 000
1955/56 förslag	910 000

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 910 000 kronor.

[53] 3. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 150)	50 500
1955/56 förslag	64 200

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till statens domäners fond för upplåten mark hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 64 200 kronor.

[54] 4. Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.

	Anslag
1953/54	30 000
1954/55 (statsliggaren s. 150).....	30 000
1955/56 förslag.....	30 000

Ifrågavarande bidragsverksamhet handhaves, i enlighet med vad som förutsattes då anslag för ändamålet första gången begärdes (II ht 1946 s. 115), av en särskild nämnd, kallad Nämnden för utgivande av förvaltningsrättsliga publikationer.

Enligt beslut av Kungl. Maj:t den 4 februari 1949 skall till statsverket inflytande inkomster av verk, som utarbetats eller utgivits med bidrag från detta anslag, tagas till uppbörd på anslaget.

Nämnden för utgivande av förvaltningsrättsliga publikationer (skr. 22/9 1954) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 20 000 kronor till 50 000 kronor. Enligt de avtal, som nämnden redan ingått, kan under budgetåren 1954/55 och 1955/56 eller möjligen senare komma att utgå författararvoden till ett belopp av ca 60 000 kronor. Det är vidare anledning att räkna med att bidrag kommer att under nämnda båda budgetår lämnas till vissa verk, som icke utgives av nämnden; beloppet kan beräknas till omkring 19 000 kronor. Därtill kommer nämndens utgifter för dagarvoden till nämndens ledamöter, arvode till sekreteraren samt utgifter för expenser, vilka utgifter tillsammans under budgetåren 1954/55 och 1955/56 kan beräknas till högst 8 000 kronor. Summan av de utgifter, som nämnden bör vara beredd att bestrida, stiger därmed till ca 87 000 kronor. Tryckningen av de verk, som är avsedda att utgivas av nämnden, kommer att betinga betydande kostnader. En beräkning därav är vanskelig, men det torde kunna sägas, att nämnden bör vara beredd att efter hand i tryckningskostnader betala ca 100 000 kronor. För att finansiera utgifterna tänker nämnden sig att vänta med vissa verks tryckning, till dess försäljningsinkomsterna för andra verk börjat inflyta. Redan under innevarande och nästföljande budgetår torde i försäljningsinkomster inflyta omkring 30 000 kronor.

Nämnden disponerar en betydande reservation vid innevarande budgetårs ingång, 112 321 kronor. Tillsammans med senast anvisat anslag, 30 000 kronor, står alltså 142 321 kronor till förfogande. Nämnden räknar med att icke blott sagda belopp utan även försäljningsinkomsterna för verken kommer att åtgå för genomförande av nämndens redan vidtagna åtgärder. Då det gäller fortsättningen av nämndens verksamhet genom ingående av nya avtal uppställer sig frågan, huruvida nämnden äger träffa sådana avtal, som kräver anslagsanvisning i framtiden — om ett, två eller kanske tre år, när avtalen skall infrias. Skulle det emellertid anses riktigast, att nämndens verksamhet vid varje tidpunkt grundar sig på tillgängliga medel, så måste anslagsanvisningen beräknas med hänsyn härtill. Nämnden har under övervägande att under loppet av innevarande budgetår träffa avtal om två å tre verk, som är önskvärda. Dessutom synes nämnden böra äga möjlighet att under bud-

getåret 1955/56 sluta avtal om ytterligare två å tre verk. Anslaget bör alltså vara så stort, att det motsvarar kostnaderna för utgivande av fyra eller fem verk. Med hänsyn till det anförda hemställes, att anslaget uppföres med 50 000 kronor.

Y t t r a n d e

Statskontoret. I utlåtande över nämndens anslagsäskanden för innevarande budgetår uttalade statskontoret, att erfarenheten visat, att åtgången å förevarande anslag rätt avsevärt understigit den vid anslagsbeviljandet beräknade belastningen, vilket tillsammans med inkomsterna för försålda publikationer givit till resultat, att förhållandevis betydande reservationer uppkommit. Enligt ämbetsverkets mening borde man därför icke utan fog kunna utgå från att de reserverade medel jämte blivande inkomster, över vilka nämnden förfogade under budgetåret 1954/55, komme att förslå till uppfyllande av de förpliktelser, som under budgetåret kunde uppkomma på grund av redan ingångna avtal. Då vid fastställandet av anslagsbeloppet för nämnda budgetår hänsyn ej borde tagas till på efterföljande budgetår belöpande utgifter, föreslog statskontoret, att medelstildelningen å anslaget begränsades till samma belopp, som anvisats för budgetåret 1953/54, eller 30 000 kronor, med vilket belopp anslaget också blev uppfört å riksstaten.

I betraktande av den betydande reservation, som förefanns å anslaget vid ingången av budgetåret 1954/55 och under hänvisning till vad statskontoret anfört i nyssnämnda utlåtande föreslår ämbetsverket, att anslaget jämväl för nästkommande budgetår uppföres med 30 000 kronor.

Departementschefen

Även om hänsyn tages till tidigare ingångna avtal synes den vid utgången av innevarande budgetår förefintliga reservationen å anslaget jämte inflytande försäljningsinkomster med oförändrad medelsanvisning för det närmaste budgetåret bereda nämnden för utgivande av förvaltningsrättsliga publikationer nödiga möjligheter att träffa nya avtal.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[55] 5. Bidrag till utgivande av lagsamling

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 151)	125 000
1955/56 förslag	125 000

Enligt förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 171/1949 anvisades för budgetåret 1949/50 ett reservationsanslag av 150 000 kronor såsom bidrag till utgivande av lagsamling. Samma anslagsbelopp anvisades för budgetåret

1950/51. För vart och ett av de följande budgetåren har upptagits ett till 125 000 kronor nedsatt anslag. Sammanlagt har alltså 800 000 kronor beviljats för ändamålet.

I samband med anslagsäskande i fjolårets statsverksproposition föreslogs i besparingssyfte vissa inskränkningar och förändringar i den ursprungliga utgivningsplanen för lagsamlingen (jfr II ht s. 95). Statens totalkostnader för verket skulle därmed vid oförändrade produktionskostnader stanna vid 1 130 700 kronor mot eljest beräknade 1 555 000 kronor. Riksdagen godkände förslaget.

Verkets utgivning har därefter skett enligt de förändrade riktlinjerna och är, sedan delarna Kronans jord samt Stats- och förvaltningsrätt under år 1954 utkommit, numera avslutad. Sammanlagda beloppet av de kostnader som skall bestridas från ifrågavarande anslag uppgår i enlighet med de tidigare gjorda beräkningarna till i runt tal 1 130 000 kronor. Då hittills för ändamålet anvisats 800 000 kronor, utgör alltså det återstående medelsbehovet 330 000 kronor. För nästa budgetår torde anslaget få upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till utgivande av lagsamling* för budgetåret
1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

[56] 6. Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	8 500	7 200
1954/55 (statsliggaren s. 151)	8 500	
1955/56 (förslag)	8 000	

Anslaget kan nedsättas till 8 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd
av litterära och konstnärliga verk* för budgetåret 1955/56
anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor.

[57] 7. Bidrag till internationella institutet för unifiering av privaträtten

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 151)	3 000
1955/56 förslag	3 000

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till internationella institutet för unifiering
av privaträtten* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslags-
anslag av 3 000 kronor.

[58] 8. Bidrag till Haagkonferensens för internationell privaträtt permanenta byrå

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 151)	14 000
1955/56 förslag	14 000

Vid den i oktober 1951 avhållna sjunde Haagkonferensen för internationell privaträtt, vid vilken Sverige var företrätt, utarbetades bland annat ett förslag till stadga för Haagkonferensen. Syftet därmed var i huvudsak att inrätta ett permanent sekretariat, som med säte i Haag skulle ha till uppgift att förbereda och organisera framtida sammanträden med konferensen. Stadgan skulle träda i kraft, så snart det utarbetade förslaget godkänts av majoriteten bland de vid 1951 års sammanträde representerade sexton staterna.

Efter bemyndigande av riksdagen (jfr II ht 1953 s. 85) godkände Kungl. Maj:t den 30 juni 1953 för Sveriges del stadgeförslaget, som då redan biträtts av nio av ifrågavarande stater. För innevarande budgetår har å riksstaten upptagits ett särskilt förslagsanslag till bidrag till Haagkonferensens för internationell privaträtt permanenta byrå. Anslaget har, beräknat efter ett bidragsbelopp av 10 000 floriner för år, bestämts till 14 000 kronor.

Emellertid skall enligt meddelande av nederländska regeringen stadgan erhålla verkan först i och med att majoriteten av förut berörda sexton stater hos sagda regering deponerat sina anslutningshandlingar. Detta har ännu icke ägt rum men beräknas ha skett nästa budgetår. Anslag för ändamålet bör därför anvisas med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Haagkonferensens för internationell privaträtt permanenta byrå* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 14 000 kronor.

[59] 9. Bidrag till Nordisk årsbok

Delegerade för nordiskt samarbete på lagstiftningens område har gjort en utredning om möjligheterna att utgiva en för de nordiska länderna gemensam årsbok, avsedd att sprida kännedom i främmande länder om rättslivet i Norden. Ett av de delegerade utarbetat förslag behandlades vid ett nordiskt justitieministermöte i december 1953. De i mötet deltagande danska, finska, norska och svenska justitieministrarna förklarade sig samtliga beredda att vidtaga åtgärder för utverkande av de medel, som beträffande resp. land kunde befinnas erforderliga för ändamålet.

I skrivelse den 22 november 1954 har *Sveriges delegerade för nordiskt samarbete på lagstiftningens område* närmare preciserat, hur årsboken är planerad. Ändamålet med boken, som skulle utgivas på engelska språket, borde främst vara att ge vetenskapsmän, lagstiftare och andra intresserade personer i främmande länder orientering om det nordiska rättslivet och dess

bakgrund, ge upplysning om det viktigaste som hände på lagstiftningens område, med särskilt beaktande av det nordiska samarbetet, samt meddela register över juridiska avhandlingar av intresse och över föreliggande översättningar till främmande språk av nordiska lagverk och avhandlingar samt uppgift om de under året utkomna periodiska juridiska publikationerna. Om årsboken finge detta innehåll, borde den kunna bli av visst praktiskt intresse även för nordiska jurister och andra intresserade, ävensom för utrikesdepartementets befattningshavare. Årsboken borde få ett omfång av högst 160 sidor, och den årliga kostnaden för årsboken beräknades till ca 30 000 svenska kronor. Kostnaderna borde på lämpligt sätt fördelas mellan de nordiska länderna.

Departementschefen

Mot den av de delegerade planerade uppläggningsplaneringen av ifrågakvarande publikation har jag icke något att erinra. Enligt inhämtade upplysningar är Danmark berett medverka till utgivningen redan innevarande år, medan från finsk och norsk sida bidrag till utgivningen kan komma att anvisas under år 1956. Ehuru vissa frågor, som sammanhänger med utgivningen, ej är fullt utredda och oklarhet ännu råder i fråga om tidpunkten för verksamhetens början, är det önskvärt, att medel står till förfogande redan under nästa budgetår. För Sveriges del torde bidragsbeloppet kunna beräknas till 10 000 kronor, vilket belopp bör anvisas såsom reservationsanslag. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser beträffande anslaget disposition m. m.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till Nordisk årsbok* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

[60] 10. Bidrag till Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 151)	3 000
1955/56 förslag	3 000

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 3 000 kronor.

[61] 11. Bidrag till Tidsskrift för kriminalvård

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 151)	2 000
1955/56 förslag	2 000

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till Tidskrift för kriminalvård* för budget-
året 1955/56 anvisa ett anslag av 2 000 kronor.

[62] 12. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	900 000	800 300
1954/55 (statsliggaren s. 151)	900 000	
1955/56 förslag	1 050 000	

Vid utgången av budgetåret 1953/54 förelåg å anslaget en reservation å 118 460 kronor, varför tillgängliga medel under innevarande budgetår uppgår till något över 1 miljon kronor. Belastningen på anslaget utgjorde under juli—december 1954 ca 460 000 kronor. Från ingången av år 1955 torde emellertid utredningskostnaderna öka väsentligt. Orsaken härtill är bl. a., att en del större kommittéer, som nyligen tillsatts, då beräknas komma i gång med sitt arbete. Detta gäller författningsutredningen, utredningen av frågan om indragning till det allmänna av oförtjänt jordvärdestegring, utredningen angående rådhusrätternas förstatligande samt utredningen angående domarpersonalens rekryterings- och anställningsförhållanden. Vidare planeras att under år 1955 igångsätta en kriminologisk klientelundersökning av stor betydelse för lagstiftning och anstaltsplanering. Å andra sidan kan man icke räkna med att någon av de nu arbetande större och mera kostnadskrävande utredningarna hinner bli färdig så snart, att de ökade kostnaderna kan motverkas. Med hänsyn till det anförda synes en höjning av anslaget för nästa budgetår böra ske med förslagsvis 150 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga*
för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av
1 050 000 kronor.

[63] 13. **Extra utgifter**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	55 000	61 300
1954/55 (statsliggaren s. 152)	60 000	
1955/56 förslag	60 000	

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Extra utgifter* för budgetåret 1955/56 anvisa ett
reservationsanslag av 60 000 kronor.

Sammanfattning

Vid bifall till de förslag, som framlagts i det föregående, kommer andra huvudtitelns slutsumma för budgetåret 1955/56 att uppgå till 72 053 800 kronor. Motsvarande summa för innevarande budgetår är enligt den av 1954 års riksdag fastställda riksstaten 69 588 500 kronor. Förslaget innebär alltså en nettoökning med 2 465 300 kronor.

De sammanlagda anslagsökningarna under andra huvudtiteln uppgår till 4 225 900 kronor. Nämda summa är till ett belopp av ca 2,2 miljoner kronor hänförlig till utgiftsökningar, som är att betrakta som automatiska. Av dessa utgiftsökningar belöper 200 000 kronor på anslaget till Kostnader enligt lagen om fri rättegång, 720 000 kronor på anslaget till Understöd för utomprocessuell rättshjälp och närmare 1 miljon kronor på vissa anslag till fångvårdsanstalterna, vilka sistnämnda anslag nu upptagits med beräknade belopp i avbidan på särskild proposition; i övrigt fördelar sig de automatiska utgiftsökningarna på ett flertal anslag. För förstärkning av domstolsorganisationen föreslås bl. a. vissa anslagshöjningar av icke-automatisk natur. Sålunda äskas höjning av högsta domstolens och nedre justitierevisionsens avlöningsanslag med ca 100 000 kronor, av hovrätternas avlöningsanslag med ca 300 000 kronor — vilket belopp huvudsakligen avser omorganisation av vattenöverdomstolen — samt av häradsrätternas avlönings- och omkostnadsanslag med sammanlagt ca 500 000 kronor. För utvidgning av skyddskonsulentorganisationen begäres vidare ca 200 000 kronor. Kommitteanslaget har uppräknats med 150 000 kronor. Övriga här ej nämnda icke-automatiska anslagsökningar är fördelade på ett flertal anslag och uppgår till sammanlagt ca 800 000 kronor.

Å andra sidan har anslagen under andra huvudtiteln minskat med tillhoppa 1 760 600 kronor. Anslaget till Ersättningar åt nämndemän har nedsatts med 350 000 kronor. Vidare har anslagen till Inventarier m. m. för hovrättsbyggnaden i Malmö å 100 000 kronor och till Anskaffning och utrustning av tillfälliga förläggningar å 1 015 000 kronor utgått. Övriga här ej särskilt angivna minskningar uppgår till sammanlagt 295 600 kronor och är fördelade på ett flertal anslag.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Axel Nilsson

R e g i s t e r

till

Andra huvudtiteln för budgetåret 1955/56

A. Justitiedepartementet m. m.

Sid.		Kronor
1	Avlöningar till statsråden utan departement m. m.	372 600
2	Justitiedepartementet: Avlöningar	1 005 600
4	Justitiedepartementet: Omkostnader	173 100
5	Justitiedepartementet: Svensk författningssamling	240 000
5	Lagberedningen	117 000
6	Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter	20 500
		1 928 800

B. Justitiekanslersämbetet och riksåklagarämbetet

7	Justitiekanslersämbetet: Avlöningar	190 000
8	Justitiekanslersämbetet: Omkostnader	10 800
8	Riksåklagarämbetet: Avlöningar	227 600
11	Riksåklagarämbetet: Omkostnader.....	21 500
		449 900

C. Domstolarna

16	Högsta domstolen m. m.: Avlöningar	2 531 900
19	Högsta domstolen m. m.: Omkostnader	201 200
20	Regeringsrätten: Avlöningar.....	541 000
21	Regeringsrätten: Omkostnader.....	10 000
21	Regeringsrätten: Regeringsrättens årsbok.....	30 000
22	Hovrätterna: Avlöningar	6 406 000
53	Hovrätterna: Omkostnader	657 000
57	Häradsrätterna: Avlöningar	14 420 300
70	Häradsrätterna: Omkostnader	927 800
76	Häradsrätterna: Ersättningar till nämndemän.....	1 800 000
76	Häradsrätterna: Anskaffande av nya fastighetsböcker för landet	100
77	Häradsrätterna: Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet	35 000
77	Vattendomstolarna: Avlöningar	1 568 500
80	Vattendomstolarna: Omkostnader	265 500
82	Ljudupptagningsapparat	25 000
82	Kostnader för viss försöksverksamhet vid hovrätter och domsagor	25 000
		29 444 300

D. Rättegångsväsendet i allmänhet

84	Ersättning åt domare, vittnen och parter	3 400 000
84	Kostnader enligt lagen om fri rättegång	2 300 000
84	Understöd för utomprocessuell rättshjälp.....	1 000 000

Sid.	Kronor
86 Tornedalens rättshjälpsanstalt	51 000
90 Efterutbildning inom rättegångsväsendet	10 000
	<hr/>
	6 761 000

E. Fångvården m. m.

91 Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar	977 800
116 Fångvårdsstyrelsen: Omkostnader	161 200
118 Fångvårdsanstalterna: Avlöningar	*16 400 000
118 Fångvårdsanstalterna: Omkostnader	*7 800 000
119 Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m.	*600 000
119 Fångvårdsanstalterna: Inventarier m. m. för fångkolonier.	*50 000
119 Fångvårdsanstalterna: Anskaffning, montering och transport av baracker m. m.	150 000
120 Fångvårdsanstalterna: Driftkostnader för tillfälliga förläggningar	865 000
122 Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhöra fångvården, m. m.	*56 000
122 Interneringsnämnden	26 000
123 Ungdomsfängelsenämnden	13 000
123 Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport	400 000
123 Skyddskonsulentorganisationen: Avlöningar	810 600
152 Skyddskonsulentorganisationen: Omkostnader	194 000
153 Övervakning av villkorligt dömda	700 000
155 Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.	150 000
156 Kurser för övervakare, tillsynsmän och förundersökare	2 000
156 Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.	375 000
157 Bidrag till Svenska skyddsförbundet	170 000
	<hr/>
	29 900 600

F. Diverse

158 Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond	1 290 000
158 Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond	910 000
158 Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark	64 200
159 Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.	30 000
160 Bidrag till utgivande av lagsamling	125 000
161 Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk	8 000
161 Bidrag till internationella institutet för unifiering av privaträtten	3 000
162 Bidrag till Haagkonferensens för internationell privaträtt permanenta byrå	14 000
162 Bidrag till Nordisk årsbok	10 000
163 Bidrag till Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab	3 000
163 Bidrag till Tidsskrift för kriminalvård	2 000
164 Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	1 050 000
164 Extra utgifter	60 000
	<hr/>
	3 569 200
	<hr/>
Summa	72 053 800

165 Sammanfattning.

* Beräknat belopp.

TREDJE HUVUDTITELN

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Ministern för utrikes ärendena anmäler de frågor, som tillhör regleringen av utgifterna under riksstatens tredje huvudtitel för budgetåret 1955/56; dock att den under punkt 9 upptagna frågan anmäles av statsrådet Lindström. Föredragandena anför därvid följande.

I statsverkspropositionen till 1952 års riksdag (III ht s. 1) underströks, att utrikesförvaltningen under de rådande förhållandena på såväl det politiska som det ekonomiska området stod inför ökade krav. Här behöver endast erinras om Sveriges deltagande i en mångfald nytillskapade internationella organisationer och den starkt ökade utrikeshandeln. Antalet diplomatiska och konsulära tjänster innevarande budgetår är emellertid, jämfört med tiden efter andra världskrigets slut, praktiskt taget oförändrat. Den i samband med den s. k. Gjöresutredningen (prop. 1950: 153) beslutade ökningen av antalet tjänster har på det stora hela utjämnats av indragningar under år 1951 (statsverkspropositionen 1951, III ht s. 1).

Såsom chefen för finansdepartementet vid anmälan av finansplanen redan framhållit, nödvändiggör det nuvarande statsfinansiella läget strängaste återhållsamhet beträffande statens utgifter. Med anledning härav föreslås endast en begränsad ökning av antalet tjänster, nämligen en befattning i Ce 37 och tvenne befattningar i Ce 29.

De med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 december 1949 tillkallade sakkunniga med uppgift att verkställa utredning rörande avlönings-

förmånerna för utomlands stationerade tjänstemän m. m. — den s. k. utlandslönekommittén — har framlagt ett den 19 juni 1954 dagtecknat betänkande med riktlinjer för en lönereglering för utom riket stationerade diplomatiska och konsulära tjänstemän samt specialattachéer m. m. I enlighet med Kungl. Maj:ts beslut den 10 december 1954 har utredningen upphört med sin verksamhet med utgången av samma månad. Betänkandet torde i vissa punkter, vilka av berörda remissinstanser lämnats utan erinran, föranleda åtgärder redan instundande budgetår. Jag återkommer härtill i det följande.

A. Utrikesförvaltningen

[1] 1. Utrikesförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	24 326 000	22 613 207
1954/55 (statsliggaren s. 153)	24 646 000	
1955/56 (förslag)	24 904 000	

Diplomatisk och konsulär personal

Såsom inledningsvis anförts bör tre nya befattningar inrättas i den diplomatiska och konsulära karriären, nämligen en tjänst i Ce 37 samt två tjänster i Ce 29. Det torde i anslutning härtill få ankomma på Kungl. Maj:t att — med stöd av det av 1952 års riksdag lämnade bemyndigandet (III ht s. 13; SU 3; skr 3) — inom ramen för gällande organisation placera ifrågasvarande befattningar så att desamma på ett smidigt sätt skall kunna utnyttjas för de behov, som vid olika tidpunkter må komma att föreligga inom utrikesförvaltningen. I samband härmed synes de i personalförteckningen för utrikesförvaltningen under rubriken diplomatisk och konsulär personal upptagna 10 tjänsterna såsom byråchefer i Ca 37 samt de 24 befattningarna såsom beskickningsråd, handelsråd eller konsulter i Ca 37 böra sammanföras. De av mig förordade ändringarna, vilka innebär att antalet ordinarie och extra ordinarie byråchefer, beskickningsråd, handelsråd eller konsulter skall utgöra 34 respektive 2, framgår av personalförteckningen i efterföljande hemställan. Det torde få erinras om att samma anordning tidigare vidtagits beträffande (förste) sekreterare, (förste) beskickningssekreterare samt (förste) vicekonsulter (jfr prop. 1953: 165; SU 82; rskr 171).

För fem andre sekreterare i utrikesdepartementet, vilka bestrider på förste sekreterare ankommande göromål, bör vikariatslöneförordnanden för den tid de fullgör dylika göromål inom departementet meddelas i 29 lönegraden. De härav föranledda merkostnaderna synes kunna bestridas inom ramen för anvisade medel.

Två befattningar som förste sekreterare i Ce 29 bör överföras å ordinarie stat.

I statsverkspropositionen till 1954 års riksdag framhölls, att genomförandet av den nya kanslistorganisationen inom utrikesförvaltningen bland annat nödvändiggjorde vissa övergångsordningar (jfr III ht 1954 s. 2). I anslutning härtill får jag nu anmäla, att Kungl. Maj:t överfört följande ytterligare befattningar å övergångsstat, nämligen två förste kanslister i Ca 20 samt tre kanslister i Ca 16.

Två kanslisttjänster i den reglerade befordringsgången bör inrättas.

Administrativ personal

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör två tjänster inom arvs- och ersättningsbyrån såsom kansliskrivare i Ca 15 uppflyttas till förste kansliskrivare i Ca 17. Tjänsternas speciella ställning inom departementet torde därvid understrykas genom meddelad rätt att i viss, närmare angiven utsträckning underteckna skrivelser.

För beskikningen i Peking föreligger behov av en kvalificerad översättare i kinesiska språket. Jag föreslår därför att en befattning i Cg 21 inrättas för detta ändamål.

En tjänst vid pressbyrån i Cg 16 torde överföras till extra ordinarie stat med benämning radioassistent.

Av departementets 28 befattningar såsom expeditivsvakter är endast sex ordinarie. För instundande budgetår bör åtta tjänster ordinariesättas, i anledning varav i personalförteckningen torde uppföras (6 + 8 =) 14 expeditivsvakter i Ca 10.

Enligt 33 § statens allmänna avlöningsreglemente utgår till tjänsteman vid utrikesförvaltningen, vilken för första gången förordnas att i egenskap av sändebud tjänstgöra såsom chef för beskikning, bidrag för inköp av bil med 6 000 kronor. Detta bidrag har utgått med oförändrat belopp sedan år 1939. I enlighet med det av den s. k. utlandslönekommittén framlagda förslaget i denna fråga föreslår jag, att nämnda bidrag höjes till 10 000 kronor. Då nu ifrågavarande kostnader bestrides av den under förevarande anslag förslagsvis uppförda posten I 6 d. Särskilda förmåner i övrigt, är någon ytterligare medelsanvisning för detta ändamål icke påkallad.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsbehovet med 26 700 kronor för en befattning i Ce 37, 40 296 kronor för två tjänster i Ce 29, 18 696 kronor för två kanslister i den reglerade befordringsgången, 13 164 kronor för en kvalificerad översättare i Cg 21 samt 1 632 kronor för de i det föregående nämnda lönegradsuppflyttningarna. Slutligen bör posten till Av vederbörande utlandsmyndigheter anställd personal uppräknas med 100 000 kronor, varjämte löneklassuppflyttningar samt uppflyttningar i reglerad befordringsgång föranleder automatiska utgiftsstegringar å 58 000

kronor. Anslaget torde alltså höjas med (26 700 + 40 296 + 18 696 + 13 164 + 1 632 + 100 000 + 58 000 =) 258 488 kronor eller i runt tal 258 000 kronor och för nästa budgetår uppföras med 24 904 000 kronor. Med beaktande av de beslutade grundlöneändringarna bör vidare anslaget fördelas på olika poster på sätt framgår av avlöningsstaten i efterföljande hemställan.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande personalförteckning för utrikesförvaltningen:

Personalförteckning

I. Diplomatsisk och konsulär personal

A. Ordinarie tjänstemän:

Befattning	Lönegrad
1 sändebud såsom kabinettssekreterare	Co 19
4 sändebud	Co 19
7 sändebud	Co 17
1 chef för handelsavdelningen	} eller Co 15
3 utrikesråd såsom avdelningschefer	Co 15
19 sändebud	Co 15
6 generalkonsuler	Co 15
1 protokollchef	Ca 37
34 byråchefer, beskickningsråd, handelsråd eller konsuler	Ca 37
40 förste sekreterare, förste beskickningssekreterare eller förste vicekonsuler	Ca 29
19 andre sekreterare, beskickningssekreterare eller vicekonsuler	Ca 25
10 förste kanslister	Ca 25
19 kanslister	Ca 21

B. Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 25:

2 byråchefer, beskickningsråd, handelsråd eller konsuler	Ce 37
7 förste sekreterare, förste beskickningssekreterare eller förste vicekonsuler	Ce 29

C. Tjänstemän å övergångsstat:

2 förste kanslister	Ca 20
5 kanslister	Ca 16

Befattning	Lönegrad
II. Administrativ personal	
A. Ordinarie tjänstemän:	
1 kansliråd och chef för arkivet	Ca 37
1 kansliråd och chef för ekonomibyrån	Ca 37
1 förste arkivarie	Ca 31
1 förste bibliotekarie	Ca 31
2 arkivarier	Ca 27
1 förste revisor	Ca 27
1 revisor	Ca 25
1 kontorsskrivare	Ca 19
4 förste kansliskrivare	Ca 17
14 kansliskrivare	Ca 15
26 kontorister	Ca 13
3 förste expeditionsvakter	Ca 12
1 förste expeditionsvakt	Ca 11
55 kanslibiträden	Ca 11
14 expeditionsvakter	Ca 10
72 kontorsbiträden	Ca 8

B. Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 25:

1 förste kanslisekreterare	Ce 29
1 pressombudsman	Ce 29
1 intendent	Ce 27

C. Tjänstemän å övergångsstat:

1 kamrerare	Ca 29
4 kansliskrivare	Ca 15
1 kanslibitråde	Ca 11

III. Pressattachéer

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än Ce 25:

7 pressattachéer	Ce 29
----------------------------	-------

b) godkänna följande avlöningsstat för utrikesförvaltningen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

I. Diplomatsk och konsulär personal	15 194 000
1. Avlöning till departementschefen, ministern för utrikes ärendena..	37 800
2. Avlöningar till ordinarie tjänste- män, <i>förslagsvis</i>	3 690 000
3. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	8 000

Statsverkspropositionen: Bil. 5: Tredje huvudtiteln

4. Exspektansarvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	227 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 669 000
6. Särskilda löneförmåner till ordi- narie och icke-ordinarie tjänste- män	8 773 000
a. Representationsbi- drag till ministern för utrikes ärendena	20 000
b. Representations- och hyresbidrag till vissa befattningshavare i utrikesdepartementet	20 000
c. Prisutjämningsstill- lägg	5 733 000
d. Särskilda förmåner i övrigt, <i>förslagsvis</i> ..	3 000 000
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	789 200
II. Administrativ personal	6 801 000
1. Avlöningar till ordinarie tjänste- män, <i>förslagsvis</i>	1 270 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie per- sonal	2 576 000
3. Ortstillägg	2 430 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	525 000
III. Pressattachéer	416 000
1. Avlöningar till icke-ordinarie per- sonal	136 000
2. Ortstillägg, <i>förslagsvis</i>	260 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	20 000
IV. Av vederbörande utlandsmyndigheter anställd personal	2 493 000
	Summa kronor
	24 904 000

c) till *Utrikesförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 24 904 000 kronor.

[2] 2. Utrikesförvaltningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	6 590 000	6 381 803
1954/55 (statsliggaren s. 156)	6 257 000	
1955/56 (förslag)	6 412 000	

Kungl. Maj:t har den 4 juni 1954 fastställt följande omkostnadsstat för utrikesförvaltningen, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1954/55:

Omkostnadsstat

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	130 000	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	1 250 000	
3. Flyttningsersättningar, <i>förslagsvis</i>	500 000	
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	60 000	
5. <i>Expenser, förslagsvis</i>		
Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	75 000	
Övriga expenser:		
Telegram, telefon och annonsering, <i>förslagsvis</i>	1 200 000	
Andra ändamål:		
a. för utrikesdepartementet, <i>högst</i>	972 000	
b. för utlandsrepresentationen, <i>högst</i>	2 070 000	4 317 000
		<hr/>
	Summa kronor	6 257 000

Riksdagen har tidigare (jfr III ht 1946 s. 27 samt skr 3) bemyndigat Kungl. Maj:t att besluta om anlåtande av detta anslag för anskaffande av tjänstebilar till beskickningar och konsulat. Därvid förutsattes, att Kungl. Maj:t lämnade riksdagen en redogörelse för de fall, då dylika bilinköp förekommit. Med anledning härav får jag anmäla, att utöver de anskaffningar, vilka tidigare bragts till riksdagens kännedom, tjänstebilar inköpts för beskickningen i Kairo samt konsulatet i Casablanca. Kostnaderna för ifrågasvarande inköp har uppgått till i runt tal 16 500 kronor. Härjämte har 14 äldre bilar ansetts av driftsekonomiska skäl böra utbytas mot nya.

Förevarande omkostnadsanslag torde för nästa budgetår beräknas på följande sätt.

Anslagsposten till flyttningsersättningar bör med hänsyn till belastningen samt förutsedda merutgifter uppräknas med 150 000 kronor, varjämte kostnaderna för publikationstryck kan nedbringas med 10 000 kronor.

Posten till övriga expenser, andra ändamål: för utrikesdepartementet torde kunna minskas med 45 000 kronor för inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier samt med 10 000 kronor för prenumeration å tidningar och tidskrifter. Å andra sidan förutses utgifterna för renhållning och städning samt för skrivmaterialier, papper och blanketttryck o. d. komma att stiga med 5 000 kronor respektive 25 000 kronor. Nettominskningen å ifrågasvarande post uppgår alltså till 25 000 kronor.

Under posten till övriga expenser, andra ändamål: för utrikesrepresentationen bör de till inköp och underhåll av möbler m. fl. inventarier samt till ämbetsutgifter vid olönade konsulat anvisade beloppen uppräknas med 25 000 kronor respektive 15 000 kronor eller sammanlagt 40 000 kronor.

Vid bifall till de framlagda förslagen skulle anslaget för nästa budgetår uppföras med 6 412 000 kronor, innebärande en höjning med 155 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrikesförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 6 412 000 kronor.

[3] 3. Ersättningar åt olönade konsulter

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	360 000	476 639
1954/55 (statsliggaren s. 158)	400 000	
1955/56 (förslag)	500 000	

I statsverkspropositionen till 1954 års riksdag uttalades, bland annat, att de ekonomiska förutsättningarna för konsulatens i Bremen och Frankfurt am Main verksamhet väsentligt rubbats genom att inkomsterna av de passviseringsavgifter, som konsulerna ägt uppbära och vilka huvudsakligen täckt kostnaderna för konsulatsverksamheten, bortföll från och med den 1 juli 1953 (jfr III ht 1954 s. 9). Vidare framhölls, att en utredning pågick angående storleken av den ersättning, som i anledning härav borde tillerkännas vederbörande konsulter. I anslutning härtill får jag anmäla, att kostnaderna för ifrågavarande ändamål torde, såvitt nu kan bedömas, komma att uppgå till i runt tal 55 000 kronor för nästa budgetår. Härutöver beräknas med hänsyn till belastningen samt förutsedda merutgifter för vissa andra olönade konsulat ett ytterligare belopp av ca 45 000 kronor bli erforderligt. En höjning av förevarande anslag med (55 000 + 45 000 =) 100 000 kronor till 500 000 kronor är därför påkallad, och jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar åt olönade konsulter* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

B. Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.

[4] 1. Permanenta skiljedomstolens internationella byrå i Haag

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	4 000	3 203
1954/55 (statsliggaren s. 159)	4 000	
1955/56 (förslag)	4 000	

Sveriges bidrag till byrån för verksamhetsåret 1953 utgjorde 2 355 floriner, motsvarande i svenskt mynt 3 203 kronor.

Byråns utgiftsstat för år 1954 har fastställts till 98 500 floriner, innebärande ett i förhållande till 1953 års budget oförändrat belopp. Sveriges bi-

drag beräknas komma att uppgå till samma belopp som under föregående verksamhetsår eller till 3 203 kronor. Någon förändring av medelsanvisningen är därför icke påkallad, och jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

[5] 2. **Förenta Nationerna**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	3 575 000	3 556 029
1954/55 (statsliggaren s. 159)	3 410 000	
1955/56 (förslag)	3 410 000	

Sveriges bidrag till Förenta Nationerna för år 1954 uppgick efter en oförändrad bidragskvot av 1,65 % till ett nettobelopp av 658 118 dollar, motsvarande i svenskt mynt 3 409 051 kronor.

Storleken av bidraget för år 1955 har icke kunnat med full säkerhet bedömas. De uppgifter därom, som sannolikt kommer att föreligga vid tidpunkten för anslagsfrågans behandling i riksdagen, torde lämpligen få tillställas vederbörande utskott. Med anledning härav synes förevarande anslag tills vidare böra upptagas med oförändrat belopp, 3 410 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förenta Nationerna* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 410 000 kronor.

[6] 3. **Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	800 000	753 050
1954/55 (statsliggaren s. 159)	800 000	
1955/56 (förslag)	800 000	

Organisationens utgifter för tiden 1 juli 1954—30 juni 1955 uppgår enligt den för samma tidsperiod antagna budgeten till sammanlagt 1 388 298 000 franska francs. Av detta belopp skall 1 097 043 000 francs täckas genom bidrag från medlemsstaterna. Den svenska bidragskvoten, vilken för varje år fastställs enligt en automatiskt verkande bidragsskala, uppgår för budgetåret 1954/55 till 4,51 %. Sedan visst överskott från tidigare verksamhetsår tillgodoräknats, har Sveriges bidrag fastställts till 47 028 229 francs eller 700 720 kronor. Härtill kommer bidrag dels till den inom ramen för organisationen tillsatta transportministerkonferensen å 1 028 191 francs eller 15 320 kronor, dels till den för medlemsstaterna gemensamma fonden för publicitetsändamål i Förenta staterna å ca 60 000 kronor. De sammanlagda kostnaderna, som under innevarande budgetår skall bestridas av förevarande anslag, uppgår sålunda till i runt tal 775 000 kronor.

Några beräkningar rörande Sveriges bidrag till organisationen för tiden 1 juli 1955—30 juni 1956 föreligger ännu icke. Ifrågavarande utgifter torde emellertid kunna antagas uppgå till omkring 800 000 kronor, innebärande oförändrad medelsanvisning, och jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

[7] 4. Europarådet

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	363 000	367 686
1954/55 (statsliggaren s. 159)	370 000	
1955/56 (förslag)	370 000	

Sveriges bidrag till Europarådet för år 1954 utgjorde 24 718 400 franska francs eller i svenskt mynt 367 686 kronor.

Storleken av bidraget för år 1955 kan ännu icke med säkerhet bedömas. Det bör antagas komma att uppgå till ungefär samma belopp som för föregående verksamhetsår eller i runt tal 370 000 kronor. Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med detta belopp, och jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Europarådet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 370 000 kronor.

[8] 5. Särskilda förhandlingar med främmande makter

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	1 500 000	1 243 566
1954/55 (statsliggaren s. 159)	1 400 000	
1955/56 (förslag)	1 300 000	

Förevarande anslag torde med hänsyn till belastningen under de senaste budgetåren böra sänkas med 100 000 kronor till 1 300 000 kronor. I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda förhandlingar med främmande makter* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

[9] 6. Bidrag till internationell hjälpverksamhet

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	6 000 000	5 144 160
1954/55 (statsliggaren s. 159)	6 000 000	
1955/56 (förslag)	6 000 000	

I statsverkspropositionen till 1954 års riksdag (III ht s. 13) lämnades fortsatt redovisning för anslagets användning fram till årsskiftet 1953—1954. Under år 1954 har anslaget härefter disponerats på följande sätt.

Mellanstatliga kommittén för europeisk migration (ICEM):	
engångsbidrag till driftkostnader	116 000
bidrag till förvaltningskostnader under kalenderåret 1954	272 300
engångsbidrag till reservfondens förvaltningsdel	136 300
Förenta Nationernas barnfond (UNICEF); bidrag för kalenderåret 1954	1 000 000
Förenta Nationernas utvidgade verksamhet för tekniskt bistånd till underutvecklade länder; bidrag för kalenderåret 1954	2 500 000
Svenska institutets avdelning för tekniskt bistånd	200 000
Direkt svenskt tekniskt bistånd till underutvecklade länder	1 200 000
Förenta Nationernas hjälporgan för palestinaflyktingar (UNWRA); bidrag för budgetåret 1954/55	300 000
Förenta Nationernas flyktingkommissaries fond	100 000
Mottagande av fyrtio flyktingar från Kina	150 000
Katastrofhjälp (Österrike)	350 000
Summa kronor	6 324 600

Härtill kommer emellertid det svenska bidraget till skandinaviskt undervisningssjukhus i Korea (jfr under p. 1).

1. *Nöd hjälp och återuppbyggnad i Korea.* 1954 års riksdag biföll det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget angående svensk medverkan i ett skandinaviskt undervisningssjukhus i Korea (prop. 1954: 202; rskr 303). Förhandlingar har upptagits mellan å ena sidan de skandinaviska länderna och å andra sidan Förenta Nationernas hjälporgan i Korea (UNKRA), den koreanska regeringen och Förenta Nationernas överkommando i Korea i syfte att få till stånd ett avtal, som skall utgöra grundvalen för sjukhusets upprättande och drift. Dessa förhandlingar har emellertid ännu icke slutförts. Såsom anfördes i statsverkspropositionen till 1954 års riksdag (III ht s. 16) har av anslaget för budgetåret 1953/54 omkring 2 000 000 kronor tills vidare reserverats för en första finansiell insats för sjukhuset. För täckandet av härefter för Sveriges del resterande medelsbehov med avseende å den tid, tills vidare beräknad till 1 1/2—2 år, som kan förutses åtgå innan sjukhuset kan iordningställas och utrustas respektive driften kunnat upptagas i full utsträckning, har å anslaget för innevarande budgetår reserverats omkring 1 500 000 kronor. Sammanlagt har alltså 3 500 000 kronor beräknats för nu nämnda ändamål.

Den egentliga driftperioden i de tre skandinaviska ländernas regi beräknas omfatta fem år. Av kostnaderna för denna beräknas Sveriges andel för år uppgå till en tredjedel av 1 500 000 dollar eller 500 000 dollar, motsvarande i svenskt mynt omkring 2 600 000 kronor. Förslag rörande bestridande av dessa kostnader kommer framdeles att föreläggas riksdagen under elfte huvudtiteln.

2. *Flyktinghjälp.* Behovet av internationella hjälpåtgärder för att lösa flyktingproblemen kvarstår fortfarande. De s. k. »internationella» flyktingarna i Europa beräknas uppgå till över 300 000, varav 88 000 ännu lever i läger. I Kina finnes enligt uppskattning över 14 000 flyktingar av europeisk härstamning. Efter framställningar från Förenta Nationernas flyktingkommissarie har Sverige under år 1954 förklarat sig berett att för varaktig bostättning mottaga sex tuberkulossjuka flyktingar av europeisk härstamning från Kina jämte åtföljande familjemedlemmar. För kostnader i samband med mottagandet och omhändertagandet av dessa har anvisats ett belopp av 50 000 kronor. Flyktingkommissarien har därjämte för sin nödhjälpsfond erhållit samma bidrag som under föregående år eller 100 000 kronor. Det torde få erinras om att Förenta Nationernas generalförsamling vid flyktingkommissariatets upprättande den 1 januari 1951 bemyndigade flyktingkommissarien att för denna nödhjälpsfond på frivillig väg uppbringa ett belopp av 3 miljoner dollar. Till nödhjälpsfonden hade den 31 mars 1954 influtit bidrag å sammanlagt 1 294 086 dollar, av vilket belopp endast 183 815 dollar kvarstod oförbrukat. Mot bakgrunden av dessa förhållanden uppdrog flyktingkommissarien i sin rapport till 1954 års generalförsamling riktlinjerna för ett internationellt program avseende en definitiv avveckling av flyktingproblemet. Flyktingkommissarien begärde att för detta ändamål skulle till hans förfogande ställas en fond om 12 miljoner dollar, avsedd att åstadkommas genom årliga bidrag under en period av fyra år. Beslut om bildande av en fond för angivet ändamål fattades av generalförsamlingen den 21 oktober 1954; till vilket belopp fonden skall uppgå kommer emellertid att bli föremål för prövning i särskild ordning av flyktingkommissariens rådgivande kommitté. Generalförsamlingen har bemyndigat förhandlingsutskottet för frivilliga bidrag att av de olika medlems- och icke-medlemsstaterna söka anskaffa medel till fonden, sedan dennas storlek fastställts. I detta sammanhang kan även erinras om att utrikesministrarnas ställföreträdare inom Europarådet i september 1954 antog en resolution, vari medlemsregeringarna uppmanades att i största möjliga utsträckning lämna sitt stöd åt flyktingkommissariens plan på bildandet av ifrågakvarande fond.

Såsom omnämndes i statsverkspropositionen till 1954 års riksdag (III ht s. 14), beslöt åttonde generalförsamlingen hösten 1953, att den hjälpverksamhet, som Förenta Nationernas hjälporgan för palestinaflyktingar (UNWRA) bedriver bland de arabflyktingar, som fördrivits från Palestina, skulle fortsätta till och med den 30 juni 1955. Sverige har för detta UNWRA:s fjärde verksamhetsår bidragit med samma belopp som för det tredje, d. v. s. med 300 000 kronor. Med hänvisning till att någon lösning på dessa flyktingars problem ännu icke kunnat åvägbringas och icke heller förefaller kunna komma till stånd inom en nära framtid, har direktören för UNWRA i sin rapport till nionde generalförsamlingen begärt förlängning av UNWRA:s mandat under en period av ytterligare fem år eller till och med den 30 juni 1960. Generalförsamlingen gav den 4 december 1954 sitt bifall till denna framställning.

Sverige godkände den 5 februari 1954 stadgan för Mellanstatliga kommittén för europeisk migration (ICEM). Denna har trätt i kraft den 30 november 1954. Sverige har lämnat ett engångsbidrag å 116 000 kronor till kommitténs driftkostnader. Beloppet motsvarar kostnaden för transporten Kina—Sverige av den flyktinggrupp, som anlände till Sverige i januari 1954. Sveriges bidrag till kommitténs förvaltningskostnader för kalenderåret 1954 har utgjort 272 300 kronor. Förvaltningskostnaderna för kalenderåret 1955 beräknas komma att något stiga i samband med att kommitténs verksamhet gradvis utvidgas. Enligt det av direktören uppgjorda förslaget till budget, som framlagts för kommittén vid dess den 29 november 1954 inledda åttonde möte i Genève, kommer den svenska andelen av administrationskostnaderna för år 1955 att uppgå till 336 000 kronor.

Vid sitt sjunde möte i Genève under tiden 26 april—1 maj 1954 beslöt kommittén att upprätta en reservfond å sammanlagt 3 miljoner dollar, till vilken medlemsstaterna skulle lämna bidrag i form av räntefria lån. Av detta kapital skulle 2 miljoner dollar hänföra sig till driftkostnaderna och 1 miljon dollar till förvaltningskostnaderna. Sverige har till denna reservfond bidragit med ett belopp av 136 300 kronor, motsvarande den svenska andelen av den del av reservfonden, som hänför sig till kommitténs förvaltningskostnader. Beloppet förfaller till återbetalning för den händelse Sveriges medlemskap i kommittén skulle upphöra eller kommittén upplösas.

3. *Förenta Nationernas barnfond (UNICEF)* beräknas under år 1954 ha givit hjälp åt 31 miljoner mödrar och barn i Afrika, Asien, områdena kring östra Medelhavet samt Latinamerika. Hjälpen består i förbättring av födan, vaccinering mot tuberkulos jämte andra former av förebyggande hälsovård. Fonden utdelade under kalenderåret 1953 15,9 miljoner dollar och under tiden 1 januari—31 augusti 1954 16,7 miljoner dollar. För kalenderåret 1955 har den planerade verksamheten beräknats kräva 20 miljoner dollar. Sverige har lämnat bidrag med 1 000 000 kronor för fondens verksamhet under kalenderåret 1954. Fondens direktör har underrättats om att det svenska bidraget för verksamheten under kalenderåret 1955 beräknas komma att utgå med oförändrat belopp eller 1 000 000 kronor.

4. *Förenta Nationernas utvidgade verksamhet för tekniskt bistånd till underutvecklade länder.* För kalenderåret 1954 har de i verksamheten deltagande länderna utfäst sig att lämna bidrag med sammanlagt 24,3 miljoner dollar. Framställningarna från olika länder om tekniskt bistånd har ständigt överstigit summan av tillgängliga medel. För kalenderåret 1953 begärdes sålunda av biståndssökande regeringar sammanlagt 43 miljoner dollar. Verksamheten omfattade det året utgifter å sammanlagt omkring 22,9 miljoner dollar. Av de 17,8 miljoner dollar härav, som användes för direkta utgifter för teknisk hjälp, hänförde sig ca 76 % till utgifter för experter, ca 14 % till stipendier och ca 10 % till material.

Under år 1953 uppgick sammanlagda antalet experter som utsänts för deltagande i verksamheten för tekniskt bistånd till 1 757. Bland dem var 48 svenskar. Antalet stipendiater uppgick under samma år till 1 195 eller, om här även inräknas den s. k. ordinarie verksamheten, 2 127; härav mottogs i Sverige 116 respektive 199. Sedan verksamhetens början den 1 juli 1950

har Sverige till och med utgången av oktober månad 1954 sammanlagt utsänt ca 130 experter och mottagit över 400 stipendiater.

Verksamheten för tekniskt bistånd under kalenderåret 1955 torde komma att få en omfattning motsvarande utgifter å omkring 25 miljoner dollar. Den varje år återkommande s. k. bidragskonferensen, i samband varmed de i verksamheten deltagande länderna tillkännager storleken av sina bidrag för det följande året, har ägt rum i New York den 26 november 1954. Från svensk sida har meddelats, att svenska regeringen för kalenderåret 1955 ämnar bidra med 3 000 000 kronor.

Mot bakgrunden av den erfarenhet som vunnits, har i rationaliserande syfte de tre sakkunnigkommittéer, för vilka redogörelse lämnats i föregående års statsverksproposition (III ht 1954 s. 16), från och med den 1 juli 1954 sammanslagits till en kommitté, benämnd kommittén för internationella expert- och stipendieärenden.

5. *Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd till mindre utvecklade områden och den direkta svenska hjälpverksamheten.* Efter förhandlingar med etiopiska regeringen undertecknades i Addis Abeba den 13 oktober 1954 ett avtal mellan Sverige och Etiopien om yrkesundervisning och teknisk undervisning. Enligt detta avtal skall ett byggnadstekniskt institut, omfattande skola jämte en tillhörande forsknings- och provningsavdelning, upprättas i Addis Abeba under gemensam svensk och etiopisk ledning. Sverige skall bestrida kostnaderna för den svenska personalens — en rektor, åtta lärare och en sekreterare — löner och resor, ävensom möbler och utrustning m. m. samt dessutom högst femton stipendier för etiopiska studerande för utbildning i Sverige till byggnadsingenjörer. Etiopien skall ställa tomt och byggnader för institutet och den svenska personalens bostäder till förfogande samt skall vidare bekosta den etiopiska personalens löner, underhållet av de studerande och viss utrustning m. m. Avtalet gäller i första hand till och med den 30 juni 1955, men förlänges automatiskt — därest icke uppsägning skett sex månader dessförinnan — för ett år i sänder under en tidsperiod av högst fem år. Den av Centralkommittén anställda rektorn befinner sig redan i Etiopien; den svenska lärarpersonalen och utrustningen m. m. beräknas anlända och förberedelser i övrigt (iordningställande av byggnader m. m.) vidtagas i en sådan takt, att institutet i varje fall skall kunna upptaga verksamheten i full utsträckning vid läsårets början i september 1955. Elevantalet beräknas bli ca 150. Med hänsyn till vissa revideringar av de ursprungliga planerna torde det belopp av 350 000 kronor för år, som av Centralkommittén preliminärt beräknats skola utgöra det svenska bidraget till institutet, icke bli fullt tillräckligt. Utöver den årliga kostnaden har man från svensk sida i samband med förhandlingarna utfäst sig att anvisa ett engångsbelopp av 80 000 kronor för inköp av sanitär- och hushållsutrustning o. d. för den svenska personalens bostäder.

Den fortsatta utredningen om utformningen av en eventuell svensk insats i Pakistan har resulterat i en plan på ett institut för yrkesundervisning, omfattande tills vidare två linjer, varav en för byggnads- och inredningssnickeri och en för sömnad av arbetskläder. Förhandlingar om ett avtal mel-

lan Sverige och Pakistan, som skall utgöra ramen för det planerade institutets upprättande och drift, pågår för närvarande.

Fristående från dessa större projekt har genom Centralkommitténs förmedling i ett par fall medel ställts till förfogande för utdelning av stipendier. Här må endast nämnas en under innevarande läsår vid veterinärhögskolan anordnad särskild utbildningskurs för nio indiska och två thailändska veterinärer under ledning av professor N. Lagerlöf. Till denna kurs har medel även tillskjutits av indiska och thailändska regeringarna och Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO).

6. *Katastrofhjälp.* För inköp av svenska trähus till offren för den över-
svämningskatastrof, som i juli 1954 drabbade Österrike, har Svenska Röda korset och Föreningen Rädda barnen gemensamt beviljats ett belopp av 350 000 kronor.

Vid ingången av budgetåret 1954/55 stod följande medel till förfogande.

Reservationsmedelsbehållningar från föregående budgetår:

Bidrag till internationell hjälpverksamhet	2 495 137	
Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete (jfr III ht 1954 s. 12)	5 756 552	8 251 689
Anslag för budgetåret 1954/55		6 000 000

Summa kronor 14 251 689

Av förestående belopp å 14 251 689 kronor har genom tidigare fattade beslut 191 879 kronor disponerats för bestridande av kostnader för mottagande av flyktingar från Shanghai och Trieste (jfr III ht 1954 s. 14). Det till förfogande stående beloppet per den 1 juli 1954 uppgick alltså till (14 251 689 — 191 879 =) 14 059 810 kronor.

Utgifterna för budgetåret 1954/55 och de av föredraganden förslagsvis beräknade utgifterna för budgetåret 1955/56 är sammanförda i nedanstående tabell.

	Budgetåret 1954/55	Budgetåret 1955/56
Flyktinghjälp	858 500	1 636 000
Svenskt bidrag till skandinaviskt undervisningssjukhus i Korea	3 500 000	—
Förenta Nationernas barnfond (UNICEF)	1 500 000 ¹	1 000 000 ²
Tekniskt bistånd:		
Bidrag till Förenta Nationerna	3 000 000 ³	3 500 000 ⁴
Svenska institutets avdelning för tekniskt bistånd	200 000	175 000
Den direkta svenska hjälpen	1 949 700	1 335 000
Tillfälliga ändamål:		
Katastrofhjälp till Österrike	350 000	—
Reserv	250 000	600 000
	Summa kronor 11 608 200	8 246 000

¹ Bidrag för kalenderåret 1954 samt hälften av bidraget för kalenderåret 1955.

² Återstående bidrag för kalenderåret 1955 samt hälften av bidraget för kalenderåret 1956.

³ 4/5 (= 2 000 000 kr) av bidraget för kalenderåret 1954 samt 1/3 (= 1 000 000 kr) av bidraget för kalenderåret 1955. (Den återstående femtedelen av bidraget för kalenderåret 1954 har utbetalats under budgetåret 1953/54.)

⁴ 2/3 (= 2 000 000 kr) av bidraget för kalenderåret 1955 samt hälften av bidraget (= 1 500 000 kr) för kalenderåret 1956.

Föredraganden. Av den nu lämnade redogörelsen framgår, att av de för innevarande år tillgängliga medlen ett belopp av 11 608 200 kronor beräknas bli taget i anspråk. Därvid har medräknats det utlovade beloppet å 3 500 000 kronor för det planerade skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea samt ett beräknat belopp av 250 000 kronor för katastrofhjälp under återstoden av budgetåret. Vidare må anmärkas, att i förenämnda totalbelopp ingår två anslagsökningar, avsedda att möjliggöra för svenska regeringen att utbetala vissa för kalenderår utgående belopp åtminstone delvis under första hälften av kalenderåret. Den eftersläpning, som för närvarande måste bli följden av att stundom erforderligt anslag icke stått till förfogande förrän den 1 juli, skulle härigenom undvikas. De ifrågakvarande två anslagsökningarna hänför sig till Förenta Nationernas tekniska hjälp och till Förenta Nationernas barnfond. Av det till Förenta Nationernas tekniska hjälp avsedda bidraget å 3 000 000 kronor, vilket belopp upptagits bland utgifterna för budgetåret 1954/55, hänför sig 2 000 000 kronor till kalenderåret 1954 (av bidraget för detta kalenderår har 500 000 kronor utbetalats redan under budgetåret 1953/54). Om årsbidraget från och med kalenderåret 1955 höjes med 500 000 kronor till 3 000 000 kronor, torde åtminstone en tredjedel härav böra falla på första halvåret 1955 och följaktligen upptagas bland utgifterna för budgetåret 1954/55. En tillämpning av samma princip beträffande bidraget till barnfonden leder till att bland utgifterna för innevarande budgetår upptages dels bidraget å 1 000 000 kronor för kalenderåret 1954, dels ytterligare 500 000 kronor avseende kalenderåret 1955.

Vid en uppskattning av medelsbehovet för budgetåret 1955/56 torde man få räkna med att hittillsvarande bidrag till internationella organisationer för hjälpverksamhet allttjämt bör utgå, antingen till oförändrade eller till höjda belopp.

Beträffande flyktinghjälpen är att anteckna vissa minskningar, avseende engångsbidrag under innevarande budgetår. Sålunda bortfaller utgiften för en grupp flyktingar från Kina och bidraget till ICEM:s reservfond. Å andra sidan ökas Sveriges bidrag till ICEM:s förvaltningskostnader. Bidraget till Förenta Nationernas hjälporgan för palestinaflyktingar beräknas till oförändrat belopp. Vidare erfordras ett avsevärt tillskott till den nya fond för avveckling av flyktingproblemet, som enligt beslut av Förenta Nationernas generalförsamling skall bildas genom frivilliga bidrag, utgående under en period av fyra år. Preliminärt torde ett belopp av 700 000 kronor böra avsättas för kalenderåret 1955 och upptagas bland utgifterna för budgetåret 1955/56. För ytterligare flyktinghjälp bör ett reservbelopp av 200 000 kronor beräknas. Sammanlagda beloppet till flyktinghjälp blir 1 636 000 kronor.

Beträffande den tekniska hjälpen i svensk regi beräknas utgiften för yrkesskolan i Pakistan till 500 000 kronor och för yrkesskolan i Etiopien till 430 000 kronor. Till stipendier för meteorologer upptages samma belopp som för innevarande budgetår eller 30 000 kronor. Till ytterligare stipendier för utbildning av utländska stipendiater i Sverige har upptagits ett belopp av 300 000 kronor.

För katastrofhjälp har ett reservbelopp av 600 000 kronor beräknats.

Anspråken på bidrag för internationell hjälpverksamhet torde gradvis komma att stiga. Särskilt är detta fallet beträffande Förenta Nationernas verksamhet för tekniskt bistånd till underutvecklade länder. Nya projekt för sådana hjälpinsatser överväges inom Förenta Nationerna. Hit är att räkna en planerad fond för gåvohjälp och långfristiga lån till låg ränta, ett förslag som ännu icke slutligt prövats. Även är att nämna ett tilltänkt internationellt finansinstitut.

Det råder säkerligen en allmän uppfattning i vårt land att Sverige bör i skälig omfattning deltaga i en vidgad verksamhet på detta område. Självklart bör frågan om Sveriges anslutning till de planer i detta hänseende, som kan komma att aktualiseras från fall till fall, prövas i vanlig ordning.

Det årliga anslag av 6 000 000 kronor, som hittills utgått för internationell hjälpverksamhet, motsvarar icke längre de ökade anspråken. Endast tack vare den behållning å ett äldre reservationsanslag, som stått till förfogande och som i det närmaste kommer att förbrukas under nästa budgetår, synes en höjning av anslaget kunna undvikas.

Enligt gjorda beräkningar kommer vid utgången av innevarande budgetår att stå till förfogande en reservation å ca 2 452 000 kronor. Med ett oförändrat anslag av 6 000 000 kronor uppgår de under nästa budgetår disponibla medlen till ett belopp av $(2\,452\,000 + 6\,000\,000 =) 8\,452\,000$ kronor. Efter avdrag för de i det föregående nämnda utgifterna om sammanlagt i runt tal 8 246 000 kronor skulle alltså den beräknade behållningen å anslaget vid utgången av budgetåret 1955/56 utgöra $(8\,452\,000 - 8\,246\,000 =) 206\,000$ kronor.

I den mån utgifterna visar sig icke komma att överensstämja med beräknade belopp torde det få tillkomma Kungl. Maj:t att företaga en utjämning mellan utgiftsposterna inom ramen för disponibla medel.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till internationell hjälpverksamhet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

[10] 7. Bidrag till Röda korsets internationella kommitté

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	30 000	30 000
1954/55 (statsliggaren s. 159)	30 000	
1955/56 (förslag)	30 000	

Detta anslag bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Röda korsets internationella kommitté* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

C. Diverse

[11] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond.** Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till beskickningsfastigheternas delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Beskickningsfastigheternas delfond* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 405 000 kronor.

[12] 2. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Med åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 480 000 kronor.

[13] 3. **Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	150 000	163 180
1954/55 (statsliggaren s. 160)	150 000	
1955/56 (förslag)	150 000	

För ifrågavarande ändamål har under budgetåret 1953/54 utbetalats 398 509 kronor, medan återbetalningar gjorts med 235 329 kronor. Nettoutgiften har alltså uppgått till 163 180 kronor.

Med hänsyn till svårigheten att på förhand beräkna det belopp, som kan komma att återbetalas under nästa budgetår, är jag icke beredd förordna någon ändrad medelsanvisning och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

[14] 4. **Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslands-svenskar**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	70 000	70 000
1954/55 (statsliggaren s. 160)	65 000	
1955/56 (förslag)	60 000	

I skrivelse den 7 september 1954 har understödsnämnden för rysslandssvenskar hemställt, att förevarande anslag för budgetåret 1955/56 måtte uppföras med ett oförändrat belopp av 65 000 kronor.

Departementschefen. Det torde få erinras om att jag i föregående års statsverksproposition med anledning av höjningen av folkpensionerna under år 1953 ansåg mig böra förorda en minskning av detta anslag från 70 000 kronor till 65 000 kronor. I nämnda sammanhang hade även statens sakrevision bland annat uttalat (jfr III ht s. 19), att en successiv avveckling av nämndens understödsverksamhet borde komma till stånd och snarast påbörjas.

Genomförandet av den allmänna sjukförsäkringen från och med den 1 januari 1955 kommer otvivelaktigt att för de understödstagare, varom här är fråga, medföra sådana sociala förmåner, att en minskning av nu ifrågasvarande förstärkningsanslag måste anses motiverad även för nästa budgetår. Anslaget bör därför enligt min mening sänkas med 5 000 kronor till 60 000 kronor, och jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 60 000 kronor.

[15] 5. Upplyningsverksamhet i utlandet angående Sverige

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	1 114 000	1 114 000
1954/55 (statsliggaren s. 160)	1 135 000	
1955/56 (förslag)	1 140 000	

Kungl. Maj:t har den 4 juni 1954 fördelat det för innevarande budgetår beviljade anslaget på följande sätt.

1. Bidrag till Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet	554 000
2. Bidrag till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån	429 000
3. Bidrag till Svensk-internationella pressbyrån	117 000
4. Till ministerns för utrikes ärendena förfogande	35 000
	Summa kronor 1 135 000

1. Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet

I sin budget för innevarande budgetår upptager Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet utgifter till ett sammanlagt belopp av 794 240 kronor. Till täckande av detta belopp står till förfogande dels det under förevarande anslag anvisade statsbidraget av 554 000 kronor, dels enskilda bidrag, vilka beräknas komma att uppgå till 200 000 kronor, dels ränteinkomster samt överskott från tidigare verksamhetsår å ca 7 240 kronor respektive 18 000 kronor. Slutligen beräknas intäkter i samband med bokförsäljning o. d. komma att inflyta med 15 000 kronor.

Såsom framgår av föregående års statsverksproposition (III ht s. 21) har vid Svenska institutet fast anställd administrativ personal anslutits till statens pensionsanstalt från och med den 1 juli 1953. Under återopande härav hemställas, att den ifrågasatt pensioneringen måtte utsträckas att omfatta även de befattningshavare, vilka inom institutet handlägger ärenden rörande svenskt tekniskt bistånd till underutvecklade länder m. m. Kostnaderna härför beräknas till 9 500 kronor.

Den av institutet ifrågasatta höjningen skulle vid bifall innebära en ökning av nu utgående statsbidrag med 9 500 kronor till 563 500 kronor.

Departementschefen. Jag är för närvarande icke beredd äska medel till bestridande av kostnader för pensionering av den för handläggning av vissa tekniska biståndsärenden anställda personalen. Förevarande post bör därför för nästa budgetår upptagas med ett oförändrat belopp av 554 000 kronor.

2. Svensk-amerikanska nyhetsbyrån

Svensk-amerikanska nyhetsbyrån har för budgetåret 1955/56 hemställt om ett bidrag till sin verksamhet med 429 000 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår. Någon förändring av riktlinjerna för verksamheten avses icke skola vidtagas för nästa budgetår.

Departementschefen. I enlighet med Svensk-amerikanska nyhetsbyråns hemställan förordar jag, att såsom bidrag till byråns verksamhet för budgetåret 1955/56 anvisas ett belopp av 429 000 kronor, innebärande oförändrad medelsanvisning.

3. Svensk-internationella pressbyrån

I skrivelse den 9 september 1954 har Sveriges allmänna exportförening hemställt, att ett oförändrat belopp av 117 000 kronor måtte anvisas såsom statsbidrag till upprätthållande av Svensk-internationella pressbyråns verksamhet under budgetåret 1955/56.

Departementschefen. Av det för innevarande budgetår anvisade beloppet av 117 000 kronor förutsattes 3 000 kronor skola utgöra bidrag till täckande av vissa engångskostnader (jfr III ht 1954 s. 22). Enligt vad jag inhämtat har emellertid detta belopp numera måst disponeras av byrån för mötande av ofrånkomliga utgiftsstegringar i samband med byråns verksamhet. Jag anser mig därför icke böra förordna någon sänkning av det nu utgående statsbidraget, utan föreslår, att förevarande post för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp av 117 000 kronor.

4. Till ministerns för utrikes ärendena förfogande

Från denna post, som för innevarande budgetår är uppförd med 35 000 kronor, bestrides bland annat kostnader för den informations- och upplysningsverksamhet, som beskickningar och konsulat bedriver i utlandet. Den-

na har under senare år blivit av allt större betydelse för Sverige. För att verksamheten skall kunna upprätthållas i erforderlig omfattning, är en ökning av medelsanvisningen påkallad. Jag föreslår därför, att posten uppräknas med 5 000 kronor till 40 000 kronor.

Enligt de framlagda förslagen skulle anslaget till Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige ökas med 5 000 kronor till 1 140 000 kronor samt beräknas på följande sätt.

1. Bidrag till Svenska institutet för kulturellt utbyte med utlandet ...	554 000
2. Bidrag till Svensk-amerikanska nyhetsbyrån	429 000
3. Bidrag till Svensk-internationella pressbyrån	117 000
4. Till ministerns för utrikes ärendena förfogande	40 000
	Summa kronor 1 140 000

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 1 140 000 kronor.

[16] 6. Utländska pressbesök

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	30 000	34 708
1954/55 (statsliggaren s. 160)	30 000	
1955/56 (förslag)	30 000	

Förevarande anslag synes för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utländska pressbesök* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[17] 7. Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	90 000	90 000
1954/55 (statsliggaren s. 160)	90 000	
1955/56 (förslag)	90 000	

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (jfr III ht 1954 s. 23) anvisade riksdagen för ifrågavarande ändamål ett anslag av 90 000 kronor för budgetåret 1954/55. Detta belopp har av Kungl. Maj:t fördelats sålunda, att till Utrikespolitiska institutet anvisats 70 000 kronor, till Föreningen Mellan-

folkligt samarbete för fred 10 000 kronor, till Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, svenska sektionen, 4 000 kronor, till Svenska freds- och skiljedomsföreningen 3 500 kronor, till Svenska skolornas fredsförening 1 500 kronor, till Nordiska fredsförbundet 500 kronor samt till Utrikespolitiska föreningen i Lund 500 kronor.

Från Utrikespolitiska institutet, Föreningen Mellanfolkligt samarbete för fred, Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, svenska sektionen, samt Svenska freds- och skiljedomsföreningen har inkommit framställningar om ökade statsbidrag för nästa budgetår med sammanlagt 28 500 kronor. Härvid har huvudsakligen hänvisats till de nu utgående statsbidragens otillräcklighet samt till svårigheten att från enskilda organisationer och företag erhålla bidrag för fullföljande eller förverkligande av angelägna arbetsuppgifter.

Departementschefen. Jag är icke beredd tillstyrka någon höjning av detta anslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 90 000 kronor.

[18] 8. Restitutionsnämnden

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	22 000	10 301
1954/55 (statsliggaren s. 160)	15 000	
1955/56 (förslag)	10 000	

I skrivelse den 2 september 1954 har restitutionsnämnden dels meddelat, att nämnden med hänsyn till bland annat bestämmelserna i lagen den 29 juni 1945 om kontroll å viss utländsk egendom m. m. och lagen den 14 december 1945 om administration av vissa bolag m. m. torde komma att fortsätta sin verksamhet åtminstone lika länge som flytkapitalbyrån, dels ock hemställt, att medel för nämndens verksamhet måtte beräknas med samma belopp som för innevarande budgetår eller 15 000 kronor.

Departementschefen. Med hänsyn till belastningen under de senaste budgetåren bör detta anslag minskas med 5 000 kronor till 10 000 kronor. I enlighet härmed får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Restitutionsnämnden* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[19] 9. Flytkapitalbyrån

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	138 000	140 744
1954/55 (statsliggaren s. 161)	103 000	
1955/56 (förslag)	90 000	

Kungl. Maj:t har fastställt följande avlöningsstat och omkostnadsstat för flykttkapitalbyrån, att tillämpas tills vidare under tiden 1 juli 1954—30 juni 1955.

Avlöningsstat

1. Arvoden åt ordförande, ledamöter samt suppleanter, <i>förslagsvis</i> . . .	34 800
2. Kanslipersonal, <i>förslagsvis</i>	48 400
3. Gode män, sysslomän, sakkunniga m. fl., <i>förslagsvis</i>	9 800
	Summa kronor 93 000

Omkostnadsstat

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	500
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	9 000
	Summa kronor 10 000

Enligt Kungl. Maj:ts samtidigt meddelade beslut må anslagsposterna, med undantag av posten för sjukvård, icke överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1954/55 framhöll flykttkapitalbyrån bland annat, att förhandlingar angående vissa frågor rörande den pågående avvecklingen av tysk egendom i Sverige inletts i januari 1953 samt att byråns arbete härigenom avsevärt skulle komma att fördröjas. Under förutsättning att förhandlingarna slutfördes senast vid årsskiftet 1954—1955 antogs vidare, att en större reducering av personalen skulle kunna genomföras från och med den 1 januari 1955, och medelsbehovet för innevarande budgetår beräknades med hänsyn till nu nämnda förhållanden (jfr III ht 1954 s. 25).

I skrivelse den 24 september 1954 har flykttkapitalbyrån meddelat, att de ifrågakvarande förhandlingarna ännu icke lett till något resultat samt att byråns arbete icke kunnat fullföljas på beräknat sätt. Arbetsuppgifterna har därför i motsvarande mån förskjutits och den nuvarande organisationen anses försiktigtvis böra bibehållas i huvudsak oförändrad i vart fall under tiden juli—december 1955. Däremot förutses verksamheten komma att inskränkas under den senare hälften av budgetåret 1955/56. I enlighet med dessa överväganden beräknar byrån sitt medelsbehov för nästa budgetår på följande sätt.

Kostnaderna för arvoden åt ordförande och övriga ledamöter i styrelsen beräknas till 24 500 kronor, löner åt kanslipersonal till 41 000 kronor samt arvoden åt gode män, sysslomän, sakkunniga m. fl. till 11 500 kronor. För omkostnader erfordras ett belopp av 13 000 kronor. Byrån har hemställt, att för budgetåret 1955/56 måtte anvisas ett förslagsanslag av 90 000 kro-

nor, varav till avlöningar m. m. 77 000 kronor samt till omkostnader 13 000 kronor.

Departementschefen. På grundval av byråns beräkningar förordar jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 90 000 kronor och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flyktkapitalbyrån* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[20] 10. Ersättningar för viss från ockuperat land härrörande egendom

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	10 000	—
1954/55 (statsliggaren s. 161)	10 000	
1955/56 (förslag)	1 000	

Restitutionsnämnden har i skrivelse den 2 september 1954 hemställt, att medel för ifrågavarande ändamål måtte anvisas med oförändrat belopp eller 10 000 kronor för nästa budgetår.

Departementschefen. Förevarande anslag bör med hänsyn till belastningen under de senaste budgetåren uppföras med ett formellt belopp av 1 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för viss från ockuperat land härrörande egendom* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[21] 11. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	40 000	35 462
1954/55 (statsliggaren s. 162)	40 000	
1955/56 (förslag)	40 000	

Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

[22] 12. Extra utgifter

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	47 000	47 632
1954/55 (statsliggaren s. 162)	88 000	
1955/56 (förslag)	75 000	

Av det för innevarande budgetår uppförda anslaget av 88 000 kronor har för bestridande av vissa engångsutgifter beräknats ca 13 000 kronor (jfr

III ht 1954 s. 27), vilket belopp icke erfordras under nästa budgetår. Anslaget bör därför minskas med 13 000 kronor till 75 000 kronor, och jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

[23] 13. Tillfälliga representationskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	75 000 ¹	76 579
1954/55 (statsliggaren s. 162)	45 000	
1955/56 (förslag)	60 000	

På grund av den ökade omfattningen av officiella besök samt handelspolitiska förhandlingar i Stockholm har förevarande anslag under de senaste åren måst tagas i anspråk i sådan utsträckning, att en höjning därav framstår såsom ofrånkomlig. Jag förordar därför, att anslaget höjes med 15 000 kronor, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillfälliga representationskostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

Sammanfattning

Tredje huvudtitelns slutsumma, för budgetåret 1954/55 utgörande 48 636 000, kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen att för budget-

året 1955/56 uppgå till 49 361 000,
innehärande en ökning med 725 000,

av vilket belopp 596 000 kronor faller på automatiska utgiftstegringar.

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Carl-Henric Nauckhoff

¹ Härav å tilläggsstat II 15 000 kr.

Register

till

Tredje huvudtiteln för budgetåret 1955/56

A. Utrikesförvaltningen

Sid.		Kronor
2	Utrikesförvaltningen: Avlöningar	24 904 000
6	Utrikesförvaltningen: Omkostnader	6 412 000
8	Ersättningar åt olönade konsulter	500 000
	Säger för utrikesförvaltningen	31 816 000

B. Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.

8	Permanent skiljedomstolens internationella byrå i Haag	4 000
9	Förenta Nationerna	3 410 000
9	Organisationen för europeiskt ekonomiskt samarbete	800 000
10	Europarådet	370 000
10	Särskilda förhandlingar med främmande makter	1 300 000
10	Bidrag till internationell hjälpverksamhet	6 000 000
17	Bidrag till Röda korsets internationella kommitté	30 000
	Säger för bidrag till vissa internationella organisationer m. m.	11 914 000

C. Diverse

	Kronor	
Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:		
18	Beskickningsfastigheternas delfond	3 405 000
18	Byggnadsstyrelsens delfond	480 000
		3 885 000
18	Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare	150 000
18	Förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslands-svenskar	60 000
19	Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige	1 140 000
21	Utländska pressbesök	30 000
21	Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor	90 000
22	Restitutionsnämnden	10 000
22	Flykttkapitalbyrån	90 000

Sid.		Kronor
24	Ersättningar för viss från ockuperat land härrörande egendom ..	1 000
24	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	40 000
24	Extra utgifter	75 000
25	Tillfälliga representationskostnader	60 000
	Säger för diverse	5 631 000
	Summa	49 361 000

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
ÅR 1955

FÖRSTA SAMLINGEN

ANDRA BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1
angående statsverkets tillstånd och behov:
fjärde—sjunde huvudtitlarna*

FJÄRDE HUVUDDITELN

FÖRSVARSDEPARTEMENTET

---

*Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 4 januari 1955.*

Närvarande

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, redogör för de frågor som tillhör regleringen för budgetåret 1955/56 av utgifterna under riksstatens fjärde huvudditel, och anför därvid följande.

[1] Inledning

Vederbörande myndigheters beräkningar m. m.

Enligt vederbörande myndigheters beräkningar av medelsbehoven för budgetåret 1955/56 under fjärde huvudditeln skulle huvudditelns slutsumma enligt riksstaten stiga från i runt tal 2 019 miljoner kronor till i runt tal 2 176 miljoner kronor, en ökning med 157 miljoner kronor. Som jämförelse må nämnas att myndigheterna äskade sammanlagt 2 205 miljoner kronor för innevarande budgetår. I förhållande till detta belopp utvisar myndigheternas nu framlagda beräkningar en minskning med 29 miljoner kronor. Myndigheterna har vidare räknat med att beställningsbemyndiganden till ett belopp av 924 miljoner kronor ställes till förfogande under nästa budgetår. Av detta belopp hänför sig 911 miljoner kronor till anslagen för anskaffning av tygmateriel och motsvarande materiel. I förhållande till de beställningsbemyndiganden som medgivits för innevarande budgetår innebär myndigheternas förslag en minskning med 175 miljoner kronor. I den följande tabblån har under olika huvudgrupper redovisats

anslagssummor och beställningsbemyndiganden enligt riksstaten för innevarande budgetår respektive enligt förslagen för nästa budgetår samt skillnaden mellan ifrågavarande belopp (beloppen i denna liksom i inledningens övriga sammanställningar i miljoner kronor).

	1954/55 (enl. riksstaten)		1955/56 (enl. mynd. förslag)		Skillnad	
	Anslag	Beställningsbemyndiganden	Anslag	Beställningsbemyndiganden	Anslag	Beställningsbemyndiganden
Försvarsdepartementet	1,0	—	1,0	—	0,0	—
Centrala förvaltningsmyndigheter..	48,9	—	49,9	—	+ 1,0	—
Försvarsstaben	15,4	—	17,2	—	+ 1,8	—
Armén	797,5	392,5	871,3	190,0	+ 73,8	— 202,5
Marinen	400,2	166,3	419,4	135,0	+ 19,2	— 31,3
Flygvapnet	680,4	528,7	726,3	586,0	+ 45,9	+ 57,3
Vissa för försvaret gemensamma ändamål.....	40,3	11,5	53,1	13,0	+ 12,8	+ 1,5
Diverse	35,5	—	37,7	—	+ 2,2	—
Summa	2 019,2	1 099,0	2 175,9	924,0	+ 156,7	— 175,0

Tablån visar, bland annat, att av den sammanlagda kostnadsökningen på i runt tal 157 miljoner kronor belöper 74 miljoner kronor på armén, 19 miljoner kronor på marinen och 46 miljoner kronor på flygvapnet.

I efterföljande sammanställning redovisas sammanfattningsvis de föreslagna förändringarna av medelsanvisningarna på olika ändamål.

	Ökning	Minskning
Avlöningar till tjänstemän m. m.		2,6
Avlöningar och familjebidrag till värnpliktiga	8,1	
Omkostnader	4,9	
Mathållning	5,3	
Intendenturmateriel m. m.	9,2	
Övningar m. m.	14,5	
Ökning av drivmedelslagren		0,6
Remontering och furagering m. m. av hästar	0,3	
Anskaffning av tygmateriel (motsvarande)	87,4	
Underhåll av tygmateriel (motsvarande)	7,2	
Anskaffning m. m. av annan materiel	9,5	
Ersättning till fastighetsfonder	7,9	
Hemvärnet och frivilliga försvarsorganisationer	0,4	
Forskningsanstalten m. m.	5,7	
Diverse		0,5
	160,4	3,7
	+ 156,7	

Under rubriken Avlöningar till tjänstemän m. m. har upptagits dels samtliga avlöningsanslag med undantag för forskningsanstaltens avlöningsanslag som beaktats under rubriken Forskningsanstalten m. m., dels anslagen till rekryteringskostnader och ekiperingsersättningar. Till rubriken Omkostnader har hänförts ämbetsverkens m. fl. omkostnadsanslag samt försvarsgrenarnas anslag till sjukvård, reseersättningar m. m. och expenser m. m. Rubriken Övningar m. m. omfattar försvarsgrenarnas övningsanslag samt den del av flygvapnets anslag till drift och underhåll som avses för anskaffning av drivmedel samt, bland annat, anslagen till drivmedelsförråd och anskaffning av drivmedelsutrustning. Under rubrikerna Anskaffning av tygmateriel (motsvarande) och Underhåll av tygmateriel (motsvarande) har upptagits anslagen till anskaffning av tygmateriel för armén, fartyg och vapenmateriel för marinen samt flygmateriel respektive anslagen till underhåll av tygmateriel och fartyg m. m. samt den del av flygvapnets anslag till drift och underhåll som belöper på underhåll.

I anslutning till följande tablå torde få lämnas en närmare redogörelse för verksamheten under anslagen till anskaffning av tygmateriel (motsvarande).

	Budgetåret 1953/54		Budgetåret 1954/55		Budgetåret 1955/56 (myndigheternas förslag)	
	Bemyndigande	Anslags- belast- ning	Bemyndigande	Anslag	Bemyndigande	Anslag
Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.	800	197	393	273	190	311
Marinen: Fartygsbyggnader	250	129	74	108	8	112
Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.	187	78	93	93	128	108
Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.	475	343	529	444	580	470
Summa	1 712	747	1 089	918	906	1 001

Anskaffningen av *tygmateriel för armén* verkställes från och med budgetåret 1953/54 enligt en av riksdagen godkänd tioårsplan. Planen är kostnadsberäknad till ett belopp av 3 100 miljoner kronor. För att anskaffa viss i planen upptagen materiel har för budgetåren 1953/55 beställningsbemyndiganden till ett sammanlagt belopp av i runt tal 1 193 miljoner kronor ställts till förfogande. Medelsanvisningarna för ifrågavarande budgetår uppgår till sammanlagt i runt tal 588 miljoner kronor. Anslagen avses för utbetalningar belöpande på såväl äldre beställningar som beställningar utlagda inom ramen för förenämnda tioårsplan. Armétygförvaltningen hemställer för nästa budgetår om bemyndigande att utlagga beställningar på materiel upptagen i planen till ett belopp av 190 miljoner kronor. Ämbetsverket föreslår att anslaget uppföres med ett belopp av i runt tal 311 miljoner kronor.

Verksamheten under marinens anslag till *fartygsbyggnader* regleras från och med budgetåret 1952/53 med stöd av dels planer omfattande nybyggnader och moderniseringar som beslutats för budgetåren 1947/52, dels 1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m. Marinförvaltningen hemställer för nästa budgetår om ett anslag av 112 miljoner kronor och medgivande att utlägga beställningar till ett belopp av i runt tal 8 miljoner kronor. Bemyndigandet avses att användas för fortsatt planenlig anskaffning av fartyg för kustartilleriet, trängfartyg m. m.

Marinens vapenmateriel anskaffas från och med budgetåret 1953/54 enligt en av riksdagen godkänd plan. Marinförvaltningen föreslår, att anslaget för nästa budgetår upptages med i runt tal 108 miljoner kronor. För fortsatt beställningsverksamhet enligt fastställd plan hemställer ämbetsverket om bemyndigande att utlägga beställningar till ett sammanlagt belopp av i runt tal 128 miljoner kronor.

Enligt beslut vid 1954 års riksdag må under den sjuårsperiod, som omfattar budgetåren 1954/61, *flygmateriel m. m.* anskaffas till ett sammanlagt belopp av 3 150 miljoner kronor. I förhållande till den vid 1953 års riksdag fastställda kostnadsramen innebar nyssnämnda beslut en ökning av sjuårsplanens totalkostnad med 1 045 miljoner kronor. Huvudparten av denna ökning erfordrades för att täcka merkostnader på grund av den tekniska utvecklingen. Det för ifrågavarande ändamål beviljade beloppet var emellertid i runt tal 85 miljoner kronor lägre än det belopp flygförvaltningen äskat för ändamålet. Inom ramen för den vid 1954 års riksdag fastställda totalkostnaden skulle vidare få anskaffas flygplan till ett belopp av 288 miljoner kronor för ersättning av vissa föråldrade jaktflygplan. — Flygförvaltningen hemställer för nästa budgetår att sjuårsplanens totalkostnad ökas med ytterligare 216 miljoner kronor. Av ifrågavarande belopp avser 85 miljoner kronor merkostnader på grund av den tekniska utvecklingen medan 50 miljoner kronor erfordras för anskaffning av moderna spaningsflygplan. Resterande 81 miljoner kronor äskas för att täcka vissa ytterligare kostnader för den vid 1954 års riksdag beslutade anskaffningen av jaktflygplan. Ämbetsverket anmäler, att de preliminära priserna på sistnämnda flygplan, vilka låg till grund för beräkningarna av medelsbehovet för ifrågavarande anskaffning, har visat sig vara betydligt lägre än de slutliga priserna på flygplanen. Det för ändamålet hittills anvisade beloppet räcker därför endast till anskaffning av en del av det antal flygplan som erfordras för ifrågavarande materielomsättning. Flygförvaltningen hemställer för nästa budgetår om ett beställningsbemyndigande av 580 miljoner kronor och ett betalningsanslag av 470 miljoner kronor.

Överbefälhavaren har med skrivelse den 27 oktober 1954 överlämnat försvarsmyndigheternas förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1955/56. Av skrivelsen framgår bland annat följande.

Efter att ha tagit del av dels de av försvarsgrenscheferna till civilförvaltningen överlämnade militärorganisatoriska underlagen, dels ock förvaltningsmyndigheternas preliminära äskanden meddelade överbefälhavaren berörda myndigheter, att han i princip intet hade att erinra mot de framlagda förslagen. Slutgiltigt ställningstagande till desamma måste emellertid, enligt överbefälhavarens mening, anstå tills resultat förelåg av pågående utredning avseende försvarskostnadernas storlek på längre sikt och den ur strategisk synpunkt lämpligaste avvägningen mellan försvarsgrenarna. Samtidigt meddelade överbefälhavaren, att de direktiv, som kunde komma att meddelas i anledning av nyssnämnda utredning, icke kunde påräknas i så god tid, att de ordinarie äskandena påverkades därav.

Överbefälhavaren, som samma dag ingivit på nämnda utredning grundat förslag till krigsmaktens framtida organisation, föreslår slutligen i sin förenämnda skrivelse, att berörda myndigheter får inkomma med de ändringar och tillägg till ingivna anslagsäskanden, som betingas av förslaget rörande krigsmaktens organisation i framtiden.

Överbefälhavarens utredning rörande krigsmaktens fortsatta utveckling

Med skrivelse den 27 oktober 1954 har överbefälhavaren framlagt utredning och förslag beträffande riktlinjer för krigsmaktens fortsatta utveckling, avseende budgetåren 1955/56—1964/65. Utredningen är hemligstämplad. Ett referat av densamma har offentliggjorts i den omfattning som befunnits möjlig ur sekretessynpunkt. En kortfattad redogörelse för huvuddragen i utredningen torde här få lämnas.

Överbefälhavaren understryker, att Sveriges geografiska läge på gränsen mellan de två stora maktblockens intressesfärer gör att landet för bägge parter är av stor strategisk betydelse. Tillgång till svenskt territorium och medverkan av svenska stridskrafter skulle för såväl den ene som den andre medföra väsentliga fördelar i händelse av krig. En strävan att tillförsäkra sig dessa fördelar respektive att hindra motsidan att uppnå dem är därför naturlig. Den kan motverkas främst genom ett svenskt försvar som är tillräckligt starkt för att skapa respekt för vår vilja att med vapen försvara vårt territorium och säkra vår handlingsfrihet.

I fråga om den militärtekniska utvecklingen och dess konsekvenser för Sveriges del uttalar överbefälhavaren, att atomvapen, kemiska stridsmedel, robotar och vissa teletekniska hjälpmedel synes vara de för oss viktigaste nya materiellag, till vilka största hänsyn måste tagas vid vårt försvars framtida utformning. Särskilt bör utvecklingen på atomvapnens område fortgående studeras och följas. De utvägar som kan göra det möjligt att framdeles förse även vårt försvar med för taktiskt bruk lämpade atomvapen bör prövas. Oberoende av hur stor kraft som nu läggs ned på forskning och så smäningom på produktion av helt nya stridsmedel kan den svenska krigsmakten inom den närmaste tioårsperioden knappast tillföras

dylika stridsmedel i sådan omfattning att de kommer att dominera krigsmaktens struktur. Konstruktion och produktion tar nämligen lång tid och därutöver kräves ytterligare tid för utbildning och organisatoriska åtgärder innan de kan nyttiggöras i krigsorganisationen. För att vidmakthålla vårt försvars styrka i tekniskt avseende är det därför nödvändigt att våra nuvarande stridsmedel fortlöpande moderniseras och efter hand kompletteras med nya sådana.

Överbefälhavaren behandlar vidare frågan om de personella resursernas fördelning vid krig. Framställningen utmynnar i följande slutsatser. På grund av att den totala tillgången på värnpliktiga kommer att minska under den närmaste tioårsperioden — trots den efter hand ökade tillgången på nyinskrivna värnpliktiga — är stor sparsamhet med de personella resurserna alltjämt nödvändig. För krigsmaktens del har en begränsning av förbandens personella styrka eftersträfvats. Under en övergångstid har det oaktat en tillfällig minskning av personalreserven icke kunnat undvikas. Ökad hänsyn bör dock tagas till personalbehovet vid de civila delarna av försvaret. I första hand kan detta tillgodoses bättre genom att härför utnyttjas vissa äldre värnpliktiga, som frigöres ur flottans och flygvapnets krigsorganisation och som icke utan omskolning kan användas inom armén. Därest stegrade krav på ung krigsduglig personal — främst för polisen och en del specialbefattningar i kommunikationsverken — måste tillgodoses, bör detta ske genom uppskov. Skulle det framdeles visa sig erforderligt att undantaga värnpliktiga från första tjänstgöring, bör detta ske i form av anstånd tills vidare och främst gälla vissa ur militär synpunkt begränsat användbara värnpliktiga som i stället bör utbildas inom andra grenar av totalförsvaret, t. ex. vid civilförsvaret, varvid kostnaderna ej bör belasta fjärde huvudtiteln. Om värnpliktiga med uppskov m. m. befrias från repetitionsövningar under den tid uppskovet gäller, kan vissa besparingar göras och möjligheter skapas att ge denna personalkategori utbildning inom andra delar av totalförsvaret. Möjligheterna att genomföra sådan civil utbildning bör göras till föremål för utredning.

Överbefälhavaren ingår härefter på en jämförande undersökning av försvarskostnaderna i olika länder och på det ekonomiska underlaget för försvarskostnaderna. Överbefälhavaren framhåller, att strävan bör å ena sidan vara att hålla försvarskostnaderna på en nivå, vid vilken utvecklingens krav kan tillgodoses och tillfredsställande beredskap kan upprätthållas. Å andra sidan är det angeläget att försvarskostnaderna icke når en sådan höjd att de hejdar det ekonomiska och sociala framåtskridandet. Av jämförelsen mellan olika länder framgår, att vårt lands försvarskostnader för budgetåret 1953/54 icke beräknas överstiga genomsnittet per innevånare för de europeiska Natoländerna. Sverige anslår vidare en betydligt mindre del av sin produktion till försvaret än de flesta andra europeiska länder. Sverige har, jämte Schweiz, den högsta bruttonational-

produkten per innevånare i Europa men av densamma går en mindre andel (5,3 %) till försvarsändamål än i det stora flertalet västeuropeiska länder. Sveriges försvarsutgifter håller sig således i nivå med övriga västeuropeiska länders, men den reella »rustningsbördan» i vårt land är väsentligt mindre än i flertalet av dessa. Vid en jämförelse med andra länder bör även beaktas att den svenska försvarsinsatsen icke kompletteras med utländska bidrag. Verkställda beräkningar rörande den svenska nationalproduktens framtida utveckling ger enligt överbefälhavaren vid handen att ekonomiskt utrymme torde finnas icke blott för att bibehålla försvarsutgifternas nuvarande andel i nationalinkomsten utan även för en viss ökning som kan befinnas erforderlig med hänsyn till läget i världen och den utveckling som kan förutses.

I utredningen redogöres för rationaliserings- och besparingsåtgärder inom försvaret. Överbefälhavaren framhåller sammanfattningsvis, att vissa rationaliseringsåtgärder ger kostnadsminskningar först på lång sikt. Andra åter innebär främst att av utvecklingen betingade, väsentliga kostnadsökningar kan nedbringas eller undvikas. Slutligen har redovisats ett flertal åtgärder, som enbart avser effektivitetsökning och därför svårligen kan siffermässigt beräknas. En fullständig sammanställning av de vinster som åstadkommes av rationalisering kan därför icke göras. Av de rationaliseringsåtgärder som under den närmaste tioårsperioden kan beräknas medföra väsentligt minskade medelsbehov inom vederbörliga anslag förtjänar följande särskilt framhållas, nämligen maximering av värnpliktskontingenten under första tjänstgöring, anstånd tills vidare med repetitionsövning för värnpliktiga med uppskov, fortsatt rationalisering av stabs- och förvaltningstjänsten, minskad musikorganisation, koncentring av utbildningsorganisationen, utbyte av civil personal mot militär, minskning av antalet hästar och hundar samt rationalisering av underbefälsorganisationen. Frånsett de åtgärder i övrigt som kan vidtas och som i utredningen berörts kan dessa rationaliseringsåtgärder överslagsvis beräknas medföra besparingar motsvarande i medeltal 40—45 miljoner kronor per år under perioden.

För att erhålla underlag för bedömningen av riktlinjerna för krigsmaktens fortsatta utveckling har överbefälhavaren studerat en angripares anfallsmöjligheter och våra försvarsuppgifter. Undersökningen har lett till slutsatsen att invasion i förening med flyg- och fjärrvapenanfall samt i större eller mindre utsträckning även kombinerad med övriga betvingelsemetoder framstår som det farligaste anfallssättet. Enligt överbefälhavaren bör vårt försvar ha sådan styrka, att anfall mot Sverige fordrar så stor kraftinsats, medför sådan kraftförbrukning och tar så lång tid att genomföra att insatsen inte kan anses stå i rimlig proportion till de fördelar, som skulle kunna vinnas. Denna målsättning för vårt försvar kan anses realistisk endast om vi är beredda till fortsatt och efter den militärpolitiska

och militärtekniska utvecklingen anpassad kraftinsats på försvarets alla områden. Krigsmakten måste ha hög kvalitet för att kunna ta upp kampen mot en överlägsen motståndare. Strids- och skyddsmedel behöver därför förbättras och förstärkas i takt med utvecklingen och nya sådana successivt tillföras organisationen. Utvecklingen av nya vapen tar emellertid lång tid och påverkas av osäkra faktorer. Medan detta utvecklingsarbete pågår, kan vi icke avstå från de vapen, som vi har, och de stridsmetoder, som är inövade. Det är denna dubbla uppgift att både skapa nytt och samtidigt tillse att det bestående hålles i användbart skick som sätter sin prägel på utvecklingen av krigsmakten och som ovillkorligen medför ökade kostnader.

Med hänsyn till våra begränsade ekonomiska resurser måste målsättningen för vårt försvar begränsas. Avkall på kravet att kunna genomföra ett starkt försvar samtidigt inom alla områden och mot alla betingelsemetoder måste göras. I den uppställda målsättningen för krigsmakten, väsentligen överensstämmande med den som hittills förefunnits, har en sådan begränsning gjorts. Stridskrafter, svarande mot denna målsättning, är det minimum som icke kan underskridas utan att från början försvaret inom viktiga delar av landet blir otillräckligt och äventyras. Resultatet av de studier, som utförts i syfte att belysa omfattningen och utformningen av dessa stridskrafter, är i korthet följande. För att krigsmakten även i framtiden skall kunna fylla sina uppgifter kräves att erforderliga medel anslås dels för utveckling av nya stridsmedel, dels för effektivisering av den hittillsvarande organisationen. Det måste eftersträvas att så långt möjligt uppnå detta genom att samtidigt göra begränsningar där så är möjligt. Med hänsyn till den stegrade verkan av luftkrigets anfallsmedel har det bedömts nödvändigt att genom en förstärkning av flygvapnet på samma gång öka styrkan i såväl invasionsförsvaret som luftförsvaret och därigenom uppnå att vårt försvars samlade effekt skall kunna motsvara den uppställda målsättningen. Härvid synes det möjligt att, utan att målsättningen uppgives, något minska armé- och marinstridskrafternas omfattning, detta dock under förutsättning att hög kvalitet upprätthålles. Huvuddragen av de föreslagna förändringarna av stridskrafternas omfattning och sammansättning framgår av det följande.

Vad armén beträffar innebär förslaget i förhållande till 1949 års krigsorganisation en minskning efter hand av antalet fältbataljoner med cirka 12 %. Lokalförsvarsförbanden minskas genom en beskärning på 14 % av de större enheterna. Krigsorganisationen anpassas till nya stridsmetoder, betingade främst av atomvapen och robotar, och de därmed sammanhängande förbättringarna med avseende på kvaliteten genomföres. Dessa innefattar bland annat en nödvändig höjning av eldkraften genom fullföljandet av modernisering och nyanskaffning av stridsvagnar och pansarvärnsvapen, 10,5 cm och 15 cm artilleri, 12 cm granatkastare samt in-

förändring av artilleriradar m. m. Rörligheten ökas genom fortsatt motorisering och förstärkning av fältarbetsmateriel, bland annat för bro- och förbindelsearbeten. Lednings- och sambandsmöjligheterna förbättras genom utvidgning och rationalisering av signalorganisationen. Underhållsorganisationen anpassas med hänsyn till utvecklingen. Vid luftvärnet förnyas viss pjäsmateriel, varjämte radarmateriel och viss annan utrustning tillföres i ökad omfattning. Flygfältsluftvärnet förstärkes. Särskilda s. k. ABC-skyddsförband (skyddsförband mot atomstridsmedel samt biologiska och kemiska stridsmedel) tillkommer i organisationen.

För flottans del fortsätter under perioden den redan påbörjade utvecklingen mot en lätt flotta. Detta innebär en allmän strävan att med bibehållande av erforderlig slagkraft, sjöduglighet m. m. nedbringa de enskilda fartygens storlek till förmån för antalet. I flottan avses ingå ett antal snabba och slagkraftiga överbattensförband, bestyckade bland annat med sjörobot, vidare moderna, snabba ubåtar med stor uthållighet i undervattensläge. Med hänsyn till det allt aktuella kriget under vattnet har vikt lagts på utvecklingen av torped- och minvapnen, varför behovet av torpedbärande och minfällande fartyg i möjlig mån tillgodosetts. Lätta fartyg för ubåtsjakt och minsvepning ingår även. Kvantitativt sett innebär förslaget att antalet jagare under perioden minskar med cirka 40 %. Kryssarna kvarstår men avses längre fram ersättas av andra fartygstyper. Motortorpedbåtarnas antal stiger med cirka 30 %. Jagarna i reservflottan ombygges till fregatter. På grund av tidigare ojämn ersättningsbyggnad av ubåtar är åldersfördelningen sådan att antalet kommer att först nedgå för att därefter åter stiga. Uppmärksamhet ägnas därför åt att genom särskilda åtgärder vidmakthålla ubåtsbeståndet under perioden.

Omsättningen av kustartilleriets vapen beräknas under perioden icke kunna ske i sådan takt, att nuvarande styrka kan hållas. Efter perioden kommer läget dock att förbättras. Modernisering av artillerimaterielen föreslås ske efter hand. Genom att införa robotbatterier hoppas man åstadkomma en ökning av eldkraften samtidigt som bristen på rörlighet kompenseras. Robotarnas stora räckvidd ökar därjämte möjligheterna till operativ samverkan med sjöstridskrafterna. Kustartilleriets minvapen utformas så, att högre effekt erhålles mot anfallsföretag med moderna över- och undervattensfartyg. Särskild vikt lägges vid speciella anordningar för undervattensskydd i inloppsförsvaren. Genom motståndskraftiga anläggningar och utspridning reduceras effekten av anfall från moderna vapen med stor förstörelsebringande effekt.

Kustartilleriet förutsättes kvarstå i marinen. De överväganden som gjorts har fört fram till att ett överförande till armén icke skulle medföra så stora fördelar att dessa uppväger olägenheterna. Rationaliseringar i besparingssyfte och åtgärder för att tillrättalägga befälsförhållandena kan göras även med nuvarande organisation och är redan igångsatta.

För flygvapnet innebär förslaget — förutom ett genomförande av de kvalitetsförbättringar, som planlagd materielförnyelse tar sikte på — en kvantitativ förstärkning, som avsevärt ökar det nuvarande jakt- och attackflygets verkningsförmåga och uthållighet. Spaningsflyget har bedömts böra bibehålla nuvarande omfattning. Nya flygplantyper ger emellertid detta ökad kapacitet. För luftförsvaret av de högsta höjdområdena förberedes tillkomsten av luftförsvarsrobotförband. Luftbevaknings- och jaktstridsledningsorganisationen förstärkes kvalitativt. Jaktflyget förstärkes inom ramen för befintligt antal flottiljer, varvid totala antalet jaktflygplan ökas med 18 % i förhållande till nuvarande organisation. Inom jaktflyget sker en förskjutning mot nattjakt (allvädersjakt). Av de elva jaktflottiljerna i fred utrustas tre — mot nu en — med nattjaktflygplan, medan övriga åtta successivt tillföres flygplan med större verkningsförmåga under mörker och dåligt väder. Attackflyget förstärkes enligt samma principer som jaktflyget, varvid antalet flygplan ökas med 50 %. Det totala antalet krigsflygplan ökas med 22 % i förhållande till nuvarande organisation. Förstärkningen av flygvapnet har förutsatts skola ske i etapper, varigenom en omedelbar, stark höjning av försvarsanslagen kan undvikas.

Förslaget tar hänsyn till de krav som den tekniska utvecklingen medfört och i framtiden än mera kommer att medföra. Utöver vad som anskaffas eller förberedes inom respektive försvarsgrenars kostnadsramar, exempelvis robotar av olika slag, innefattar förslaget bland annat anskaffning av telemotmedel och skapandet av en telemotmedelsorganisation. Vidare avser förslaget att bereda forskningen väsentligt ökat utrymme. Forskningsinsatserna beror emellertid ej blott på de ekonomiska resurserna utan även på möjligheterna att ställa tillräckligt många kvalificerade forskare och tekniker till förfogande. Det är naturligt att en liten nation som vår i detta avseende ställs inför långt större svårigheter än de stora länderna, hur högtstående vår vetenskap och teknik än är.

För militärteknisk utveckling och påbörjad anskaffning av vapen av nya typer under tioårsperiodens senare hälft har betydande belopp reserverats i den ekonomiska planen.

Fredsorganisationens syfte är att uppbygga avsedd krigsorganisation på effektivaste och mest ekonomiska sätt. Stora belopp är emellertid främst vid armén och marinen sedan årtionden investerade i anläggningar, som ej helt motsvarar dessa krav, bland annat på grund av att utbildning, mobilisering och underhållstjänst väsentligt ändrats efter anläggningarnas tillkomst. Rationalisering av fredsorganisationen pågår dock. I utredningen har redovisats dels tidigare vidtagna rationaliseringsåtgärder, dels vissa ytterligare åtgärder i samma syfte, som bedömts möjliga. Härigenom kan kostnadsökningar begränsas och i många fall direkta besparingar ske. Kostnaderna kan minskas bland annat genom koncentring av utbildningsorganisationen och ytterligare utjämning av värnplikts-

kontingenterna samt genom att värnpliktiga med uppskov m. m. befrias från fullgörande av repetitionsövningarna så länge uppskovet varar. Koncentreringen av utbildningen kräver dock en investering i byggnader.

Kostnaderna under tioårsperioden 1955/56—1964/65 för en krigsorganisation utformad enligt det föregående och en fredsorganisation motsvarande denna har beräknats enligt efterföljande tabell. Vid beräkningen har hänsyn tagits till de rationaliseringar av fredsorganisationen, som pågår eller upptagits i utredningen. Organisationen föranleder icke någon inskränkning i de utav Kungl. Maj:t fastställda materielanskaffningsplanerna.

Budgetår	IV. Huvudtiteln. Årskostnader (milj. kr.)						
	Armén ¹	Marinen	Flygvapnet	Gemensamt ²	Särskilda medel för nya vapen och stridsmedel ³	Summa	% av bruttonationalprodukten ⁴
1955/56	851	405	750	157		2 163	4,71
56/57	875	408	825	162		2 270	4,82
57/58	911	455	801	168		2 335	4,84
58/59	913	462	837	172		2 384	4,82
59/60	940	462	860	174		2 436	4,81
60/61	934	432	910	175	77	2 528	4,87
61/62	903	432	977	180	89	2 581	4,85
62/63	902	432	1 039	181	80	2 634	4,85
63/64	901	432	1 057	179	120	2 689	4,81
64/65			2 498		248	2 746	4,79

¹ Inklusive luftvärnet.
² I »Gemensamt» har inräknats kostnaderna under de anslag, som i riksstaten för IV huvudtiteln redovisas under rubrikerna A. Försvarsdepartementet, B. Centrala förvaltningsmyndigheter, D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål och E. Diverse samt de under C. redovisade kostnaderna för försvarsstaben.
³ Icke nu fördelade och utöver de medel för teknisk utveckling m.m., som ingår i försvarsgrenarnas kostnadsramar.
⁴ Vid 2½ % årlig stegring av bruttonationalprodukten.

Avslutningsvis framhåller överbefälhavaren, bland annat, att den kvantitativa ramen för det framlagda förslaget till utformning av krigsmakten under de närmaste tio åren är, med beaktande av kravet på minsta möjliga kostnader, starkt begränsad. Genom väl samordnad ledning i syfte att genom god strategisk och taktisk samverkan — såväl inom krigsmakten som mellan denna och det civila försvaret — få ut största möjliga samlade effekt synes emellertid svagheter hos delarna var för sig kunna utjämnas. Detta gör förslaget möjligt att framlägga. Överbefälhavaren anför vidare, att krigsmakten icke kan kortsiktigt, från det ena året till det andra, anpassas och varieras efter det politiska lägets ofta svårbedömbara växlingar. Det går lätt och fort att riva ner, men tar lång tid och blir dyrbart att bygga upp militära styrkor. För ett rationellt och effektivt arbete behöver försvaret en långtidsplan. De framlagda riktlinjerna är avsedda att utgöra underlag för en sådan.

Kostnaderna för att alljämt hålla vårt försvar starkt är betydande. Detta sammanhänger med automatiska kostnadsstegringar och främst den fortgående, allt dyrbarare tekniska utvecklingen. Det är ofrånkomligt att detta måste ställa allt större krav på våra ekonomiska insatser. Föreslagna besparingsåtgärder kan icke uppväga fördyringen. Någon möjlighet att hålla kostnaderna nere kring nuvarande nivå har icke kunnat utfinnas — hur önskvärt detta än varit — om vårt försvar skall kunna bibehålla den styrka, som bedömts erforderlig för att ge oss det skydd om vars nödvändighet enighet råder inom vårt folk.

De tre försvarsgrensheferna har i huvudsak anslutit sig till överbefälhavarens uppfattning samt har i särskilda yttranden framlagt ytterligare synpunkter.

Departementschefen

Vid anmälan av fjärde huvudtiteln i föregående års statsverksproposition omnämnde jag att överbefälhavaren efter samråd med mig låtit igångsätta vissa utredningar beträffande försvarskostnadernas storlek på längre sikt och den ur strategisk synpunkt lämpligaste avvägningen mellan de olika försvarsgrenarna. Resultaten av dessa undersökningar har nu överlämnats till Kungl. Maj:t. En redogörelse för den huvudsakliga innebörden härav har lämnats i det föregående.

Utredningen innefattar en grundlig analys av våra försvarsproblem och en beräkning av försvarskostnaderna under tioårsperioden 1955/56—1964/65 med utgångspunkt i de av överbefälhavaren förordade principiella riktlinjerna för krigsmaktens fortsatta utveckling. Det ligger i sakens natur att en dylik utredning omspannar en rad svårbedömbara problem och avvägningsfrågor. Detta gäller icke minst med hänsyn till den snabba militärtekniska utvecklingen som å ena sidan med skärpa påvisar behovet av långtidsplanering på försvarets område men som å andra sidan gör en dylik planering mycket vanskelig. Överbefälhavarens utredning utgör ett idéprogram för försvarets fortsatta utformning som enligt min mening ger material av väsentlig vikt för diskussionen kring dessa ting. Genom undersökningarna har vidare skapats underlag för statsmakternas bedömning av konsekvenserna av åtgärder i den ena eller andra riktningen.

Vid mitt studium av det föreliggande utredningsmaterialet har jag kommit till den uppfattningen att ställningstagandet till förslagen måste föregås av grundliga överväganden. Frågorna är av den komplicerade natur att man enligt min mening bör ta god tid på sig för deras lösande så att förhastade åtgärder undviks och det blir möjligt att komma fram till hållbara resultat. Vägledande för bedömningen måste bland annat vara ett ingående studium av frågorna med vilka stridsmedel och inom vilka delar

av försvaret som den största militära effekten erhålles av en given ekonomisk insats. Det är därför enligt min åsikt icke möjligt att i anledning av utredningen redan till innevarande års riksdag framlägga ett förslag till riktlinjer för försvarets fortsatta utformning. Jag vill i detta sammanhang framhålla att föredragningar beträffande utredningen ägt rum under november och december månader förra året inför ledarna för de demokratiska partierna och dessa partiers riksdagsgrupper. Det är min avsikt att även i fortsättningen föranstalta om sådana överläggningar, i den mån så visar sig lämpligt.

Med den ståndpunkt jag sålunda intar till frågan om tidpunkten för framläggandet av ett samlat förslag till den framtida försvarsavvägningen saknar jag anledning att i detta sammanhang ingå på en närmare granskning av det av överbefälhavaren framlagda utredningsmaterialet. Jag anser mig dock böra beröra en synpunkt som är av betydelse för diskussionen beträffande vårt försvars fortsatta utformning. Verkställda utredningar ger vid handen att det icke är möjligt att på längre sikt inom den nuvarande kostnadsramen vidmakthålla krigsmakten vid den omfattning den nu har. Huvudskälet härtill är den kostnadsökning som betingas av den militärtekniska utvecklingen, vilken kostnadsökning icke kan uppvägas ens av mycket långt gående rationaliseringsåtgärder. Ett bibehållande av den nuvarande kostnadsramen under det närmaste decenniet kommer med nödvändighet att efter hand leda till en kvantitativ reduktion av vårt lands försvarskrafter. Kostnadsökningen på grund av den tekniska utvecklingen måste då kompenseras av begränsningar i de tre försvarsgrenarnas organisation. Ett vidmakthållande i stort av försvarets nuvarande omfattning — exempelvis sådant försvaret utformats i överbefälhavarens förslag med en viss begränsning av armé- och marinstridskrafterna men med en kompenserande förstärkning av flygvapnet — leder således till en successiv kostnadsstegring.

Mot bakgrunden av den uppfattning jag i det föregående gett uttryck för har det fallit sig naturligt att ge den försvarshuvudtitel, som utarbetats för nästa budgetår och som härmed framlägges, karaktären av ett provisorium i avvaktan på ett ställningstagande beträffande den allmänna försvarsavvägningen. För att icke föregripa detta ställningstagande har min utgångspunkt vid behandlingen av försvarsbudgeten varit att låta verksamheten inom försvaret under nästa budgetår utformas efter i huvudsak samma linjer som för närvarande och på grundvalen av förefintliga materielplaner för de tre försvarsgrenarna. Jag har således icke ansett mig böra tillstyrka, totalt sett, något av den anslagsökning som av myndigheterna äskats för nästa budgetår. Fjärde huvudtitelns slutsumma är därför praktiskt taget densamma som enligt riksstaten för löpande budgetår. Vid bifall till mina förslag uppkommer till och med en minskning med drygt en halv miljon kronor. Självfallet har även med hänsyn till det

allmänekonomiska och statsfinansiella läget en långtgående restriktivitet varit påkallad vid anslagsprövningen för att begränsa anspråken på de reala resurserna.

Inom den angivna ramen för försvarskostnaderna under nästa budgetår har jag funnit angeläget att bereda ökat utrymme för vissa anslagsändamål av särskild vikt. Sålunda har anslagen till försvarets forskningsanstalt, signalförbindelser, arméns drivmedelsutrustning och flygvapnets drivmedelslagring samt fortsatt arbete med luftförsvarsrobot förstärkts med tillhoppa cirka 10 miljoner kronor. I fråga om försvarsgrenarnas materiel-anskaffningsanslag vill jag framhålla följande. Beträffande arméns anslag till anskaffning av tygmateriel har jag ansett mig böra tillstyrka ett anslag av 280 miljoner kronor och ett bemyndigande på 154 miljoner kronor. Anslagsökningen utgör 7,5 miljoner kronor. Jag har härvid beaktat behovet av betalningsmedel för vissa större anskaffningar (stridsvagnar och hau-bitser) inom materielplanens ram och vidare tagit hänsyn till föreliggande anslagsreservation. I fråga om marinens anslag till fartygsbyggnader förordar jag ett anslag av 109 miljoner kronor, innebärande en anslagsökning på 0,7 miljon kronor, och ett beställningsbemyndigande av 7,5 miljoner kronor. Detta innebär i huvudsak ett planenligt fullföljande av anskaffningsverksamheten. Med avseende å marinens anslag till vapenmateriel har jag emellertid inom den begränsade ekonomiska ram som förelegat ansett mig böra föreslå en sänkning med 2,5 miljoner kronor till 90 miljoner kronor. Bemyndiganderamen föreslår jag fastställd till samma belopp. En viss ytterligare uttänjning i tiden av anskaffningsplanerna inom detta område kommer att äga rum. Vad därefter beträffar flygvapnets anslag till anskaffning av flygmateriel har jag upptagit anslaget till ett oförändrat belopp av 443,7 miljoner kronor med ett beställningsbemyndigande på 520 miljoner kronor. Detta innebär att jag i nuvarande läge icke ansett mig böra tillstyrka chefens för flygvapnet förslag om viss anskaffning av spanings- och jaktflygplan. Dessa spörsmål torde få prövas i samband med ställningstagandet till den allmänna försvarsavvägningen. Vad angår anslaget till drift och underhåll av flygmateriel har jag med hänsyn till bland annat föreliggande reservation ansett en minskning möjlig för nästa budgetår med 8,4 miljoner kronor till 87 miljoner kronor. Slutligen må nämnas att under arméns anslag erfordras under nästa budgetår inga ytterligare medel för ökning av drivmedelslagren. Anslaget föreslås uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor, varigenom en anslagsminskning av 7,0 miljoner kronor uppkommer.

För arméns del utgör den sammanlagda anslagssumman i budgetförslaget 798,8 miljoner kronor mot 797,5 miljoner kronor under löpande budgetår, d. v. s. en ökning med 1,3 miljon kronor. Anslagen till marinen uppgår till 397,7 miljoner kronor jämfört med 400,2 miljoner kronor i den löpande budgeten, innebärande en sänkning med 2,5 miljoner kronor. För

flygvapnet slutar anslagssumman på ett belopp av 678,2 miljoner kronor mot 680,4 miljoner kronor för innevarande budgetår, d. v. s. en minskning med 2,2 miljoner kronor. Anslagen till övriga ändamål under fjärde huvudtiteln uppgår i budgetförslaget till 143,8 miljoner kronor mot 141,0 miljoner kronor enligt riksstaten för löpande budgetår, innebärande en ökning med 2,8 miljoner kronor. Nettoresultatet av anslagsförändringarna under fjärde huvudtiteln är en minskning av huvudtitelns slutsumma med 0,6 miljon kronor i förhållande till riksstaten för innevarande budgetår, från 2 019,2 till 2 018,6 miljoner kronor. Jämför man fjärde huvudtiteln enligt riksstaten jämte tilläggsstater för budgetåren 1953/54, 1954/55 och 1955/56 finner man att en sänkning ägt rum med cirka 4 miljoner kronor per år under denna tid.

Beträffande försvarsbudgeten för nästa budgetår vill jag vidare framhålla att jag i mina beräkningar utgått från att repetitionsövningsverksamheten inom armén skall bedrivas i samma omfattning som under innevarande budgetår. I 1954/55 års budget har som bekant räknats med en minskning av antalet i repetitionsövningar deltagande värnpliktiga med 25 000 man, vilket innebär en besparing av 20 miljoner kronor. Det förhållandet att jag förordar en fortsatt begränsning av repetitionsövningsverksamheten sammanhänger med att överbefälhavaren i sin utredning räknat med befrielse från repetitionsövningar för vissa värnpliktiga. Överbefälhavaren har sålunda föreslagit att värnpliktiga med krigstjänstgöringsfrihet, uppskov, civilplacering och krigsplacering vid enheter utanför krigsmakten befrias från repetitionsövningar under den tid uppskovet m. m. gäller. På motsvarande sätt bör enligt överbefälhavaren värnpliktiga, som till följd av civilanställning vid försvaret står till militär myndighets förfogande för krigsplacering, i viss utsträckning befrias från repetitionsövningar. Dessa anordningar har förutsatts vid de i samband med utredningen verkställda organisationsundersökningarna. Genom sådan befrielse för vissa värnpliktiga från skyldigheten att fullgöra repetitionsövningar ernås ekonomiska besparingar samt skapas möjligheter att ge ifrågasvarande personalkategorier utbildning inom andra delar av det totala försvaret. Sådana värnpliktiga bör i stället i största möjliga utsträckning bibringas driftvärnsutbildning eller motsvarande utbildning. Mot bakgrunden av de krav som måste ställas på det totala försvaret vid krig har jag funnit förslaget välbetänkt. Överbefälhavaren har räknat med att målet för och omfattningen av den kompletterande utbildningen skall utredas i särskild ordning. Han har i skrivelse den 4 november 1954 till Kungl. Maj:t föreslagit, att en dylik utredning kommer till stånd för att närmare klarlägga de möjligheter som föreligger för att åstadkomma en sådan utbildning och sättet för dess genomförande.

Då jag ansett det angeläget att den föreslagna utredningen kommer till stånd utan dröjsmål har jag den 26 november 1954 utverkat Kungl. Maj:ts myndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för ändamålet.

Vid erhållandet av detta bemyndigande anförde jag emellertid att det syntes påkallat att uppdraget för utredningen utvidgades till att omfatta en mera allsidig bedömning av utnyttjandet av de värnpliktiga i det totala försvaret. Bakgrunden härtill är läget i fråga om personaltillgångarna. Som bekant kommer årskullarna av män som inträder i värnpliktsåldern att bli större under den närmaste tioårsperioden. Särskilda anordningar har vidtagits för att åstadkomma en utjämning av de växande utbildningskontingenterna. Å andra sidan förtjänar uppmärksammas, att den totala tillgången på värnpliktiga likväl kommer att på grund av åldersfördelningen inom befolkningen minska fram till början av 1960-talet. Efter denna tidpunkt föreligger åter förutsättningar för en ökning av värnpliktsstyrkan. Den ändrade åldersfördelningen leder till en fortskridande höjning av genomsnittsåldern för män i värnpliktsåldern, även om alla för utbildning lämpliga värnpliktiga skulle fullgöra första tjänstgöring. Om vissa värnpliktiga skulle undantas från första tjänstgöring, skulle genomsnittsåldern höjas ytterligare. Med bibehållen organisation skulle detta, enligt vad överbefälhavaren i sin utredning framhåller, leda till en allvarlig kvalitativ försämring av de militära förbanden. Överbefälhavaren understryker i sin utredning att — för att krigsorganisationens personella kvalitet skall kunna uppehållas — huvuddelen av de värnpliktiga i krigsmaktens stridande förband måste fylla höga krav både fysiskt och i fråga om militär duglighet. Detta talar enligt överbefälhavaren för att alla unga värnpliktiga som har erforderliga fysiska och psykiska förutsättningar liksom hittills bör utbildas för att utnyttjas i de nämnda enheterna.

Redan i det föreliggande förslaget till försvarets framtida utformning har för arméns del en minskning av personalstyrkan vid de lägre förbanden — med bibehållen eller ökad eldkraft och arbetskapacitet — visat sig möjlig genom tillförande av modern utrustning och ökad motorisering. Överbefälhavaren har framhållit, att vid framtida organisationsändringar ytterligare personalbesparingar möjligen kan göras i samma mån som moderna vapen och arbetsmaskiner kan tillföras förbanden. Det personalöverskott, som härigenom skulle uppkomma, kan då utnyttjas antingen för att uppätta nya förband eller för att tillgodose behov inom någon annan del av totalförsvaret. Det är givetvis angeläget att, om en begränsning av krigsmaktens kvantitativa styrka skulle ske, den genomföres i sådana former att de personella resurserna kan utnyttjas rationellt för det totala försvaret. Det gäller sålunda att alltefter behovet tilldela de värnpliktiga differentierade och med hänsyn till deras kapacitet lämpliga uppgifter inom landets totala försvar. Härvid borde i första hand vissa av de äldsta värnpliktiga kunna avstås av krigsmakten. Om en kvantitetsbegränsning av krigsmakten skulle framtvingas av kostnadsskäl, kan det emellertid bli nödvändigt att undantaga även yngre värnpliktiga från utbildning. Enligt överbefälhavarens mening bör dock i så fall befrielse

från värnpliktsutbildning ges i form av anstånd tills vidare med fredstjänstgöring och i första hand avse fysiskt eller psykiskt mindre starka värnpliktiga. Av det anförda framgår att — beroende på krigsorganisationens framtida omfattning och växande årsklasser — en maximering av antalet värnpliktiga som inkallas till första tjänstgöring kan bli aktuell. Härigenom skulle under tioårsperiodens senare del, då åldersklassernas numerär stiger och den totala tillgången på värnpliktiga ökar, icke oväsentliga besparingar kunna göras.

Vid utverkandet av nyssnämnda bemyndigande uttalade jag, att vid det förestående utredningsarbetet en allsidig undersökning bör verkställas, som tar sikte på att närmare klarlägga förutsättningarna och metoderna för samt konsekvenserna av en maximering av värnpliktskontingenten. Härmed har jag ingalunda tagit ställning till detta spörsmål i den ena eller andra riktningen. Jag finner det emellertid angeläget att en utredning sker om frågan på vad sätt en dylik maximering eller någon form av s. k. kategoriklyvning, därest en sådan vid en framtida tidpunkt av statsmakterna skulle befinnas böra komma till stånd, lämpligen borde utformas under olika förutsättningar. Genom en dylik utredning erhålles det underlag för frågans närmare bedömande som är nödvändigt för ett framtida ställningstagande.

Genom beslut den 10 december 1954 har jag tillkallat sex sakkunniga med uppdrag att verkställa utredning beträffande här berörda spörsmål.

Oaktat något förslag i fråga om den allmänna försvarsavvägningen i enlighet med vad i det föregående anförts icke kommer att föreläggas årets riksdag, vill jag framhålla att jag finner det angeläget att vissa i överbefälhavarens utredning aktualiserade förslag till rationaliseringar och besparingar i krigsmaktens fredsorganisation — av den natur att de icke kan anses föregripa ett kommande principiellt ställningstagande till försvarets fortsatta utformning — skall kunna framläggas redan vid innevarande års riksdag. Jag vill erinra om att jag vid anmälan av fjärde huvudtiteln i föregående års statsverksproposition uttalade att vid överbefälhavarens översyn av försvarskostnaderna borde alla möjligheter till rationaliseringar i såväl organisatoriskt som personellt hänseende noga beaktas. Särskild uppmärksamhet borde ägnas frågan huruvida icke vissa organisatoriska enheter inom försvaret, vilka syntes draga större kostnader än vad som var motiverat med hänsyn till det rent militära värde de representerade, borde kunna reduceras eller indragas. I överbefälhavarens utredning har bland annat frågan om kavalleriets indragning behandlats. Jag räknar med att förslag i denna och en del andra frågor gällande indragning eller omorganisation av vissa staber, förband och skolor skall kunna underställas årets riksdag i syfte att så snart som möjligt uppnå de möjliga besparingarna. Chefén för armén har erhållit uppdrag att inkomma med ytterligare underlag för sådana förslag.

Jag återgår härefter till att lämna vissa uppgifter belysande den försvarsbudget som nu framlägges. I efterföljande sammanställning lämnas beträffande anslagen för anskaffning av tygmateriel (motsvarande) uppgifter rörande bemyndiganden och medelsanvisningar för budgetåret 1954/55 och för budgetåret 1955/56 enligt mina förslag m. m.

A n s l a g	Budgetåret 1954/55		Budgetåret 1955/56		Bemyndi- ganden som per den 30 juni 1955 icke täckts av anslag	Bemyndigan- den som per den 30 juni 1956 icke täckts av anslag
	Bemyndi- ganden	Anslag	Föreslag- na bemyn- diganden	Före- slagna anslag		
Armén: Anskaffning av tyg- materiel m.m.	393	273	154	280	1 010	884
Marinen: Fartygsbyggnader.	74	108	8	109	474	373
Marinen: Anskaffning av va- penmateriel m.m.	93	93	90	90	206	206
Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m.m.	529	444	520	444	671	747
Summa	1 089	918	772	923	2 361	2 210

Som framgår av tablån uppgår enligt mina förslag summan av bemyndigandena för nästa budgetår till ett belopp som är 317 miljoner kronor lägre än motsvarande summa för innevarande budgetår. Medelsbehovet

Fortlöpande anslag	1953/54		1954/55		1955/56	
	Anslag och re- serva- tions- medel	Belast- ning	Anslag och re- serva- tions- medel	Be- räknad belast- ning	Anslag och re- serva- tions- medel	Be- räknad belast- ning
Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.	315	197	273	273	280	280
Under anslaget redovisad betal- ningsreserv (reservation)	32	—	150	70	80	50
Marinen: Fartygsbyggnader	148	129	108	108	109	109
Under anslaget redovisad betal- ningsreserv (reservation)	—	—	19	15	4	2
Marinen: Anskaffning av vapenmate- riell m. m.	85	78	93	93	90	90
Under anslaget redovisad betal- ningsreserv (reservation)	8	—	15	10	5	5
Flygvapnet: Anskaffning av flyg- materiel m. m.	350	343	444	435	444	444
Under anslaget redovisad betal- ningsreserv (reservation)	—	—	7	—	16	—
Äldre anslag						
Armén	35	10	25	10	15	12
Marinen	16	4	12	4	8	4
Flygvapnet	6	2	4	3	1	1
Summa	995	763	1 150	1 021	1 052	997

ökar med 5 miljoner kronor. I jämförelse med ställningen den 30 juni 1955 skulle vid bifall till förslagen de bemyndiganden, som icke täckts av anslag, komma att minska med 151 miljoner kronor.

För att medelsbehovet för materielanskaffning skall kunna överblickas måste även reservationsmedelsförbrukningen såväl under fortlöpande anslag som under äldre anslag beaktas. Av närmast föregående tablå framgår dels betalningsutfall under materielanskaffningsanslagen budgetåret 1953/54, dels ock den uppskattade medelsåtgången för samma ändamål under vart och ett av budgetåren 1954/55 och 1955/56. Till jämförelse har upptagits de under respektive budgetår — i form av reservationer och för budgetåren anvisade anslag — tillgängliga anslagsmedlen.

Jag har i det föregående närmare berört mina förslag beträffande arméns repetitionsövningskontingent och anslagen till anskaffning av tygmateriel (motsvarande). I den följande sammanställningen redovisas i huvudgrupper samtliga föreslagna förändringar i fråga om medelstillsättning för nästa budgetår under fjärde huvudtiteln jämfört med medelsanvisningen enligt riksstaten för innevarande budgetår.

	Ökning	Minskning
Avlöningar till tjänstemän m. m.		0,6
Avlöningar och familjebidrag till värnpliktiga	2,5	
Omkostnader	2,1	
Mathållning		4,7
Intendenturmateriel m. m.	0,4	
Övningar m. m.		6,0
Ökning av drivmedelslagren		3,9
Remontering och furagering m. m. av hästar		0,6
Anskaffning av tygmateriel (motsvarande)	9,2	
Underhåll av tygmateriel (motsvarande)		1,4
Anskaffning m. m. av annan materiel	0,4	
Ersättning till fastighetsfonder	0,2	
Hemvärnet och frivilliga försvarsorganisationer	0,2	
Forskningsanstalten m. m.	2,3	
Diverse		0,7
	17,3	17,9
		— 0,6

I den följande sammanställningen har upptagits anslagssummorna enligt riksstat och tilläggsstat för budgetåren 1953/54 och 1954/55 samt den enligt förevarande proposition beräknade anslagssumman för budgetåret 1955/56.

	1953/54	1954/55	1955/56
Anslag under fjärde huvudtiteln	¹ 2 026,9	² 2 022,2	2 018,6

¹ Varav 45,2 miljoner kronor på tilläggsstat.

² Varav 3,0 miljoner kronor på tilläggsstat.

Vid bifall till mina förslag kommer således försvarskostnaderna i vad avser fjärde huvudtiteln att minskas med i runt tal 4 miljoner kronor.

Anslagen till nya kapitalinvesteringar för försvarsändamål uppgick under budgetåren 1953/54 och 1954/55 till 124,0 miljoner kronor respektive 113,9 miljoner kronor. För nästa budgetår räknar jag med anslag för här avsett ändamål till ett sammanlagt belopp av 117,6 miljoner kronor.

Reservationerna under fjärde huvudtiteln uppgick vid utgången av budgetåret 1952/53 till omkring 227 miljoner kronor. Härav belöpte på äldre anslag 95 miljoner kronor och på fortlöpande anslag 132 miljoner kronor. Under budgetåret 1953/54 minskades reservationsbehållningen på äldre anslag med 45 miljoner kronor till 50 miljoner kronor. På fortlöpande anslag ökades reservationsbehållningen med 182 miljoner kronor till 314 miljoner kronor. Reservationerna ökade således under budgetåret med 137 miljoner kronor till 364 miljoner kronor. Ökningen beror bland annat på att anskaffningen av viss tyngre krigsmateriel av särskilda orsaker uppskjutits till innevarande budgetår. Vidare har försvarsförvaltningarna under budgetåret 1953/54 verkställt förberedelser för övergång till ny organisation. Härigenom har uppgifter sammanhängande med förvaltningarnas anskaffningsverksamhet icke kunnat utföras i tidigare planerad takt.

Beträffande reservationerna å vissa av de löpande anslagen lämnas i det följande vissa ytterligare upplysningar.

I det föregående har redogjorts för den beräknade medelsförbrukningen under materielanskaffningsanslagen under budgetåren 1954/55 och 1955/56. Då det gäller att beräkna den totala medelsförbrukningen under fjärde huvudtiteln måste emellertid även beaktas medelsförbrukningen å andra anslag än anslagen för materielanskaffning. En preliminär uppskattning rörande kostnadsutvecklingen visar, att de sammanlagda utgifterna under fjärde huvudtiteln kan beräknas till omkring 2 070 miljoner kronor under budgetåret 1954/55 och till omkring 2 060 miljoner kronor under budgetåret 1955/56.

De sammanlagda försvarskostnaderna — inberäknat medelsförbrukningen under kapitalbudgeten — kan uppskattas till omkring 2 205 miljoner kronor under budgetåret 1954/55 och omkring 2 195 miljoner kronor under budgetåret 1955/56.

För budgetåret 1954/55 har riksdagen medgivit, att vissa under fjärde huvudtiteln uppförda reservationsanslag må enligt Kungl. Maj:ts medgivande överskridas, om av beredskapsskäl värnpliktiga måste inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller till beredskapsövning eller om andra särskilda åtgärder av samma skäl måste vidtas. Motsvarande be- myndigande torde böra utverkas av riksdagen även för nästa budgetår.

Under återopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att jämväl för budgetåret 1955/56 medgiva att, därest av beredskapsskäl värnpliktiga inkallas till repetitionsövning av större omfattning eller beredskapsövning eller ock av samma skäl andra särskilda åtgärder måste vidtagas, följande under riksstatens fjärde huvudtitel uppförda reservationsanslag, nämligen Armén: Övningar m. m., Armén: Underhåll av tygmateriel m. m., Marinen: Övningar m. m., Marinen: Underhåll av fartyg m. m., Flygvapnet: Övningar m. m. samt Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m., må enligt Kungl. Maj:ts bestämmande överskridas.

A. Försvarsdepartementet

[2] 1. Försvarsdepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	910 000	842 470
1954/55 (statsliggaren s. 163)	900 000	
1955/56 (förslag)	930 000	

Under en följd av år har en eller flera domstolsjurister såsom sakkunniga ständigt varit knutna till försvarsdepartementet för utförande av författningsarbeten och andra uppgifter av särskilt kvalificerad natur. Uppgifternas beskaffenhet och den stora arbetsbördan på departementets statssekreteraravdelning har gjort ett sådant arrangemang nödvändigt. Erfarenheterna har till fullo styrkt att ett permanent behov av sådan arbetskraft föreligger. Jag anser mig därför böra föreslå att från och med nästa budgetår vid departementet inrättas en tjänst som byråchef för lagärenden i Cr 13.

I övrigt föreslår jag för försvarsdepartementets del icke några personalförändringar för nästa budgetår.

Anslaget torde böra uppföras med 930 000 kronor.

De beslutade ändringarna av grundlönerna påverkar beloppet av vissa anslagsposter.

Anslagsposten Avlöning till departementschefen höjes till följd av de ändrade grundlönerna med 6 200 kronor till (31 500 + 6 200 =) 37 700 kronor.

Posten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 114 000 kronor på grund av höjda grundlöner och med 25 704 kronor för en byråchef för lagärenden i Cr 13 men minskas med 1 200 kronor till följd av löneklassförändringar. Posten upptages således till (351 000 + 114 000 + 25 704 — 1 200 =) i runt tal 489 500 kronor.

Posten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar ökas till följd av höjda grundlöner med 45 600 kronor till (140 300 + 45 600 =) 185 900 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal höjes med 47 500 kronor för ändrade grundlöner och 2 500 kronor för löneklassuppflyttningar och uppföres således med (146 000 + 47 500 + 2 500 =) 196 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 210 300 kronor till (347 140 — 210 300 =) 136 840 kronor.

Anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 3 060 kronor, och inkomstposten Pensionsmedel, 119 000 kronor, upptages med oförändrade belopp.

Anslagsökningen utgör 30 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) på personalförteckningen för försvarsdepartementet uppföra en tjänst för byråchef för lagärenden i lönegrad Cr 13;
- b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöning till departementschefen	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	489 500
3. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbe- fattningar, <i>förslagsvis</i>	185 900
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 060
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	196 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	136 840
<u>Summa kronor</u>	<u>1 049 000</u>

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	119 000
<u>Nettoutgift kronor</u>	<u>930 000</u>

c) till *Försvarsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 930 000 kronor.

[3] 2. **Försvarsdepartementet: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	120 000	123 026
1954/55 (statsliggaren s. 164)	120 000	
1955/56 (förslag)	120 000	

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

B. Centrala förvaltningsmyndigheter

Innan jag anmäler de olika förvaltningsmyndigheternas anslagsäskanden torde jag få beröra vissa gemensamma spörsmål, som sammanhänger med den av 1954 års riksdag beslutade omorganisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning (prop. 1954: 109, statsutskottets utlåtande 1954: 133, rd. skr. 1954: 319).

Vid anmälan av förenämnda proposition 1954: 109 uttalade jag, att den nya organisationen i princip borde träda i kraft den 1 juli 1954, då krigsmaterielverket borde övergå till att bilda en avvecklingsorganisation. Jag uttalade vidare, att krigsmaterielverkets anskaffningsverksamhet måste överföras till förvaltningarna successivt utan att påtaglig effektivitetsminskning uppstod samt under beaktande av beredskapssynpunkter. Dessa omständigheter, liksom det förhållandet att lokalfrågorna tedde sig komplicerade, bedömde jag vara ägnade att förlänga övergångstiden. Förvaltningsreformen borde dock enligt min uppfattning i stort sett vara genomförd under loppet av budgetåret 1954/55. Jag förutsatte vidare, att en särskild organisationsnämnd skulle tillsättas för behandling av vissa frågor i samband med övergången till den nya organisationen samt angav i stora drag de arbetsuppgifter, som borde ankomma på organisationsnämnden.

Sedan jag med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 4 juni 1954 tillsatt den äsyftade organisationsnämnden, har omorganisationens genomförande påbörjats. Överflyttning av krigsmaterielverkets anskaffningsverksamhet och andra arbetsuppgifter samt i samband därmed överflyttning av personal från krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation till de myndigheter, som enligt den nya organisationen skall överta desamma, har i viss utsträckning redan ägt rum. Jag räknar med — såsom jag förutsatte vid anmälan av propositionen 1954: 109 — att omorganisationen i huvudsak är avslutad före den 1 juli 1955. Särskilda övergångsåtgärder kan dock komma att erfordras jämväl under nästa budgetår. Sålunda kan krigsmaterielverkets slutliga avveckling, såvitt nu kan bedömas, icke helt genomföras förrän under nästföljande budgetår. Jämväl för budgetåret 1955/56 torde därför särskilda anslag till avlöningar och omkostnader vid krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation få uppföras på riksstaten. Förvaltningen av dessa anslag torde böra uppdragas åt försvarets civilförvaltning. Till frågan om personaluppsättningen inom avvecklingsorganisationen m. m. återkommer jag i det följande.

Tillsättningen av de nya tjänster, som skall finnas inrättade vid förvaltningarna, är så gott som helt genomförd såvitt rör försvarets civilförvaltning. Vid de andra av omorganisationen berörda myndigheterna har

som regel de högre tjänsterna tillsatts. Vad angår övriga tjänster har en stor del av de ordinarie ännu icke blivit tillsatta. Jämväl i övrigt finnes avsevärda vakanser.

Såsom förut nämnts pågår överflyttning av personal från krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation till övriga myndigheter. Det slutliga resultatet av denna överflyttning kan dock ännu ej till fullo överblickas. Det vill emellertid redan nu synas som om den allra största delen av verkets personal skall kunna placeras inom den nya organisationen. Ej heller inom övriga av omorganisationen berörda förvaltningar torde tjänstemän behöva entledigas annat än i mycket begränsat antal.

Av det nyss anförda följer att, vad angår armétygförvaltningen, arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningen och flygförvaltningen, ej heller för budgetåret 1955/56 underlag finnes för en säker beräkning av avlöningsstaternas poster till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Jag vill erinra om att dessa poster för innevarande budgetår beräknats efter vissa av 1946 års militära förvaltningsutredning angivna schematiska grunder (som regel näst högsta löneklassen inom vederbörlig lönegrad) med en viss reduktion efter skönsmässiga grunder samt — i förekommande fall — ytterligare reduktion med hänsyn till att medel för avlöningar åt viss personal beräknats under krigsmaterielverkets avvecklingsorganisationens avlöningsanslag. För budgetåret 1955/56 bör, i förekommande fall, den uppräknig ske som kan föranledas av överföring av personal från krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation. Härutöver har myndigheterna i allmänhet föreslagit omräkning efter schematiska grunder. I avbidan på att säkrare underlag för beräkningen av de olika anslagsposterna erhålles är jag dock icke för närvarande beredd att tillstyrka någon sådan omräkning. På grund av det anförda torde anslagsposterna till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, såvitt gäller armétygförvaltningen, arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningen och flygförvaltningen, även under budgetåret 1955/56 böra uppföras förslagsvis. Jag förutsätter, i likhet med vad som gäller för innevarande budgetår, att myndigheterna icke skall äga anställa personal utom den ram, som anges i de till propositionen 1954:109 fogade sammanställningarna, samt att Kungl. Maj:t skall äga utfärda föreskrifter härom.

Vad gäller försvarets civilförvaltning synes skäl ej längre föreligga att upptaga detta ämbetsverks anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal förslagsvis.

Medel för de förvaltningsarvodet, som enligt riksdagens beslut i anledning av propositionen 1954:109 kan övergångsvis utgå till viss personal vid armétygförvaltningen, arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningen och flygförvaltningen, har för budgetåret 1954/55 beräknats efter det antal förvaltningsarvodet, som under budgetåret 1953/54 utgick till

befattningshavare vid vederbörande verk. Sedan Kungl. Maj:t numera meddelat beslut rörande vilka arvoden, som får utgå vid förvaltningarna, kan de för innevarande budgetår i detta hänseende beräknade beloppen jämkas nedåt.

I detta sammanhang vill jag erinra om att riksdagen bemyndigat Kungl. Maj:t att under budgetåret 1954/55 i avseende å de under arméns och marinens allmänna avlöningsanslag redovisade militära och civilmilitära kårerna samt den ordinarie personalen vid flygvapnet vidtaga de provisoriska åtgärder — såsom meddelande av vikariatslöneförordnanden, vakanssättningar m. m. — som betingas av övergången till den nya förvaltningsorganisationen (prop. 1954:110, statsutskottets utlåtande 1954:134, rd. skr. 1954:320). Med stöd av detta bemyndigande har sådana beslut från fall till fall meddelats huvudsakligen i samband med att militära och civilmilitära befattningar i förvaltningarna tillsatts. Vid behandlingen av armétyg- och marinförvaltningarnas avlöningsanslag vill jag närmare beröra vissa särskilda förhållanden avseende dessa ämbetsverk. Vidare vill jag erinra om att jag vid anmälan av förenämnda proposition 1954:109 i flera sammanhang underströk behovet av en översyn beträffande vissa inom tyg- och intendenturförvaltningstjänsten verksamma personalkårers uppgifter och ställning i försvarsorganisationen samt uttalade, att jag hade för avsikt att sedermera föranstalta om en särskild utredning i ämnet. Riksdagen förklarade sig dela min mening att en utredning borde komma till stånd. I enlighet med vad sålunda förutsatts har jag den 5 november 1954 utverkat Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillsätta den åsyftade utredningen. Vid anmälan av denna fråga uttalade jag bland annat, att det borde ankomma på utredningen att klarlägga återverkan av förvaltningsorganisationen på staterna för de olika militära och civilmilitära kårerna m. m. samt att utarbeta förslag till en definitiv reglering av ifrågavarande spörsmål i anslutning till att utredningen i övrigt framlade förslag beträffande personalkårerna m. m. I avvaktan på resultatet av denna översyn torde, såsom jag jämväl förutskickat vid anmälan av frågan om tillsättande av förenämnda utredning, de förut åsyftade provisorierna böra bibehållas jämväl under budgetåret 1955/56. Till frågan om utverkande av riksdagens bemyndigande härför avser jag att återkomma i samband med att jag framlägger slutliga medelsäskanden för arméns, marinens och flygvapnets avlöningsanslag.

För att statsmakterna skall hållas underkunniga om de verkliga avlöningskostnaderna vid envar av de förvaltningar, som beröres av omorganisationen, har Kungl. Maj:t — i enlighet med vad som förutsatts vid anmälan av propositionen 1954:109 — utfärdat föreskrift av innehåll, att det fortsättningsvis skall åligga envar av armétygförvaltningen, arméintendenturförvaltningen, marinförvaltningen och flygförvaltningen att årligen,

i samband med att ämbetsverket avgiver förslag till medelsäskanden, inkomma med dels sammanställning över de beräknade totalkostnaderna för avlöande av personal vid ämbetsverket under nästkommande budgetår, dels ock uppgift om de verkliga kostnaderna under nästföregående budgetår för motsvarande avlöningar. En efterkalkyl rörande de verkliga kostnaderna för budgetåret 1953/54 har likväl med hänsyn till den beslutade omorganisationen ansetts vara av så ringa värde att sådan uppgift icke infordrats.

De av ämbetsverken gjorda förhandsberäkningarna för budgetåret 1955/56 framgår av följande sammanställning.

Ämbetsverk	Personal med avlöning från			Summa
	vederbörande verks avlönings- anslag	sakanslag	vederbörande försvarsgrens avlönings- anslag	
Armétygförvaltningen	11 250 000	5 945 000	2 340 000	19 535 000
Arméintendenturförvaltningen	1 918 000	218 000	752 000	2 888 000
Marinförvaltningen	7 370 000	1 468 000	2 110 000	10 948 000
Flygförvaltningen	10 900 000	6 500 000	¹ 1 427 000	18 827 000
Summa	31 438 000	14 131 000	6 629 000	52 198 000

¹ Härav armén 63 000 kronor, marinen 90 000 kronor och flygvapnet 1 274 000 kronor.

I kolumnen för personal med avlöning från vederbörande verks avlöningsanslag har upptagits de av verken äskade avlöningsanslagen. Då jag, såsom framgår av det följande, räknar med något lägre avlöningsanslag för ämbetsverken, nämligen 10 490 000 kronor för armétygförvaltningen, 1 850 000 kronor för arméintendenturförvaltningen, 6 640 000 kronor för marinförvaltningen och 10 850 000 kronor för flygförvaltningen, kommer en något lägre slutsumma att erhållas. Med utgångspunkt i de av mig föreslagna avlöningsanslagen kan sammanlagda kostnaderna för avlöningar åt personal vid berörda förvaltningar beräknas till 50 590 000 kronor.

FÖRSVARETS CIVILFÖRVALTNING

[4] 1. Försvarets civilförvaltning: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	3 490 000	3 419 342
1954/55 (statsliggaren s. 164)	3 575 000	
1955/56 (förslag)	3 885 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning (skr. ³¹/₈ 1954) hemställer, att anslaget höjes med 365 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Omorganisation av civilförvaltningens hålkortscentral, tillkomst av avlöningscentral m. m.		
a) Hålkortscentralen		
1 assistent Ce 23	16 464	
1 ingenjör Ce 19	13 164	
3 maskinoperatörer Ce 15	32 724	
3 maskinoperatörer Ce 13	30 276	
1 kontorist Ce 13	10 092	
3 maskinoperatörer Ce 11	28 044	
3 maskinoperatörer Ce 8	24 840	
2 stansbiträden i reglerad befordringsgång	15 096	
3 maskinoperatörer Ce 10		26 280
b) Avlöningscentralen		
1 kamrerare Ce 25	19 200	
4 kontorister Ca 13	40 368	
2. Kostnader för viss från krigsmaterielverket överflyttad personal	113 328	
3. Löneklassuppflyttningar m. m.	47 684	
4. 1 kontorsbiträdestjänst i Ca 8 indrages		—
	391 280	26 280
	+ 365 000	

Motiv

1. Sedan den inom försvarsdepartementet tillsatta utredningen rörande utnyttjandet av hålkortsanläggningar inom försvaret (jfr prop. 1954: 110, s. 40) till försvarets civilförvaltning överlämnat förslag angående utbyggnad av civilförvaltningens hålkortscentral m. m., har Kungl. Maj:t efter hemställan från ämbetsverket genom beslut den 8 oktober 1954 bemyndigat civilförvaltningen att organisera hålkortscentralens verksamhet samt månadslöneuträkning och månadslöneutbetalning inom försvaret i enlighet med utredningens förslag. Utredningens av Kungl. Maj:t sålunda godkända förslag innebär att uträkning och utbetalning av månadslöner till försvarets tjänstemän skall utföras centralt vid hålkortsanläggningen. För denna arbetsuppgift och för vissa andra uppgifter, som redan delvis åvilar hålkortscentralen, måste anläggningens kapacitet väsentligt utökas. De arbetsuppgifter av löneteknisk art, som i samband med avlöningsuträkningen skall åvila civilförvaltningen, skall fullgöras vid en särskild enhet, benämnd avlöningscentralen, inom ämbetsverkets lönebyrå. Civilförvalt-

ningen beräknar för nästa budgetår under denna punkt medel för de tjänster, som civilförvaltningen bedömt erforderliga för förslagets genomförande.

Kontoristtjänsterna vid avlöningscentralen, för vilka ordinarie kontorister vid förbanden avses bli tagna i anspråk, bör enligt civilförvaltningen uppföras såsom ordinarie. Övriga tjänster föreslås bli inrättade såsom extra ordinarie. Vid bifall till civilförvaltningens förslag kan tre tjänster för maskinoperatör i Ce 10 utgå.

2. Här avsedda befattningar överföres under budgetåret 1954/55 från krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation till civilförvaltningen. Medel för befattningshavarnas avlöande har för innevarande budgetår beräknats under krigsmaterielverkets avvecklingsorganisations avlöningsanslag. För budgetåret 1955/56 beräknar civilförvaltningen medel för ändamålet under ämbetsverkets avlöningsanslag.

4. På civilförvaltningens personalförteckning är för innevarande budgetår uppförda 54 kontorsbiträdestjänster i Ca 8. Av dessa har endast 46 kunnat besättas med personal som enligt tillämpade grunder för reglerad befordringsgång är berättigad till ordinarie tjänst. Medel för de vakanta kontorsbiträdestjänsterna har icke beräknats under anslaget. Den 1 juli 1955 beräknas sju extra ordinarie biträden bli berättigade till ordinarie tjänst. Medel för avlöande av dessa biträden föreslås skola överföras från icke-ordinarieposten till ordinarieposten. En övertalig ordinarie kontorsbiträdestjänst kan indragas.

Departementschefen

Genom förenämnda beslut den 8 oktober 1954 samt genom beslut den 16 juli 1954 har Kungl. Maj:t medgivit civilförvaltningen att under budgetåret 1954/55 överskrida den i ämbetsverkets avlöningsstat upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för anställande dels vid hålkortscentralen av en assistent i Cg 23, en assistent i Ce 19, tre maskinoperatörer i Cg 15, tre maskinoperatörer i Cg 13, en kontorist i Cg 13, tre maskinoperatörer i Cg 11, tre maskinbiträden i Cg 8 samt två extra biträden för skriv- och kontorsgöromål med placering i lönegrad i enlighet med bestämmelserna för reglerad befordringsgång, dels ock vid avlöningscentralen av en kamrerare i Cg 25. Kungl. Maj:t har vidare genom beslutet den 8 oktober 1954 bemyndigat civilförvaltningen att under budgetåret 1954/55 taga i anspråk fyra för försvarets lokala myndigheter avsedda kontorister i Ca 13.

Genom den beslutade omorganisationen kan personalbesparingar göras hos lokala och regionala myndigheter. Härvid beräknas uppstå en nettobesparing, som — oräknat besparingarna för sociala förmåner — väntas uppgå till i runt tal 800 000 kronor per år.

För budgetåret 1955/56 bör erforderlig uppräknning av anslagsposten till

övrig icke-ordinarie personal ske med hänsyn till hålkortscentralens utbyggnad och organiserandet av avlöningscentralen. Jag räknar i detta sammanhang med att av de extra tjänster, som inrättats genom Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 16 juli 1954 och den 8 oktober samma år, tjänsterna för assistent i Cg 23, maskinoperatörer i Cg 13 och maskinbiträden i Cg 8 ävensom tjänster för två maskinoperatörer i Cg 15 och en maskinoperatör i Cg 11 omvandlas till extra ordinarie. De två biträdestjänsterna bör inplaceras i den normala befordringsgången för biträdespersonal. Övriga genom besluten den 16 juli och den 8 oktober 1954 inrättade tjänster bör tills vidare bibehållas såsom extra. Medel behöver för nästa budgetår ej beräknas för nuvarande tre tjänster för maskinoperatörer i Ce 10. Jag räknar vidare med att jämväl för budgetåret 1955/56 fyra kontorister vid försvarets lokala myndigheter tas i anspråk för tjänstgöring vid avlöningscentralen. Jag räknar således tills vidare icke med att kontoristerna uppföres på civiltjänstförteckningen.

För avlöande av personal i de tjänster, som inrättats vid civiltjänstförvaltningen för övertagande av arbetsuppgifter från krigsmaterielverket, beräknar jag erforderliga medel under vederbörliga anslagsposter.

Såsom civiltjänstförvaltningen föreslagit torde medel för avlöande av sju kontorsbiträden få överföras från anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal till anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän. I enlighet med civiltjänstförvaltningens förslag torde vidare en tjänst för ordinarie kontorsbiträde i Ca 8 indragas. Jag räknar vidare med att två på övergångsstat uppförda tjänster, en för revisionskommisarie i Ca 29 och en för revisor i Ca 25, avföres ur personalförteckningen. Innehavaren av revisionskommisariatstjänsten har avgått ur tjänst och innehavaren av revisorstjänsten, som varit förordnad på högre icke-ordinarie tjänst, har numera erhållit annan ordinarie tjänst. En tjänst för förste byråsekreterare, som enligt anmärkning till personalförteckningen skulle hållas vakant så länge revisionskommisarien kvarstod i tjänst, har numera tillsatts. De angivna förändringarna påverkar icke medelsbehovet under anslaget.

Vid anmälan av propositionen 1954:109 uttalade jag (s. 423), att jag ansåg det principiellt riktigt att civiltjänstförvaltningen i enlighet med förslag av 1946 års militära förvaltningsutredning ålades viss ledande och övervakande verksamhet i avseende å försvarets lokala myndigheters kontorsorganisation. Riksdagen, som anslöt sig till detta uttalande, fann det angeläget att frågan utreddes utan dröjsmål (SU 1954:133, s. 100; rd. skr. 1954:319). I enlighet härmed har Kungl. Maj:t den 4 juni 1954 uppdragit åt civiltjänstförvaltningen att — under beaktande av vad statsutskottet vid riksdagsbehandlingen anfört i ämnet — ytterligare utreda frågan samt till Kungl. Maj:t inkomma med härav föranledda förslag.

Enligt vad jag inhämtat avser civiltjänstförvaltningen, som tillsammans med

statens organisationsnämnd utrett frågan om civilförvaltningens verksamhet beträffande kontorsorganisationen inom försvaret, att inom den närmaste tiden avge förslag i ämnet. Om det vid Kungl. Maj:ts prövning av förslaget skulle visa sig vara lämpligt att under budgetåret 1955/56 anställa personal för att på försök sätta i gång denna verksamhet, torde civilförvaltningens anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal — vilken post enligt vad jag inledningsvis under rubriken Centrala förvaltningsmyndigheter anfört bör uppföras obetecknad från och med nästa budgetår — enligt Kungl. Maj:ts medgivande få överskridas med belopp, som erfordras för ändamålet.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till 3 885 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas för löneklassuppflyttningar med 12 000 kronor, för höjda grundlöner med 448 800 kronor, för sju kontorsbiträden i Ca 8 med 46 450 kronor och för ett kanslibitråde i Ca 11, som överföres från krigsmaterielverket, med 7 740 kronor. Posten uppföres med $(1\,369\,000 + 12\,000 + 448\,800 + 46\,450 + 7\,740 =)$ i runt tal 1 884 000 kronor.

Posten Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning ökas i anledning av höjd grundlön med 4 300 kronor till $(14\,000 + 4\,300 =)$ 18 300 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 19 000 kronor för löneklassuppflyttningar och befordringar inom den reglerade befordringsgången, med 327 000 kronor för höjda grundlöner, med 86 500 kronor för personal från krigsmaterielverket samt med 156 200 kronor för personal för hålkorts- och avlöningscentralerna. Å andra sidan minskas posten med 46 450 kronor för sju kontorsbiträden och med 22 500 kronor för tre maskinoperatörer i Ce 10. Posten ökas alltså med $(19\,000 + 327\,000 + 86\,500 + 156\,200 - 46\,450 - 22\,500 =)$ i runt tal 520 000 kronor och uppföres således med $(987\,000 + 520\,000 =)$ 1 507 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 729 300 kronor till $(1\,217\,852 - 729\,300 =)$ 488 552 kronor.

Anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 2 148 kronor, och inkomstposten Pensionsmedel, 15 000 kronor, uppföres med oförändrade belopp.

Anslagshöjningen utgör 310 000 kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) ur personalförteckningen för försvarets civilförvaltning utesluta dels en på ordinarie stat uppförd tjänst för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8, dels ock på övergångsstat uppförda tjänster för en revisionskommisarie i lönegrad Ca 29 och en revisor i lönegrad Ca 25;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets civilförvaltning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 884 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	18 300
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	2 148
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 507 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	488 552
	Summa kronor 3 900 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	15 000
	Nettoutgift kronor 3 885 000

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att, under förutsättning som i det föregående angivits, medgiva överskridande av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal;

d) till *Försvarets civilförvaltning*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 885 000 kronor.

[5] 2. Försvarets civilförvaltning: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	430 000	518 224
1954/55 (statsliggaren s. 166)	500 000	
1955/56 (förslag)	740 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 250 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Utökning av hålkortscentralen		
Maskinhyror	190 000	
Tull och frakt	36 250	
Materialier m. m.	15 000	
2. Ökade arbetsuppgifter i övrigt	12 000	
3. Ökade inkomster av bokbinderiverksamhet		2 000
	253 250	2 000
	Avrundat + 250 000	

Motiv

1. Den fortsatta utbyggnaden av civilförvaltningens hålkortsanläggning m. m. medför ökning av vissa materielkostnader. Enligt det under nästföregående anslag omnämnda förslag, som framlagts av utredningen rörande utnyttjandet av hålkortsanläggningar inom försvaret, kommer hyreskostnaderna för de i civilförvaltningens hålkortsanläggning ingående maskinerna att för helt år uppgå till i runt tal 355 000 kronor. Då under anslaget för innevarande budgetår för motsvarande ändamål beräknats 165 000 kronor, uppkommer en ökning med $(355\ 000 - 165\ 000 =)$ 190 000 kronor.

Engångskostnaderna för tull och frakt för de maskiner, som enligt utredningens förslag skall nyanskaffas, har utredningen beräknat till 58 800 kronor. Härav belöper 22 550 kronor på budgetåret 1954/55 och återstoden $(58\ 800 - 22\ 550 =)$ 36 250 kronor på budgetåret 1955/56.

Utökningen av hålkortscentralens arbetsuppgifter medför ökade kostnader för hålkort och andra materialier. Civilförvaltningen beräknar för ändamålet ytterligare 15 000 kronor.

2. Den utökning av civilförvaltningens verksamhet, som blir en följd av 1954 års riksdagsbeslut angående organisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning, medför vissa ökade expenskostnader. Sålunda beräknar ämbetsverket 2 000 kronor erforderliga för underhållskostnader till följd av ökat antal kontorsmaskiner. Återstoden av ifrågasvarande belopp anses nödvändig främst till följd av att civilförvaltningen övertagit verksamheten såsom försvarets patentorgan.

Departementschefen

Såsom jag anfört vid anmälan av civilförvaltningens avlöningsanslag har Kungl. Maj:t genom beslut den 8 oktober 1954 bemyndigat civilförvaltningen att organisera hålkortscentralens verksamhet m. m. i enlighet med det förslag, som framlagts av den inom försvarsdepartementet tillsatta utredningen rörande utnyttjandet av hålkortsanläggningar inom försvaret. Förevarande anslag torde med hänsyn härtill få uppräknas i enlighet med vad civilförvaltningen föreslagit i denna del. Anslaget torde jämväl böra höjas med hänsyn till att civilförvaltningen numera övertagit uppgiften såsom försvarets patentorgan. Å andra sidan torde anslagsposterna till reseersättningar och publikationstryck kunna minskas med hänsyn till belastningen under de senaste budgetåren. På anförda skäl föreslår jag att anslaget för nästa budgetår uppföres med 740 000 kronor.

Jag hemställer således, under erinran om att anslagshöjningen utgör 240 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets civilförvaltning: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 740 000 kronor.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE

[6] 3. Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	646 000	646 537
1954/55 (statsliggaren s. 166)	675 000	
1955/56 (förslag)	690 000	

Yrkande

Försvarets sjukvårdsstyrelse (skr. ¹²/₈ 1954) hemställer att anslaget höjes med 66 500 kronor.

	Ökning
1. 1 överstelöjtnant eller major Ma 33 eller Ma 30 (arméns avlöningsanslag) — chef för materielbyrån Ma 30	23 640
2. 1 förste byråläkare Ce 29	20 148
3. 1 ingenjör Cg 23 (anslaget Krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation: Avlöningar) — byråingenjör Ce 25	16 464
4. Lönegradsuppflyttningar	
1 kontorsskrivare Ca 19 — assistent Ca 21, 1 förste kansliskrivare Ca 17 — kontorsskrivare Ca 19, 1 förste kansliskrivare Ce 17 — kontorsskrivare Ce 19, 1 kansliskrivare Ce 15 — förste kansliskrivare Ce 17, 1 kontorist Ca 13 — kansliskrivare Ca 15, 1 kanslibitråde Ca 11 — kontorist Ca 13, 1 kanslibitråde Ce 11 — kontorist Ce 13, 1 kontorsbiträde Ca 8 — kanslibitråde Ca 11	4 748
5. Ordinariesättningar	
1 hälsovårdsinspektör Ce 25, 1 sjuksköterskeinspekttris Ce 25, 2 kanslibitraden Ce 11, 1 expeditionsvakt Ce 10	—
6. Löneklassuppflyttningar m. m.	1 500
	<u>66 500</u>

Motiv

1. För närvarande finnes på trängtruppernas stat inrättad en beställning för överstelöjtnant eller major i Ma 33 eller Ma 30, avsedd för chefen för sjukvårdsstyrelsens materielbyrå. Nuvarande innehavare av beställningen är major i Ma 30. Under återopande av principerna för den under innevarande budgetår genomförda omorganisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning föreslår sjukvårdsstyrelsen, att en beställning för chefen för materielbyrån inrättas på sjukvårdsstyrelsens stat i utbyte mot nämnda beställning för regementsofficer på trängtruppernas stat. Styrelsen räknar i detta sammanhang med oförändrad löneställning för ifrågakvarande befattningshavare men förutsätter, att sakkunniga för översyn av löneställningen för vissa chefstjänstemän vid de affärs-

drivande kommunikationsverken jämlikt de vidgade direktiv, de sakkunniga erhållit, kommer att behandla frågan om tjänstens framtida lönegrads-placering.

2. Förslaget om att inrätta en tjänst för förste byråläkare i Ce 29 innebär en upprepning av förslag för innevarande budgetår (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 20).

3. Sedan sjukvårdsstyrelsen — med förmålan att arbetsuppgifterna inom styrelsens materielbyrå skulle komma att öka i samband med krigsmaterielverkets indragning och genomförd ändring av förrådsorganisationen — gjort framställning om rätt att anställa en byråingenjör vid materielbyrån, medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 26 maj 1954, att vid nämnda byrå fick tills vidare finnas inrättad en tjänst för ingenjör i Cg 23. Tjänsten har besatts med en tjänsteman från krigsmaterielverket, och jämlikt Kungl. Maj:ts förenämnda beslut utgår avlöningskostnaderna för denne under innevarande budgetår från anslaget Krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation: Avlöningar. Enligt samma beslut ålåg det sjukvårdsstyrelsen att i vanlig ordning upptaga frågan om avlöningskostnadernas bestridande för tid efter budgetåret 1954/55.

Sjukvårdsstyrelsen föreslår nu att tjänsten utbytes mot en tjänst för byråingenjör i Ce 25 på sjukvårdsstyrelsens stat. Befattningshavaren avses för besiktning av sjukvårds- och övrig materiel, som upphandlas av sjukvårdsstyrelsen, handhavande av all på styrelsen ankommande försöksverksamhet av kvalificerad teknisk natur samt teknisk rådgivning i frågor, som kräver bedömande av ingenjör.

4. Lönegradsuppflyttningarna motiveras med arten och omfattningen av de arbetsuppgifter, som är förenade med ifrågavarande tjänster.

5. Här ifrågavarande tjänster har funnits inrättade under så lång tid, att stadigvarande behov av dem måste anses föreligga. Sjukvårdsstyrelsen föreslår därför, att tjänsterna ordinariesättes.

Departementschefen

Förslaget att på sjukvårdsstyrelsens stat inrätta en beställning för chefen för materielbyrån kan jag icke biträda. Vidare anser jag mig alltjämt icke kunna tillstyrka förslaget om att inrätta en ny tjänst för förste byråläkare i Ce 29. Däremot föreslår jag, att en tjänst för ingenjör i Ce 23 inrättas på sjukvårdsstyrelsens stat i utbyte mot den angivna ingenjörstjänsten i Cg 23.

De under punkten 4. redovisade förslagen om lönegradsuppflyttning av vissa tjänster kan jag icke biträda.

Jag är icke heller beredd att tillstyrka förslagen om ordinariesättning av vissa tjänster i annan mån än att jag föreslår att tjänsten för expeditionsvakt i Ce 10 ordinariesättes.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till 690 000 kronor enligt följande.

Posten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 6 084 kronor för ordinariesättning av en expeditionsvakt i Ce 10, med 270 kronor för löneklassuppflyttningar och med 70 000 kronor för höjda grundlöner. Posten ökas sålunda med $(6\ 084 + 270 + 70\ 000 =)$ 76 354 kronor till $(212\ 500 + 76\ 354 =)$ i runt tal 289 000 kronor.

Posten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar ökas med i runt tal 16 500 kronor i anledning av höjda grundlöner till $(50\ 700 + 16\ 500 =)$ i runt tal 67 000 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal minskas med 6 084 kronor för ordinariesättning av en expeditionsvakt i Ce 10 och ökas med 800 kronor för löneklassuppflyttningar, med 62 470 kronor för höjda grundlöner och med 12 840 kronor för en ingenjör i Ce 23. Posten ökas sålunda med $(800 + 62\ 470 + 12\ 840 - 6\ 084 =)$ 70 026 kronor till $(197\ 500 + 70\ 026 =)$ i runt tal 267 500 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 147 800 kronor till $(239\ 700 - 147\ 800 =)$ 91 900 kronor.

Posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 12 600 kronor, och inkomstposten Pensionsmedel, 38 000 kronor, upptages med oförändrade belopp.

Anslagshöjningen utgör 15 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) på personalförteckningen för försvarets sjukvårdsstyrelse uppföra en tjänst för expeditionsvakt i Ca 10;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsstyrelse, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	289 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	67 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	12 600
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	267 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	91 900
	<hr/>
	Summa kronor 728 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	38 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 690 000

c) till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 690 000 kronor.

[7] 4. **Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	85 000	89 991
1954/55 (statsliggaren s. 167)	85 000	
1955/56 (förslag)	85 000	

I enlighet med förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsstyrelse: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 85 000 kronor.

KRIGSMATERIELVERKETS AVVECKLINGSORGANISATION

[8] 5. **Krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
¹ 1953/54	3 620 000	3 647 215
1954/55 (statsliggaren s. 168)	3 130 000	
1955/56 (förslag)	200 000	

¹ Avser anslaget Krigsmaterielverket: Avlöningar.

Krigsmaterielverket (skr. ³¹/₈ 1954) föreslår, att anslaget för budgetåret 1955/56 uppföres med 240 000 kronor.

Vid sina beräkningar av medelsbehovet förutsätter ämbetsverket att huvuddelen av dess arbetsuppgifter kommer att före den 1 juli 1955 överföras till de myndigheter, som enligt den år 1954 beslutade organisationen av försvarets centrala förvaltningar skall handha uppgifterna. Emellertid synes det verket antagligt, att avvecklingen i vissa delar icke hinner slutföras före angivna datum. Detta gäller främst det kamerala arbetet, vilket utföres å administrativa byråns ekonomisektion. Sålunda kan man enligt ämbetsverket icke räkna med att samtliga fakturor på materiel, som beställts av krigsmaterielverket och levererats före den 1 juli 1955, skall hinna slutbehandlas före innevarande budgetårs utgång. Vidare bedömer krigsmaterielverket att dess arkivalier — vilka anses icke kunna fördelas på de myndigheter, som övertar verkets arbetsuppgifter — icke kan omedelbart överföras till krigsarkivet därest arkivalierna skall kunna hållas tillgängliga för intresserade. Enligt verkets uppfattning bör därför under

några år framåt särskild lokal avses för verkets arkiv och personal finnas anställd för att ordna arkivet och hålla det tillgängligt för i första hand tjänstemän vid de myndigheter, som övertagit krigsmaterielverkets arbetsuppgifter. Vissa arbetsuppgifter kommer efter innevarande budgetårs utgång att återstå även för verkets personalkontor, såsom avslutande av ämbetsverkets matriklar m. m. Krigsmaterielverket räknar vidare med, att det kan vara ändamålsenligt att värden av verkets lokaler, därest dessa i fortsättningen kommer att disponeras av försvarets myndigheter, övergångsvis lägges i en hand. Slutligen erinrar verket om att icke-ordinarie tjänsteman, som till följd av omorganisationen blir övertalig, enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser kan bibehållas i tjänst under viss övergångstid.

Vid uppskattningen av medelsbehovet har ämbetsverket beräknat avlöningar under ett halvt budgetår för *dels* två tredjedelar av den på ekonomisektionen anställda personalen, *dels* en förste byråsekreterare i lönegrad 27, en registrator, en kansliskrivare, fem kontorsbiträden och en kontorselev på administrativa byråns kanslisektion för handläggning av personalärenden m. m., *dels ock* slutligen två förste expeditionsvakter, fyra kontorsbud och fyra telefonister, varvid i fråga om vakt- och telefonistpersonal hänsyn tagits till det för verkets samtliga lokaler erforderliga behovet. Ämbetsverket, som jämväl beaktar att medel kan erfordras till följd av att icke-ordinarie tjänsteman övergångsvis bibehålles i tjänst, uppskattar medelsbehovet till 240 000 kronor. Verket förutsätter därvid att en del av den angivna personalen skall kunna avvecklas under första delen av budgetåret 1955/56 men räknar å andra sidan med att annan personal kan erfordras under längre tid än halva budgetåret.

Departementschefen

Såsom jag i det föregående anført räknar jag med att medelsanvisning för avlönande av personal vid krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation skall bli erforderlig jämväl under nästa budgetår.

I fråga om avvecklingsorganisationens återstående arbetsuppgifter och dess medelsbehov har jag under hand inhämtat uppgifter från organisationsnämnden för den centrala försvarsförvaltningen. Med ledning härav anser jag mig böra räkna med att värden av krigsmaterielverkets nuvarande lokaler icke skall ankomma på avvecklingsorganisationen annat än i ringa omfattning. Särskild personal härför synes ej erforderlig. Till frågan om krigsmaterielverkets arkiv anser jag mig för närvarande icke kunna ta ställning. Det torde få ankomma på organisationsnämnden att i samråd med krigsarkivarien uppgöra förslag i ämnet. I övrigt anser jag mig böra räkna med att på avvecklingsorganisationen skall ankomma i huvudsak de arbetsuppgifter, som krigsmaterielverket angivit.

Beräkningen av den för avvecklingsorganisationen erforderliga personaluppsättningen erbjuder av naturliga skäl stora svårigheter. De på avvecklingsorganisationen kvarstående arbetsuppgifterna kommer huvudsakligen att vara sådana som hittills handlagts på administrativa byråns ekonomisektion samt personal- och kontorsdriftsdetaljen på samma byrås kanslisektion. Man synes därför få räkna med särskilda befattningar som chefer för dessa enheter. I övrigt räknar jag i huvudsak icke med annat personalbehov än det som krigsmaterielverket angivit för kansli- och ekonomisektionerna. Jag vill dock framhålla att ytterligare personal kan visa sig erforderlig under första delen av budgetåret, om avvecklingen ej kan bedrivas i avsedd takt.

Av anförda skäl kan medelsbehovet under anslaget icke beräknas med någon större grad av säkerhet. Vid beräkningen bör hänsyn tagas ej endast till kostnaderna för avlönande av personal — häri inräknade i det föregående omnämnda icke-ordinarie tjänstemän, som kan komma att övergångsvis bibehållas i tjänst — utan även till de avskedsersättningar, som kan komma att utgå till sådan icke-ordinarie personal vid krigsmaterielverket, vilken entledigas till följd av omorganisationen. På grundval av uppgifter från organisationsnämnden beräknar jag medelsbehovet till 200 000 kronor.

I detta sammanhang vill jag beröra frågan om krigsmaterielverkets ordinarie personal. Denna omfattar tre chefstjänster i Cp-lönegrad samt nitton kontorsbiträdestjänster. Förordnandetiden för innehavarna av Cp-tjänsterna utgår den 30 juni 1955. Tjänsterna utgår därmed ur organisationen. Kontorsbiträdena avses efter hand skola överföras till andra myndigheter. I den mån de därvid kan placeras i ordinarie tjänster, kan deras nuvarande tjänster indragas. Man bör emellertid räkna med att för en del av kontorsbiträdena ordinarie tjänst icke är tillgänglig hos den myndighet, där vederbörande tages i anspråk. För sådana kontorsbiträden bör ordinarie tjänster under nästa budgetår alltjämt finnas upptagna på avvecklingsorganisationens personalförteckning. Frågan om inrättande av ordinarie tjänst vid den myndighet, där kontorsbiträdet tages i anspråk, torde få prövas i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1956/57.

Kungl. Maj:t torde böra bemyndigas att uppgöra personalförteckning för krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation enligt nu angivna riktlinjer.

Under åberopande av vad jag sålunda och inledningsvis under rubriken Centrala förvaltningsmyndigheter anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att enligt i det föregående angivna riktlinjer fastställa personalförteckning för krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation, att tillämpas under budgetåret 1955/56;

b) fastställa följande avlöningsstat för krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation, att tillämpas under budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	4 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	170 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	26 000
	Summa kronor 200 000

c) till *Krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[9] 6. **Krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
¹ 1953/54	445 000	406 178
1954/55 (statsliggaren s. 171)	300 000	
1955/56 (förslag)	10 000	

¹ Avser anslaget Krigsmaterielverket: Omkostnader.

Krigsmaterielverket föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 140 000 kronor. Av detta belopp avses 6 000 kronor för sjukvård, 20 000 kronor för reseersättningar, 9 000 kronor för bränsle, lyse och vatten, 90 000 kronor för övriga expenser samt 15 000 kronor för vakttjänst. Vid sina beräkningar av medelsbehovet förutsätter krigsmaterielverket, att avvecklingsorganisationen under första hälften av budgetåret 1955/56 skall stå för värden av verkets nuvarande lokaler och därvid svara för de mera kostnadskrävande fasta utgifterna, såsom för lyse, städning, telefon och vakttjänst. I fråga om medelsbehovet för reseersättningar räknar krigsmaterielverket med att den särskilda övervakning av leveransläget och de särskilda förhandlingar angående förekommande eftersläpningar i leveranser, som verket med hänsyn till avvecklingen igångsatt, skall även in på nästkommande budgetår fullföljas i verkets regi såvitt angår den tidigare av verket beställda materielen.

Departementschefen

Såsom framgår av vad jag anfört under närmast föregående anslag räknar jag för nästa budgetår icke med att avvecklingsorganisationen i den utsträckning krigsmaterielverket förutsatt skall stå för värden av verkets nuvarande lokaler. På grund härav är medelsanvisning ej erforderlig för vakttjänst och för största delen av de angivna kostnaderna för lyse, städ-

ning, telefon m. m. Enligt vad jag inhämtat från organisationsnämnden för den centrala försvarsförvaltningen synes, såvitt nu kan bedömas, något medelsbehov för reseersättningar ej vara erforderligt. Anslagsposten till reseersättningar synes på grund härav kunna upptas endast med ett formellt belopp. Även det av krigsmaterielverket upptagna beloppet för sjukvård synes vara väl högt beräknat.

Under åberopande av det anförda föreslår jag att anslaget uppföres med 10 000 kronor. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

FORTIFIKATIONSFÖRVALTNINGEN

[10] 7. **Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar.** 8. **Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader.** Dessa anslag är för innevarande budgetår uppförda med respektive 2 112 000 kronor och 295 000 kronor.

I propositionen 1954:110 (s. 2—25) framlades på grundval av verkställda utredningar ett principförslag i fråga om organisationen av försvarets regionala och lokala fastighetsförvaltning. Förslaget godkändes av riksdagen (SU 1954:134, rd. skr. nr 320). Vid anmälan av ifrågavarande proposition förutsatte jag att vissa speciella frågor måste ytterligare utredas samt att dessa undersökningar borde verkställas i samband med att organisationen närmare utformades och genomfördes. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade jag den 5 juni 1954 en utredningsman¹ för att verkställa ifrågavarande fortsatta utredning samt att avgiva förslag i fråga om den närmare utformningen av organisationen och personaluppsättningen vid de fastighetsförvaltande organen. Utredningen är ännu icke slutförd, men jag räknar med att den skall fortskrida på sådant sätt att vissa förslag i ämnet skall kunna föreläggas årets riksdag.

I skrivelse den 20 augusti 1954 anmäler *fortifikationsförvaltningen* att ämbetsverket med hänsyn till den pågående utredningen icke är i stånd att för närvarande göra några närmare beräkningar angående medelsbehovet under ämbetsverkets avlönings- och omkostnadsanslag för budgetåret 1955/56. Ämbetsverket räknar emellertid med att viss civil personal i högre lönegrader vid regional- och lokalorganen i avlöningshänseende skall överföras från sakanslag till avlöningsanslaget. Med hänsyn härtill och med beaktande av löneklassuppflyttningar beräknar ämbetsverket, att medelsbehovet under avlöningsanslaget ökas med 563 000 kronor. Omkostnadsanslaget beräknas till oförändrat belopp.

¹ Byråchefen J. T. A. Broomé.

Med hänsyn till det anförda och då storleken av förevarande anslag är beroende av den ställning, som toges till den närmare utformningen av organisationen och personaluppsättningen vid de fastighetsförvaltande organen, kan jag nu icke taga slutlig ställning till nämnda anslag. Dessa bör därför i riksstatsförslaget uppföras med beräknade belopp. Anslagsbeloppen upptager jag härvid till 2 600 000 kronor respektive 295 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1955/56 beräkna

a) till *Fortifikationsförvaltningen: Avlöningar* ett förslagsanslag av 2 600 000 kronor; samt

b) till *Fortifikationsförvaltningen: Omkostnader* ett förslagsanslag av 295 000 kronor.

[11] 9. **Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	630 000	614 621	130 437
1954/55 (statsliggaren s. 174)	630 000		
1955/56 (förslag)	630 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Anslaget för innevarande budgetår disponeras med 350 000 kronor till forsknings- och försöksverksamhet och 280 000 kronor till fortifikatorisk rustningsplanläggning.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 520 000 kronor för att möjliggöra ökad verksamhet. Ämbetsverket framlägger därvid i huvudsak samma synpunkter och motiv för anslagshöjning som framlagts i anslagsäskandena för innevarande och närmast föregående budgetår (se prop. 1952: 1, bil. 6, s. 28 och 29).

Departementschefen

Jag är icke beredd tillstyrka att förevarande anslag höjes utan föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Forskningsverksamhet m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 630 000 kronor.

[12] 10. **Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	125 000	14 315	229 212
1954/55 (statsliggaren s. 174)	125 000		
1955/56 (förslag)	125 000		

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket anför därvid bland annat följande. Under innevarande budgetår beräknas de för budgetåret anvisade medlen, 125 000 kronor, jämte 110 000 kronor av reservationsbehållningen bli förbrukade huvudsakligen för en övning med centrala arbetsavdelningar på konkret arbetsuppgift och i samband därmed instruktionskurs och övning med organisationens centrala ledning och distriktsmyndigheter. I fortsättningen avser fortifikationsförvaltningen att årligen genomföra liknande övningar. Kostnaderna härför beräknas till 210 000 kronor för budgetåret 1955/56. För övningar med driftvärnet beräknas dessutom 25 000 kronor bli erforderliga. Det sammanlagda medelsbehovet under nästa budgetår skulle således uppgå till 235 000 kronor. Med ianspråktagande av beräknad behållning å anslaget vid ingången av budgetåret 1955/56 skulle behovet av medelsanvisning för samma budgetår utgöra 125 000 kronor.

Departementschefen

Jag biträder fortifikationsförvaltningens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens övningar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

[13] 11. **Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	100	17 223	2 394 254
1954/55 (statsliggaren s. 174)	100		
1955/56 (förslag)	100		

Anslaget avses för redovisning av omsättningen vid byggnads- och reparationsberedskapens förråd av maskiner m. m.

I överensstämmelse med förslag av fortifikationsförvaltningen förordrar jag, att anslaget även för budgetåret 1955/56 uppföres med ett formellt be-

lopp av 100 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fortifikationsförvaltningen: Byggnads- och reparationsberedskapens materiel* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

ARMÉTYGFÖRVALTNINGEN

[14] 12. Armétygförvaltningen: Avlöningar

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 174)	9 370 000
1955/56 (förslag)	10 490 000

Yrkande

Armétygförvaltningen (skr. ¹³/₈ 1954) hemställer, att anslaget höjes med 1 880 000 kronor.

Till stöd för sitt yrkande anför armétygförvaltningen bland annat följande. Vid beräkningen av ämbetsverkets avlöningsanslag för budgetåret 1954/55 förutsattes, att kostnaderna för avlöning åt personal, som beräknades bli överförd från krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation till armétygförvaltningen, för innevarande budgetår skulle bestridas från avvecklingsorganisationens anslag. För budgetåret 1955/56 utgår armétygförvaltningen från att avlöningskostnaderna för ifrågavarande personal skall bestridas från anslag, som står till tygförvaltningens förfogande. Detta har ämbetsverket beaktat vid beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag. Armétygförvaltningen har vidare i avsaknad av underlag för en exakt beräkning av ämbetsverkets avlöningskostnader omräknat medelsbehovet under anslaget efter schematiska grunder. — Ämbetsverket påpekar att förordnandetiden för innehavaren av den på övergångsstat uppförda tjänsten för verkstadsdirektör i Cp 14 utlöper med utgången av budgetåret 1954/55. Tjänsten utgår därmed ur organisationen. I samband därmed kan tillsättning ske av den tjänst för byråchef i Cp 10, som under innevarande budgetår hålles vakant.

Departementschefen

Den på övergångsstat uppförda befattningen för verkstadsdirektör i Cp 14 kan indragas med utgången av innevarande budgetår.

I detta sammanhang torde jag få anmäla fråga om vissa befattningshavares vid krigsmaterielverket tjänstgöring i armétygförvaltningen.

Efter förslag av armétygförvaltningen har Kungl. Maj:t genom beslut den 26 november 1954 förordnat att byrådirektören i lönegrad Ce 33 vid krigsmaterielverket, majoren vid ingenjörtrupperna P. G. Sundström skall

tjänstgöra vid armétygförvaltningen i befattning, avsedd för armédirektör av 2. graden. Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 17 december 1954 placerat förste byråintendenten i lönegrad Ce 30 vid krigsmaterielverket, majoren vid fälttygkåren S. B. F. Kassell till tjänstgöring vid armétygförvaltningen i befattning avsedd för major. Under budgetåret 1954/55 bestrides avlöningskostnaderna för nämnda befattningshavare från krigsmaterielverkets avvecklingsorganisations avlöningsanslag. Dessa båda befattningshavare bör skäligen i sina nya befattningar komma i åtnjutande av den rätt med avseende på pensionsålder, som varit förenad med deras tjänster vid krigsmaterielverket. Det synes därför lämpligt att från och med budgetåret 1955/56 för Sundström och Kassell på armétygförvaltningens personalförteckning övergångsvis uppföres tjänster såsom respektive byrådirektör i lönegrad Ce 31 och förste byråintendent i lönegrad Ce 30. Dessa tjänster bör indragas vid befattningshavarnas avgång. Genom att civilmilitär respektive militär beställningshavare icke förordnas att uppehålla befattningarna under tid då ifrågavarande tjänster är besatta, kommer merkostnaderna på förevarande anslag att i huvudsak uppvägas av besparingar på arméns allmänna avlöningsanslag.

I enlighet med vad jag anfört i det föregående under rubriken Centrala förvaltningsmyndigheter bör anslaget uppräknas med erforderligt belopp med hänsyn till att kostnader för avlöande av viss personal överföres från krigsmaterielverkets avvecklingsorganisations avlöningsanslag.

Under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör medel beräknas för nio förvaltningsarvoden.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till 10 490 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie personal ökas med 765 000 kronor för höjda grundlöner och med 190 000 kronor för personal överförd från krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation m. m. Posten uppföres alltså med $(2\,360\,000 + 765\,000 + 190\,000 =)$ 3 315 000 kronor.

Anslagsposten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar ökas i anledning av höjda grundlöner med 74 000 kronor till $(227\,800 + 74\,000 =)$ i runt tal 302 000 kronor.

Anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, sänkes i anledning av minskat antal förvaltningsarvoden med 7 180 kronor till $(14\,200 - 7\,180 =)$ 7 020 kronor.

Anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 1 220 000 kronor för höjda grundlöner och med 830 000 kronor för personal som överföres från krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation. Posten uppföres med $(3\,760\,000 + 1\,220\,000 + 830\,000 =)$ 5 810 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 1 952 020 kronor till (3 228 000 — 1 952 020 =) 1 275 980 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel, 220 000 kronor, uppföres med oförändrat belopp.

Anslagshöjningen utgör 1 120 000 kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda och inledningsvis under rubriken Centrala förvaltningsmyndigheter anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) dels på personalförteckningen för armétygförvaltningen uppföra ytterligare en tjänst för byrådirektör i lönegrad Ce 31 och en tjänst för förste byråintendent i lönegrad Ce 30, dels ock ur förteckningen utesluta en på övergångsstat uppförd tjänst för verkstadsdirektör i lönegrad Cp 14;

b) fastställa följande avlöningsstat för armétygförvaltningen att tillämpas under budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 315 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	302 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	7 020
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 810 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 275 980
	<hr/>
	Summa kronor 10 710 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	220 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 10 490 000

c) till *Armétygförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 10 490 000 kronor.

[15] 13. Armétygförvaltningen: Omkostnader

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 177)	650 000
1955/56 (förslag)	710 000

Yrkande

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 135 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård	10 000	
2. Expenser		
Bränsle, lyse och vatten	25 000	
Övriga expenser	100 000	
3. Publikationstryck		100
	<u>135 000</u>	<u>100</u>
	Avrundat + 135 000	

Motiv

1. Medelsbehovet beräknas efter en uppskattad kostnad av 100 kronor för befattningshavare. Då 800 befattningshavare avlönas från ämbetsverkets avlöningsanslag, utgör medelsbehovet ($800 \times 100 =$) 80 000 kronor. För innevarande budgetår har för ändamålet anvisats 70 000 kronor.

2. Beräkningen av medelsbehovet för bränsle m. m. grundas på förutsättningen, att armétygförvaltningen övertar samtliga de lokaler i ämbetsbyggnaderna på Gärdet, vilka disponerats av den förutvarande arméförvaltningen. Vid beräkningen av medelsbehovet för övriga expenser har armétygförvaltningen vidare förutsatt, att ämbetsverket skall svara för vissa kostnader, gemensamma för de till Gärdet förlagda myndigheterna, såsom bevakning m. m. För dessa kostnader har medel under innevarande budgetår beräknats under arméintendenturförvaltningens omkostnadsanslag. Slutligen räknar ämbetsverket med en viss ytterligare förstärkning av expensmedlen. Armétygförvaltningen erinrar i detta sammanhang vidare om att ämbetsverkets omkostnadsanslag bör tillgodoföras erforderlig ersättning från övriga myndigheter, därest kostnaderna för bränsle m. m. inom ämbetsbyggnaderna på Gärdet skall bestridas från detta anslag.

3. Medel till publikationstryck anses icke längre erforderliga.

Departementschefen

Jag har i annat sammanhang framhållit att frågorna om förläggningen av de förvaltningar, som beröres av omorganisationen, är svårösta. Klarhet i dessa frågor har ännu icke vunnits. På grundval av uppgifter, som jag inhämtat från organisationsnämnden för den centrala försvarsförvaltningen, förutsätter jag dock, att arméintendenturförvaltningen kommer att förläggas utom försvarets ämbetsbyggnader på Gärdet samt att armétygförvaltningen får övertaga i varje fall största delen av de lokaler, som sålunda frigöres. Med hänsyn härtill räknar jag med ökad medelsanvisning för bränsle m. m. under förevarande anslag.

I fortsättningen bör vidare vissa kostnader, gemensamma för de till Gärdet förlagda myndigheterna, bestridas från armétygförvaltningens omkostnadsanslag. Angivna kostnader uppskattar jag till 35 000 kronor, vilket belopp torde få överföras från arméintendenturförvaltningens motsvarande anslag.

I enlighet med armétygförvaltningens förslag behöver medel för publikationstryck i fortsättningen icke beräknas under förevarande anslag.

För övriga av armétygförvaltningen angivna ändamål räknar jag icke med någon anslagshöjning.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 710 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag — under erinran om att anslaget höjes med 60 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armétygförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 710 000 kronor.

[16] 14. **Armétygförvaltningen: Årskostnader för industriell krigsberedskap**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	¹ 600 000	533 951
1954/55 (statsliggaren s. 178)	600 000	
1955/56 (förslag)	600 000	

¹ Avser anslaget Krigsmaterielverket: Årskostnader för industriell krigsberedskap.

I enlighet med förslag av armétygförvaltningen torde anslaget få uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armétygförvaltningen: Årskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

[17] 15. **Armétygförvaltningen: Engångskostnader för industriell krigsberedskap**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	¹ 7 000 000	7 871 312	9 175 801
1954/55 (statsliggaren s. 178)	4 000 000		
1955/56 (förslag)	4 000 000		

¹ Avser anslaget Krigsmaterielverket: Engångskostnader för industriell krigsberedskap.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 000 000 kronor. Ämbetsverket har verkställt beräkningar angående medelsbehovet på grundval av de planer, som krigsmaterielverket uppgjort i samband med sina medelsäskanden för budgetåret 1953/54 (jfr prop. 1953: 1, bil. 6, s.

21). För fullföljande av den påbörjade anskaffningen skulle, uttalar ämbetsverket, under budgetåret 1955/56 erfordras ett anslag av betydande storlek. Armétygförvaltningen, som i ärendet samrått med försvarsstaben, har emellertid ansett sig böra begränsa anslagsäskandet till 5 000 000 kronor.

I särskild skrivelse redogör armétygförvaltningen närmare för hur anslaget avses skola utnyttjas. Då ärendet är av sådan natur, att närmare redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet, torde ytterligare upplysningar få inhämtas ur de handlingar, som kommer att tillställas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget, utan detsamma torde få uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armétygförvaltningen: Engångskostnader för industriell krigsberedskap* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

ARMÉINTENDENTURFÖRVALTNINGEN

[18] 16. Arméintendenturförvaltningen: Avlöningar

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 178)	1 295 000
1955/56 (förslag)	1 850 000

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen (skr. ^{80/7} 1954) hemställer, att anslaget höjes med 623 000 kronor.

	Ökning
1. 2 biträden för skriv- och kontorsgöromål — kontorsbiträden Ca 8	—
2. Kostnader för personal, som överföres från krigsmaterielverket, samt omräkning	623 000
	<hr/> 623 000

Motiv

1. Ordinariesättningen föreslås i enlighet med grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal.

2. Vid beräkningen av arméintendenturförvaltningens avlöningsanslag för budgetåret 1954/55 har förutsatts, att kostnader för avlöning åt personal, som beräknas bli överförd från krigsmaterielverkets avvecklingsorganisation till arméintendenturförvaltningen, för innevarande budgetår

skall bestridas från avvecklingsorganisationens anslag. För budgetåret 1955/56 utgår arméintendenturförvaltningen från att avlöningskostnaderna för ifrågavarande personal skall bestridas från anslag, som står till arméintendenturförvaltningens förfogande. Detta har ämbetsverket beaktat vid beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag. Vidare har arméintendenturförvaltningen, i avsaknad av underlag för en exakt beräkning av verkets avlöningskostnader, omräknat medelsbehovet under anslaget efter schematiska grunder. Utöver vad som framgår av punkt 1 förutsätter ämbetsverket vid sina beräkningar icke några förändringar i förhållande till den för innevarande budgetår gällande personaluppsättningen.

Departementschefen

I enlighet med arméintendenturförvaltningens förslag bör på personalförteckningen för arméintendenturförvaltningen uppföras ytterligare två tjänster för kontorsbiträde i Ca 8.

Av skäl som jag angivit i det föregående under rubriken Centrala förvaltningsmyndigheter tillstyrker jag att förevarande anslag uppräknas med hänsyn till att kostnader för avlöning av viss personal överföres från krigsmaterielverkets avvecklingsorganisations avlöningsanslag.

Under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör medel beräknas för fyra förvaltningsarvoden.

I personaluppsättningen för arméintendenturförvaltningen har för innevarande budgetår icke inräknats telefonistpersonal, enär behovet av sådan personal icke ansetts kunna bedömas förrän klarhet vunnits om ämbetsverkets förläggning. Såsom jag framhållit under anslaget Armétygförvaltningen: Omkostnader har förlägningsfrågan ännu ej slutligt avgjorts. Sedan så skett torde Kungl. Maj:t få medgiva anställande av telefonistpersonal, därest sådan erfordras.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till 1 850 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie personal ökas med 127 000 kronor för höjda grundlöner, med 13 272 kronor för två kontorsbiträden i Ca 8 och med 90 000 kronor för personal, som överföres från krigsmaterielverket. Posten uppföres med (390 000 + 127 000 + 13 272 + 90 000 =) i runt tal 620 000 kronor.

Anslagsposten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar ökas i anledning av höjda grundlöner med 48 000 kronor till (150 000 + 48 000 =) 198 000 kronor.

Anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upptages med 3 120 kronor för fyra förvaltningsarvoden och minskas således med (5 880 — 3 120 =) 2 760 kronor.

Anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 132 000 kronor för höjda grundlöner och med 405 000 kronor för personal, som överföres från krigsmaterielverket, men minskas med 13 272 kronor för ordinariesättningar. Posten uppföres alltså med (405 000 + 132 000 + 405 000 — 13 272 =) i runt tal 929 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 244 240 kronor till (489 120 — 244 240 =) 244 880 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel, 145 000 kronor, upptages med oförändrat belopp.

Anslagshöjningen utgör 555 000 kronor.

Under återopande av vad jag sålunda och inledningsvis under rubriken Centrala förvaltningsmyndigheter anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) på personalförteckningen för arméintendenturförvaltningen uppföra ytterligare två tjänster för kontorsbiträde i lönegrad Ca 8;

b) fastställa följande avlöningsstat för arméintendenturförvaltningen att tillämpas under budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	620 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	198 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	3 120
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	929 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	244 880
	<hr/>
	Summa kronor 1 995 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	145 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 1 850 000

c) till Arméintendenturförvaltningen: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 850 000 kronor.

[19] 17. Arméintendenturförvaltningen: Omkostnader

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 180)	200 000
1955/56 (förslag)	170 000

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 20 000 kronor. Beloppet utgör skillnaden mellan det för budgetåret 1954/55 äskade beloppet och det för samma budgetår beviljade anslaget (jfr prop. 1954: 109, s. 492).

Departementschefen

Vid sina beräkningar av medelsbehovet under förevarande anslag har arméintendenturförvaltningen utgått från att ämbetsverket alltjämt skall vara förlagt till försvarets ämbetsbyggnader å Gärdet och svara för vissa kostnader, gemensamma för de till Gärdet förlagda myndigheterna. Vid behandlingen i det föregående av armétygförvaltningens omkostnadsanslag har jag räknat med att intendenturförvaltningen förlägges utom ämbetsbyggnaderna på Gärdet och att ifrågavarande gemensamma kostnader i fortsättningen skall bestridas från armétygförvaltningens omkostnadsanslag. I anledning härav minskas medelsbehovet under förevarande anslag med 35 000 kronor. Å andra sidan finnes anledning antaga att kostnaderna för uppvärmning m. m. av de lokaler, som arméintendenturförvaltningen kommer att disponera, blir något högre än förvaltningens nuvarande kostnader för motsvarande ändamål. Med beaktande av det anförda föreslår jag att anslaget för nästa budgetår uppföres med 170 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag — under erinran om att anslaget minskas med 30 000 kronor — att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Arméintendenturförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 170 000 kronor.

MARINFÖRVALTNINGEN

[20] 18. Marinförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	890 000	899 979
1954/55 (statsliggaren s. 181)	6 640 000	
1955/56 (förslag)	6 640 000	

Yrkande

Marinförvaltningen (skr. 4/8 1954) hemställer, att anslaget höjes med 730 000 kronor.

1. Från krigsmaterielverket överförd personal (1 ingenjör Ca 23) ... 14 772
2. Personalförstärkning
  - a) Inköpsavdelningen
    - 1 kontorsskrivare Ce 19 ..... 11 868
    - 1 förste kansliskrivare Ce 17^f 10 908
    - 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål 7 548

b) Normaliebyrån	
1 byråingenjör eller byråintendent Ce 27	18 276
1 ingenjör Ce 21	13 164
2 biträden för skriv- och kontorsgöromål	15 096
c) Administrativa byrån	
1 expeditionsvakt Ce 10	8 280
3. Omräkning	630 088
	<u>730 000</u>

Motiv

1. Av propositionen 1954: 109 (s. 493) framgår att i marinförvaltningens organisation ingår sju befattningar, vilka avses skola överflyttas från krigsmaterielverket. Avlöningen för en av dessa tjänster, en ingenjör i Ca 23, avses skola bestridas från förevarande anslag.

2. Marinförvaltningen erinrar om att departementschefen vid anmälan av propositionen 1954: 109 uttalade, att personalbehovet för inköpsavdelningen vore knappt beräknat och att en viss ökning framdeles kunde komma att visa sig erforderlig. Marinförvaltningen anför att de erfarenheter, som vunnits sedan den 1 januari 1954 — då en inköpscentral enligt Kungl. Maj:ts medgivande organiserats inom verket — ger vid handen, att antalet befattningshavare vid inköpsavdelningen är för knappt. Särskilt gäller detta befattningshavarna i mellanlönegraderna. Av de föreslagna nya befattningshavarna avses kontorsskrivaren för räkningssektionen, förste kansliskrivaren för inköpssektionen och skrivbiträdet för expeditionen.

I fråga om normaliebyrån anför marinförvaltningen, att det närmare bedömande av arbetsuppgifterna, som skett i samband med förberedelserna för byråns organiserande, har givit vid handen, att byrån icke kan lösa sina uppgifter inom den fastställda personalramen. Marinförvaltningen framhåller vidare, att departementschefen vid anmälan av propositionen 1954: 109 anförde, att han icke vore främmande för tanken, att en viss utökning av personalen framdeles kunde komma att visa sig erforderlig. Av de föreslagna nya befattningshavarna avses byråingenjören eller byråintendenten vara chef för förlagsdetaljen medan ingenjören i Ce 21 avses för beskrivningssektionen. Biträdena för skriv- och kontorsgöromål är avsedda för byråns expedition.

Den föreslagna tjänsten för expeditionsvakt avses för administrativa byråns expedition. Behov av tjänsten har uppkommit genom att marinförvaltningen tillförts nya lokaler.

3. Marinförvaltningen har beräknat anslaget med utgångspunkt i det antal tjänster, som skall finnas enligt gällande organisation, ökat med av ämbetsverket föreslagna nya tjänster. Marinförvaltningen har, i avvaktan

på erfarenheter rörande medelsbehovet, verkställt beräkningarna efter schematiska grunder.

Departementschefen

För nästa budgetår bör medel beräknas under anslaget för en ingenjör i Ca 23 som besättes av tjänsteman från krigsmaterielverket.

Med hänsyn till att ringa eller ingen erfarenhet ännu vunnits rörande den nya organisationen, kan jag icke för närvarande biträda marinförvaltningens förslag om utökning av personalen på inköpsavdelningen och normaliebyrån.

Jag räknar i övrigt ej med annan förändring i den för marinförvaltningen fastställda personalförteckningen än att två på övergångsstat uppförda tjänster för andre kemist respektive revisor, båda i Ca 25, vilka tjänster icke längre är erforderliga, avföres ur förteckningen. Indragningen av revisorstjänsten påverkar ej medelsbehovet.

I detta sammanhang vill jag anföra följande. De befattningar, vilka enligt de såsom bilagor till förenämnda proposition 1954: 109 fogade sammanställningarna över vederbörande ämbetsverks personalorganisation upptagits såsom alternativt civilmilitära eller civila, skall enligt vad i propositionen förutsatts uppehållas till halva antalet av civilmilitär personal på vederbörande personalkårs stat och till halva antalet av civila tjänstemän med avlöning från vederbörande ämbetsverks avlöningsanslag. Av angivna befattningar i marinförvaltningen har i överensstämmelse härmed hälften förutsatts skola uppehållas av beställningshavare vid mariningenjörkåren. Det har emellertid visat sig, att med rådande personalläge inom mariningenjörkåren möjligheter icke föreligger att med beställningshavare vid kåren besätta samtliga befattningar, som enligt vad förut sagts avsetts för mariningenjörer. Kungl. Maj:t har på grund härav genom beslut den 4 juni 1954 medgivit, att i stället för civilmilitära beställningshavare följande extra oröinarie civila tjänstemän må finnas anställda vid marinförvaltningen med avlöning från förevarande anslag, nämligen fyra byrådirektörer i Ce 31, sju förste byråingenjörer i Ce 29 och två byråingenjörer i Ce 27. Dessa tjänster bör tills vidare redovisas skilda från marinförvaltningens personalförteckning och icke uppföras på densamma.

Jag torde vidare få anmäla viss fråga rörande avlöningsförhållandena för kommandörkaptenen av 1. graden vid marinintendenturkåren C. A. G. Carlfors (född den 20 juli 1898). Denne, som tidigare varit chef för underhållsbyrån å marinförvaltningens intendenturavdelning, har i samband med omorganisationen placerats såsom chef för förplägnadssektionen vid samma avdelning. Denna befattning avses enligt propositionen 1954: 109 skola uppehållas av kommandörkapten av 1. graden i Ma 33. Carlfors' arbetsuppgifter har icke undergått någon nämnvärd förändring i samband

med omorganisationen. Vid sådant förhållande har det ansetts skäligt, att Carlfors, som enligt riksdagens bemyndigande (rd. skr. 1951: 219) sedan den 1 juli 1951 innehåft vikariatslöneförordnande i lönegrad Ca 37, bibehålles vid innehavande löneförmåner i likhet med de byråchefer i Cs 10, som tidigare meddelats vikariatslöneförordnande i Ca 37. Kungl. Maj:t har därför meddelat Carlfors fortsatt vikariatslöneförordnande intill den 1 juli 1955. Kungl. Maj:t torde, därest riksdagen icke har någon erinran däremot, meddela Carlfors fortsatt vikariatslöneförordnande i lönegrad Ca 37 tills vidare så länge han kvarstår i innehavande befattning såsom chef för förplägnadssektionen.

Beträffande förvaltningsarvoden räknar jag för nästa budgetår med att sex sådana arvoden kommer att utgå.

Anslaget för nästa budgetår beräknar jag till oförändrat 6 640 000 kronor.

Angående beräkningen av anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal vill jag framhålla, att en viss ökad belastning på posten kan väntas uppstå till följd av att, såsom tidigare anförts, vissa civila tjänster inrättats för göromål, avsedda för civilmilitära beställningshavare. Det finnes emellertid anledning antaga, att ifrågavarande civila tjänster skall komma att utnyttjas endast i begränsad utsträckning. Med hänsyn härtill kan det antagas, att merbelastningen icke blir större än att den i huvudsak uppväges av besparingar på grund av vakanser.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie personal minskas med 10 800 kronor för en andre kemist i Ca 25, men ökas med 500 500 kronor för höjda grundlöner och med 12 840 kronor för en ingenjör i Ca 23. Posten uppföres alltså med $(1\,550\,000 - 10\,800 + 500\,500 + 12\,840 =)$ i runt tal 2 055 000 kronor.

Anslagsposten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar ökas i anledning av höjda grundlöner med 69 000 kronor till $(213\,000 + 69\,000 =)$ 282 000 kronor.

Anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, sänkes i anledning av minskat antal förvaltningsarvoden med 3 120 kronor till $(7\,800 - 3\,120 =)$ 4 680 kronor.

Anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 877 500 kronor för höjda grundlöner till $(2\,700\,000 + 877\,500 =)$ i runt tal 3 580 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 1 450 880 kronor till $(2\,369\,200 - 1\,450\,880 =)$ 918 320 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel, 200 000 kronor, upptages med oförändrat belopp.

Under åberopande av vad jag sålunda och inledningsvis under rubriken Centrala förvaltningsmyndigheter anförut hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) ur personalförteckningen för marinförvaltningen utsluta två på övergångsstat uppförda tjänster för andre kemist och revisor, båda i lönegrad Ca 25;

b) fastställa följande avlöningsstat för marinförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 055 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	282 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 680
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 580 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	918 320
	Summa kronor 6 840 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	200 000
	Nettoutgift kronor 6 640 000

c) till *Marinförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 6 640 000 kronor.

[21] 19. Marinförvaltningen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	600 000	639 513
1954/55 (statsliggaren s. 184)	600 000	
1955/56 (förslag)	610 000	

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 96 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård	14 000	
2. Nya lokaler	9 400	
3. Utbyggnad av snabbtelefonnätet	8 000	
4. Höjda löner	2 000	
5. Ökat behov av expensmedel i övrigt	67 600	
6. Kostnader för annonsering av lediga mariningenjörbeställningar överföres till annat anslag		5 000
	101 000	5 000
	+ 96 000	

Motiv

1. Belastningen på anslagsposten till sjukvård beräknas öka till följd av att vissa avlöningskostnader i samband med omorganisationen överföres från sakanslag till avlöningsanslag. Ökningen beräknas till angivet belopp.

2. En del av marinförvaltningen har erhållit nya lokaler i Stockholms luftvärnsregementets förutvarande kaserner vid Linnégatan. Av den beräknade ökningen för de nya lokalerna hänför sig 8 000 kronor till renhållning och städning samt 1 400 kronor till telefonkostnader.

3. För innevarande budgetår beräknar marinförvaltningen kunna disponera 37 000 kronor för anskaffning av snabbtelefonanläggning för marinedningen. För att möjliggöra ytterligare utbyggnad och täcka därigenom ökade underhållskostnader anses det för snabbtelefonnätet beräknade beloppet böra höjas med 8 000 kronor.

4. På grund av ökade kostnader för bevakning till följd av nytt kollektivavtal föreslås delposten till vaktjänst höjd med 2 000 kronor.

5. Av det angivna beloppet avses 16 000 kronor för skrivmaskiner, 17 000 kronor för markiser, 7 000 kronor för stolar i sammanträdeslokal, 1 200 kronor för verkskyddsmateriel och 400 kronor för ökad tidningsprenumeration för marinstaben, medan 26 000 kronor avses för att täcka från föregående budgetår uppskjutna betalningar m. m.

6. Angivna kostnader för annonsering bör enligt marinförvaltningen i fortsättningen bestridas från anslaget Marinen: Övriga expenser m. m.

Departementschefen

I enlighet med marinförvaltningens förslag torde kostnaderna för annonsering av lediga mariningenjörbeställningar i fortsättningen få bestridas från anslaget Marinen: Övriga expenser m. m. Härigenom minskar belastningen å anslaget med omkring 5 000 kronor. Å andra sidan räknar jag med ökade kostnader främst för nytillkomna lokaler och höjda löner. Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 610 000 kronor, vilket innebär en höjning med 10 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinförvaltningen: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 610 000 kronor.

FLYGFÖRVALTNINGEN

[22] 20. Flygförvaltningen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	1 120 000	1 056 868
1954/55 (statsliggaren s. 184)	10 750 000	
1955/56 (förslag)	10 850 000	

Innan jag går in på flygförvaltningens medelsäskanden för budgetåret 1955/56 torde jag till behandling få upptaga fråga om viss ändring i flygförvaltningens organisation.

Nuvarande organisation m. m.

Enligt den provisoriska organisation, som från och med den 1 juli 1954 gäller för flygförvaltningen, bedrivs verksamheten, under souschefen såsom utöware av det närmaste chefskapet över flygförvaltningen, å tre avdelningar, nämligen elektroavdelningen, underhållsavdelningen och inköpsavdelningen, samt å åtta fristående byråer, nämligen vapenbyrån, flygplanbyrån, motorbyrån, robotbyrån, intendenturbyrån, flygfältsbyrån, normaliebyrån och administrativa byrån, vartill kommer centralplanering, materielinspektion och försökscentral. Utöver personal för dessa enheter skall vid ämbetsverket enligt personalförteckningen finnas två högre tjänster, den ena för flygöverdirektör och den andra för överste i lönegrad Mp 15. Flygöverdirektörstjänsten skall, i enlighet med vad i propositionen 1954: 109 anförts, tills vidare hållas vakant. Översten i lönegrad Mp 15 står till souschefens förfogande för att enligt dennes bestämmande handlägga vissa större ärenden, såsom frågor om samordning av förvaltningens verksamhet med avseende å anskaffning, drift och underhåll av flygmateriel.

Den sålunda gällande organisationen har tillkommit genom beslut vid 1954 års riksdag (prop. 1954: 109, statsutskottets utl. 1954: 133, rd. skr. 1954: 319). I fråga om organisationens tillkomst må i korthet anföras följande.

1946 års militära förvaltningsutredning — som räknade med att i flygförvaltningen befattningar skulle finnas såväl för ställföreträdande souschef som för flygöverdirektör — förutsatte i sitt betänkande att flygplan-, motor- och robotbyråerna framdeles skulle sammanföras till en avdelning, förslagsvis benämnd flygplanavdelningen.

Flygförvaltningen hävdade i skrivelse den 13 november 1953 att både befattningen som ställföreträdande souschef och flygöverdirektörsbefattningen vore erforderliga. Ämbetsverket framhöll att enbart positiva er-

farenheter vunnits av då tillämpade organisatoriska anordningar, innebärande huvudsakligen att chefen för dåvarande materielavdelningen fungerade som ställföreträdande souschef. Därjämte anfördes att chefen för flygvapnet icke kunde undvara att ständigt förfoga över souschefen eller dennes ställföreträdare (chefen för materielavdelningen) såsom rådgivare i frågor rörande flygmaterielens funktion m. m.

För egen del framhöll jag vid anmälan av förenämnda proposition 1954: 109, att antalet souschefen direkt underställda enheter i flygförvaltningen bleve väsentligt större än i övriga försvarsgrensförvaltningar. Jag ansåg mig dock icke kunna förorda att en befattning för ställföreträdande souschef tillskapades. Å andra sidan syntes det mig uppenbart, att en viss avlastning av souschefens arbetsbörda vore nödvändig. Frågan krävde enligt min mening ytterligare utredningar och överväganden. Det borde komma på flygförvaltningen att verkställa utredning rörande en med hänsyn till det anförda lämplig organisation av ämbetsverket. I avbidan på en definitiv reglering av frågan om ämbetsverkets organisation borde dittillsvarande chefen för materielavdelningen provisoriskt under budgetåret 1954/55 stå till souschefens förfogande. Riksdagen anslöt sig till vad jag sålunda föreslagit.

Sedan Kungl. Maj:t uppdragit åt flygförvaltningen att — under beaktande av vad jag sålunda anført i frågan — inkomma med utredning och förslag i ämnet, har flygförvaltningen i skrivelse den 10 november 1954 framlagt förslag till ändring i ämbetsverkets organisation.

Flygförvaltningens förslag till organisationsändring

Flygförvaltningen understryker att flera avdelningars och byråers arbetsuppgifter huvudsakligen eller till stor del faller inom området för den militära flygtekniken. Ämbetsverket finner det angeläget att effektivt samordna denna del av förvaltningens verksamhet. Genom att i detta syfte sammanföra vissa byråer till en avdelning erhålles en minskning i antalet souschefen direkt underställda organisatoriska enheter. En sådan minskning anses nödvändig för att rationella och tidsbesparande arbetsformer skall ernås och de med ämbetsverkets ledning förenade arbetsuppgifterna icke skall bli för betungande.

Flygförvaltningen föreslår, att vapen-, flygplan- och motorbyråerna samt försökscentralen sammanföres till en avdelning, benämnd flygplanavdelningen. Med nyss angiven utgångspunkt bör i första hand flygplan- och motorbyråerna sammanföras. Vapenbyrån bör även hänföras till den nya avdelningen eftersom frågorna om flygplanens utrustning intimt sammanhänger med flyg- och motortekniska spörsmål. Den flygtekniska provningsverksamhet, som bedrivs vid försökscentralen, motiverar att jämväl denna enhet anknytes till avdelningen. Vidare föreslås, att chefen för den nya

avdelningen erhåller direktivrätt i förhållande till elektroavdelningen i ärenden rörande flygburen materiel och i förhållande till underhållsavdelningen i vissa flygtekniska frågor. Som skäl härför anföres, att elektro- och underhållsavdelningarna i angivna hänseenden har mycket nära beröringspunkter med arbetet inom flygplan-, motor- och vapenbyråerna samt försökscentralen men att dessa avdelningars nuvarande organisation icke bör sönderbrytas. Härutöver anför flygförvaltningen, att det icke bör vara uteslutet, att till chefen för flygplanavdelningen delegera beslutanderätten i vissa frågor, som nära berör elektro- och underhållsavdelningarna.

Flygförvaltningen berör vidare robotbyråns och materielinspektionens ställning i organisationen och anför därom följande.

Av flera skäl kan det ifrågasättas, om ej även robothyran bör ingå i den föreslagna flygplanavdelningen. I princip förefaller det naturligt att så blir fallet. Emellertid torde — såsom även förvaltningsutredningen framhållit — på grund av att utvecklingsarbetet beträffande robotmaterielen befinns sig på ett sådant stadium, att robothyran bör tillerkännas ett stort mått av självständighet, denna byrå tills vidare böra lyda direkt under souschefen.

Å materielinspektionen handlägges ett flertal ärenden av flygteknisk natur. Även om vissa skäl kan anföras för att även materielinspektionen bör ingå i den nya avdelningen, torde den emellertid såsom stabsorgan böra stå till souschefens direkta förfogande. Härtill kommer att Kungl. Maj:t genom ämbetsskrivelse den 30 juni 1954 uppdragit åt chefen för flygvapnet att i samråd med flygförvaltningen verkställa utredning rörande frågan om arbetsuppgifterna för materielinspektionen och flygledningens organ för inspektion av den tekniska tjänsten. I avvaktan på resultatet av denna utredning bör i vart fall ingen ändring nu göras i materielinspektionens ställning i flygförvaltningens organisation.

Flygförvaltningen anför vidare att av chefen för flygplanavdelningen måste krävas goda kunskaper och erfarenheter på det militärflygtekniska området och i militär flygtjänst. Med hänsyn härtill synes avdelningschefen i första hand böra vara flygutbildad civilmilitär befattningshavare, ehuru även en framstående officer med grundlig utbildning och insikter i flyg- och vapenteknik anses kunna förestå avdelningen. På grund av verksamhetens militärtekniska natur anses det däremot uteslutet, att en civil befattningshavare utövar chefskapet över avdelningen. Flygförvaltningen framhåller att arbetsområdet för flygplanavdelningens chef blir så vidsträckt, att han är väl lämpad att vara rådgivare åt chefen för flygvapnet i förut nämnda frågor om flygmaterielens funktion m. m.

Med hänsyn till de arbetsuppgifter och den ställning chefen för flygplanavdelningen kommer att inneha enligt flygförvaltningens förslag ifrågasätter ämbetsverket huruvida icke avdelningschefen bör placeras i lönegrad Mp eller Cp 17 med tjänstebenämningen överdirektör.

Flygförvaltningens medelsäskanden m. m.

Yrkande

Flygförvaltningen (skr. ¹²/₈ 1954) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 150 000 kronor.

	Ökning
1. Gratifikationer för särskilt riskfyllda provflygningar	5 000
2. Omräkning	
Reglerad befordringsgång	40 000
Löneklassuppflyttningar	105 000
	<hr/> 150 000

Motiv

1. Sedan budgetåret 1947/48 har i anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, varit inräknat ett belopp om 5 000 kronor för gratifikationer till sådana beställningshavare vid flygförvaltningens försökscentral, som medverkar vid särskilt riskfyllda provflygningar. För budgetåret 1954/55 har medel härför icke beräknats under förevarande anslag. Motsvarande belopp har enligt beslut av Kungl. Maj:t den 4 juni 1954 för innevarande budgetår ställts till ämbetsverkets förfogande från fjärde huvudtiteln anslag till extra utgifter. För nästa budgetår bör medel för ändamålet ånyo beräknas under flygförvaltningens anslag.

2. Flygförvaltningen förklarar, att ämbetsverket icke för närvarande kan överblicka resultatet av ämbetsverkets omorganisation i fråga om tjänstetillsättningar och därmed sammanhängande lönespörsmål. Belastningen under budgetåret 1955/56 kan därför icke med säkerhet bedömas. Ämbetsverket anser dock att anslaget för nästa budgetår under alla förhållanden bör uppräknas med hänsyn till befordringar inom den reglerade befordringsgången och löneklassuppflyttningar. Kostnaderna härför har uppskattats med ledning av erfarenheter från tidigare budgetår.

Försvarets civilförvaltning har vid behandlingen av flygvapnets allmänna avlöningsanslag upptagit vissa frågor, som har samband med förevarande anslag. Civilförvaltningen anser sålunda att kostnaderna för avlöning av en förrådsförman i Ca 13, fyra förrådsmän i Ce 11 och ett kanslibiträde i Cg 11, avsedda för det i flygförvaltningens intendenturbyrå ingående centralförrådet för intendenturmateriel, skall överföras från flygvapnets allmänna avlöningsanslag till flygförvaltningens avlöningsanslag. Angivna kostnader beräknar civilförvaltningen till 48 444 kronor.

Civilförvaltningen föreslår vidare, i anledning av förslag från chefen för flygvapnet, att kostnaderna för arvode till den pensionerade underofficer i 1:22, som är föreståndare för den för försvarets myndigheter på Gärdet

gemensamma budcentralen, skall överföras från detta anslag till flygvapnets allmänna avlöningsanslag. I propositionen 1954:109 uttalades att den externa budsändningen på Gärdet alltjämt skulle omhänderhas av flygförvaltningen för såvitt det icke skulle visa sig mest ändamålsenligt att överföra den till flygstaben, dit körcentralen är förlagd. Chefen för flygvapnet har funnit en överföring medföra sådana fördelar att den bör ske. Civilförvaltningen beräknar den härav följande kostnadsminskningen på förevarande anslag till 5 476 kronor.

Departementschefen

Vad först beträffar frågan om förändring i flygförvaltningens organisation vill jag erinra om att jag vid anmälan av propositionen 1954:109 framhöll, att antalet souschefen direkt underställda enheter i flygförvaltningen bleve väsentligt större än i övriga försvarsgrensförvaltningar. Det syntes mig därför uppenbart, att en viss avlastning av souschefens arbetsbörda vore nödvändig.

Genom att, såsom flygförvaltningen föreslagit, vapen-, flygplan- och motorbyråerna samt försökscentralen sammanföres till en avdelning kan souschefens arbetsbörda avlastas i viss omfattning samtidigt som flygförvaltningens verksamhet inom området för den militära flygtekniken kan samordnas mera effektivt. Jag anser mig med hänsyn härtill kunna biträda flygförvaltningens förslag att sammanföra angivna enheter till en avdelning, vilken i enlighet med flygförvaltningens förslag bör benämnas flygplanavdelningen.

Chefen för flygplanavdelningen bör liksom övriga avdelningschefer i flygförvaltningen hänföras till 15 lönegraden på löneplan nr 2. I fråga om avdelningschefens arbetsuppgifter, befogenheter och ställning inom ämbetsverket kan jag i huvudsak ansluta mig till vad flygförvaltningen föreslagit. Den närmare prövningen av dessa frågor torde få ske då slutlig instruktion för flygförvaltningen fastställs. Flygförvaltningen har föreslagit att befattningen som avdelningschef skall förbehållas flygutbildad civilmilitär eller militär befattningshavare. För egen del finner jag det ej utslutet att jämväl civil befattningshavare kan ifrågakomma. Jag föreslår därför att tjänsten uppföres i lönegrad Mp eller Cp 15 för alternativt militär, civilmilitär eller civil befattningshavare.

Tillskapandet av flygplanavdelningen aktualiserar frågan om löneställningen för cheferna för närmast underställda enheter. Då försvarsgrensförvaltningarnas personalstater fastställdes i samband med omorganisationen år 1954 inrättades i allmänhet icke — med hänsyn till pågående utredning rörande löneställningen för vissa chefstjänstemän vid de affärsdrivande kommunikationsverken — chefstjänster i högre lönegrad än 33 på löneplan nr 1 och 10 på löneplan nr 2 under de chefer, som är direkt

underställda vederbörande souschef. Åt nämnda utredning har numera även uppdragits att verkställa översyn av löneställningen för motsvarande tjänster vid de centrala försvarsförvaltningarna. Med hänsyn härtill torde, i avbidan på resultatet av nämnda översyn, några förändringar i löneställningen för närmast berörda chefstjänster inom flygplanavdelningen för närvarande icke böra vidtagas. Vid uppkommande vakans bör sådan tjänst dock tills vidare få uppehållas endast med vikarie.

Jag övergår härefter till frågan om medelsbehovet för nästa budgetår.

Vad först angår gratifikationer för särskilt riskfyllda provflygningar bör för nästa budgetår medel härför åter beräknas under anslaget.

Med hänsyn till vad jag inledningsvis under rubriken Centrala förvaltningsmyndigheter anfört rörande beräkningen av ämbetsverkens avlöningsanslag under nästa budgetår räknar jag icke med någon höjning av anslaget för befordringar inom den reglerade befordringsgången, löneklassuppflyttningar och dylikt.

Flygförvaltningens avlöningsanslag har för budgetåret 1954/55 nedräknats med hänsyn till att medel för avlöande av tre befattningshavare, vilka avsågs skola överföras från krigsmaterielverket, i stället beräknats under krigsmaterielverkets avvecklingsorganisations avlöningsanslag. För budgetåret 1955/56 beräknar jag erforderliga medel härför under förevarande anslag.

Avlöning till den civila personalen vid det till ämbetsverkets intendenturbyrå hörande centralförrådet för intendenturmateriel torde, såsom civilförvaltningen föreslagit, från och med nästa budgetår böra utgå från förevarande anslag i likhet med lön till annan civil personal vid ämbetsverket med avlöning från avlöningsanslag. Tjänsten som förrådsförman i Ca 13 bör därvid uppföras på flygförvaltningens personalförteckning.

Jag tillstyrker förslaget att den externa budsändningen för försvarets myndigheter på Gärdet i fortsättningen skall ombesörjas av flygstaben. Medel för avlöande av en pensionerad underofficer i arvodesbefattning (1:22) bör i anledning härav överföras från förevarande anslag till flygvapnets allmänna avlöningsanslag.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 17 december 1954 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. räknar jag med uppflyttning av en icke-ordinarie tjänst för yrkeslärare från 19 till 21 lönegraden.

Under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör medel beräknas för --- förutom nämnda gratifikationer --- tre förvaltningsarvoden.

Med beaktande av det anförda torde anslaget för budgetåret 1955/56 böra uppföras med 10 850 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 780 000 kronor för höjda grundlöner och med 8 388 kronor för en förrådsförman i Ca 13. Posten uppföres alltså med (2 400 000 + 780 000 + 8 388 =) i runt tal 3 189 000 kronor.

Anslagsposten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar ökas med 40 000 kronor i anledning av höjda grundlöner men minskas med 12 132 kronor för ett arvode i 1: 22. Posten uppföres med (123 000 + 40 000 — 12 132 =) i runt tal 150 000 kronor.

Anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ökas med 5 000 kronor för gratifikationer åt provflygare men minskas med 1 560 kronor till följd av ändrat antal förvaltningsarvoden. Posten uppföres således med (3 900 + 5 000 — 1 560 =) 7 340 kronor.

Anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 1 480 000 kronor för höjda grundlöner, med 44 000 kronor för personal som överföres från krigsmaterielverket, med 36 540 kronor för personal vid centralförrådet för intendenturmateriel och med 1 032 kronor för ändrad löneställning för en yrkeslärare. Posten uppföres alltså med (4 553 000 + 1 480 000 + 44 000 + 36 540 + 1 032 =) i runt tal 6 114 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 2 288 940 kronor till (3 785 100 — 2 288 940 =) 1 496 160 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel minskas med 8 500 kronor till (115 000 — 8 500 =) 106 500 kronor.

Anslagshöjningen utgör 100 000 kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda och inledningsvis under rubriken Centrala förvaltningsmyndigheter anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) dels på personalförteckningen för flygförvaltningen uppföra ytterligare tjänster för en avdelningschef i lönegrad Mp eller Cp 15 och för en förrådsförman i lönegrad Ca 13, dels och ur förteckningen utesluta en tjänst för överste i lönegrad Mp 15;

b) fastställa följande avlöningsstat för flygförvaltningen, att tillämpas under budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 189 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	150 000

3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	7 340
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	6 114 000
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	1 496 160
Summa kronor	10 956 500

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, förslagsvis	106 500
Nettoutgift kronor	10 850 000

c) till *Flygförvaltningen*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 10 850 000 kronor.

[23] 21. **Flygförvaltningen: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	750 000	750 509
1954/55 (statsliggaren s. 186)	800 000	
1955/56 (förslag)	800 000	

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 20 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Bränsle m. m.: ökad belastning	14 000	
2. Modernare kontorsmaskiner	10 000	
3. Kostnader för bevakning bestrides i annan ordning ...		4 000
	24 000	4 000
		+ 20 000

Motiv

2. Tidsbesparande elektriska maskiner avses skola anskaffas i ökad utsträckning.

3. Bevakningen av flygförvaltningens lokaler inom Stockholms luftvärnsregementes förutvarande kaserner vid Linnégatan ombesörjes från och med den 1 september 1954 av personal vid försvarets forskningsanstalt. Medel för ändamålet behöver därför ej längre beräknas under förevarande anslag.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Flygförvaltningen*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

FÖRSVARETS FÖRVALTNINGSDIREKTION

[24] 22. Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 187)	135 000
1955/56 (förslag)	151 000

När jag vid anmälan av propositionen 1954:109 behandlade frågan om försvarets förvaltningsdirektions kansli förutsatte jag (s. 449), att tjänsterna vid kansliet skulle tillsättas allt eftersom direktionens verksamhet tog fastare form. Med hänsyn härtill ansåg jag det befogat att icke räkna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal till fullt belopp. Ifrågakommande arvoden till ledamöter av direktionen föreslogs skola utgå från anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, medan kostnader för anlåtande av sakkunniga eller eljest av expertis utifrån till begränsat belopp borde få bestridas från anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. I avsaknad av säkra beräkningsgrunder uppskattade jag för budgetåret 1954/55 arvodeskostnaderna till förslagsvis 10 000 kronor och kostnaderna för sakkunniga till högst 15 000 kronor (s. 502).

Förvaltningsdirektionens verksamhet har ännu icke hunnit taga fastare form. Anslagsberäkningarna måste därför jämväl för nästa budgetår bli relativt osäkra. Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör emellertid omräknas så att möjlighet finnes att — om så visar sig erforderligt — anställa all den personal, som vid anmälan av propositionen 1954:109 förutsattes skola ingå i kansliet.

Jämväl beträffande kostnaderna för arvoden till direktionens ledamöter samt för sakkunniga och annan expertis saknas för nästa budgetår säkra utgångspunkter för bedömning av medelsbehovet. Jag föreslår, i avbidan på närmare erfarenheter, icke någon ändring i dessa hänseenden.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till 151 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöning till ordinarie tjänsteman ökas för höjd grundlön med 6 300 kronor till (23 000 + 6 300 =) 29 300 kronor.

Anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 10 000 kronor, upptages med oförändrat belopp.

Anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 16 200 kronor för höjda grundlöner och med 14 800 kronor till följd av omräkning till (65 000 + 16 200 + 14 800 =) 96 000 kronor.

Anslagsposten Rörligt tillägg minskas med 21 300 kronor till (37 000 — 21 300 =) 15 700 kronor.

Anslagshöjningen utgör 16 000 kronor.

Aberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets förvaltningsdirektion att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	29 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	10 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	96 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	15 700
	<hr/>
	Summa kronor 151 000

b) till *Försvarets förvaltningsdirektion: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 151 000 kronor.

[25] 23. **Försvarets förvaltningsdirektion: Omkostnader**

	Anslag
1954/55 (statsliggaren s. 187)	20 000
1955/56 (förslag)	20 000

Några säkra hållpunkter för bedömande av medelsbehovet under nästa budgetår föreligger icke av skäl som framgår av vad jag anført vid behandlingen av närmast föregående anslag. Jag föreslår därför att förevarande anslag för budgetåret 1955/56 uppföres med samma belopp som för innevarande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets förvaltningsdirektion: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

C. Försvarskrafterna

FÖRSVARSTABEN

[26] 1. Försvarsstaben: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	11 003 000	10 911 249
1954/55 (statsliggaren s. 187)	11 300 000	
1955/56 (förslag)	11 533 000	

Yrkande

Chefen för försvarsstaben (skr. 11/9 1954) hemställer att anslaget, såvitt avser försvarsstaben, i den del varom här är fråga, höjes med 622 000 kronor.

	Ökning
1. Militärassistentorganisationen	
1 major Ma 30 (riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap), 1 kapten Md 27 (överståthållarämbetet), 1 pensionerad officer 1: 30 (väg- och vattenbyggnadsstyrelsen)	47 334
1 major Ma 30 — överstelöjtnant eller major Ma 33 eller Ma 30 (civilförsvarsstyrelsen)	2 556
2 kaptener Md 27 — majorer Ma 30 (statens järnvägar)	5 616
2. Försvarsattachéorganisationen	
1 regementsofficer, flygattaché, Ma 37 eller Ma 33 eller Ma 30	26 700
Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer	112 600
3. Arméavdelningen	
1 kapten Md 27	18 276
4. Kvartermästaravdelningen	
Ekonomisk expertis	5 000
5. Signaltjänstavdelningen	
1 kapten Md 27	18 276
Överföring av personal från anslaget Vissa signalförbindelser m. m.	99 756
6. Utrikesavdelningen	
2 majorer Ma 30, 2 kaptener Md 27, 2 amanuenser Cg 23, 1 kartbiträde Cg 11, 1 kanslibiträde Cg 11	125 568
7. Fotoavdelningen	
1 verkmästare Ce 19 — förste fotograf Ce 21	1 296
1 fotograf Ce 16—Ce 19	1 380
1 fotograf Ce 14—Ce 16	804

	Ökning
8. Sektion III	
1 regementsofficer Ma 37 eller Ma 33 eller Ma 30 — överste (kommendör) Mo 14	4 020
Press- och filmavdelningen	
1 regementsofficer Ma 33 eller Ma 30, 1 kapten Md 27, 1 arkiv- föreståndare Ce 15	52 008
Personalvårdsavdelningen	
1 stabsbibliotekarie Ce 26—Ce 27	948
1 konsulent Ce 25	16 464
Krigshistoriska avdelningen	
1 halvtidstjänstgörande arkivarie med arvode — heltidstjänst- görande arkivarie Ce 27	9 138
9. Personalförändringar i övrigt	
1 materialförvaltare Ca 22	13 956
1 kontorist Ce 13	9 348
1 portvakt Ce 12	9 000
1 kansliskrivare Ca 15 — förste kansliskrivare Ca 17	816
4 kanslibiträden Ce 11 — kontorister Ce 13	2 784
1 kanslibitråde Ce 11	8 652
10. Ordinariesättning av tjänster för 1 byrådirektör Ce 31, 1 port- vakt Ce 13, 1 portvakt Ce 12	—
11. Viss specialutbildning	12 000
12. Löneklassuppflyttningar m. m.	17 704
	622 000

Motiv

1. Förslagen om att vid försvarsstaben inrätta en majorsbeställning för militärassistent vid riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, en kap- tensbeställning för militärassistent vid överståthållarämbetet samt en ar- vodesbefattning för pensionerad officer, avsedd för militärassistent vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, har framställts i tidigare medelsäskanden (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 29). Jämväl förslaget om att en på försvarsstabens stat uppförd majorsbeställning, avsedd för militärassistent vid civilför- svarsstyrelsen, utbytes mot beställning för överstelöjtnant eller major har framställts tidigare (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 29).

Av de på försvarsstabens stat uppförda beställningarna för militärassis- tent avses tio — en regementsofficer i Ma 33 eller Ma 30, en major i Ma 30 och 8 kaptener i Md 27 — för järnvägstjänst med placering i järnvägs- styrelsen eller i statens järnvägars distriktsorganisation. Antalet för distrikt avsedda militärassistenter har förutsatts skola fördelas så att två distrikt betjänas av gemensam assistent. Två av kaptensbeställningarna har förutsatts skola avses för officerare, som genomgår utbildning i järn-

vägstjänst under ett års tid. Tjänstgöringstiden för utbildad militärassistent (kapten) har måst begränsas till tre à fyra år för att bereda beställningshavare möjlighet till befordran vid truppförband. Utbildningskostnaderna för denna personal blir därför oproportionerligt höga i förhållande till tjänstgöringstidens längd. Därest tjänstgöringstiden för den utbildade personalen förlänges kan en av de för utbildning avsedda beställningarna användas för femte distriktet, som anses icke kunna skötas gemensamt med annat distrikt av en militärassistent. För närvarande användes en av utbildningsbeställningarna för nämnda distrikt, varvid för att tillgodose utbildningsbehovet en officer ur armén kommenderats till utbildning i järnvägstjänst. Under nästa budgetår kan någon dylik kommendering icke ske. Den enda på lång sikt möjliga lösningen för att tillgodose personalbehovet är enligt försvarsstabschefen — såvida ej en ny kaptensbeställning inrättas — att förlänga tjänstgöringstiden för utbildade militärassistenter. För att under sådan förutsättning bereda innehavare av kaptensbeställning rimlig möjlighet till befordran till högre beställning för militärassistent föreslås att två för militärassistent avsedda majorsbeställningar inrättas i utbyte mot två kaptensbeställningar.

2. En av beställningarna för regementsofficer i Ma 37 eller Ma 33 eller Ma 30 avses för försvarsattaché vid beskickningen i Paris. Med hänsyn till arbetsuppgifternas omfattning anses ytterligare en försvarsattaché (flygattaché) böra tillföras beskickningen. Försvarsstabschefen föreslår därför att för ändamålet inrättas en ny beställning för regementsofficer i Ma 37 eller Ma 33 eller Ma 30.

Tjänstgöringstiden för vardera av marin- och flygattachéerna vid beskickningen i Moskva har från och med budgetåret 1953/54 minskats från tidigare sex månader till tre månader per år. Den sålunda minskade tjänstgöringstiden medför att utbytet av tjänstgöringen blir alltför ringa och att militärattachén under halva året är ensam svensk militär representant vid beskickningen. Därtill kommer praktiska lokala olägenheter icke minst i avseende å bostadsförhållandena. En återgång till det tidigare systemet med en tjänstgöringstid för vardera av marin- och flygattachéerna av sex månader anses därför böra ske.

Polen och Tjeckoslovakien har för närvarande en respektive två försvarsattachéer i Stockholm. Ur reciprocitetssynpunkt och med hänsyn till önskvärdheten av att följa den starka militära utvecklingen i dessa länder är en svensk militär representation i Warszawa och Prag önskvärd. En eller två av Sveriges i Moskva tjänstgörande försvarsattachéer bör därför tillika placeras i Warszawa och Prag.

Nu angivna förslag medför en kostnadsökning av sammanlagt 152 900 kronor. Ackreditering av en flygattaché vid beskickningen i Paris skulle således medföra, förutom lönekostnader å 26 700 kronor för en regements-

officersbeställning, utgifter för särskilda löneförmåner med 59 200 kronor. Utökningen av tjänstgöringstiden för marin- och flygattachéerna i Moskva föranleder ökade utgifter för särskilda löneförmåner med 47 000 kronor och för resekostnader med 10 000 kronor. Ackrediteringen av attachéer i Prag och Warszawa medför ökat medelsbehov för reseersättningar med likaledes 10 000 kronor. Medel för de ökade resekostnaderna äskas under försvarsstabens omkostnadsanslag.

Utgifterna för särskilda löneförmåner åt försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer beräknas beträffande attachéorganisationen i övrigt öka med 6 400 kronor.

3. Med hänsyn till de omfattande arbetsuppgifterna vid arméavdelningen föreslås att för avdelningen inrättas en kaptensbeställning i Md 27.

4. Inom försvarsstaben anses föreligga ett kontinuerligt behov av ekonomisk expertis, främst med hänsyn till de alltmer ökade arbetsuppgifterna rörande krigsmaktens äskanden och medelsbehov. De skärpta kraven på en riktig och allsidig avvägning mellan försvarsgrenarna nödvändiggör att försvarskostnadernas utveckling på längre sikt och de ekonomiska konsekvenserna av olika förändringar i försvarsorganisationen, som aktualiseras genom den militära och tekniska utvecklingen, måste kunna bedömas med största möjliga sannolikhet. Ifrågavarande behov anses tills vidare böra tillgodoses genom tillfälligt anlåtande av civil expertis. För ändamålet räknas för nästa budgetår med ett medelsbehov av 5 000 kronor.

5. Förslaget om att inrätta en kaptensbeställning för signaltjänstavdelningen har framställts i tidigare medelsäskanden (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 29).

Kungl. Maj:t har den 26 maj 1954 *dels* medgivit att vid försvarsstaben må från och med den 1 juli 1954 tills vidare intill den 1 juli 1955 för signalplanering finnas anställda, bland andra, en förste byråingenjör i Cg 29, en byråingenjör i Cg 27, en byråingenjör i Cg 25, en ingenjör i Cg 21, en biträdande ingenjör i Cg 19, en tekniker i Cg 13 och ett kanslibitråde i Cg 11, *dels ock* föreskrivit att härav föranledda kostnader skall bestridas av anslaget Vissa signalförbindelser m. m. Med hänsyn till att stadigvarande behov av tjänsterna förefinnes samt att svårigheter föreligger att med nuvarande anställningsform behålla personalen, anses tjänsten i Cg 29 — vars innehavare medgivits att under tiden för uppehållande av tjänsten vid försvarsstaben åtnjuta lön enligt 31 löneklassen, löneplan nr 1 — böra placeras i Ca 31 med tjänstebenenämningen byrådirektör och övriga tjänster extraordinariesättas. Av tjänsterna anses byrådirektörstjänsten böra uppföras på försvarsstabens stat samt övriga tjänster i första hand bibehållas under anslaget Vissa signalförbindelser m. m. och i andra hand uppföras på försvarsstabens stat.

6. Rörande den närmare innebörden av detta förslag torde få hänvisas

till de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

7. Med hänsyn till arbetsuppgifternas art anses de för fotoavdelningen avsedda tjänsterna för en verkmästare i Ce 19, en fotograf i Ce 16 och en fotograf i Ce 14 böra uppflyttas till respektive Ce 21, med tjänstebestämmelsen förste fotograf, Ce 19 och Ce 16.

8. En av de på försvarsstabens personalförteckning uppförda beställningarna för regementsofficer i Ma 37 eller Ma 33 eller Ma 30 avses för chef för sektion III. Beställningens lönegradsplacering har förutsatts skola vid inträffande ledighet underställas Kungl. Maj:ts prövning (prop. 1952: 1, bil. 6, s. 42). Nuvarande innehavare av beställningen beräknas avgå med pension den 1 oktober 1955. Försvarsstabschefen föreslår att för chef för sektionen inrättas en ny beställning för överste (kommendör) i Mo 14 i utbyte mot den nuvarande beställningen.

Chefen för sektion III är tillika avdelningschef vid press- och filmavdelningen. I samband med att nuvarande innehavaren av befattningen som sektionschef avgår anses sektionschefen böra frigöras från befattningen som avdelningschef vid press- och filmavdelningen. Med hänsyn härtill föreslås att en tidigare för chef för personalvårdsavdelningen avsedd regementsofficersbeställning i Ma 33 eller Ma 30, vilken beställning förutsatts tills vidare icke skola utnyttjas och för vilken medel icke längre beräknas under anslaget (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 35 och 36), utnyttjas för avdelningschef vid press- och filmavdelningen.

En ny kaptensbeställning i Md 27 för press- och filmavdelningen anses erforderlig främst på grund av tillkomsten av en organisation för det psykologiska försvaret.

Den för press- och filmavdelningen föreslagna arkivföreståndartjänsten i Ce 15 avses för press- och filmarkivet samt förrådet av utställningsmateriel m. m. Motsvarande förslag har framställts i tidigare medelsäskanden (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 29).

Förslagen om uppflyttning av tjänsten för stabsbibliotekarie i Ce 26 till Ce 27, inrättande av en konsulenttjänst i Ce 25, avsedd för föreståndare för bostadsförmedlingen m. m. vid försvarsstabens, samt ändrad anställningsform för arkivarien vid krigshistoriska avdelningen har likaledes framställts i tidigare medelsäskanden (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 30).

9. I gällande personalförteckning för arméstaben är uppförd en tjänst för materialförvaltare i Ca 14. Med hänsyn främst till att innehavaren av tjänsten är underställd förvaltningsofficeren vid försvarsstabens och krigsplacerad vid försvarsstabens anses tjänsten böra överflyttas till försvarsstabens stat. De med tjänsten förenade arbetsuppgifterna anses motivera att tjänsten uppföres i Ca 22.

Förslagen om att inrätta tjänster för en kontorist i Ce 13, avsedd för

militärstabernas förråd, och en portvakt i Ce 12 har framställts i tidigare medelsäskanden (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 30).

En för försvarsstabens chefsexpedition avsedd kansliskrivartjänst i Ca 15 anses med hänsyn till arbetsuppgifterna böra uppflyttas till tjänst som förste kansliskrivare i Ca 17.

Tjänsterna för fyra kanslibiträden i Ce 11, tillhörande större avdelningar som saknar expeditionsofficer, anses böra omvandlas till kontoristtjänster i Ce 13.

Signaltjänstavdelningens expedition förestås för närvarande av ett kanslibitråde. För ändamålet bör emellertid med hänsyn till arbetsuppgifterna i stället avses en expeditionsofficer i arvodesbefattning. Behovet kan tillgodoses genom överföring av en dylik befattningshavare från annan avdelning. Den avdelning, från vilken en expeditionsofficer kommer att överföras, bör i stället tillföras ett kanslibitråde. Försvarsstabschefen föreslår därför att en kanslibiträddestjänst i Ce 11 inrättas.

10. Den för chef för personalvårdsavdelningen avsedda byrådirektörstjänsten anses böra uppföras såsom ordinarie i likhet med övriga avdelningschefsbefattningar vid försvarsstaben. Två portvaktstjänster, den ena i Ce 13 och den andra i Ce 12, anses vidare böra ordinariesättas med hänsyn till innehavarnas långa och väl vitsordade statstjänst.

11. Rörande den närmare innebörden av detta förslag torde få hänvisas till de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning har vad först angår militärassistentorganisationen vid behandlingen av förslaget om att inrätta en majorsbeställning för militärassistent hos riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap erinrat om att frågan om samordningen av krigsindustriplaneringen ägnats särskild uppmärksamhet vid framläggande i propositionen 1954: 109 av förslaget om att inrätta försvarets förvaltningsdirektion, i vilken chefen för riksnämnden äger närvara vid behandling av frågor om den krigsindustriella planläggningen. Enligt propositionen är vidare frågan om förvaltningsdirektionens uppgifter i avseende å krigsindustriplaneringen i viss mån beroende av resultatet av den utredning i frågan, som överbefälhavaren anmodats verkställa i samråd med bland andra riksnämnden. I avbidan på att utredningen slutföres bör det enligt civilförvaltningen anstå med inrättande av en särskild beställning för militärassistent hos riksnämnden. — Förslagen om att inrätta en kaptensbeställning för militärassistent vid överståthållarämbetet, en arvodesbefattning för militärassistent vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt två majorsbeställningar för militärassistent vid statens järnvägar i utbyte mot två

kaptensbeställningar tillstyrkes av civilförvaltningen. Förslaget om att utbyta den majorsbeställning, som avses för militärassistent vid civilförsvarsstyrelsen, mot beställning för överstelöjtnant eller major avstyrkes alltjämt av civilförvaltningen.

Beträffande försvarsattachéorganisationen tillstyrker civilförvaltningen försvarsstabschefens förslag i huvudsak.

Civilförvaltningen tillstyrker att medel beräknas under anslaget för ekonomisk expertis vid kvartermästaravdelningen men ifrågasätter om icke för ändamålet bör beräknas något lägre belopp än försvarsstabschefen föreslagit.

Förslaget om att inrätta en kaptensbeställning vid signaltjänstavdelningen biträdes alltjämt av civilförvaltningen. Civilförvaltningen förordar att de i det föregående angivna, för signalplanering avsedda tjänsterna uppföres på försvarsstabens stat såsom extra ordinarie med oförändrad lönegradsplacering.

Civilförvaltningen har icke något att erinra mot att för utrikesavdelningen avsedda beställningar (tjänster) inrättas enligt försvarsstabschefens förslag, dock att amanuéstjänsterna anses böra placeras i högst Cg 23.

Förslagen om förbättrad löneställning för personal vid fotoavdelningen avstyrkes av civilförvaltningen med hänsyn till att lönegradsplaceringen av tjänsterna nyligen prövats av statsmakterna.

Civilförvaltningen förordar att, i avbidan på statsmakternas ställningstagande till personalbehandlingsutredningens förslag rörande organisationen av försvarets personaltjänst, den för chef för sektion III avsedda regementsofficersbeställningen vid vakans återbesättes allenast på förordnande.

Förslagen om förstärkning av personalen vid press- och filmavdelningen är civilförvaltningen icke nu beredd tillstyrka i vidare mån än att den tidigare för chef för personalvårdsavdelningen avsedda regementsofficersbeställningen i Ma 33 eller Ma 30 föreslås få disponeras för meddelande av förordnande av en kapten, avsedd för press- och filmavdelningen.

Vad beträffar personalvårdsavdelningen vill civilförvaltningen icke motsätta sig att en konsulenttjänst i Ce 25 inrättas men är icke beredd tillstyrka förslaget om förbättrad löneställning för stabsbibliotekarietjänsten.

Förslaget om inrättande av en heltidstjänst för arkivarie vid krigshistoriska avdelningen avstyrkes alltjämt av civilförvaltningen.

Beträffande föreslagna personalförändringar i övrigt förordar civilförvaltningen att den på arméstabens personalförteckning redovisade materialförvaltartjänsten uppföres på försvarsstabens stat såsom förråds-mästartjänst i Ca 17. Förslaget om att inrätta en för militärstabernas förråd avsedd kontoristtjänst anser sig civilförvaltningen icke kunna biträda

i vidare mån än att för ändamålet föreslås skola inrättas en tjänst för förrådsman i Cg 11. Förslaget om inrättande av en portvaktstjänst i Ce 12 tillstyrkes alltjämt av civilförvaltningen. Civilförvaltningen vill icke motsätta sig att en kanslibiträdestjänst i Ce 11 inrättas. Förslagen om förbättrad löneställning för en kansliskrivare och fyra kanslibiträden avstyrkes av civilförvaltningen.

Förslagen rörande ordinariesättning av personal tillstyrkes av civilförvaltningen endast såvitt avser byrådirektörstjänsten.

Civilförvaltningen tillstyrker att medel för viss specialutbildning utgår med förslaget belopp.

Departementschefen

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet förut denna dag anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslår jag, att vid försvarsstaben inrättas två beställningar för alternativt major i Ma 30 eller kapten i Md 27, avsedda för militärassistenter vid statens järnvägar, i utbyte mot två för samma ändamål inrättade kaptensbeställningar i Md 27.

Jag räknar tills vidare icke med någon ändring i nuvarande anordning att chefen för sektion III tillika är chef för press- och filmavdelningen. Vid sådant förhållande torde — i överensstämmelse med vad som föreslogs i 1952 års statsverksproposition under För flera huvudtitlar gemensamma frågor (bil. 2, s. 28) — den för sektionschefen avsedda beställningen i Ma 37 eller Ma 33 eller Ma 30 vid nuvarande innehavarens avgång, som beräknas inträffa den 1 oktober 1955, ersättas med en beställning för regimentsofficer i Ma 33.

Försvarsstabschefens förslag rörande en på arméstabens personalförteckning redovisad materialförvaltartjänst i Ca 14 kan jag biträda i den mån att jag föreslår att tjänsten med oförändrad löneställning överföres till försvarsstabs personalförteckning.

Jag anser mig böra tillstyrka förslaget att tjänstgöringstiden för marin- och flygattachéerna vid beskickningen i Moskva utsträcker till 6 månader per år och att en eller två försvarsattachéer ackrediteras jämväl i Warszawa och Prag. Däremot anser jag mig för närvarande icke kunna tillstyrka att attachéorganisationen utökas med en flygattaché i Paris.

Jag räknar icke med någon överföring till förevarande anslag av de befattningar, avsedda för signalplanering, för vilka lönekostnaderna för närvarande bestrides från anslaget Vissa signalförbindelser m. m.

Utöver vad jag i det föregående anfört kan jag icke tillstyrka någon ökning av eller förbättrad löneställning för personalen vid försvarsstaben. Jag är ej heller beredd tillstyrka framlagda förslag om ordinariesättning av personal.

Jag beräknar i det följande under försvarsstabens omkostnadsanslag medel för viss specialutbildning.

Förslaget om medelsanvisning för anlåtande av ekonomisk expertis kan jag icke tillstyrka.

Kostnaderna för försvarsstabens avlöningar beräknar jag för budgetåret 1955/56 till 4 056 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 7 300 kronor för löneklassuppflyttningar, med i runt tal 424 000 kronor för höjda grundlöner, med 4 440 kronor för utbyte av två beställningar för kapten i Md 27 mot beställningar för alternativt major i Ma 30 eller kapten i Md 27 och med 8 772 kronor för en materialförvaltare i Ca 14 samt minskas med 3 432 kronor för utbyte den 1 oktober 1955 av en regementsofficer i Ma 37 eller Ma 33 eller Ma 30 mot en dylik officer i Ma 33. Posten ökas sålunda med $(7\,300 + 424\,000 + 4\,440 + 8\,772 - 3\,432 =)$ i runt tal 441 000 kronor till $(1\,318\,000 + 441\,000 =)$ 1 759 000 kronor.

Posten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar ökas med i runt tal 99 000 kronor i anledning av höjda grundlöner till $(304\,000 + 99\,000 =)$ 403 000 kronor.

Posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 64 000 kronor, uppföres med oförändrat belopp.

Posten Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer ökas med 5 000 kronor för barnbidrag och med 56 000 kronor för prisutjämningsstillägg samt minskas med 7 000 kronor för förflyttningsbidrag. Posten ökas sålunda med $(5\,000 + 56\,000 - 7\,000 =)$ 54 000 kronor till $(854\,000 + 54\,000 =)$ 908 000 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 6 000 kronor för löneklassuppflyttningar och med i runt tal 180 000 kronor för höjda grundlöner till $(549\,000 + 6\,000 + 180\,000 =)$ 735 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 689 000 kronor till $(1\,134\,000 - 689\,000 =)$ 445 000 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel, 258 000 kronor, uppföres med oförändrat belopp.

För försvarsstabens avlöningar föreslår jag alltså en ökning i förhållande till vad som anvisats för innevarande budgetår, 3 965 000 kronor, med 91 000 kronor.

Kostnaderna för försvarsväsendets radioanstalt och medel för viss ytterligare verksamhet vid försvarsstaben har för budgetåret 1954/55 beräknats till 7 335 000 kronor, såvitt avser under förevarande anslag redovisade kostnader. På sätt framgår av en inom försvarsdepartementet upprättad promemoria, som kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande ut-

skott, beräknar jag motsvarande kostnader för budgetåret 1955/56 till 7 477 000 kronor, vilket innebär en ökning med 142 000 kronor.

Förevarande anslag bör alltså uppföras med (4 056 000 + 7 477 000 =) 11 533 000 kronor. Anslagshöjningen utgör 233 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) *dels* på personalförteckningen för försvarsstaben uppföra en beställning för överstelöjtnant (kommendörkapten av 1. graden) i lönegrad Ma 33, ytterligare två beställningar för major i lönegrad Ma 30 eller kapten i lönegrad Md 27, avsedda för militärassistenter, och en tjänst för materialförvaltare i lönegrad Ca 14, *dels ock* från förteckningen utesluta en beställning för regementsofficer i lönegrad Ma 37 eller Ma 33 eller Ma 30 samt två beställningar för kapten i lönegrad Md 27, avsedda för militärassistenter;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarsstaben, med undantag av försvarsväsendets radioanstalt m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 759 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	403 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	64 000
4. Särskilda löneförmåner för försvarsattachéer och biträdande försvarsattachéer	
a) Ortstillägg	288 000
b) Barnbidrag, <i>förslagsvis</i>	30 000
c) Utomeuropeiskt tillägg, <i>förslagsvis</i> ...	35 000
d) Bidrag till automobilresor, <i>förslagsvis</i>	16 000
e) Förflyttningsbidrag, <i>förslagsvis</i>	35 000
f) Prisutjämnings tillägg, <i>förslagsvis</i> ...	504 000
	<hr/>
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	735 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	445 000
	<hr/>
	Summa kronor 4 314 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	258 000
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 4 056 000

c) till *Försvarsstaben*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 11 533 000 kronor.

[27] 2. **Försvarsstaben: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	2 597 000	2 555 506
1954/55 (statsliggaren s. 190)	2 410 000	
1955/56 (förslag)	2 517 000	

Yrkande

Chefen för försvarsstaben hemställer att anslaget, såvitt avser försvarsstaben, i den del varom här är fråga höjes med 30 000 kronor.

Motiv

Såsom framgår av vad som anförts under försvarsstabens avlöningsanslag har försvarsstabschefen föreslagit, att tjänstgöringstiden för vardera av marin- och flygattachéerna vid beskickningen i Moskva skall förlängas med tre månader per år och att en eller två av försvarsattachéerna vid beskickningen i Moskva skall ackrediteras jämväl i Warszawa och Prag. Härav föranledes ökat medelsbehov för resekostnader m. m. med 20 000 kronor.

Utredningsuppdrag, som ålägges överbefälhavaren, kräver anlitande av personal ur försvarsstaben. Sådan personal måste vidare alltmer deltaga i planläggning och genomförande av repetitionsövningarna i krigsförband. Härigenom uppkommande ökade resekostnader kan icke täckas inom ramen för nuvarande medelsanvisning under delposten till övriga reseersättningar. Posten är även otillräcklig för bestridande av kostnaderna för den normala och nödvändiga reseverksamheten. Av angivna skäl bör posten uppräknas med 10 000 kronor.

I anslutning till det anförda beräknar försvarsstabschefen under förevarande anslag, i den del varom här är fråga, ett ökat medelsbehov av (20 000 + 10 000 =) 30 000 kronor.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning tillstyrker försvarsstabschefens förslag.

Departementschefen

Chefen för försvarsstaben har under försvarsstabens avlöningsanslag äskat medel för viss specialutbildning. Jag föreslår att medel för ändamålet, 12 000 kronor, beräknas under omkostnadsanslaget.

I övrigt räknar jag för nästa budgetår, såvitt angår ifrågavarande del av anslaget, med ett ökat medelsbehov av 20 000 kronor, avseende reseersätt-

ningar m. m. till försvarsattachéer. Anslaget torde således, såvitt nu är i fråga, få uppräknas med 32 000 kronor till (634 000 + 32 000 =) 666 000 kronor.

Av den i det föregående omnämnda promemorian framgår att jag uppskattar medelsbehovet för omkostnaderna vid försvarsväsendets radioanstalt m. m. till 1 851 000 kronor. Motsvarande kostnader för innevarande budgetår beräknades till 1 776 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget uppgår således till (666 000 + 1 851 000 =) 2 517 000 kronor. I förhållande till anslaget för innevarande budgetår innebär detta en anslagshöjning med 107 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 517 000 kronor.

[28] 3. **Försvarsstaben: Övningar**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	75 000	67 829	20 500
1954/55 (statsliggaren s. 191)	75 000		
1955/56 (förslag)	75 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 icke till någon del bunden.

Från anslaget bestrides kostnaderna för *dels* fältövningar eller (och) utbildningskurser för försvarsstabens personal samt personal, som genom stabens försorg krigsplaceras i särskilda befattningar, för vilka specialutbildning erfordras, *dels ock* vissa med försvarsväsendets radioanstalts verksamhet sammanhängande övningar.

Medelsanvisningen för försvarsstabens verksamhet torde i enlighet med förslag av chefen för försvarsstaben, vilket tillstyrkts av försvarets civilförvaltning, böra beräknas till oförändrat 10 000 kronor. Såsom framgår av förenämnda promemoria föreslår jag att även för nästa budgetår 65 000 kronor anvisas för radioanstaltens ifrågavarande övningsverksamhet. Det sammanlagda medelsbehovet uppgår således till oförändrat 75 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Övningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

[29] 4. **Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	160 000	176 397	4 401
1954/55 (statsliggaren s. 191)	250 000		
1955/56 (förslag)	350 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Chefen för försvarsstaben hemställer att anslaget höjes med 266 500 kronor.

	Ökning
1. Höjda arvoden till personal för övervakning av tryckning av hemliga eldledningskartor m. m.	6 500
2. Tryckning av kartor med nytt lägesangivningssystem	<u>260 000</u>
	<u>266 500</u>

Motiv

1. Tryckningen av hemliga eldledningskartor och annan hemlig material övervakas av kontrollanter, för närvarande två pensionerade majorer, mot en ersättning av tre kronor per timme. Det är emellertid önskvärt att övervakningen anförtros åt yngre personal. På grund av den låga ersättningen har detta hittills icke varit möjligt. För att möjliggöra anställande av yngre personal bör kontrollantarvodet höjas till 708 kronor per månad. Härigenom uppkommande merkostnader under anslaget beräknas till sammanlagt 6 500 kronor.

2. Under anslaget har för innevarande budgetår beräknats ett belopp av 90 000 kronor för påbörjande av anskaffning av krigskartor med nytt lägesangivningssystem. Totalkostnaderna för införande av det nya systemet har beräknats till cirka 1 000 000 kronor. Med en oförändrad medelsanvisning av 90 000 kronor för budgetår skulle det nya systemet kunna vara genomfört först efter omkring tio år, vilket anses betänkligt främst ur krigsberedskapssynpunkt. För att kunna i huvudsak genomföra det nya systemet före den 1 juli 1957 erfordras för ändamålet en medelsanvisning av 350 000 kronor under vardera av budgetåren 1955/56 och 1956/57. Försvarsstabschefen föreslår därför att för budgetåret 1955/56 anvisas 350 000 kronor för ändamålet, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en ökad medelsanvisning av (350 000 — 90 000 =) 260 000 kronor.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning avstyrker förslaget om ökad medelsanvisning för höjning av arvodena till kontrollantpersonal. Förslaget om ökad medelsanvisning för anskaffning av krigskartor med nytt lägesangivningssystem har icke föranlett någon erinran från civilförvaltningens sida.

Departementschefen

En höjning av anslaget synes erforderlig för fortsatt anskaffning av krigskartor med nytt lägesangivningssystem. Jag föreslår att anslaget för

nästa budgetår uppföres med 350 000 kronor, vilket innebär en höjning med 100 000 kronor. Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Anskaffning av krigskartor* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

[30] 5. **Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	1 083 000	434 673	773 618
1954/55 (statsliggaren s. 191)	1 389 000		
1955/56 (förslag)	1 383 000		

Av anslaget för innevarande budgetår avses 89 000 kronor för försvarsstaben.

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 intill ett belopp av omkring 57 000 kronor bunden genom utlagda beställningar.

I enlighet med försvarsstabschefens av försvarets civilförvaltning tillstyrkta förslag torde anslaget, såvitt avser försvarsstaben, böra nedräknas med 6 000 kronor, avseende för innevarande budgetår beräknade kostnader av engångsnatur för inköp av en vertikalkamera, och sålunda upptagas till 83 000 kronor. Såsom framgår av den under försvarsstabens avlöningsanslag omnämnda promemorian föreslår jag att för radioanstaltens verksamhet under förevarande anslag anvisas ett belopp av oförändrat 1 300 000 kronor. Anslaget bör således uppföras med $(83\ 000 + 1\ 300\ 000 =) 1\ 383\ 000$ kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, under erinran om att anslaget minskas med 6 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsstaben: Anskaffning och underhåll av materiel* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 383 000 kronor.

ARMÉN

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL

[31] 6. Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	181 500 000	182 311 281
1954/55 (statsliggaren s. 192)	180 500 000	
1955/56 (beräknat belopp) ...	181 000 000	

Försvarets civilförvaltning har framlagt vissa förslag till personalförändringar vid armén, marinen och flygvapnet, berörande försvarsgrenarnas anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. Med hänsyn till dessa förslag och under beaktande av belastningen på nämnda anslag för budgetåret 1953/54 har ämbetsverket föreslagit att anslagen skall uppföras med följande belopp, nämligen 181 500 000 kronor för armén, 62 700 000 kronor för marinen och 79 000 000 kronor för flygvapnet. Vissa av förslagen är av sådan natur att de kräver ytterligare överväganden. Sålunda kan nämnas förslag, grundat på en av chefen för marinen framlagd utredning om behovet av underbefäl inom flottans krigs- och fredsorganisation, samt förslag till omläggning av flygvapnets underbefälsorganisation. Jag är med hänsyn härtill icke beredd att nu taga slutlig ställning till ifrågavarande anslag, vilka i statsverkspropositionen torde få upptagas med allenast beräknade belopp. Därvid räknar jag med följande anslagsbelopp, nämligen för armén 181 000 000 kronor, för marinen 70 500 000 kronor och för flygvapnet 78 000 000 kronor. Till marinens och flygvapnets anslag återkommer jag i det följande. I detta sammanhang hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1955/56 beräkna ett förslagsanslag av 181 000 000 kronor.

[32] 7. Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	30 000	29 208
1954/55 (statsliggaren s. 199)	18 000	
1955/56 (förslag)	10 000	

Försvarets civilförvaltning uppskattar, med ledning av det beräknade antalet på övergångsstat kvarstående beställningshavare, medelsbehovet för nästa budgetår till 10 500 kronor. För egen del föreslår jag att anslaget

uppföres med 10 000 kronor, innebärande en minskning med 8 000 kronor. Jag får således hemställa att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Armén: Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[33] 8. **Armén: Avlöningar till personal å reservstat**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	2 100 000	2 007 319
1954/55 (statsliggaren s. 199)	1 950 000	
1955/56 (förslag)	1 800 000	

Försvarets civilförvaltning erinrar om att, i enlighet med riksdagens beslut i anledning av propositionerna 1954: 107 och 1954: 110 (s. 26 o. f.), antalet beställningar å arméns reservstat väsentligt nedbringats och att avlöningsförmånerna i fortsättningen skall utgå med lägre belopp än tidigare. Ämbetsverket hemställer att, i avvaktan på närmare erfarenheter rörande tillämpningen av den kungörelse angående försvarets reservstater, som den 4 juni 1954 utfärdats i anslutning till nämnda riksdagsbeslut, anslaget för nästa budgetår uppföres med 1 800 000 kronor, vilket skulle innebära en anslagsminskning å 150 000 kronor. Då jag inte har något att erinra mot civilförvaltningens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

[34] 9. **Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	4 000 000	5 186 043
1954/55 (statsliggaren s. 200)	4 400 000	
1955/56 (förslag)	4 800 000	

Chefen för armén föreslår i sitt militärorganisatoriska underlag för budgetåret 1955/56 en utbyggnad av tygstatens reserv till att omfatta även förtidsavgången och reservanställd personal. Arméchefen har därvid räknat med att ifrågavarande personal skall bestå av i medeltal 10 förtidsavgångna tygverkmästare, 20 tyghantverkare (flertalet förtidsavgångna) och 124 armétekniker (flertalet reservanställda).

Försvarets civilförvaltning, som tillstyrker arméchefens förslag rörande utbyggnad av tygstatens reserv, räknar med att den föreslagna ökningen kommer att medföra endast ringa kostnader för budgetåret 1955/56. Till

följd härav föreslår ämbetsverket icke för närvarande någon uppräknig av anslaget av denna anledning.

En höjning av anslaget anser civilförvaltningen emellertid vara erforderlig med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54. Den höga belastningen anges vara orsakad främst av den år 1952 genomförda höjningen av reservbefälstraktamentena. Civilförvaltningen föreslår för nästa budgetår en medelsanvisning å 5 000 000 kronor, innebärande en höjning med 600 000 kronor.

Departementschefen

Arméchefen har föreslagit en utökning av tygstatens personal såväl på aktiv stat som i reserven. Jag avser att upptaga denna fråga till behandling i samband med att jag tager slutlig ställning till arméns allmänna avlöningsanslag. Såvitt avser reservpersonalen torde bifall till den föreslagna utökningen under nästa budgetår icke i nämnvärd grad påverka förevarande anslag.

I likhet med civilförvaltningen anser jag emellertid en höjning av anslaget erforderlig med hänsyn till medelsförbrukningen under budgetåret 1953/54. Jag föreslår emellertid, i avbidan på ytterligare erfarenheter av anslagsbelastningen, att höjningen för nästa budgetår begränsas till 400 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till personal i arméns reserver m. fl.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 800 000 kronor.

[35] 10. Armén: Rekryteringskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	55 000	26 248
1954/55 (statsliggaren s. 201)	55 000	
1955/56 (förslag)	55 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, i enlighet med förslag av chefen för armén och efter samråd med försvarets socialbyrå, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

[36] 11. Armén: Ekiperingsersättningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	2 600 000	2 851 614
1954/55 (statsliggaren s. 201)	2 600 000	
1955/56 (förslag)	2 800 000	

Bestämmelser om ekiperingsersättning till löneplansplacerad personal på aktiv stat vid försvaret återfinnes i statens allmänna avlöningsreglemente. Grunderna för ekiperingsersättning till annan aktiv personal och till reservpersonal framgår av statsliggaren under försvarsgrenarnas anslag till ekiperingsersättningar.

Enligt gällande kungörelser rörande personal i reserven samt väg- och vattenbyggnadskårens personal skall beloppet av den ekiperingshjälp, som tillkommer sådan personal, bestämmas av Kungl. Maj:t i särskild ordning. Frågan om ekiperingshjälpens belopp underställes varje år riksdagens prövning (jfr 1944 års statsverksprop., IV ht, p. 17).

Jag förutsätter för budgetåret 1955/56 ingen ändring i nu gällande grunder för ekiperingshjälp åt reservpersonal vid försvaret.

Försvarets civilförvaltning hemställer med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54 att anslaget höjes med 200 000 kronor. Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

[37] 12. *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal*

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	16 500 000	14 623 754
1954/55 (statsliggaren s. 202)	15 000 000	
1955/56 (förslag)	12 500 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget minskas med 1 300 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ändrad förrådsdisponering m. m.; minskning med 243 man		2 030 000
2. Utvidgad repetitionsövningsverksamhet; ökning med 100 arbetsmånader	73 500	
3. Skötsel och vård av ammunition; ökning med 125 arbetsmånader	90 000	
4. Lönehöjningar	566 500	
	<hr/> 730 000	2 030 000
		— 1 300 000

Motiv

1. För nästa budgetår beräknas det extra behovet av förrådsarbetare till följd av ändrad förrådsdisponering till 50 man mot 80 för budgetåret 1954/55. Antalet remontskötare anses på grund av remontbeståndets ned-

gång kunna nedbringas från 27 till 24 man. Antalet ersättare för ekonomivärnpliktiga beräknades för innevarande budgetår till 360. För nästa budgetår anges behovet av dylik personal minska med 210 till 150 man beroende bland annat på ökat antal ekonomivärnpliktiga.

2. För innevarande budgetår har i regleringsbrevet antalet arbetsmånader för extra förrådsarbetare i samband med repetitionsövningar fastställts till 500. För nästa budgetår räknar civilförvaltningen med återgång till normal repetitionsövningsverksamhet. Under denna förutsättning beräknas behovet av ifrågakvarande arbetarpersonal motsvara 600 arbetsmånader.

3. Under en följd av år har Kungl. Maj:t genom skilda beslut medgivit, att viss förrådspersonal utöver eljest beräknat antal må finnas anställd för skötsel och vård av ammunition. För budgetåret 1954/55 har sålunda medgivits anställande av personal för ifrågakvarande ändamål i en omfattning som svarar mot högst 125 arbetsmånader. Kostnaderna för avlöning av ifrågakvarande personal har bokförts å förevarande anslag, som emellertid tillgodoförts motsvarande belopp från arméns anslag till underhåll av tygmateriel m. m. För nästa budgetår beräknar civilförvaltningen medel för ändamålet under förevarande anslag.

4. Höjningen har beräknats med beaktande av de löneförmåner, som utgår enligt avtalsuppgörelse i april 1954.

Departementschefen

För innevarande budgetår har behovet av förrådsarbetare vid förbanden m. m. beräknats till 1 065 man och vid försvarsområdesstaberna till 115 man. I likhet med civilförvaltningen räknar jag med samma antal för nästa budgetår. Jag har ej heller något att erinra mot de föreslagna minskningarna av antalet förrådsarbetare för extra behov till följd av ändrad förrådsdisponering m. m. samt av antalet remontskötare till 50 respektive 24.

Med hänsyn till erhållna upplysningar angående den beräknade tillgången på ekonomivärnpliktiga under nästa budgetår räknar jag med en ytterligare reducering av antalet ersättare för sådana värnpliktiga. Behovet torde kunna beräknas till 75.

Behovet av arbetare för nästa budgetår skulle således, såvitt nu är i fråga, uppgå till $(1\ 065 + 115 + 50 + 24 + 75 =)$ 1 329 man. Medelsanvisningen för budgetåret 1954/55 grundade sig på ett antal av 1 647 man.

Såsom jag tidigare anfört räknar jag för nästa budgetår icke med någon ökning av repetitionsövningarnas omfattning. För dessa övningar räknar jag med ett extra behov av 500 arbetsmånader.

I enlighet med civilförvaltningens förslag torde under förevarande anslag 125 arbetsmånader böra beräknas för skötsel och vård av ammunition.

Vid beräkningen av anslaget bör vidare beaktas att kollektivavtalslö-
nerna höjts genom 1954 års löneavtal.

Med hänsyn till det anförda samt till medelsförbrukningen under an-
slaget under budgetåret 1953/54 beräknar jag medelsbehovet för nästa
budgetår till 12 500 000 kronor, innebärande en minskning med 2 500 000
kronor.

Aberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte före-
slå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för
budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 12 500 000
kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA

[38] 13. *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga*

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	51 000 000	50 062 647
1954/55 (statsliggaren s. 203)	47 600 000	
1955/56 (förslag)	46 500 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 3 700 000
kronor.

Chefen för armén har i sitt militärorganisatoriska underlag för budget-
året 1955/56 beräknat antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid ar-
mén under nästa budgetår till omkring 14 591 000, vilket innebär en ökning
i förhållande till det antal, som ligger till grund för medelsanvisningen för
innevarande budgetår. Ökningen förorsakas huvudsakligen av att armé-
chefen utgått från att repetitionsövningarna vid armén under nästa bud-
getår skall ha samma omfattning som under budgetåret 1953/54.

Civilförvaltningen har grundat sina medelsberäkningar på det av armé-
chefen sålunda angivna antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga under
budgetåret 1955/56 och dagarnas fördelning på olika kategorier värnplik-
tiga. Med tillämpning härav uppskattar ämbetsverket de sammanlagda
kostnaderna för penningbidrag åt de värnpliktiga under nämnda budgetår
till 43 900 000 kronor eller 3 700 000 kronor mera än som avsetts för ända-
målet under innevarande budgetår. I fråga om medelsbehovet för premier
beräknar civilförvaltningen, med ledning av uppgifter under hand från
arméstaben angående antalet till premier berättigade värnpliktiga, medels-
behovet i denna del till 7 200 000 kronor, innebärande en minskning med
100 000 kronor. För inkvarteringsersättningar erfordras med hänsyn till
belastningen å ifrågavarande anslagspost under budgetåret 1953/54 ytter-
ligare 100 000 kronor.

Departementschefen

I 1954 års statsverksproposition räknade jag för innevarande budgetår med en minskning av arméns repetitionsövningskontingent med 25 000 man. Såsom jag inledningsvis anfört utgår jag för nästa budgetår från att repetitionsövningarna vid armén icke ökas. Med beaktande härav beräknar jag det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid armén för budgetåret 1955/56 till i runt tal 13 730 000, vilka fördelar sig med omkring 10 850 000 dagar på första tjänstgöring och med omkring 2 880 000 dagar på repetitions- och befälsövningar. Med hänsyn härtill samt till belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54 torde anslaget för nästa budgetår kunna uppföras med 46 500 000 kronor, vilket innebär en anslagsminskning med 1 100 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 46 500 000 kronor.

[39] 14. **Armén: Familjebidrag**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	25 000 000	27 743 055
1954/55 (statsliggaren s. 204)	20 000 000	
1955/56 (förslag)	23 000 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 3 200 000 kronor.

	Ökning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar	3 165 000
2. Ökad ersättning till generalpoststyrelsen	20 000
3. Särskild hjälpverksamhet till förmån för de värnpliktiga och deras familjer	15 000
	<u>3 200 000</u>

Motiv

1. Civilförvaltningen utgår vid sina beräkningar från att familjebidragskostnaderna per man och dag uppgår till, under första tjänstgöring och befälsutbildning 75 öre samt under repetitionsövning 4 kronor. Med beaktande av uppgifter från chefen för armén om antalet tjänstgöringsdagar under motsvarande perioder framräknar förvaltningen kostnaderna för familjebidrag till i runt tal 23 000 000 kronor (nu 19 835 000 kronor).

2. Ökningen av anslagsposten till ersättning åt generalpoststyrelsen för utsändande av familjebidrag m. m. (nu upptagen till 105 000 kronor) an-

ges erforderlig med hänsyn till belastningen å posten under senast förflutna budgetår.

3. Det nu för ändamålet avsedda beloppet, 60 000 kronor, anses otillräckligt.

Departementschefen

Såsom tidigare anförts räknar jag för nästa budgetår icke med någon ökning av repetitionsövningarna vid armén. Det antal tjänstgöringsdagar, som bör läggas till grund för medelsanvisningen under förevarande anslag, blir därför lägre än det antal, från vilket civilförvaltningen utgått. Kostnadsbesparingen kan för detta anslag beräknas till cirka 3 400 000 kronor. Med hänsyn till den förhållandevis höga medelsförbrukningen under anslaget de senare budgetåren anser jag mig emellertid icke kunna räkna med lägre anslagsbelopp än 23 000 000 kronor, vilket skulle innebära en höjning av anslaget med 3 000 000 kronor. Jag får sålunda hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Familjebidrag* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 23 000 000 kronor.

SJUKVÅRD

[40] 15. Armén: Sjukvård

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	1 750 000	2 503 425
1954/55 (statsliggaren s. 205)	1 900 000	
1955/56 (förslag)	1 900 000	

Försvarsgrenarnas sjukvårdsanslag har under en följd av år avsevärt överskridits. Överskridandena har till stor del orsakats av att remisstandvården på grund av brist på tandläkare vid försvarets tandpolikliniker blivit av mycket stor omfattning. Av följande sammanställning framgår för budgetåret 1953/54 anvisade anslag, nettoutgifterna under samma budgetår, fördelade på utgifter för remisstandvården och för övriga ändamål, samt för budgetåret 1954/55 anvisade anslag.

	Anslag 1953/54	Nettoutgift 1953/54	Varav för		Anslag 1954/55
			remisstand- vård	övriga ändamål	
Armén	1 750 000	2 503 425	365 878	2 137 547	1 900 000
Marinen	750 000	876 965	67 620	809 345	750 000
Flygvapnet	400 000	694 724	219 286	475 438	400 000
	2 900 000	4 075 114	652 784	3 422 330	3 050 000

De på grund av remisstandvården uppkommande merkostnaderna på sjukvårdsanslagen motsvaras till väsentlig del av minskade utgifter under anslagen till försvarets tandvård. Av skäl som anförts senast vid anmälan till 1949 års statsverksproposition (bil. 6, punkt 37) av arméns sjukvårdsanslag bör icke heller för nästa budgetår nämnda förhållanden föranleda, att sjuk- och tandvårdsanslagen beräknas efter ändrade grunder.

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att försvarsgrenarnas sjukvårdsanslag uppföres med oförändrade belopp. Jag biträder ämbetsverkets förslag och beaktar därvid den inskränkning i repetitionsövningsverksamheten, som jag i det föregående ansett mig böra föreslå jämväl för nästa budgetår. Den av statsmakterna beslutade allmänna sjukförsäkringsreformen torde komma att påverka belastningarna å ifrågavarande anslag, men i vilken omfattning detta blir fallet låter sig nu svårligen beräknas.

Åberopande det anförda får jag, såvitt avser sjukvårdsanslaget för armén, hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Sjukvård* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 900 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

[41] 16. *Armén: Reseersättningar m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	12 500 000	13 433 008
1954/55 (statsliggaren s. 207)	11 900 000	
1955/56 (förslag)	13 000 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 1 900 000 kronor.

Ämbetsverket utgår vid sina beräkningar från belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54. Överbelastningen torde enligt ämbetsverket främst bero på tillkomsten av de nya resereglementena. Ämbetsverket beräknar vidare att för nästa budgetår erfordras en ökning av medelstilledningen med 350 000 kronor för resor och traktamenten vid arméns kadettskolor och arméns fallskärmsjägarskola. Dessa kostnader har tidigare bestritts från arméns övningsanslag men anses numera, sedan nämnda skolor inrangerats bland arméns fasta utbildningsanstalter, böra bestridas från förevarande anslag.

I sin år 1951 avgivna berättelse behandlade riksdagens revisorer under § 5 frågan om rese- och traktamentskostnaderna inom försvaret. Revisorerne uttalade beträffande redovisningssystemet, bland annat, att de fann vägande skäl tala för att en översyn av den på förevarande område till-

lämpade ordningen snarast kom till stånd, att därvid främst borde eftersträvas att nå fram till enkla, klara och entydiga redovisningsföreskrifter, systematiserade efter genomtänkta och konsekventa principer, samt att det borde vara möjligt att väsentligt nedbringa antalet redovisningstitlar. Det borde enligt revisorerna även övervägas, huruvida icke den föreslagna förenklingen skulle kunna drivas därhän, att i fortsättningen kostnaderna för samtliga resor inom envar av de tre försvarsgrenarna redovisades på ett och samma anslag ävensom att anslaget ytterligare uppdelning på undertitlar i stort sett inskränktes till att avse artskilda kostnadsslag, såsom värnpliktsresor, inspektionsresor, övningsresor, besiktningresor etc.

Försvarets civilförvaltning har nu upptagit nämnda redovisningsfråga till förnyat bedömande. Därvid har inom civilförvaltningen övervägts att vissa resekostnader regelmässigt skulle redovisas under övnings-, anskaffnings- eller underhållsanslag, medan däremot reseanslagen skulle tagas i anspråk endast för vissa särskilt angivna slag av resekostnader. Ifrågasvarande synpunkter har närmare utvecklats i en inom civilförvaltningen upprättad promemoria, över vilken yttranden inhämtats från försvarsgrensstaberna, dåvarande arméförvaltningens intendenturavdelning, marinförvaltningen och flygförvaltningen. De flesta av de hörda myndigheterna anser, att det nuvarande redovisningssystemet i stort sett är ändamålsenligt och att någon principiell ändring icke är önskvärd. Flygförvaltningen har uttalat, att de i promemorian berörda spörsmålen syntes komma att övervägas av den utredningsman, som genom chefens för försvarsdepartementet beslut den 8 januari 1954 tillkallats för att verkställa utredning rörande försvarets titelredovisningssystem.

För egen del har civilförvaltningen, med hänsyn till vad myndigheterna anfört i frågan, funnit sig böra, i avvaktan på resultatet av den omfördälda utredningen, icke nu vidtaga någon ändring av bestämmelserna på förevarande område.

Departementschefen

Vad först angår frågan om redovisningen av rese- och traktamentskostnaderna vid försvaret torde denna fråga komma att upptagas till behandling av den utredningsman, som jag, i enlighet med vad nyss anförts, tillkallat för att verkställa utredning rörande försvarets titelredovisningssystem. I avvaktan på resultatet av denna utredning är jag icke beredd förorda någon ändring av nu gällande bestämmelser på området.

Vad angår medelsbehovet för nästa budgetår har civilförvaltningen i sina beräkningar utgått från att repetitionsövningarna skulle under nästa budgetår få ökad omfattning. Såsom jag tidigare anfört räknar jag emellertid med oförändrad repetitionsövningskontingent under budgetåret 1955/56.

Såsom civilförvaltningen föreslagit torde kostnaderna för resor och traktamenten vid arméns kadettskolor och arméns fallskärmsjägarskola i

fortsättningen böra belasta förevarande anslag. Den härav föranledda kostnadsökningen har beräknats till 350 000 kronor.

Belastningen å anslaget uppgick under budgetåret 1953/54 till i runt tal 13 435 000 kronor och under budgetåret dessförinnan till omkring 11 820 000 kronor. För båda budgetåren har de anvisade anslagsbeloppen betydligt överskridits. Orsaken till den ökade belastningen synes ligga i de höjda förmåner, som utgår enligt de nya resereglementena. Med hänsyn till belastningen å anslaget under de senaste budgetåren — då repetitionsövningarna dock hade större omfattning än den jag beräknar för nästkommande budgetår — och med beaktande av vad jag förut anfört om rese- och traktamentskostnaderna vid angivna skolor finner jag det nödvändigt att anslaget höjes. Jag föreslår att anslaget uppföres med 13 000 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 1 100 000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Resersättningar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 13 000 000 kronor.

EXPENSER M. M.

[42] 17. *Armén: Bränsle m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	12 250 000	13 617 798
1954/55 (statsliggaren s. 209)	12 300 000	
1955/56 (förslag)	12 800 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen (skr. 7/8 1954) hemställer, att anslaget höjes med 650 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Prissänkning på bränsle		217 500
2. Ökat antal tjänstgöringsdagar	336 600	
3. Omräkning	530 900	
	<hr/> 867 500	217 500
		+ 650 000

Motiv

1. *Arméintendenturförvaltningen* grundar sina beräkningar för nästa budgetår på ett genomsnittspris av 95 kronor per normalton kol och beaktar därvid att en viss vikande pristendens gjort sig gällande under sistförflutet budgetår. I äskandena för innevarande budgetår utgick arméförvaltningen från ett pris av 98 kronor per normalton. Bränslemängden beräknas för nästa budgetår till oförändrat 72 500 normalton. Samman-

lagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle således i detta hänseende bli $(72\,500 \times 3 =) 217\,500$ kronor lägre än för innevarande budgetår.

2. Vid beräkning av medelsbehovet för elektrisk energi, gas och vatten m. m. samt för renhållning utgår arméintendenturförvaltningen från de verkliga utgifterna för dessa ändamål under budgetåret 1953/54. Kostnaderna anges till oförändrat 26 öre respektive 18 öre per tjänstgöringsdag. Då ämbetsverket vid sina beräkningar utgår från en ökning av antalet tjänstgöringsdagar med 765 000 under nästa budgetår, uppkommer en ökning med $[765\,000 \times (0,26 + 0,18) =] 336\,600$ kronor.

3. Beloppet utgör skillnaden mellan å ena sidan de av arméförvaltningen för innevarande budgetår beräknade bruttoutgifterna under anslaget med de jämkningar, som föranledes av de minskade repetitionsövningarna, och å andra sidan det anvisade anslaget.

Departementschefen

Som jag inledningsvis anfört räknar jag för nästa budgetår med att repetitionsövningarna får samma omfattning som under innevarande budgetår.

Med hänsyn till det anförda och med beaktande av belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54 föreslår jag att anslaget för nästa budgetår uppföres med 12 800 000 kronor, vilket innebär en höjning med 500 000 kronor. Jag får således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Bränsle m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 12 800 000 kronor.

[43] 18. Armén: Telefon m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	1 200 000	1 467 250
1954/55 (statsliggaren s. 211)	1 400 000	
1955/56 (förslag)	1 500 000	

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 150 000 kronor.

Av ökningen hänför sig 90 000 kronor till löpande utgifter, som enligt ämbetsverkets beräkningar icke kan täckas inom ramen för det under budgetåret 1954/55 utgående anslaget. Återstoden, 60 000 kronor, utgör kostnaderna för dels anskaffning av gemensamma växelbordsanläggningar för Bohusläns regemente och Uddevalla försvarsområde samt för Hälsinge regemente och Gävle försvarsområde, dels ock utbyte av en äldre telefonväxel vid Hallands regemente.

Departementschefen

Med hänsyn till erfarenheterna av telefonkostnaderna under nästföregående budgetår föreslår jag att anslaget uppföres med 1 500 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 100 000 kronor. Jag räknar därvid med att de tilltänkta nya växelanläggningarna för garnisonerna i Uddevalla och Gävle samt för Hallands regemente skall komma till stånd och att kostnaderna för desamma skall kunna rymmas inom anslagsbeloppet. Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Telefon m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor.

[44] 19. **Armén: Övriga expenser m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	710 000	711 294	57 073
1954/55 (statsliggaren s. 211)	750 000		
1955/56 (förslag)	800 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Arméintendenturförvaltningen hemställer att anslaget höjes med 70 000 kronor. Ökningen föranledes av den effektiviserade värnpliktsutbildningen, ökat antal kurser för befälets fortsatta utbildning m. m. Då de senaste årens erfarenheter visar att anslaget behöver höjas, föreslår jag att anslaget för nästa budgetår uppföres med 800 000 kronor. Jag hemställer således, under erinran om att anslaget höjes med 50 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 800 000 kronor.

MATHÅLLNING

[45] 20. **Armén: Mathållning**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	44 300 000	39 919 507
1954/55 (statsliggaren s. 212)	39 500 000	
1955/56 (förslag)	36 400 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 5 200 000 kronor beroende på ökat antal tjänstgöringsdagar.

Motiv

Kostnadsökningen beräknas sålunda.

Tjänstgöringsdagar			För 1954/55	Summa
1954/55	1955/56	ökning	beräknad dagskostnad	kronor
13 390 000	15 162 000	1 772 000	2,95	5 227 400
				Avrundat 5 200 000

Det av arméintendenturförvaltningen angivna antalet tjänstgöringsdagar för budgetåret 1954/55 har framräknats med utgångspunkt i anvisat belopp, 39 500 000 kronor, och en beräknad dagskostnad av två kronor 95 öre. Ämbetsverket utgår från att repetitionsövningar kommer att äga rum i normal omfattning under nästa budgetår.

Av dagskostnadsbeloppet för budgetåret 1954/55 utgör två kronor 60 öre kostnad för normalportion och återstoden, 35 öre, övriga mathållningskostnader. För nästa budgetår räknar arméintendenturförvaltningen med samma dagskostnad, två kronor 95 öre. Kostnaden för normalportion beräknas därvid till två kronor 55 öre och övriga mathållningskostnader till 40 öre. Normalportionspriset för nästa budgetår har beräknats med beaktande av bland annat en av Statens jordbruksnämnd utarbetad prognos rörande prisutvecklingen beträffande ett flertal proviantartiklar under år 1954 och de åtta första månaderna av år 1955. Höjningen av övriga mathållningskostnader beror bland annat på ökad omfattning av övningar utom stationeringsorten. Dessa kostnader har under budgetåren 1950/53 utgjort i medeltal 43 öre för tjänstgöringsdag.

Departementschefen

I enlighet med arméintendenturförvaltningens förslag räknar jag för budgetåret 1955/56 med ett normalportionspris av två kronor 55 öre och ett belopp för övriga mathållningskostnader av 40 öre per man och tjänstgöringsdag.

Som tidigare anförts, räknar jag med att repetitionsövningarna under nästa budgetår skall ha samma omfattning som under innevarande budgetår. Antalet tjänstgöringsdagar för nästa budgetår kan därigenom antagas bli omkring 860 000 lägre än det antal, från vilket arméintendenturförvaltningen utgått vid sina beräkningar.

Med ledning av belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54 och med kännedom om dagskostnaden för mathållning under samma budgetår och om den beräknade skillnaden i antalet tjänstgöringsdagar för budgetåret 1953/54 och nästkommande budgetår anser jag mig kunna räkna med ett anslag å 36 400 000 kronor för nästa budgetår. Detta innebär en anslagsminskning med 3 100 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Armén: *Mathållning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 36 400 000 kronor.

[46] 21. Armén: Furagering

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	4 000 000	2 900 739
1954/55 (statsliggaren s. 213)	3 000 000	
1955/56 (förslag)	2 400 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget minskas med 200 000 kronor.

Motiv

Vid beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1955/56 utgår ämbetsverket från ett antal underhållsdagar av 645 000 för normalfoderstat 1 jämte normalströstaten (ridhästar) samt 436 780 för normalfoderstat 2 jämte normalströstaten (draghästar och remonter). Dagskostnaden beräknas till 2 kronor 98 öre för normalfoderstat 1 samt 3 kronor 13 öre för normalfoderstat 2. Utgifterna för normalfoderstaterna 1 och 2 utgör därför (1 922 100 + 1 367 121 =) 3 289 221 kronor. — Av dagskostnadsbeloppen utgör normalrationspriset 2 kronor 93 öre för normalfoderstat 1 och 3 kronor 8 öre för normalfoderstat 2, medan övriga furageringskostnader beräknas till 5 öre. Följande normalfoderpriser har lagts till grund för beräkningen av normalrationspriset, nämligen 35 öre per kilogram fodersäd, 16 öre per kilogram hö och 8,5 öre per kilogram halm.

Arméintendenturförvaltningen räknar vidare med 47 220 kronor för gräsbetesrationer för remonter, beräknade efter 47 220 underhållsdagar och ett oförändrat rationspris av 1 krona, samt med 35 000 kronor för hundföda.

Det sammanlagda medelsbehovet beräknas sålunda till (3 289 221 + 47 220 + 35 000 =) 3 371 441 kronor.

Ämbetsverket räknar emellertid med att foderkostnaderna kommer att minska på grund av ökad omfattning av betesgång för stamhästar. Med hänsyn härtill samt till anslagsbelastningen under budgetåret 1953/54 beräknar ämbetsverket medelsbehovet till 2 800 000 kronor.

Departementschefen

Belastningen på anslaget uppgick under budgetåret 1953/54 till i runt tal 2 900 000 kronor. Arméintendenturförvaltningen räknar för nästa budgetår med betydligt lägre antal underhållsdagar än som beräknades för budgetåret 1953/54. Däremot räknar ämbetsverket för nästa budgetår med något högre priser än de under budgetåret 1953/54 rådande medelpriserna. Med beaktande av nu angivna förhållanden räknar jag med att medels-

åtgången skall bliva betydligt lägre än den av ämbetsverket antagna. Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 2 400 000 kronor, vilket innebär en minskning med 600 000 kronor.

Med åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Furagering* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

[47] 22. Armén: Beklädnad m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	25 000 000	23 302 878	3 352 695
1954/55 (statsliggaren s. 213)	24 100 000		
1955/56 (förslag)	24 100 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 4 120 000 kronor.

	Ökning
1. Ändrade beräkningsgrunder	2 145 000
2. Skyddsbeklädnad	500 000
3. Skidmateriel	500 000
4. Engångsanskaffning	975 000
	4 120 000

Motiv

1. Antalet tjänstgöringsdagar beräknades i 1954 års statsverksproposition (bil. 6, s. 57 och 58) till 13 900 000 för värnpliktiga, 990 000 för furirer och 235 000 för instruktörsaspiranter. Förevarande anslag upptogs till 24 100 000 kronor, varav 250 000 kronor avsågs för skidmateriel. I anslags-äskandena för innevarande budgetår beräknade arméförvaltningen dagskostnadsbeloppet för värnpliktiga till en krona 70 öre samt för furirer och instruktörsaspiranter till en krona. Arméintendenturförvaltningen förklarar nu att anslaget för innevarande budgetår, såvitt angår furirer och instruktörsaspiranter, täcker ett dagskostnadsbelopp av endast 18 öre. För nästa budgetår beräknar arméintendenturförvaltningen dagskostnaden per tjänstgöringsdag till oförändrat en krona 70 öre för värnpliktiga samt en krona för furirer och instruktörsaspiranter. Då ämbetsverket beräknar antalet tjänstgöringsdagar för nästa budgetår till 14 662 000 för värnpliktiga, 831 000 för furirer och 239 000 för instruktörsaspiranter utgör kostnads-

ökningen $[(14\,662\,000 - 13\,900\,000) \times 1,70 - (990\,000 - 831\,000) \times 0,18 + (239\,000 - 235\,000) \times 0,18 + 831\,000 \times 0,82 + 239\,000 \times 0,82 =]$ i runt tal 2 145 000 kronor.

2. I äskandena för innevarande och de två närmast föregående budgetåren beräknade arméförvaltningen ett årligt belopp av 245 000 kronor till skyddsbeklädnad. Några medel för detta ändamål har ej kunnat rymmas inom anslaget för budgetåren 1952/55. För nästa budgetår räknar arméintendenturförvaltningen med ett belopp av 500 000 kronor för samma ändamål. Ämbetsverket beräknar att härigenom delvis erhålla kompensations för bristen på medel för ifrågavarande anskaffning under tidigare budgetår.

3. Av anslaget för innevarande budgetår har 250 000 kronor avsetts för skidmateriel mot tidigare 500 000 kronor per budgetår. Arméintendenturförvaltningen anför att de för ifrågavarande ändamål under senare budgetår anvisade medlen visat sig vara otillräckliga och räknar för nästa budgetår med 750 000 kronor i detta hänseende. Ämbetsverket beräknar att med detta belopp även kunna täcka tidigare uppkomna brister.

4. I skrivelse den 11 augusti 1949 hemställde arméförvaltningen om ett särskilt anslag för budgetåret 1950/51 till engångsanskaffning av viss speciell beklädnadsmateriel i anledning av ändrad krigsorganisation (prop. 1950: 1, bil. 6, s. 67). Anskaffningen, som beräknades kosta omkring 4 000 000 kronor, ansågs kunna fördelas över en period om fem år med 800 000 kronor per år. För ändamålet har till och med budgetåret 1952/53 omkring 700 000 kronor kunnat avses (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 58).

I särskild skrivelse den 14 augusti 1952 anförde arméförvaltningen att, sedan förenämnda omorganisation i det närmaste genomförts, en omräkning av anslagsbehovet verkstälts. Enligt denna omräkning uppgick medelsbehovet till 5 530 000 kronor. Kostnaderna avsåg anskaffning av — förutom motorkläder samt s. k. agoskolådor och uniformer för kvinnlig krigstjänstpersonal, vilken materiel angivits erforderlig i tidigare framställningar — jämväl tält för fältposten, stabsarbetstält och skidmateriel (prop. 1953: 1, bil. 6, s. 61). I äskandena för innevarande budgetår föreslog ämbetsverket att kostnaderna skulle fördelas på åtta år.

Arméintendenturförvaltningen anför i sina anslagsäskanden för nästa budgetår, att en förnyad omräkning med anledning av viss utökning av behovet givit vid handen att för ifrågavarande ändamål erforderligt belopp nu uppgår till 7 800 000 kronor. Ämbetsverket föreslår att kostnaderna fördelas på åtta år. Årskvoten blir därvid 975 000 kronor. I anslaget för innevarande budgetår rymmes icke medel för ifrågavarande anskaffning.

Departementschefen

Såsom jag tidigare anført beräknar jag för nästa budgetår antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga till omkring 13 730 000 eller således lägre an-

tal än det arméintendenturförvaltningen utgått från. Med beaktande härav och med hänsyn till rådande ekonomiska läge kan jag icke tillstyrka att anslaget höjes utan föreslår att detsamma för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 24 100 000 kronor.

[48] 23. **Armén: Inventarier m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	3 100 000	3 730 500	783 495
1954/55 (statsliggaren s. 214)	2 900 000		
1955/56 (förslag)	3 100 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i runt tal 658 000 kronor bundna genom utlagda beställningar.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 256 000 kronor.

	Ökning
1. Ändrat antal tjänstgörings-(underhålls-)dagar	171 000
2. Ändrade beräkningsgrunder	300 000
3. Ändring av vissa fasta kostnader	575 000
4. Engångsanskaffning av krigsförplägnadsmateriel	210 000
	<hr/>
	1 256 000

Motiv

1. Kostnadsökningen beräknas sålunda.

	Tjänstgörings-(underhålls-)dagar		För 1954/55 beräknad dagskostnad	Summa kr.
	1954/55	1955/56		
Inventarier.....	13 900 000	14 901 000	+ 1 001 000	0,07 + 70 000
Förplägnadsmateriel				
för personal ..	13 900 000	15 162 000	+ 1 262 000	0,08 + 100 960
för hästar	1 255 000	1 129 000	— 126 000	0,01 — 1 260
för hundar....	—	165 000	+ 165 000	0,01 + 1 650
				<hr/>
				+ 171 350
				Avrundat 171 000

I antalet tjänstgöringsdagar för beräkning av kostnaderna för förplägnadsmateriel för personal är inberäknade 500 000 tjänstgöringsdagar för normalt icke portionsberättigad personal.

2. Kostnadsökningen beräknas enligt följande.

	Tjänstgöringsdagar	Beräknad dagskostnad			Summa kronor
	1955/56	1954/55	1955/56	ökning	
Inventarier	14 901 000	0,07	0,08	0,01	149 000
Förplägnadsmateriel för personal	15 162 000	0,08	0,09	0,01	<u>151 620</u>
					<u>300 620</u>
					Avrundat 300 000

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår framhöll arméförvaltningen att, därest icke en standardförsämring skulle inträda, dagskostnaden per tjänstgöringsdag för inventarier samt förplägnadsmateriel för personal borde beräknas till åtta respektive nio öre, i båda fallen innebärande en höjning med ett öre. Med hänsyn till nödvändigheten av största återhållsamhet vid äskande av medel avstod dock ämbetsverket från att begära ifrågavarande höjningar.

Arméintendenturförvaltningen återkommer nu till denna fråga och hemställer för nästa budgetår om förenämnda höjning.

3. Vid beräkning av medelsbehovet under anslaget för innevarande budgetår har upptagits ett fast belopp av 775 000 kronor för anskaffning och underhåll av expeditionsinventarier m. m. (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 59 och 60). Med hänsyn till väntade prisstegringar på kontorsmöbler hemställer arméintendenturförvaltningen att beloppet höjes med 25 000 kronor.

Arméförvaltningen äskade för budgetåret 1954/55 20 000 kronor för anskaffning och underhåll av hundkojor. Med förmälan att ifrågavarande behov icke kunnat tillgodoses inom ramen för beviljat anslag upprepar arméintendenturförvaltningen äskandet för nästa budgetår.

Vidare äskade arméförvaltningen för innevarande budgetår 40 000 kronor för anskaffning av möbler och inventarier för ändrade matsalar, lektionssalar m. m. vid arméhundskolan. Enligt under hand införskaffade uppgifter är detta behov nu huvudsakligen tillgodosett. I anledning av fortsatta byggnadsarbeten vid arméhundskolan räknar arméintendenturförvaltningen även för nästa budgetår med 40 000 kronor för erforderliga nyan-skaffningar av inventarier.

För nyanskaffning av möbler till de lektionssalar, som för närvarande ombygges eller nybygges vid arméns förband och skolor, begäres 50 000 kronor.

Efter uppdrag av Kungl. Maj:t ställde arméförvaltningen under februari månad 1953 100 000 filter till nederländska statens förfogande i samband med översvämningarna i Nederländerna. Av dessa filter hade cirka 52 000 under tidigare budgetår anskaffats med anlitan- de av inventarieanslaget. Detta antal hade beräknats täcka tillförselbehovet för fredsutbildningen under några år. Detta behov uppgår enligt arméintendenturförvaltningen

till minst 10 000 filter per år. Enligt ämbetsverkets beräkningar måste för att täcka behovet från och med budgetåret 1955/56 nyanskaffning ske med ett antal motsvarande nämnda årsbehov. Ämbetsverket beräknade i sina ordinarie medelsäskanden anskaffningskostnaderna för 10 000 filter till cirka 400 000 kronor eller omkring 40 kronor per filt. Enligt av ämbetsverket sedermera lämnade uppgifter beräknas ifrågavarande filter på grund av inträffade prissänkningar kunna anskaffas för en kostnad av 25 kronor per styck.

Vidare räknar arméintendenturförvaltningen med ett ökat medelsbehov under förevarande anslag av 10 000 kronor för utvidgad försöksverksamhet samt 30 000 kronor för den tillverknings- och leveranskontroll beträffande inventarieanskaffning, som ämbetsverket i samband med förvaltningsreformen övertagit från krigsmaterielverket.

Arméintendenturförvaltningen beräknar således det fasta beloppet till $(775\ 000 + 25\ 000 + 20\ 000 + 40\ 000 + 50\ 000 + 400\ 000 + 10\ 000 + 30\ 000 =)$ 1 350 000 kronor. Ökningen utgör $(1\ 350\ 000 - 775\ 000 =)$ 575 000 kronor.

4. Arméförvaltningen har i sina anslagsäskanden för budgetåren 1953/54 och 1954/55 gjort framställning om medelsanvisning för engångsanskaffning av krigsförplägnadsmateriel (prop. 1953: 1, bil. 6, s. 64 och prop. 1954: 1, bil. 6, s. 60). Anskaffningen skulle möjliggöra dels en utökning av viss gemensam kokutredning vid förbanden enligt nuvarande fältutrustningslistor med ytterligare ett antal små kittlar till kokfordon, isole-ringsslådor samt bärbara mattransportkärl, dels ock modernisering av den maskinella fältbagerimaterielen med bland annat automatiska uppslagningssmaskiner. Medelsbehovet beräknades i äskandena för innevarande budgetår till i runt tal 1 700 000 kronor, men kostnaderna skulle enligt arméförvaltningens förslag fördelas på åtta år. Årskvoten beräknades därvid till avrundat 210 000 kronor. Medel har emellertid icke kunnat avses för ifrågavarande ändamål.

Arméintendenturförvaltningen uppberar nu äskandet från föregående år.

Departementschefen

Såsom jag tidigare anfört räknar jag med att repetitionsövningarna under nästa budgetår får samma omfattning som under innevarande budgetår. Antalet tjänstgöringsdagar kan till följd härav antagas bli omkring 860 000 lägre än det, på vilket arméintendenturförvaltningen grundat sina anslagsberäkningar.

Jag räknar icke med någon höjning av anslaget för annat ändamål än för återanskaffning av filter, som i samband med översvämningarna i Nederländerna år 1953 ställts till nederländska statens förfogande. För denna återanskaffning torde 200 000 kronor böra beräknas för nästa budgetår. Anslaget bör sålunda upptagas med 3 100 000 kronor.

På grund av det anförda får jag, under erinran om att anslaget höjes med 200 000 kronor, hemställa att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Armén: Inventarier m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 3 100 000 kronor.

[49] 24. **Armén: Tvätt**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	2 900 000	3 089 952
1954/55 (statsliggaren s. 217)	2 600 000	
1955/56 (förslag)	2 800 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 200 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ändrade beräkningsgrunder	218 898	
2. Omräkning		11 125
	218 898	11 125
		+ 207 773
	Avrundat 200 000	

Motiv

1. Kostnadsökningen beräknas sålunda.

	Tjänstgöringsdagar		ökning resp. minskning	Tvättgods- mängd per tjänstgörings- dag, kg.	Pris per kg.	Summa kr.
	1954/55	1955/56				
Vattentvätt						
vid förbandens						
tvättinrättningar	7 645 000	7 331 000	—	314 000	0,5	0,20 — 31 400
vid centrala						
tvättanstalter	6 255 000	7 331 000	+	1 076 000	0,5	0,41 + 220 580
Kemisk tvätt	13 900 000	14 662 000	+	762 000	0,1	0,39 + 29 718
						+ 218 898

I de angivna priserna för vattentvätt vid förbandens tvättinrättningar ingår icke, såsom vid de centrala anstalterna, kostnader för värme, vatten och belysning samt vissa administrationskostnader.

2. Beloppet utgör skillnaden mellan det exakta behovet för budgetåret 1954/55 enligt arméintendenturförvaltningens beräkningar och det för samma budgetår anvisade anslaget.

Departementschefen

Som jag tidigare anført räknar jag med att repetitionsövningarna under nästa budgetår få samma omfattning som under innevarande budgetår.

På grund härav kan antalet tjänstgöringsdagar för budgetåret 1955/56 antagas bli omkring 860 000 lägre än det antal, från vilket arméintendenturförvaltningen utgått vid sina anslagsberäkningar.

Emellertid torde anslaget böra höjas med hänsyn till belastningen å det samma under budgetåret 1953/54. Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 2 800 000 kronor, vilket innebär en höjning med 200 000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Armén: Tvätt* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 800 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

[50] 25. Armén: Övningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	35 000 000	31 654 506	6 190 263
1954/55 (statsliggaren s. 217)	28 700 000		
1955/56 (förslag)	28 000 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i runt tal 2 700 000 kronor bundna.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget ökas med 4 300 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar		
Repetitionsövningar	3 800 000	
Övrig övningsverksamhet		340 000
2. Ändrade traktamentsbestämmelser	400 000	
3. Höjd skatt på drivmedel	1 100 000	
4. Minskad omfattning av fälttjänstövningar		800 000
5. Ökad övningsflygning	110 000	
6. Kostnader för vissa utbildningsanstalter överföres till andra anslag		463 000
7. Nya utbildningskurser m. m.	560 000	
	5 970 000	1 603 000
		+ 4 367 000
	Avrundat 4 300 000	

Motiv

1. Den vid 1954 års riksdag beslutade begränsningen av repetitionsövningarna under innevarande budgetår i förhållande till motsvarande

verksamhet under budgetåret 1953/54 medförde en minskning av förevarande anslag med 3,8 miljoner kronor. Arméintendenturförvaltningen förutsätter att repetitionsövningarna under budgetåret 1955/56 i princip åter skall få samma omfattning som under budgetåret 1953/54 och hemställer därför om en ökning av anslaget med ifrågavarande 3,8 miljoner kronor. Ämbetsverket räknar vidare med att antalet tjänstgöringsdagar för personal som fullgör första tjänstgöring skall minska med 175 000 dagar. Övningskostnaden per man och tjänstgöringsdag beräknas uppgå till 1,95 kronor d. v. s. till samma belopp som för innevarande budgetår. Den minskade belastningen under förevarande anslag till följd av det nu anförda uppgår således till $(175\ 000 \times 1:95 =)$ i runt tal 340 000 kronor.

2. Nuvarande tillämpning av resereglementet för försvaret har medfört att traktamente kommit att utgå enligt allmänna resereglementet i större omfattning än som beräknats. Detta har föranlett en ökad belastning av förevarande anslag med 400 000 kronor. Med återopande härav har chefen för armén i skrivelse den 26 februari 1954 hemställt om viss ändring i resereglementet för försvaret.

3. Beloppet erfordras för att täcka merkostnaderna i anledning av beslutad höjning av skatten på drivmedel.

4. Under budgetåret 1955/56 kommer icke att anordnas någon arméfälttjänstövning. En större fälttjänstövning avsedd för flera militärområden samt vissa mindre fälttjänstövningar kommer däremot att anordnas. Genom nämnda ändringar i övningsverksamheten beräknas medelsåtgången under förevarande anslag komma att minska med angivet belopp.

5. För artilleriflygförbanden och fallskärmsjägarskolan erfordras ytterligare övningsflygning till en sammanlagd kostnad av 110 000 kronor.

6. Kadettskolorna och fallskärmsjägarskolan har numera överförts till de s. k. fasta utbildningsanstalterna. I anledning härav bör kostnaderna för reseersättningar, hopptillägg m. m. bestridas från andra anslag än förevarande anslag, som av denna anledning kan minskas med angivet belopp.

7. Fortsatt utbildning av instruktörer (beställningsmän) tager sin början våren 1955. Utbildningen avses centraliseras inom militärområdena eller anordnas truppslagsvis. Härigenom uppkommande traktamentskostnader beräknas uppgå till 490 000 kronor. Den ökade specialutbildningen av värnpliktiga beräknas medföra 50 000 kronor i ökade kostnader för traktamenten och arvoden till lärare. För att kunna vidga den militära kursverksamheten för personal med medicinsk utbildning erfordras ytterligare 20 000 kronor.

Departementschefen

Såsom jag tidigare anfört beräknar jag för nästa budgetår oförändrat antal tjänstgöringsdagar för personal som fullgör repetitions- och befälsövningar samt i runt tal 10 850 000 tjänstgöringsdagar för värnpliktiga, som

fullgör första tjänstgöring, innebärande en minskning med omkring 175 000 tjänstgöringsdagar. Jag beräknar därför ett minskat medelsbehov av 340 000 kronor till följd av ändring av antalet tjänstgöringsdagar.

Arméintendenturförvaltningen har hemställt om en ökning av anslaget med 400 000 kronor för att täcka vissa kostnader i anledning av det nya resereglementet för försvaret. Jag räknar icke med någon anslagshöjning för detta ändamål.

Jag beräknar att ett anslag å 28 000 000 kronor skall vara tillfyllest för nästa budgetår. Ett anslag å nämnda belopp innebär en minskning med 700 000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Övningar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 28 000 000 kronor.

[51] 26. **Armén: Ökning av drivmedelslagringen**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	3 000 000	—	3 000 000
1954/55 (statsliggaren s. 218)	7 000 000		
1955/56 (förslag)	100		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 icke till någon del bunden.

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor.

Ämbetsverket har i särskild skrivelse den 7 augusti 1954 närmare redogjort för medelsbehov m. m. beträffande lagerhållning av drivmedel för armén. Av skrivelsen framgår bland annat följande. Den anskaffning av drivmedel som hösten 1953 beräknades ske under innevarande budgetår (se prop. 1954: 1, bil. 6, s. 69) kommer på grund av förseningar vid färdigställandet av drivmedelsanläggningar sannolikt att uppskjutas till budgetåret 1955/56. Beslutad höjning av bensinskatten har medfört ett ytterligare medelsbehov, som uppgår till 760 000 kronor. Drivmedelsanläggningarna kommer att medge lagring av en större kvantitet drivmedel än som tidigare beräknats. För uppfyllnad av nämnda ytterligare lagerutrymmen erfordras 1 060 000 kronor. Olja för drift av rökgeneratorer avses i fortsättningen anskaffas med utnyttjande av medel under förevarande anslag. Enligt nu gällande grunder anskaffas ifrågavarande olja med utnyttjande av medel under arméns tygmaterielanslag. För anskaffningar av ifrågavarande olja disponeras för närvarande 6 965 000 kronor. Enligt verkställda beräkningar erfordras för ändamålet ytterligare 3 835 000 kronor. I skrivelsen framhålles slutligen att 1 000 000 kronor återstår att an-

visa för att täcka det år 1953 anmälda behovet av medel för här avsedda anskaffningar samt att cirka 500 000 kronor tagits i anspråk för att täcka nytillkomna smörjmedelsbehov. Enligt ämbetsverkets beräkningar föreligger således för närvarande ett medelsbehov av (760 000 + 1 060 000 + 3 835 000 + 1 000 000 + 500 000 =) 7 155 000 kronor. Medelsförbrukningen under nästa budgetår beräknas emellertid kunna tillgodoses av tillgängliga medel. Ämbetsverket föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår uppföres med endast ett formellt belopp.

Departementschefen

Jag är icke beredd att nu taga ställning till de av arméintendenturförvaltningen anmälda medelsbehoven m. m. under förevarande anslag. Med hänsyn till vad ämbetsverket anfört rörande medelsförbrukningen under nästa budgetår tillstyrker jag att anslaget uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[52] 27. *Armén: Drivmedelsförråd m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	¹ 1 900 000	1 886 453
1954/55 (statsliggaren s. 218)	2 200 000	
1955/56 (förslag)	2 350 000	

¹ Den av Kungl. Maj:t fastställda staten slutar på 1 925 000 kronor.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 260 000 kronor.

	Ökning
1. Ny drivmedelsanläggning	50 000
2. Underhåll av distributionsmateriel	
Omgalvanisering av bensinfat	180 000
Ökad förrådshållning	30 000
	<hr/> 260 000

Motiv

1. Som framgår av mitt uttalande vid anmälan av förevarande anslag i 1954 års statsverksproposition (bil. 6, s. 71) är anslaget för innevarande budgetår beräknat under förutsättning att personal och bevakning för en under budgetåret 1954/55 färdigblivande drivmedelsanläggning tillkommer först under senare delen av budgetåret. Ämbetsverket föreslår i äskandena

för nästa budgetår att anslaget höjes med 50 000 kronor för bestridande av ifrågavarande kostnader för helt budgetår.

2. Enligt ämbetsverkets beräkningar per den 1 juli 1955 kommer 4 350 bensinfat att vara i behov av omgalvanisering. Ämbetsverket föreslår, att anslaget ökas med 180 000 kronor för att ifrågavarande bensinfat skall kunna omgalvaniseras under nästa budgetår. Ämbetsverket hemställer dessutom om 30 000 kronor för underhåll av nytillkommen distributionsmateriel.

Departementschefen

Med hänsyn till vad arméintendenturförvaltningen anfört torde anslaget böra höjas. Jag föreslår att anslaget uppföres med 2 350 000 kronor, vilket innebär en ökning med 150 000 kronor. Vid bifall till mitt förslag torde minst 100 000 kronor kunna avses för omgalvanisering av bensinfat.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 350 000 kronor.

[53] 28. Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	225 000	113 906	131 332
1954/55 (statsliggaren s. 219)	225 000		
1955/56 (förslag)	1 000 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 5 000 000 kronor.

Enligt ämbetsverkets beräkningar erfordras årligen 225 000 kronor för att täcka kostnaderna för service, hantering m. m. av drivmedel under fred. Därrest anslagen under kommande budgetår uppföres med samma belopp som anvisats för innevarande budgetår kommer således endast de löpande kostnaderna för drivmedelstjänsten i fred att kunna täckas.

Ämbetsverket anmälde i anslagsäskandena för innevarande budgetår att 8,5 miljoner kronor erfordras för att täcka bristerna i drivmedelsutrustningen för krigsorganisationen. Numera slutförda utredningar utvisar emellertid att medelsbehovet för att fylla ifrågavarande behov uppgår till 10 miljoner kronor. Ämbetsverket föreslår, att kostnaderna fördelas på budgetåren 1955/56 och 1956/57 och hemställer för nästa budgetår om 5 miljoner kronor.

Vad ämbetsverket anfört i anslutning till föreslagna anskaffningar för

att täcka krigsorganisationens behov är huvudsakligen av sådan natur att en närmare redogörelse härför icke kan lämnas till statsrådsprotokollet. Upplysningar härom torde därför få inhämtas av de handlingar, som i vanlig ordning kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Med hänsyn till drivmedelstjänstens betydelse för krigsmakten anser jag det nödvändigt att anskaffa ytterligare materiel för drivmedlens hantering m. m. Jag föreslår, att anslaget uppföres med 1 000 000 kronor, varvid jag räknar med att omkring 800 000 kronor kan tagas i anspråk för anskaffning av krigsutrustning. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att i vanlig ordning besluta om inriktningen av anskaffningsverksamheten.

Åberopande det anförda och under erinran om att anslagshöjningen uppgår till 775 000 kronor hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

ANSKAFFNING OCH VÅRD AV HÄSTAR M. M.

[54] 29. **Armén: Remontering.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget för budgetåret 1955/56 uppföres med 820 000 kronor.

Såsom jag inledningsvis anført har jag för avsikt att senare under riksdagen framlägga principförslag i vissa frågor med anledning av överbefälhavarens förslag till riktlinjer för krigsmaktens fortsatta utveckling. Då storleken av förevarande anslag kan påverkas av ställningstagandet i angivna frågor föreslår jag, att anslaget i riksstatsförslaget uppföres med endast beräknat belopp. Därvid upptager jag anslaget till oförändrat belopp, 400 000 kronor.

Jag hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén: Remontering* för budgetåret 1955/56 beräkna ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

[55] 30. **Armén: Uttagning av hästar**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	130 000	56 196
1954/55 (statsliggaren s. 221)	130 000	
1955/56 (förslag)	100 000	

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen, som föreslår att anslaget i fortsättningen benämnas *Armén: Uttagning av hästar i stället för Armén: Uttagning av hästar och hästfordon m. m.*, hemställer att anslaget minskas med 20 000 kronor.

	Minskning
1. Minskat antal hästbesiktningsmän	17 532
2. Ändrade traktaments- och arvodesbestämmelser beträffande ledamöter i uttagningsnämnder	4 000
	21 532
	Avrundat 20 000

Motiv

1. På grund av det sjunkande hästantalet beräknas för nästa budgetår endast 28 hästbesiktningsmän erforderliga mot 34 för innevarande budgetår. Då arvode, resekostnadsersättning och traktamente sålunda ej erfordras för sex hästbesiktningsmän, minskas medelsbehovet med angivet belopp.

2. Bestämmelserna i allmänna resereglementet den 21 november 1952 (nr 735) och av Kungl. Maj:t den 8 januari 1954 utfärdade bestämmelser om arvode till ledamot i uttagningsnämnd medför minskat medelsbehov för uttagningsnämndernas verksamhet. Minskningen beräknas av ämbetsverket till 4 000 kronor.

Departementschefen

Sedan den nu gällande militära uttagningsförordningen av den 13 november 1953 trätt i kraft förekommer icke längre uttagning av hästfordon. Anslaget bör därför, såsom arméintendenturförvaltningen föreslagit, i fortsättningen benämnas *Armén: Uttagning av hästar*.

Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 100 000 kronor, vilket innebär en anslagsminskning med 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Uttagning av hästar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[56] 31. **Armén: Veterinärvård**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	185 000	161 345	119 081
1954/55 (statsliggaren s. 221)	185 000		
1955/56 (förslag)	185 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Yrkande

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 77 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal underhållsdagar		16 257
2. Medel för viss engångsanskaffning erfordras ej längre		10 000
3. Engångsanskaffning av djurläkemedel	100 000	
4. Omräkning	3 105	
	103 105	26 257
		+ 76 848
	Avrundat + 77 000	

Motiv

1. Av kostnadsminskningen hänför sig 2 145 kronor till underhåll av hundar. Återstoden av minskningen, 14 112 kronor, avser underhållsdagar för hästar och beräknas sålunda:

Underhållsdagar			Beräknad dagskostnad	Summa kr.
1954/55	1955/56	minskning		
1 255 000	1 129 000	126 000	0,112	14 112

2. Beloppet avser veterinärmateriel till hundskolans sjukstall, vilken materiel anskaffats av medel under anslaget. För detta ändamål erfordras ej längre medel.

3. I sina medelsäskanden för budgetåren 1952/55 har dåvarande arméförvaltningen framställt förslag om att i anslaget inräkna visst belopp för engångsanskaffning av djurläkemedel (jfr prop. 1954: 1, bil. 6, s. 77). Arméintendenturförvaltningen återkommer nu med förslag i ämnet. Ämbetsverket framhåller, att anskaffningen av ett visst mobiliseringsförråd av djurläkemedel får anses som en angelägen krigsförberedelse. Medelsbehovet för denna anskaffning beräknades av arméförvaltningen i medelsäskandena för innevarande budgetår till sammanlagt 800 000 kronor. Den fortlöpande motoriseringen medför emellertid minskat behov av djurläkemedel. Med hänsyn härtill bör den erforderliga djurläkemedelsanskaffningen uppdelas på så stort antal år, att den kan regleras i förhållande till det minskade hästantalet i en planerad ny krigsorganisation. På grund av det anförda föreslås medelsanvisningen för budgetåret 1955/56 begränsad till 100 000 kronor.

4. Ökningen motsvarar skillnaden mellan det av arméförvaltningen för budgetåret 1954/55 äskade beloppet, exakt beräknat — fränsett äskandet om engångsanskaffning av djurläkemedel — samt det för samma budgetår anvisade beloppet.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Inom ramen för anslaget synes det vara möjligt att i begränsad omfattning tillgodose det anmälda mobiliseringsbehovet av djurläkemedel. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Veterinärvård* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 185 000 kronor.

[57] 32. **Armén: Hundväsendet**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	60 000	78 725	13 950
1954/55 (statsliggaren s. 222)	60 000		
1955/56 (förslag)	60 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

I enlighet med förslag av arméintendenturförvaltningen torde anslaget få uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hundväsendet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 60 000 kronor.

TYGMATERIEL M. M.

[58] 33. **Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	315 000 000	196 933 382	149 704 326
1954 55 (statsliggaren s. 222)	272 500 000		
1955/56 (förslag)	280 000 000		

Enligt beslut vid 1953 års riksdag (prop. 1953: 1, bil. 6, s. 80 o. f.; rskr. 1953: 4) skall anskaffningen av tygmateriel m. m. under budgetåren 1953/63 ske enligt plan och till en sammanlagd kostnad av 3 100 miljoner kronor. Från och med budgetåret 1954/55 bestrides emellertid vissa lönekostnader, för vilka medel upptagits i förenämnda tioårsplan, från avlöningsanslag. Härigenom uppkommande kostnadsminskning under förevarande anslag uppgår för budgetåren 1954/63, enligt armétygförvaltningens beräkningar, till 76,5 miljoner kronor. Den sammanlagda kostnaden under förevarande anslag för anskaffning av tygmateriel m. m. enligt nämnda tioårsplan uppgår således till (3 100 — 76,5 =) 3 023,5 miljoner kronor.

Arméförvaltningen (armétygförvaltningen) har för budgetåren 1947/54 bemyndigats att beställa tygmateriel m. m. för 1 711,45 miljoner kronor.

För att bestrida kostnaderna för ifrågavarande beställningar stod ett belopp av 821,25 miljoner kronor till förfogande. Den 30 juni 1954 förelåg således ett anslagsbehov i anledning av lämnade bemyndiganden att utlägga beställningar till ett belopp av (1 711,45 — 821,25 =) 890,2 miljoner kronor.

För innevarande budgetår har riksdagen medgivit att beställningar får utläggas till en kostnad av 392,5 miljoner kronor. I betalningsmedel har anvisats 272,5 miljoner kronor. Den 30 juni 1955 kommer således enligt hittills meddelade beslut beställningar till ett värde av (890,2 + 392,5 — 272,5 =) 1 010,2 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.

För att utlägga beställningar på materiel m. m., upptagen i tioårsplanen, har riksdagen hittills lämnat bemyndiganden å sammanlagt (850,0 + 392,5 =) 1 242,5 miljoner kronor. För att slutföra de i planen upptagna anskaffningarna erfordras således ytterligare beställningsbemyndiganden till ett belopp av (3 023,5 — 1 242,5 =) 1 781,0 miljoner kronor.

Den 1 oktober 1954 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 498 miljoner kronor odisponerade.

I sina medelsäskanden för nästa budgetår hemställer *armétygförvaltningen* att bemyndigande att utlägga beställningar lämnas till ett belopp av 190 miljoner kronor samt att anslaget uppföres med 311,36 miljoner kronor. Ämbetsverket avser att utnyttja bemyndigandet för fortsatt beställningsverksamhet inom ramen för fastställd plan och enligt följande uppställning.

1. Komplettering och förnyelse av tygmateriel m. m.

Vapenmateriel m. m.	20 850 000	
Fordonsmateriel m. m.	14 660 000	
Fältarbetsmateriel m. m.	11 210 000	
Signalmateriel m. m.	32 140 000	
Verkstadsutrustning	500 000	
Utbildningsmateriel m. m.	1 190 000	
Ersättning för avgången materiel	2 500 000	
Ammunition m. m.	78 160 000	161 210 000
2. Ammunition för övningar		16 790 000
3. Forskning och försök		12 000 000
		<u>Summa kronor 190 000 000</u>

Vad ämbetsverket anfört i anslutning till föreslagna fortsatta anskaffningar är huvudsakligen av sådan natur att en närmare redogörelse härför icke kan lämnas till statsrådsprotokollet. Upplysningar härom torde därför få inhämtas genom de handlingar, som i vanlig ordning kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

Fortifikationsförvaltningen har för nästa budgetår äskat medel för anskaffning av brandbilar för armén och marinen och har därvid anfört i huvudsak följande.

I förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1954/55 beräknade ämbetsverket under arméns och marinens delfonder medel för anskaffning av brandbilar. Ämbetsverket framhöll därvid att behovet av brandbilar vid vissa förband, belägna på stort avstånd från närmaste kommunala brandkår eller på ort, där den kommunala brandkårens kapacitet var otillfredsställande, hade visat sig alltmera framträdande. Särskilt var detta förhållandet vid förband, som hade att skydda för försvaret synnerligen värdefull och i förråd förvarad materiel. Antalet sådana förband uppgick till 16 vid armén och 3 vid marinen, och kostnaderna för anskaffning beräknades till 20 000 kronor per bil eller således totalt till 380 000 kronor. I yttrande över statförslaget anförde emellertid riksräkenskapsverket, att kostnader för anskaffning av brandbilar borde bestridas av anslag under fjärde huvudtiteln. Vid ärendets behandling i propositionen 1954: 80 beräknade departementschefen icke några medel för ändamålet. — Då behovet av brandbilar för ifrågavarande förband alltjämt gör sig gällande med oförminskad styrka, hemställer fortifikationsförvaltningen att för nästa budgetår ett särskilt anslag å 380 000 kronor anvisas för detta ändamål.

Departementschefen

Armétygförvaltningen hemställer för nästa budgetår om bemyndigande att utlägga beställningar till en kostnad av 190 miljoner kronor samt om ett anslag å 311,36 miljoner kronor. Ämbetsverket avser att utlägga ytterligare beställningar på materiel och ammunition m. m. inom ramen för den plan som godkändes av 1953 års riksdag.

Jag har inledningsvis anförts, att jag för nästa budgetår räknar med att beställningar utläggas till ett belopp av 154 miljoner kronor samt att anslaget uppföres med 280 miljoner kronor. Anskaffningsverksamheten under nästa budgetår bör bedrivas på grundval av den av riksdagen godkända planen.

Vid bifall till mitt förslag kommer den 30 juni 1956 bemyndiganden om sammanlagt (1 010,2 + 154,0 — 280,0 =) 884,2 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel. För materielplanen kommer vid samma tidpunkt att ha lämnats beställningsbemyndiganden till ett belopp av (1 242,5 + 154,0 =) 1 396,5 miljoner kronor. För att slutföra anskaffningen av den i planen upptagna materielen erfordras således ytterligare beställningsbemyndiganden till ett belopp av (3 023,5 — 1 396,5 =) 1 627 miljoner kronor.

Det av fortifikationsförvaltningen anmälda behovet av brandbilar för armén och marinen torde, inom ramen för tillgängliga medel, få tillgodoses med anlåtande av förevarande anslag, såvitt avser bilar för arméns räkning, och anslaget Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m. beträffande bilar för marinen.

Under erinran om att anslaget höjes med 7,5 miljoner kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 154 000 000 kronor; samt
 b) till Armén: *Anskaffning av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 280 000 000 kronor.

[59] 34. Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	75 000 000	80 234 408	33 675 291
1954/55 (statsliggaren s. 223)	68 500 000		
1955/56 (förslag)	70 500 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Armétygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 7 200 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ökade repetitionsövningar	4 000 000	
2. Nya fjärrskriftförbindelser	125 000	
3. Överföring till avlöningsanslag av vissa lönekostnader		500 000
4. Driften m. m. vid vissa förråd		
a) Överföring från annat anslag	2 400 000	
b) Ökade driftkostnader	140 000	
5. Skillnaden mellan äskat och beviljat anslag för budgetåret 1954/55	1 000 000	
	7 665 000	500 000
		+ 7 165 000
	Avrundat 7 200 000	

Motiv

1. Armétygförvaltningen förutsätter att repetitionsövningarna under budgetåret 1955/56 i princip skall få samma omfattning som under budgetåret 1953/54.

2. Beloppet erfordras för underhåll av vissa nytillkommande fjärrskriftförbindelser.

3. I samband med den vid 1954 års riksdag beslutade omorganisationen av den centrala försvarsförvaltningen överfördes avlöningskostnaderna för viss personal från sak- till avlöningsanslag. Armétygförvaltningen räknar med att i anslutning till denna omläggning kunna minska belastningen på förevarande anslag med angivet belopp.

4. a) Kostnaderna för driften m. m. av förråd, som i samband med före-

nämnd ändring av förvaltningsorganisationen överfördes från krigsmaterielverket till armétygförvaltningen, bestrids under innevarande budgetår från anslaget Armétygförvaltningen: Förrådsorganisationen m. m. Motsvarande kostnader för de förråd, som tidigare lytt under arméförvaltningens tygavdelning, belastar däremot förevarande underhållsanslag. Ämbetsverket föreslår, att medel anvisas under sistnämnda anslag för samtliga ifrågasvarande utgifter. Vid bifall härtill kan det särskilda anslaget för förrådsorganisationen utgå. Det genom ändringen erforderliga ytterligare medelsbehovet under arméns underhållsanslag beräknar ämbetsverket till 2,4 miljoner kronor d. v. s. till samma belopp som för innevarande budgetår anvisats under det särskilda anslaget.

4. b) Av beloppet avses 100 000 kronor för ett nytillkommet centralförråd och 40 000 kronor för teknisk utrustning för förråd.

Departementschefen

Beträffande repetitionsövningskontingentens storlek vill jag hänvisa till vad jag inledningsvis anfört. Jag tillstyrker ämbetsverkets förslag att under förevarande anslag anvisa medel för driften m. m. vid sådana förråd som i samband med 1954 års förvaltningsreform överfördes från krigsmaterielverket till armétygförvaltningen. I likhet med ämbetsverket beräknar jag att det erfordras 2,4 miljoner kronor för ändamålet under nästa budgetår. Det i riksstaten för innevarande budgetår upptagna anslaget Armétygförvaltningen: Förrådsorganisationen m. m. bör med anledning av det anförda utgå från och med nästa budgetår. Mot ämbetsverkets beräkningar i anslutning till överföringen av avlöningskostnader från förevarande anslag till avlöningsanslag har jag intet att erinra. Såsom framgår av vad jag anfört vid anmälan av anslaget Armén: Avlöningar till viss arbetarpersonal har jag under nämnda anslag beräknat medel för avlöande av viss förrådspersonal vid förbanden, vilka avlöningskostnader nu slutligt belastar förevarande anslag.

Under hänvisning till det anförda föreslår jag, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 70 500 000 kronor. Förslaget innebär att anslaget höjes med 2 000 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Underhåll av tygmateriel m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 70 500 000 kronor.

[60] 35. Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	110 000	109 046
1954/55 (statsliggaren s. 223)	130 000	
1955/56 (förslag)	130 000	

Armétygförvaltningen föreslår att anslaget höjes med 30 000 kronor för att täcka kostnaderna för besiktning i samband med ökad uttagning av motorredskap m. m. Jag räknar med att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Uttagning av motorfordon och motorredskap* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 130 000 kronor.

FASTIGHETER

[61] 36. *Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond*

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	32 748 000	31 253 940
1954/55 (statsliggaren s. 223)	33 701 000	
1955/56 (beräknat belopp) ...	33 400 000	

Fortifikationsförvaltningen har avgivit förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1955/56. Enär prövningen av förslaget icke kan slutföras innan statsverkspropositionen avlätes, torde jag få framdeles i särskild ordning anmäla frågan om proposition i ämnet. Med hänsyn härtill bör anslagen till ersättning till fastighetsfonden i riksstatsförslaget upptagas med allenast beräknade belopp. Anslagen kan härvid preliminärt beräknas till 33 400 000 kronor för arméns delfond, 10 200 000 kronor för marinens delfond, 18 500 000 kronor för flygvapnets delfond och 15 600 000 kronor för befästningars delfond. Jag återkommer i det följande till hemställen beträffande de tre sistnämnda anslagen och hemställer i detta sammanhang att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond* för budgetåret 1955/56 beräkna ett förslagsanslag av 33 400 000 kronor.

HEMVÄRNEN

[62] 37. *Armén: Hemvärnets avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	438 000	451 246
1954/55 (statsliggaren s. 225)	444 000	
1955/56 (förslag)	450 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 39 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförstärkning	
Chef för hemvärnets stridsskola Ma 30/Ma 27	20 460
1 vaktmästare (bilförare) Ce 10	8 280
2. Höjd ersättning till köks- och serveringsbiträden vid hemvärnets stridsskola	10 000
3. Avrundning	260
	39 000

Motiv

1. Civilförvaltningen upprepar tidigare framställda förslag om inrättande av en särskild beställning såsom chef för hemvärnets stridsskola i alternativt Ma 30 eller Ma 27 och en tjänst såsom vaktmästare (bilförare) vid hemvärnsstaben (jfr prop. 1954: 1, bil. 6, s. 82).

2. Kostnaderna för arvoden samt för fria resor och fri förplägnad åt högst nio biträden i kök och servering vid hemvärnets stridsskola har för innevarande budgetår beräknats till 37 500 kronor (jfr prop. 1954: 1, bil. 6, s. 83). Rikshemvärnschefen har beräknat kostnaderna för nu utgående förmåner samt för ersättning för begagnande av egna klädespersedlar till 47 500 kronor. Civilförvaltningen, som tillstyrker, att ifrågavarande biträden erhåller ersättning för begagnande av egna kläder, beräknar medel för ersättningar åt förevarande biträden i enlighet med rikshemvärnschefens förslag.

Rikshemvärnschefen upprepar tidigare framförda förslag om höjda arvoden till kretshemvärnschefer och hemvärnschefer samt om inrättande av arvoden till hemvärnskompanichefer, vilket beräknas erfordra en anslagshöjning av 325 000 kronor, ävensom förslag om höjda arvoden till tillsynsmän vid hemvärnsförråd med tillhoppa 5 650 kronor (jfr prop. 1954: 1, bil. 6, s. 83). Civilförvaltningen anser sig icke kunna tillstyrka dessa förslag.

Departementschefen

Framförda förslag om personalförstärkning är jag alltjämt icke beredd att tillstyrka.

För att lätta föreliggande svårigheter att erhålla biträden i kök och servering vid hemvärnets stridsskola har Kungl. Maj:t den 4 juni 1954 medgivit, att arvode till sådana biträden — vilka som regel är lottor — får utgå med belopp motsvarande den daglön som eljest utgår till medlem av frivillig försvarsorganisation vid tjänstgöring på anmodan av militär myndighet. I likhet med vad som gäller för medlem av frivillig försvarsorganisation vid annan tjänstgöring på anmodan av militär myndighet bör till

här ifrågavarande biträden i kök och servering få utgå jämväl ersättning för begagnande av egna kläder. Det bör framhållas att systemet med lottor såsom biträden vid hemvärnets stridsskola medför betydligt lägre kostnader än om för ändamålet personal skulle behöva anställas på vanligt sätt. Det ökade medelsbehovet beräknar jag till 10 000 kronor.

I övrigt är jag icke beredd att föreslå några arvodesändringar under förevarande anslag.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till 450 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 20 000 kronor för höjda grundlöner till $(62\ 000 + 20\ 000 =)$ 82 000 kronor.

Anslagsposten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar minskas med hänsyn till belastningen med 4 000 kronor men uppräknas i anledning av höjda grundlöner med 20 000 kronor. Posten uppföres med $(63\ 500 - 4\ 000 + 20\ 000 =)$ 79 500 kronor.

Anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ökas med 10 000 kronor för höjda ersättningar till biträden i kök och servering vid hemvärnets stridsskola till $(291\ 800 + 10\ 000 =)$ 301 800 kronor.

Anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas för höjda grundlöner med 4 600 kronor till $(14\ 000 + 4\ 600 =)$ 18 600 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med anledning av höjda grundlöner med 44 600 kronor till $(70\ 700 - 44\ 600 =)$ 26 100 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel, 58 000 kronor, upptages till oförändrat belopp.

Anslagshöjningen utgör 6 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för hemvärnets, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	82 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	79 500
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	301 800
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	18 600
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	26 100
	Summa kronor 508 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, förslagsvis	58 000
<hr/>	
Nettoutgift kronor	450 000

b) till Armén: Hemvärnets avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

[63] 38 Armén: Hemvärnets omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	580 000	571 097
1954/55 (statsliggaren s. 226)	580 000	
1955/56 (förslag)	580 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Rikshemvärnschefen har hemställt om anslagshöjningar på tillhoppa 53 900 kronor. Av detta belopp avses 6 000 kronor för anskaffning av sjukvårdsutrustning, 20 000 kronor för möjliggörande av högre resefrekvens, 5 000 kronor för höjda telefonkostnader, 500 kronor för ytterligare en expeditionstelefon vid hemvärnets stridsskola, 22 000 kronor för uppräknig av den del av anslaget, som avses till bidrag till anskaffning av expeditionsoch förrådslokaler, och 400 kronor för övriga expenser. Civilförvaltningen finner sig i rådande läge icke kunna tillstyrka någon anslagshöjning. Ämbetsverket förklarar sig i samband med avgivande av förslag till dispositionsföreskrifter för anslaget för budgetåret 1955/56 vilja undersöka möjligheterna till viss omdisposition inom anslagsposten till expenser.

Departementschefen

Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Armén: Hemvärnets omkostnader för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 580 000 kronor.

[64] 39. Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	400 000	420 989	7 253
1954/55 (statsliggaren s. 227)	400 000		
1955/56 (förslag)	400 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 140 000 kronor. Ämbetsverket åberopar att ökat antal hemvärnsmän och ett mera intensivt deltagande i utbildningen medfört behov av ytterligare utrustning.

Departementschefen

Jag kan icke tillstyrka höjning av förevarande anslag. Liksom under innevarande budgetår torde av anslaget för nästa budgetår få utgå bidrag till hemvärnsfonden för underhåll av hemvärnets stridsskola med högst 15 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets intendenturmateriel m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

[65] 40. **Armén: Hemvärnets övningar**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	1 550 000	1 559 431	35 997
1954/55 (statsliggaren s. 227)	1 670 000		
1955/56 (förslag)	1 670 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Arméintendenturförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket upplyser, att en under budgetåret 1953/54 verkställd generalmönstring av både allmänna hemvärnets och driftvärnets visat, att merutbildning erfordras för omkring 20 % av hemvärnsmännen. Kostnaderna för en sådan merutbildning beräknar ämbetsverket till i runt tal 150 000 kronor. Med hänsyn till angelägenheten av att största återhållsamhet iakttages med anslagsäskandena förklarar sig arméintendenturförvaltningen likväl avstå från att äska medel för anordnande av merutbildning.

Departementschefen

I enlighet med arméintendenturförvaltningens förslag torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets övningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 670 000 kronor.

[66] 41. Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	4 000 000	4 024 764	59 739
1954/55 (statsliggaren s. 228)	4 200 000		
1955/56 (förslag)	4 300 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Armétygförvaltningen hemställer i anledning av förslag av rikshemvärnschefen, att anslaget höjes med 100 000 kronor. Det ökade medelsbehovet föranledes av beräknad större förbrukning av övningsammunition till följd av fortsatt ombeväpning av hemvärdnet, varvid ett visst antal gevär utbytes mot kulsprutepistoler. Ämbetsverket räknar däremot icke med några förändringar i fråga om det totala antalet skyttar eller i ammunitionstilldelningen för skytt.

Rikshemvärnschefen, som räknar med en viss ökning av det sammanlagda antalet skyttar, har för att tillgodose det härigenom ökade behovet av övningsammunition hemställt om en uppräknig av förevarande anslag med ytterligare 75 000 kronor.

Departementschefen

Jag anser mig böra tillstyrka en uppräknig av anslaget för att tillgodose det ökade behov av övningsammunition, som uppstår genom ett fortsatt utbyte av gevär mot kulsprutepistoler. Den erforderliga anslagshöjningen beräknar jag liksom armétygförvaltningen till 100 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Hemvärnets tygmateriel m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 4 300 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD**[67] 42. Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	2 300 000	2 375 724	136 354
1954/55 (statsliggaren s. 228)	2 300 000		
1955/56 (förslag)	2 300 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i hudsak bunden.

Från förevarande anslag utgår bidrag till Centralförbundet för befäls-

utbildning, Frivilliga automobilkåren, Frivilliga motorecykelkåren, Frivilliga radioorganisationen, Svenska brukshundklubben och Sveriges kvinnliga bilkårens riksförbund.

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

De olika frivilligorganisationerna har hemställt om bidragshöjningar med tillhopa 144 000 kronor. Av detta belopp hänför sig 105 000 kronor till Centralförbundet för befälsutbildning, 34 000 kronor till Sveriges kvinnliga bilkårens riksförbund och 5 000 kronor till Frivilliga automobilkåren.

Centralförbundet upprepar tidigare gjorda framställningar om ökat bidrag till verksamheten med 80 000 kronor för allmänna kostnadsstegringar och med 25 000 kronor till ökad ungdomsutbildning (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 90).

Sveriges kvinnliga bilkårens riksförbund återkommer med begäran om ökat bidrag till förbundets administrationskostnader med 2 000 kronor (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 90). För ökad utbildningsverksamhet begär riksförbundet en bidragshöjning med 32 000 kronor.

Frivilliga automobilkåren hemställer, att medelsbehovet för förnödenheter och materiel m. m. för budgetåret 1955/56 upptages till 35 000 kronor, vilket i förhållande till den för innevarande budgetår fastställda staten innebär en ökning med 5 000 kronor.

Civilförvaltningen framhåller beträffande anslagen till de frivilliga försvarsorganisationerna (anslagen Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m., Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, Armén: Frivilliga djursjukvården i krig, Armén: Frivilliga skyttväsendets befrämjande och Lottaorganisationen), att de olika frivilliga försvarsorganisationerna med vissa undantag begärt ökade anslag. Civilförvaltningen anmäler, att överbefälhavaren i skrivelse till ämbetsverket den 23 juli 1954 förklarar, att de olika frivilligorganisationernas anslag, i avvaktan på slutförandet av pågående utredningar rörande försvarskostnadernas storlek på längre sikt, tills vidare borde upptagas med oförändrade belopp. För egen del har civilförvaltningen icke funnit det möjligt att med den restriktiva anslagsprövning, som det rådande läget kräver, räkna med någon ökad medelstildelning totalt sett för frivilligorganisationerna. Då frågan om avvägningen mellan de olika organisationerna enligt vad civilförvaltningen erfarit beräknades komma under bedömande i samband med förenämnda utredningar, har civilförvaltningen ansett sig böra stanna vid att föreslå oförändrade belopp för samtliga anslag till de frivilliga försvarsorganisationerna.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 2 300 000 kronor.

[68] 43. *Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	40 000	56 397	21 302
1954/55 (statsliggaren s. 230)	38 000		
1955/56 (förslag)	38 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i hudsak bunden.

Överstyrelsen för Svenska röda korset hemställer om en anslagshöjning med 70 257 kronor, varav 20 000 kronor belöper på lokalhyror, försäkrings- och transportkostnader och återstoden på utbildning av personal.

Försvarets civilförvaltning föreslår, i enlighet med vad som anförts under anslaget *Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.*, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 38 000 kronor.

[69] 44. *Armén: Frivilliga djursjukvården i krig*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	15 000	15 009	907
1954/55 (statsliggaren s. 230)	15 000		
1955/56 (förslag)	15 000		

Centralstyrelsen för Svenska blå stjärnan hemställer, att anslaget höjes med 9 000 kronor för ökad utbildningsverksamhet.

Försvarets civilförvaltning föreslår, i enlighet med vad som anförts under anslaget *Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m.*, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Frivilliga djursjukvården i krig* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor.

[70] 45. **Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	1 725 000	1 742 371	164 732
1954/55 (statsliggaren s. 231)	1 625 000		
1955/56 (förslag)	1 625 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget disponeras 1 580 000 kronor för den av skytteförbundens överstyrelse ledda skytterörelsen, 35 000 kronor för Svenska pistolskytteförbundet och 10 000 kronor för Svenska sportskytteförbundet.

Vederbörande skytteorganisationer hemställer för nästa budgetår om ökade statsbidrag med tillhoppa 1 436 500 kronor, varav 1 340 000 kronor till den av skytteförbundens överstyrelse ledda skytterörelsen, 66 500 kronor till pistolskytteförbundet och 30 000 kronor till sportskytteförbundet.

Försvarets civilförvaltning föreslår, i enlighet med vad som anförts under anslaget Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m., att förevarande anslag uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag förordar att anslaget, såsom försvarets civilförvaltning föreslagit, uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Frivilliga skytteväsendets befrämjande* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 625 000 kronor.

[71] 46. **Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	25 000	25 000
1954/55 (statsliggaren s. 233)	25 000	
1955/56 (förslag)	25 000	

Artilleri-Tidskrift har upprepat tidigare framställning om en ökning av det till publikationen utgående bidraget med 7 400 kronor (prop. 1954: 1. bil. 6, s. 94).

Försvarets civilförvaltning förklarar sig icke vara beredd att föreslå någon höjning av anslaget.

Departementschefen

I enlighet med civilförvaltningens förslag torde anslaget för nästkommande budgetår få uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Understöd åt vissa föreningar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

MARINEN

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL

[72] 47. **Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	70 000 000	70 957 023
1954/55 (statsliggaren s. 233)	70 500 000	
1955/56 (beräknat belopp) ...	70 500 000	

Under hänvisning till vad jag anfört i det föregående vid behandlingen av arméns motsvarande anslag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Marinen: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1955/56 beräkna ett förslagsanslag av 70 500 000 kronor.

[73] 48. **Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	90 000	71 346
1954/55 (statsliggaren s. 237)	45 000	
1955/56 (förslag)	26 000	

Försvarets civilförvaltning uppskattar, med ledning av det beräknade antalet på övergångsstat kvarstående beställningshavare, medelsbehovet för nästa budgetår till 26 000 kronor, vilket skulle innebära en anslagsminskning med 19 000 kronor. Då jag icke har något att erinra mot beräkningen hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till personal å övergångsstat* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 26 000 kronor.

[74] 49. **Marinen: Avlöningar till personal å reservstat**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	100 000	106 930
1954/55 (statsliggaren s. 237)	100 000	
1955/56 (förslag)	100 000	

I avvaktan på närmare erfarenheter rörande tillämpningen av den kun- görelse angående försvarets reservstater, som den 4 juni 1954 utfärdats i anslutning till beslut av 1954 års riksdag om försvarets reservstater (jfr prop. 1954: 107 och 110), föreslår försvarets civilförvaltning, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[75] 50. **Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	1 000 000	1 438 735
1954/55 (statsliggaren s. 238)	1 100 000	
1955/56 (förslag)	1 300 000	

Chefen för marinen har, som tidigare anförts, framlagt utredning om behovet av underbefäl inom flottans krigs- och fredsorganisation. Enligt utredningen har det visat sig möjligt att i fredsorganisationen minska det sammanlagda antalet högbåtsmän och furirer på aktiv stat. För att genomföra denna reducering av det aktiva underbefälet anses det emellertid nödvändigt att tillskapa en reservorganisation av förtidsavgångna och reservanställda högbåtsmän.

Försvarets civilförvaltning hemställer med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54, att anslaget höjes med 300 000 kronor. Ämbetsverket, som i princip tillstyrker den av marinchefen föreslagna utbyggnaden av flottans reservorganisation, räknar med att de kostnader, som under nästa budgetår kan uppkomma vid bifall till nämnda förslag, skall rymmas inom ett sålunda förhöjt anslag.

Departementschefen

Den av marinchefen framlagda utredningen om behovet av underbefäl vid flottan avser jag att upptaga till behandling i samband med att jag tager slutlig ställning till marinens allmänna avlöningsanslag.

Med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1953/54 torde anslaget böra höjas. I avbidan på ytterligare erfarenhet av anslagsbelastningen före-

slår jag dock att höjningen begränsas till 200 000 kronor och att anslaget således uppföres med 1 300 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till personal i marinens reserver* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

[76] 51. **Marinen: Rekryteringskostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	120 000	93 892
1954/55 (statsliggaren s. 239)	100 000	
1955/56 (förslag)	100 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[77] 52. **Marinen: Ekiperingsersättningar**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	1 050 000	1 104 088
1954/55 (statsliggaren s. 239)	1 050 000	
1955/56 (förslag)	1 050 000	

Under hänvisning till vad som anförts under arméns motsvarande anslag förordar jag, i enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning, att förevarande anslag uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 050 000 kronor.

[78] 53. **Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	2 450 000	2 358 898
1954/55 (statsliggaren s. 240)	2 400 000	
1955/56 (förslag)	2 400 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslaget höjes med 100 000 kronor på grund av inträffade lönehöjningar enligt avtalsuppgörelse i april 1954.

Departementschefen

Jag räknar för nästa budgetår med oförändrat antal arbetare m. fl., som skall avlönas från förevarande anslag. Med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54 torde anslaget, oaktat inträffade lönehöjningar, kunna uppföras med oförändrat belopp.

I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår bör Kungl. Maj:t äga medgiva överskridande av det antal anställda, varpå anslagsberäkningarna grundats, om så skulle visa sig erforderligt på grund av att tillgången på fast anställd militär personal blir mindre än som förutsatts vid anslagsberäkningarna.

Åberopande det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA

[79] 54. *Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga*

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	8 200 000	8 687 829
1954/55 (statsliggaren s. 240)	8 400 000	
1955/56 (förslag)	8 800 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 400 000 kronor, varav för penningbidrag 350 000 kronor och för premier 50 000 kronor. Civilförvaltningen grundar sina beräkningar på uppgifter från chefen för marinen om dels antalet tjänstgöringsdagar under budgetåret 1955/56 och dagarnas fördelning på olika kategorier värnpliktiga, dels ock antalet till premier berättigade värnpliktiga. Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 8 800 000 kronor.

[80] 55. *Marinen: Familjebidrag*

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	2 200 000	2 488 000
1954/55 (statsliggaren s. 241)	2 200 000	
1955/56 (förslag)	2 200 000	

Försvarets civilförvaltning beräknar medelsbehovet under nästa budgetår till 2 875 000 kronor. I avvaktan på ytterligare erfarenheter av anslagsbelastningen anser jag mig böra förorda, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Familjebidrag* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

SJUKVÅRD

[81] 56. **Marinen: Sjukvård**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	750 000	876 965
1954/55 (statsliggaren s. 241)	750 000	
1955/56 (förslag)	750 000	

Aberopande vad jag anført vid behandlingen av motsvarande anslag för armén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Sjukvård* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.

[82] 57. **Marinen: Reseersättningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	2 800 000	3 076 308
1954/55 (statsliggaren s. 241)	3 000 000	
1955/56 (förslag)	3 000 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslaget höjes med 100 000 kronor med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54. För egen del räknar jag med oförändrat anslagsbelopp. På grund härav och med hänvisning till vad jag under arméns motsvarande anslag anført rörande redovisningen av rese- och traktamentskostnaderna vid försvaret får jag hemställa att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

EXPENSER M. M.

[83] 58. **Marinen: Bränsle m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	4 500 000	5 034 670
1954/55 (statsliggaren s. 241)	4 500 000	
1955/56 (förslag)	5 000 000	

Marinförvaltningen uppskattar med ledning av belastningen å anslaget under det sistförflutna budgetåret ävensom med beaktande av prisutvecklingen å bränsle och inträffade kostnadsstegringar för elektrisk energi m. m. medelsbehovet för nästa budgetår till 5 000 000 kronor och hemställer att anslaget uppföres med detta belopp, innebärande en ökning med 500 000 kronor. Jag biträder marinförvaltningens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Bränsle m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

[84] 59. **Marinen: Telefon m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	725 000	725 000
1954/55 (statsliggaren s. 242)	800 000	
1955/56 (förslag)	850 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 98 000 kronor.

Av ökningen utgör 50 000 kronor kostnaderna för utbyte av en för Norrlandskustens marindistrikt, Hemsö kustartilleriförsvaret och Härnösands kustartillerikår gemensam telefonväxel mot en större sådan. I beloppet inbegripes även ökade abonnemangskostnader, som blir en följd av utbytet. I övrigt betingas den föreslagna anslagshöjningen huvudsakligen av ökad verksamhet inom marinen.

Departementschefen

Jag förordar att anslaget uppföres med 850 000 kronor, innebärande en höjning med 50 000 kronor. Därvid räknar jag med att det planerade utbytet av telefonväxeln för Norrlandskustens marindistrikt m. m. skall kunna verkställas. Jag hemställer således att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Telefon m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 850 000 kronor.

[85] 60. **Marinen: Övriga expenser m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	315 000	298 172	17 680
1954/55 (statsliggaren s. 243)	315 000		
1955/56 (förslag)	320 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 huvudsakligen bunden genom utlagda beställningar.

Marinförvaltningen hemställer att anslaget höjes med 20 000 kronor. Av detta belopp utgör 5 000 kronor kostnaderna för annonsering av lediga beställningar vid mariningenjörskåren, vilka utgifter tidigare bestritts från marinförvaltningens omkostnadsanslag. Återstoden av ökningen, 15 000 kronor, hänför sig till vissa brister i marinens förråd av expeditionsmateriel.

Departementschefen

Såsom jag anfört under marinförvaltningens omkostnadsanslag räknar jag med att kostnaderna för annonsering rörande lediga mariningenjörbeställningar i fortsättningen skall belasta förevarande anslag. Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår höjes med 5 000 kronor, motsvarande kostnaderna för nämnda annonsering. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 320 000 kronor.

MATHÅLLNING[86] 61. **Marinen: Mathållning**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	14 000 000	13 262 206
1954/55 (statsliggaren s. 243)	13 500 000	
1955/56 (förslag)	12 900 000	

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer att anslaget höjes med 400 000 kronor, beroende främst på ökat antal tjänstgöringsdagar vid kustartilleriet.

Motiv

Kostnadsökningen beräknas på följande sätt.

	T j ä n s t g ö r i n g s d a g a r			För 1954/55 beräknad dagskostnad	Summa kr.
	1954/55	1955/56	ökning		
Landportion . . .	1 931 000	2 119 730	188 730	2,95	556 750
Skeppsportion . .	1 399 200	1 484 880	85 680	4,25	364 150
Mässpenningar					
officerare	85 000	88 280	3 280	7,50	24 600
underofficerare	156 000	175 670	19 670	7,25	142 600
högbåtsmän . . .	118 000	138 310	20 310	2,00	40 600
furirer	168 000	221 650	53 650	1,50	80 500
					1 209 200

Då underofficerarna under sjötjänstgöring i stor utsträckning uttager skeppsportion, har i tablån denna personal medtagits vid beräkningen av antalet tjänstgöringsdagar ombord för nästa budgetår. Till följd härav räknar marinförvaltningen beträffande mässpenningar till underofficerare för samma budgetår endast med det i mässpenningarna ingående fasta tillägget, två kronor 50 öre. Kostnadsökningen enligt tablån minskar därför med $[175\,670 \times (7,25 - 2,50) =]$ i runt tal 834 400 kronor.

I övrigt räknar marinförvaltningen för nästa budgetår med oförändrade dagskostnader.

I samband med beslut av föregående års riksdag om försvarets förvaltningsorganisation överflyttades vissa avlöningskostnader från ifrågavarande anslag till avlöningsanslag. På grund härav nedräknades förevarande anslag med 100 000 kronor. Marinförvaltningen anför nu, att den verkliga kostnadsminskningen uppgår till icke fullt 50 000 kronor, och räknar på denna grund med en ökning av medelsbehovet under detta anslag med 50 000 kronor.

Kostnadsökningen under anslaget beräknas således till $(1\,209\,200 - 834\,400 + 50\,000 =)$ avrundat 400 000 kronor.

Departementschefen

Marinförvaltningen räknar för nästa budgetår med oförändrade kostnader för landportion och skeppsportion. Enligt vad jag under hand inhämtat utgår ämbetsverket därvid — liksom arméintendenturförvaltningen för arméns del — från något lägre livsmedelspriser än dem, på vilka beräkningarna för innevarande budgetår grundats. Den kostnadsminskning, som härigenom uppkommer, uppväges emellertid av att övriga portionskostnader är högre än de för innevarande budgetår beräknade.

Liksom marinförvaltningen utgår jag vid mina anslagsberäkningar från oförändrade kostnader för landportion och skeppsportion eller således 2 kronor 95 öre respektive 4 kronor 25 öre.

Belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54 uppgick i runt tal till

13 260 000 kronor. För samma budgetår beräknades tjänstgöringsdagarna för personal med rätt till fri portion till ett antal, som är icke obetydligt högre än det antal, som ligger till grund för beräkningarna för nästa budgetår. Med hänsyn härtill torde anslaget kunna uppföras med belopp, som är lägre än angivna belastning. Jag föreslår att anslaget uppföres med 12 900 000 kronor, vilket innebär en minskning med 600 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Mathållning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 12 900 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

[87] 62. Marinen: Beklädnad m. m.

	Anslag	Nettontgift	Behållning
1953/54	6 900 000	6 301 190	1 225 874
1954/55 (statsliggaren s. 244)	6 400 000		
1955/56 (förslag)	6 400 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 800 000 kronor.

	ökning
1. Ändrat antal tjänstgöringsdagar	90 000
2. Höjda löner	39 000
3. Engångsanskaffning	671 000
	<hr/> 800 000

Motiv

1. Kostnadsökningen beräknas sålunda.

	Tjänstgöringsdagar		ökning resp. minskning	För 1954/55 beräknad dagskostnad	Summa kr.
	1954/55	1955/56			
Personal med rätt till fri beklädnad	2 750 000	2 830 000	+ 80 000	1,70	+ 136 000
Furirer, furirs- och instruktörsaspiranter	653 000	607 700	— 45 300	1,00	— 45 300
					<hr/> + 90 700

2. Beloppet avser avtalsenlig höjning av lönerna för sådan arbetarpersonal vid lokala förråd, som avlönas från förevarande anslag.

3. Anskaffningen avses för täckande av vissa brister i marinens beklädnadsmateriel. Bristerna anges till omkring 2 800 000 kronor. För nästa budgetår beräknar marinförvaltningen 750 000 kronor för ändamålet. Av anslaget för innevarande budgetår kan 79 000 kronor avses för ifrågavarande anskaffning.

Departementschefen

Jag kan icke tillstyrka att anslaget höjes utan föreslår att detsamma uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 6 400 000 kronor.

[88] 63. *Marinen: Inventarier m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	1 275 000	1 292 219	435 495
1954/55 (statsliggaren s. 246)	1 200 000		
1955/56 (förslag)	1 200 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 605 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ökat antal tjänstgöringsdagar	9 300	
2. Höjda löner	5 400	
3. Ändrade beräkningsgrunder för dagskostnad	74 300	
4. Anskaffning och underhåll av möbler m. m.	26 000	
5. Anskaffning och underhåll av musikmateriel	10 000	
6. Vissa engångsanskaffningar	553 000	75 000
7. Omräkning	2 100	
	680 100	75 000
	+ 605 100	
	Avrundat 605 000	

Motiv

1. Kostnadsökningen beräknas sålunda.

	1954/55	Tjänstgöringsdagar 1955/56	ökning	För 1954/55 beräknad dagskostnad	Summa kr.
Inventarier och för- plägnadsmateriel ...	3 704 100	3 714 000	9 900	0,15	1 485
Serviseffekter och duk- tyg till fartygsmässar: officerare, under- officerare, högbåts- män och överfurirer	359 000	409 200	50 200	0,085	4 267
furirer	168 000	222 400	54 400	0,065	3 536
					<u>9 288</u>
					Avrundat 9 300

2. Beloppet avser avtalsenlig höjning av lönerna åt förrådspersonal vid lokala förråd.

3. Kostnadsökningen beräknas sålunda.

	Tjänstgörings- dagar 1955/56	Beräknad 1954/55	dagskostnad 1955/56	Ökning av dags- kostnaden	Summa kronor
Inventarier och för- plägnadsmateriel ..	3 714 000	0,15	0,17	0,02	74 280
					Avrundat 74 300

Marinförvaltningen anför att en höjning av dagskostnadsbeloppet för inventarier och förplägnadsmateriel med 2 öre är erforderlig, om nuvarande standard beträffande ifrågavarande materiel skall kunna bibehållas.

4. Genom tillkomsten av nya anläggningar, som måst förses med möbler och liknande utrustning utan att särskilda medel anvisats härför, har behov av komplettering och förnyelse av utrustningen för andra lokaler måst eftersättas. För tillgodoseende av detta behov räknar marinförvaltningen med en medelsökning av 26 000 kronor.

5. För musikmateriel beräknades för innevarande budgetår 25 000 kronor. Enligt marinförvaltningen är beloppet otillräckligt bland annat beroende på att priserna på musikinstrument under senare år stigit med 200 à 300 %.

6. Marinförvaltningen räknar för nästa budgetår med anskaffning av möbler m. m. för vissa nytillkommande anläggningar. Sålunda räknas med 15 000 kronor för skyddstjänstskola å Berga, 18 000 kronor för radaranläggningar samt 120 000 kronor för kaserer och skollokaler å Berga.

För anskaffning av sängar jämte uppsättningsanordningar för dem, avsedda för skyddsrum, beräknar marinförvaltningen 20 000 kronor.

Sedan våren 1954 användes i relativt stor omfattning djupfrysta livsmedel ombord på flottans fartyg. Lagring av dylika varor kan enligt marin-

förvaltningen ordnas på vissa platser inom Ostkustens marindistrikt med anlåtande av anvisade medel. För att tillskapa ytterligare lagringsmöjligheter vid vissa förband inom Stockholms skärgård begär marinförvaltningen 65 000 kronor, avsedda för anskaffning av frysskåp och frysexboxar.

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår begärde marinförvaltningen medel dels för täckande av brister i utrustningsbehovet av inventarier och förplägnadsmateriel, dels ock för fyllande av vissa nya behov, avseende förplägnadsmateriel för nytillkommande kustartilleribatterier, isoleringskärl för fartyg och utrustning för nya motortorpedbåtslag (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 105). Det årliga medelsbehovet beräknades till (215 000 + 100 000 =) 315 000 kronor. Ämbetsverket anför nu att anslaget för innevarande budgetår icke medgiver någon anskaffning för ifrågavarande behov och hemställer ånyo om 315 000 kronor för ändamålet.

För anskaffning av en flyttbar frysanläggning beräknar marinförvaltningen att för innevarande budgetår kunna disponera 75 000 kronor. Medelsanvisning i detta hänseende erfordras ej för nästkommande budgetår.

7. I samband med förvaltningsreformen har vissa avlöningskostnader från och med budgetåret 1954/55 överflyttats från förevarande anslag till avlöningsanslag. Vid medelsanvisningen för innevarande budgetår beräknades detta medföra en minskning av inventarieanslaget med 25 000 kronor. Enligt marinförvaltningen är detta belopp emellertid 2 100 kronor för högt.

Departementschefen

I nuvarande ekonomiska läge kan jag icke tillstyrka att anslaget höjes, utan jag föreslår att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Inventarier m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 200 000 kronor.

[89] 64. *Marinen: Tvätt*

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	900 000	896 068
1954/55 (statsliggaren s. 248)	800 000	
1955/56 (förslag)	850 000	

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. För egen del föreslår jag, med hänsyn till medelsåtgången under budgetåret 1953/54, att anslaget höjes med 50 000 kronor till 850 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Tvätt* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 850 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

[90] 65. Marinen: Övningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	25 800 000	24 341 783	7 335 832
1954/55 (statsliggaren s. 248)	24 000 000		
1955/56 (förslag)	23 500 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i runt tal 4 300 000 kronor bundna genom utlagda beställningar.

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 3 000 000 kronor.

	Ökning
1. Övningsverksamheten	
a) allmänna övningskostnader	450 000
b) ammunition	1 900 000
c) drivmedel	500 000
d) särskild övning	50 000
2. Nya utbildningskurser	100 000
	<hr/>
	3 000 000

Motiv

1 a) Av ifrågavarande belopp hänför sig 240 000 kronor till flottans övningar. Övergången till den s. k. lätta flottan har medfört ökade utgifter för materialutredning, tele- och skyddsutredning m. m.

Resterande belopp 210 000 kronor avses för kustartilleriets övningsverksamhet. Repetitionsövning av vissa värnpliktiga beräknas medföra en kostnadsökning av 30 000 kronor. För omskolning av värnpliktiga, förhyrning av motorfordon m. m. erfordras en anslagshöjning å 180 000 kronor.

1 b) De ökade ammunitionskostnaderna för flottan, beräknade till 1 550 000 kronor för nästa budgetår, beror på att sjöstyrkorna tillföres fartyg med moderna och snabbskjutande vapen, som kräver ökad ammunitionstilldelning vid skjutövningarna.

Kostnaderna för kustartilleriets övningsammunition beräknas stiga med 350 000 kronor under nästa budgetår. Kostnadsökningen, som delvis är av engångsnatur, betingas av större ammunitionsförbrukning i samband med omskolning av värnpliktiga, repetitionsövning av värnpliktiga, omläggning av utbildningen för värnpliktiga, uttagna till underofficersutbildning m. m.

1 c) Drivmedelskostnaderna är beräknade på grundval av följande priser (inom parentes anges de priser som ligger till grund för såväl anslags-

beräkningarna som staten för anslaget för innevarande budgetår): kol 90 kr/ton (90 kr/ton), pannbrännolja 9 öre/l (8 öre/l), motorbrännolja 15 öre/l (14 öre/l), flygbensin 58 öre/l (58 öre/l), bilbensin 48 öre/l (48 öre/l) och smörjolja 1:30 kr/kg (1:30 kr/kg).

Den föreslagna anslagsökningen betingas av angiven väntad prisstegring på pann- och motorbrännolja samt ökad drivmedelsåtgång i samband med övergång till snabbare fartyg.

1 d) Beloppet erfordras för planlagd övning i krigsreparationstjänst.

2. Angiven kostnadsökning hänför sig till planerade kurser i förbindelse- och stridsledningstjänst för reservofficerare m. fl., kurs för värnpliktiga teleingenjörer, kompletteringskurs för telemästare, kurs i foto-spaningstjänst m. m.

Departementschefen

Ehuru vissa kostnadsökningar synes ofrånkomliga föreslår jag, med hänsyn till förefintlig odisponerad reservation å anslaget, att detta för nästa budgetår sänkes med 500 000 kronor och således uppföres med 23 500 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Övningar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 23 500 000 kronor.

[91] 66. Marinen: Drivmedelsförråd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	1 550 000	541 614
1954/55 (statsliggaren s. 249)	500 000	
1955/56 (förslag)	500 000	

¹ Den av Kungl. Maj:t fastställda staten för anslaget slutar på 560 000 kronor.

Marinförvaltningen föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag tillstyrker ämbetsverkets förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

[92] 67. Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	75 000	22 527	52 473
1954/55 (statsliggaren s. 250)	75 000		
1955/56 (förslag)	75 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Marinförvaltningen föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag tillstyrker ämbetsverkets förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

[93] 68. **Marinen: Materialförråd m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	520 000	484 477
1954/55 (statsliggaren s. 250)	560 000	
1955/56 (förslag)	560 000	

Yrkande

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 30 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ökat personalbehov	14 000	
2. Avskrivningar	46 000	
3. Anskaffning av inventarier m. m.		30 000
	<hr/> 60 000	30 000
		+ 30 000

Motiv

1. Marinförvaltningen föreslår, att lönekostnaderna för en förrådsarbetare vid materialförrådet vid Karlskrona örlogsvarv överföres från förrådets titel för inköp och försäljning till förevarande anslag. Ämbetsverket hemställer vidare att få anställa en förrådsarbetare vid Norrlandskustens marindistrikt och Hemsö kustartilleriförsvar för material- och drivmedelsförrådet samt beklädnadsförrådet. Halva lönekostnaden för ifrågavarande arbetare avses skola bestridas från förevarande anslag.

2. Värdet av okurant material uppgår enligt ämbetsverkets beräkningar till cirka 295 000 kronor. Ifrågavarande material beräknas vid försäljning inbringa cirka 95 000 kronor. Det medelsbehov, som skall täckas av förevarande anslag, uppgår således till 200 000 kronor. Marinförvaltningen anser, att nämnda medelsbehov bör tillgodoses under en treårsperiod. Nästa budgetår bör samtliga avskrivningar enligt ämbetsverkets förslag uppgå till 70 000 kronor. Inom ramen för ett anslag å 560 000 kronor kan 24 000 kronor avses för ändamålet. För att genomföra ämbetsverkets förslag erfordras således en anslagshöjning på (70 000 — 24 000 =) 46 000 kronor.

3. Under budgetåret 1955/56 beräknas medelsbehovet för anskaffning och underhåll av inventarier m. m. uppgå till 48 000 kronor, vilket innebär en minskning med 30 000 kronor i förhållande till anslaget för innevarande budgetår.

Marinförvaltningen har i särskild skrivelse den 6 augusti 1954 anmält att 600 000 kronor erfordras för engångsanskaffning av materialutredning samt hemställt att ett anslag å 60 000 kronor måtte anvisas för ändamålet under nästa budgetår.

Departementschefen

Jag kan icke nu tillstyrka att särskilda medel anvisas för engångsanskaffning av materialutredning.

Förevarande anslag torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. I anslutning till marinförvaltningens framställning rörande lönekostnaderna för en förrådsarbetare vid Karlskrona örlogsvarvs materialförråd vill jag framhålla, att i enlighet med de föreskrifter, som Kungl. Maj:t den 13 juni 1947, med stöd av riksdagens beslut, meddelat rörande förrådstitelredovisningen vid vissa försvarets förråd, avlöningar vid förrådet icke får bestridas från förrådets diversemedelstitel utan skall redovisas under förevarande anslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Materialförråd m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 560 000 kronor.

[94] 69. Marinen: Hundbevakningstjänsten

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	10 000	5 301	6 819
1954/55 (statsliggaren s. 250)	10 000		
1955/56 (förslag)	10 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 icke till någon del bunden.

I enlighet med förslag av marinförvaltningen föreslår jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

FLYTANDE MATERIEL, VAPENMATERIEL M. M.

[95] 70. Marinen: Fartygsbyggnader

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	¹ 110 000 000	128 726 452	19 357 961
1954/55 (statsliggaren s. 251)	108 300 000		
1955/56 (förslag)	109 000 000		

¹ Därutöver anvisat på tilläggsstat 38 000 000 kronor.

Verksamheten under anslaget regleras från och med budgetåret 1952/53 med stöd av *dels* planer omfattande nybyggnader och moderniseringar som beslutats för budgetåren 1947/52 (äldre nybyggnadsplan och äldre moderniseringsplan), *dels* en plan för budgetåren 1952/59, innefattande a) det på grundval av propositionen 1952:18 fastställda programmet för flottans fartygsbyggnader samt b) för ifrågavarande sju budgetår beräknade moderniseringar för flottan jämte nybyggnader m. m. för kustartilleriet och för marinen gemensamma ändamål (1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m.). Medel avsedda för försök rörande fartygsmateriel redovisas vid sidan av nämnda planer.

Vid utgången av budgetåret 1953/54 hade marinförvaltningen erhållit bemyndiganden om sammanlagt 906,516 miljoner kronor för att utlägga beställningar inom fastställda planer. För att bestrida kostnaderna för ifrågavarande beställningsbemyndiganden hade anvisats betalningsmedel om sammanlagt 397,955 miljoner kronor. Den 30 juni 1954 var således bemyndiganden till ett belopp av $(906,516 - 397,955 =)$ 508,561 miljoner kronor icke täckta av betalningsmedel.

För innevarande budgetår har Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut medgivit utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 73,8 miljoner kronor och anvisat 108,3 miljoner kronor i betalningsmedel. Den 30 juni 1955 kommer således enligt hittills meddelade beslut beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(508,561 + 73,800 - 108,300 =)$ 474,061 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Den 1 oktober 1954 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 357 miljoner kronor icke utnyttjade.

Äldre nybyggnadsplan

Till förevarande plan har hänförts nybyggnader som beslutats för budgetåren 1947/52. Genom beslut efter utgången av budgetåret 1951/52 har kostnaderna för vissa i planen upptagna objekt ändrats med hänsyn till prisstegringar m. m.

A. Flottan

1. Sex mindre torpedbåtar	11 250 000	
2. Två hjälpminsvepare	600 000	
3. Två modifierade landskapsjagare	115 200 000	
4. Tre ubåtar av ny typ	69 000 000	
5. En torpedbärgningsbåt	330 000	
6. Sex mindre minsvepare av ny typ	16 400 000	
7. Ubåtsbatterier	1 500 000	214 280 000

B. Kustartilleriet

1. En vedettbåt och fyra minutläggare	9 900 000	
2. Nio minarbetsbåtar	200 000	10 100 000

C. Gemensamt

1. Trängfartyg m. m.	3 000 000
	Summa kronor 227 380 000

Utöver i nybyggnadsplanen angivna kostnader har marinförvaltningen erhållit beställningsbemyndiganden avseende prisstegringar för vissa objekt, för vilka medel anvisats före budgetåret 1947/48.

Marinförvaltningen anmäler i skrivelse den 6 augusti 1954 att anskaffningarna under posten A. 7 numera slutförts.

Äldre moderniseringsplan

Under denna rubrik redovisas moderniseringsarbeten m. m. som beslutats för budgetåren 1947/52. Genom beslut efter utgången av budgetåret 1951/52 har kostnaderna för vissa i planen upptagna objekt ändrats med hänsyn till prisstegringar m. m.

A. Flottan

1. Stadsjagare	17 500 000
2. Större minsvepare	10 120 000
3. Ubåtar	27 180 000
4. Ehrensköld-jagare	6 090 000
5. Modifierade stadsjagare	8 940 000
6. Landskapsjagare	3 470 000
7. Kustubåtar	8 755 000
8. Minsvepare m/39	192 000
9. Torpedbåtsmotorer	2 000 000
	84 247 000

B. Kustartilleriet

1. Sex vedettbåtar	823 000
--------------------------	---------

C. Gemensamt

1. Iordningställande av vissa fartyg m. m. (diverse kompletteringar, moderniseringar m. m.)	4 000 000
2. Förberedelser för ombyggnad av hjälpfartyg	980 000
3. Forceringskostnader	1 500 000
4. Löne- och arvodeshöjningar (1951 och 1952 års lönereglering för statstjänstemän)	876 000
	7 356 000
	Summa kronor 92 426 000

Marinförvaltningen anmäler i skrivelsen den 6 augusti 1954 att beloppet vid posten C. 4. numera helt tagits i anspråk.

1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m.

A. Flottan

Nybyggnadsplan

1. Fyra jagare av typ Östergötland (inkl. reservdelar)	220 000 000	
2. Ett minfartyg av ny typ	30 800 000	
3. Tre ubåtar av Hajentyp (inkl. reservdelar) ...	69 000 000	
4. Åtta minsvepare (inkl. reservdelar) jämte försök m. m. och nybyggnad av en minsvepare av trä	51 600 000	
5. Elva motortorped-motorkanonbåtar av typ T 101 (inkl. reservdelar)	136 400 000	
6. Femton motortorpedbåtar av typ T 32	59 700 000	567 500 000

Ombyggnadsplan

7. Jagaren Klas Horn	6 500 000	
8. Jagaren Göteborg	2 500 000	
9. Jagarna Stockholm, Karlskrona och Malmö ...	3 600 000	
10. Jagarna Romulus och Remus	13 400 000	
11. Jagarna Mode, Magne, Munin och Mjölner ...	18 500 000	44 500 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>612 000 000</u>

B. Kustartilleriet

1. Fyra minutläggare	Summa kronor	9 350 000
----------------------------	--------------	-----------

C. Gemensamt

1. Trängfartyg	3 500 000	
2. Iordningställande av vissa fartyg m. m.	3 500 000	
3. Förberedelser för ombyggnad av hjälpfartyg ...	550 000	7 550 000
	<u>Summa kronor</u>	<u>7 550 000</u>

Totalsumma kronor 628 900 000

Från och med den 1 juli 1954 överfördes lönekostnader till ett belopp av 1,7 miljon kronor från förevarande anslag till avlöningsanslag. Marinförvaltningen föreslår i anledning därav att posten A.1 i 1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m. minskas med angivet belopp.

Ämbetsverket hemställer om ytterligare beställningsbemyndiganden till ett belopp av 5,5 miljoner kronor. Beloppet fördelar sig på objekt enligt följande sammanställning.

Kustartilleriet

Transportfärja, transportbåtar m. m. 3 000 000

Gemensamt

Nybyggnad av trängfartyg m. m. 1 000 000

Iordningställande av vissa fartyg m. m. 1 250 000

Förberedelser för ombyggnad av hjälpfartyg 250 000

Summa kronor 5 500 000

Av motiven för nämnda förslag framgår bland annat följande.

Inspektören för kustartilleriet har framlagt förslag till program för nybyggnad av fartyg och båtar för kustartilleriet under budgetåren 1955/59. Programmet, som har uppgjorts med hänsyn till beräknad utrangering av nuvarande fartygs- och båtmaterial, omfattar transportfärja, transportbåtar, minarbetsbåtar, bevakningsbåtar, fisketrålare m. m. Kostnaderna har uppskattats till sammanlagt omkring 12 miljoner kronor.

Det för trängfartyg äskade beloppet avses för fullbordande av en bogserbåt, byggande av inspektionsbåtar m. m.

Bemyndigande för iordningställande av vissa fartyg m. m. erfordras för fortsatt täckande av brister i fråga om diverse moderniseringar.

Förberedelserna för ombyggnad av hjälpfartyg omfattar bland annat konstruktionsarbeten och materielanskaffningar.

Försöksverksamhet avseende fartygsmateriel

För försöksverksamheten lämnade bemyndiganden uppgår för budgetåren 1947/55 till omkring 24,7 miljoner kronor.

Marinförvaltningen hemställer för nästa budgetår om ett beställningsbemyndigande av 2 miljoner kronor för fortsatt försöksverksamhet.

Behov av betalningsmedel under budgetåret 1955/56

Marinförvaltningen beräknar behovet av betalningsmedel under budgetåret 1955/56 för att täcka betalningsutfall på tidigare lämnade och nu begärda beställningsbemyndiganden till 112 miljoner kronor.

Departementschefen

Marinförvaltningen föreslår, att 1952 års sjuårsplan för fartygsbyggnader m. m., för närvarande kostnadsberäknad till 628,9 miljoner kronor, vidgas med 3,0 miljoner kronor för nybyggnad av vissa fartyg för kustartilleriet samt 2,5 miljoner kronor för iordningställande av vissa fartyg m. m. Ämbetsverket föreslår vidare, att kostnaderna för planen minskas med 1,7 miljon kronor i anledning av det vid 1954 års riksdag fattade beslutet att överföra vissa lönekostnader från förevarande anslag till avlöningsanslag. Jag har intet att erinra mot bifall till nämnda förslag.

Jag tillstyrker ämbetsverkets förslag att för fortsatt försöksverksamhet

under nästa budgetår utlägga beställningar till ett belopp av 2 miljoner kronor.

Marinförvaltningen hemställer om 112 miljoner kronor i *betalningsmedel* för att täcka betalningsutfall under budgetåret 1955/56 å äldre och nu föreslagna bemyndiganden. Under hänvisning till vad jag inledningsvis anfört föreslår jag, att ett anslag av 109 miljoner kronor anvisas för nästa budgetår.

Därest de i det föregående angivna förslagen vinner riksdagens godkännande kommer den 30 juni 1956 bemyndiganden om sammanlagt (474,061 + 3,000 + 2,500 + 2,000 — 109,000 =) 372,561 miljoner kronor att sakna täckning av betalningsmedel.

Under hänvisning till det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna de ändringar av planerna för verksamheten under förevarande anslag, som i det föregående angivits;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med i det föregående angivna grunder medgiva utläggande av beställningar inom en kostnadsram av 7 500 000 kronor;

c) till *Marinen: Fartygsbyggnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 109 000 000 kronor.

[96] 71. **Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	85 000 000	77 906 441	15 356 375
1954/55 (statsliggaren s. 253)	92 500 000		
1955/56 (förslag)	90 000 000		

Anskaffningen av vapenmateriel m. m. verkställs från och med budgetåret 1953/54 enligt plan, som godkänts av riksdagen. Enligt denna plan skall anskaffas materiel för flottan och kustartilleriet till ett belopp av 324 respektive 200 miljoner kronor. För vissa övriga anskaffningar avses enligt planen 136 miljoner kronor. Planen upptager således materielanskaffningar till ett sammanlagt belopp av (324 + 200 + 136 =) 660 miljoner kronor. Från och med innevarande budgetår har emellertid lönekostnader till ett årligt belopp av 2,5 miljoner kronor, vilka inräknats i förenämnda plan, överförts från förevarande anslag till avlöningsanslag.

Marinförvaltningen har för budgetåren 1947/54 erhållit bemyndiganden att utlägga beställningar till ett belopp av 447,069 miljoner kronor. För likvidering av ifrågavarande beställningar har till och med den 30 juni 1954 anvisats 240,829 miljoner kronor. Den 30 juni 1954 saknade således beställningsbemyndiganden till ett belopp av (447,069 — 240,829 =) 206,240 miljoner kronor täckning av betalningsmedel.

För innevarande budgetår uppgår såväl medgivna beställningsbemyndiganden som anvisade betalningsmedel till 92,5 miljoner kronor. Den 30 juni 1955 kommer således enligt hittills meddelade beslut beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(206,24 + 92,50 - 92,50 =)$ 206,24 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.

Av de beställningsbemyndiganden som riksdagen medgivit var den 1 oktober 1954 i runt tal 160 miljoner kronor odisponerade.

Marinförvaltningen hemställer för nästa budgetår om beställningsbemyndiganden till ett belopp av 127,5 miljoner kronor samt ett anslag å 107,5 miljoner kronor för fortsatt anskaffning enligt fastställd plan. Ämbetsverket förklarar, att det av olika skäl icke torde vara möjligt att genomföra anskaffningarna i den tidigare avsedda takten.

Departementschefen

Som jag inledningsvis anfört, räknar jag för nästa budgetår med att bemyndigande lämnas att utlägga ytterligare beställningar å vapenmateriel m. m. för ett belopp av 90 miljoner kronor samt att ett anslag å samma belopp anvisas. Beställningsverksamheten torde få äga rum på grundval av föreliggande plan för anskaffning av vapenmateriel m. m.

Vid bifall till mitt förslag kommer den 30 juni 1956 bemyndiganden om sammanlagt $(206,24 + 90,00 - 90,00 =)$ 206,24 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.

Åberopande det anförda och med hänvisning till vad jag under anslaget Armén: Anskaffning av tygmateriel m. m. anfört rörande anskaffning av brandbilar får jag — under erinran om att anslaget minskas med 2,5 miljoner kronor — hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar å vapenmateriel m. m. inom en kostnadsram av 90 000 000 kronor;

b) till *Marinen: Anskaffning av vapenmateriel m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 000 kronor.

[97] 72. Marinen: Underhåll av fartyg m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	45 000 000	44 775 804	6 337 655
1954/55 (statsliggaren s. 254)	45 300 000		
1955/56 (förslag)	45 100 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Verksamheten under förevarande anslag regleras från och med innevarande budgetår med stöd av en femårsplan som uppgjorts av marinförvaltningen. Enligt denna plan uppgår årskostnaden till i medeltal 46,7 miljoner kronor. Från och med den 1 juli 1954 har lönekostnader till ett belopp av 0,7 miljon kronor överförts från förevarande anslag till avlöningsanslag. Årskostnaden för genomförande av förenämnda plan bör med anledning därav beräknas till $(46,7 - 0,7 =)$ 46 miljoner kronor. Anslaget för innevarande budgetår uppgår till 45,3 miljoner kronor.

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp. Ämbetsverket anmäler, att vissa ändringar i planen för fartygens rustning, avrustning m. m. vidtagits för att nedbringa anslagsbehovet till 45,3 miljoner kronor.

Departementschefen

Enligt mina beräkningar kan anslaget för nästa budgetår uppföras med 45 100 000 kronor, vilket innebär en minskning med 200 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Underhåll av fartyg m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 45 100 000 kronor.

[98] 73. *Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	1 000 000	1 383 694	149 114
1954/55 (statsliggaren s. 254)	1 000 000		
1955/56 (förslag)	700 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Marinförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Medlen skall användas för fortsatt anskaffning av maskiner m. m. för marinens verkstadsanläggningar inom ramen för de behovsberäkningar, som anmäldes i 1953 års statsverksproposition (bil. 6, s. 137).

För egen del föreslår jag att anslaget för nästa budgetår begränsas till 700 000 kronor, vilket innebär en anslagsminskning av 300 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Anskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 700 000 kronor.

FASTIGHETER

[99] 74. **Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	11 163 000	11 156 741
1954/55 (statsliggaren s. 255)	10 501 000	
1955/56 (beräknat belopp) ...	10 200 000	

Under återopande av vad jag anfört vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga för armén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond* för budgetåret 1955/56 beräkna ett förslagsanslag av 10 200 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD

[100] 75. **Marinen: Bidrag till sjövärnsskåren**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	300 000	294 674	5 326
1954/55 (statsliggaren s. 255)	300 000		
1955/56 (förslag)	330 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Chefen för marinen upprepar tidigare framställt förslag om en höjning av förevarande anslag med 30 000 kronor för utbildning av personal för minutkikorganisationen (se prop. 1954: 1, bil. 6, s. 122). Marinchefen framhåller, att den för minutkikstationerna avsedda materielen nu börjar levereras och efter hand kommer att ingå i krigsorganisationen. Stationerna bör bemannas med personal, som är förtrogen med förhållandena till sjöss och som särskilt utbildats för tjänsten vid stationerna. Genom att sådana flottan tilldelade värnpliktiga, som bl. a. på grund av åldersskäl icke längre avses för krigsplacering på flottans fartyg, knytes till sjövärnsskåren, kan dessa nyttiggöras för fortsatt tjänstgöring i flottans krigsorganisation. Sådana sjövärnsmän anses särskilt lämpade att bestrida tjänst vid minutkikstationerna. Tillfälle till särskild utbildning erhålles genom den sjövärnsmän åliggande skyldigheten att fullgöra repetitionsövningar vart femte år. Utbildningen skulle innebära en utökning av sjö-

värnsskårens verksamhet och kostnaderna kan icke rymmas inom kårens nuvarande anslag.

Försvarets civilförvaltning tillstyrker, att medel beräknas för den föreslagna utbildningen av personal för minutkikorganisationen. Ämbetsverket föreslår, att anslaget för ändamålet uppräknas med 30 000 kronor.

Departementschefen

Ur beredskapssynpunkt synes det angeläget, att minutkikstationerna bemannas med personal, som är förtrogen med stationernas materiel samt med förhållandena till sjöss. Det är lämpligt att utbildningen av personal för minutkikstationerna bedrivs inom sjövärnsskåren enligt de av marinchefen angivna riktlinjerna. Kostnaderna för den föreslagna utbildningen beräknar jag, liksom civilförvaltningen och chefen för marinen, till 30 000 kronor. Då angivna kostnader synes icke kunna rymmas inom nuvarande anslag till sjövärnsskåren, anser jag mig nu böra tillstyrka att anslaget höjes med nämnda belopp.

Åberopande det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Bidrag till sjövärnsskåren* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 330 000 kronor.

[101] 76. Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	16 000	21 200	7 606
1954/55 (statsliggaren s. 256)	16 000		
1955/56 (förslag)	16 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 icke till någon del bunden.

Chefen för marinen hemställer, att anslaget höjes med sammanlagt 13 000 kronor, varav 2 000 kronor hänför sig till upplysningsverksamhet och återstoden till höjda bidrag till scoutförbunden. Marinchefen anför, att 1953 års utredning angående stöd åt nykterhetsorganisationer och ungdomsvårdande sammanslutningar framhållit bland annat sjömanskap som lämplig sysselsättning för ungdomsfostran och fritidsverksamhet.

Försvarets civilförvaltning anser sig icke beredd att tillstyrka någon höjning av anslaget utan föreslår, att detsamma uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Bidrag till maritim ungdomsverksamhet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 16 000 kronor.

[102] 77. **Marinen: Understöd åt föreningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	23 000	21 400
1954/55 (statsliggaren s. 256)	23 000	
1955/56 (förslag)	23 000	

Chefen för marinen upprepar tidigare framställt förslag om uppräknig av anslaget med 2 200 kronor för ökat stöd åt Kustartilleriklubben för utgivande av Tidskrift för kustartilleriet (jfr prop. 1954: 1, bil. 6, s. 123). *Chefen för Sydkustens marindistrikt* har därjämte föreslagit en anslagsökning om sammanlagt 9 350 kronor för höjda bidrag till olika personal-sammanslutningar i Karlskrona.

Försvarets civilförvaltning förklarar sig icke vara beredd att tillstyrka någon höjning av anslaget.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marinen: Understöd åt föreningar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 23 000 kronor.

FLYGVAPNET

AVLÖNINGAR M. M. TILL FAST ANSTÄLLD PERSONAL

[103] 78. **Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	77 000 000	77 837 042
1954/55 (statsliggaren s. 256)	77 000 000	
1955/56 (beräknat belopp) ...	78 000 000	

Under hänvisning till vad jag anfört i det föregående vid behandlingen av arméns motsvarande anslag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flygvapnet: Avlöningar till aktiv personal m. fl.* för budgetåret 1955/56 beräkna ett förslagsanslag av 78 000 000 kronor.

[104] 79. Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	31 000	24 565
1954/55 (statsliggaren s. 259)	31 000	
1955/56 (förslag)	31 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till personal å reservstat* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 31 000 kronor.

[105] 80. Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	950 000	933 641
1954/55 (statsliggaren s. 260)	950 000	
1955/56 (förslag)	950 000	

Chefen för flygvapnet har föreslagit en omläggning av flygvapnets underbefälsorganisation. Förslaget innebär bland annat en utökning av flygvapnets reserv med signalistunderbefäl.

Försvarets civilförvaltning, som tillstyrker den av flygvapenchefen föreslagna utökningen av flygvapnets reserv, beräknar att ett bifall till nämnda förslag icke kommer att påverka belastningen å förevarande anslag under budgetåret 1955/56. Ämbetsverket räknar med oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departementschefen

Som jag anfört under arméns allmänna avlöningsanslag avser jag att i samband med slutligt ställningstagande till flygvapnets motsvarande anslag upptaga frågan om flygvapnets underbefälsorganisation. Därvid kommer även den föreslagna utökningen av flygvapnets reserv att behandlas. Bifall till här ifrågavarande förslag torde icke i nämnvärd grad påverka förevarande anslag för nästa budgetår.

I likhet med civilförvaltningen förordar jag att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till personal i flygvapnets reserv* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 950 000 kronor.

[106] 81. Flygvapnet: Rekryteringskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	140 000	133 102
1954/55 (statsliggaren s. 260)	140 000	
1955/56 (förslag)	125 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslaget minskas med 15 000 kronor. På grund av de föreslagna ändringar i fråga om flygvapnets underbefälsorganisation, som jag tidigare omnämnt, räknar ämbetsverket liksom chefen för flygvapnet icke med någon rekrytering av trupputbildare och signalister under budgetåret 1955/56.

Departementschefen

Ehuru jag icke nu tager ställning till det framlagda förslaget om ändrad underbefälsorganisation vid flygvapnet anser jag mig dock med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1953/54 kunna, i likhet med civilförvaltningen, räkna med en anslagsminskning av 15 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Rekryteringskostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

[107] 82. Flygvapnet: Ekiperingsersättningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	1 200 000	1 178 294
1954/55 (statsliggaren s. 261)	1 200 000	
1955/56 (förslag)	1 200 000	

Under hänvisning till vad som anförts under arméns motsvarande anslag förordar jag, i enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning, att förevarande anslag uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Ekiperingsersättningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

[108] 83. Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	250 000	203 857
1954/55 (statsliggaren s. 261)	250 000	
1955/56 (förslag)	200 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret

1953/54 räknar jag för egen del med ett anslag å 200 000 kronor, innebärande en minskning med 50 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar till viss arbetarpersonal* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

AVLÖNINGAR M. M. TILL VÄRNPLIKTIGA

[109] 84. **Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	6 400 000	6 682 219
1954/55 (statsliggaren s. 261)	6 200 000	
1955/56 (förslag)	6 200 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 200 000 kronor. För penningbidrag räknas med en ökning av 250 000 kronor medan kostnaderna för premier beräknas minska med 50 000 kronor. Civilförvaltningen grundar sina beräkningar på uppgifter från chefen för flygvapnet om antalet tjänstgöringsdagar för budgetåret 1955/56 samt om antalet till premier berättigade värnpliktiga. Med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1952/53, omkring 6 170 000 kronor, och då antalet tjänstgöringsdagar för nästa budgetår beräknas ytterligare sjunka anser jag, oaktat den förhållandevis höga anslagsbelastningen under nästföregående budgetår, mig böra föreslå att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Avlöningar m. m. till värnpliktiga* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 6 200 000 kronor.

[110] 85. **Flygvapnet: Familjebidrag**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	1 700 000	2 487 445
1954/55 (statsliggaren s. 262)	2 000 000	
1955/56 (förslag)	2 200 000	

Försvarets civilförvaltning beräknar medelsbehovet under nästa budgetår till 1 950 000 kronor. För egen del föreslår jag, med hänsyn till belastningen å anslaget under senare budgetår, att anslaget höjes med 200 000 kronor. Jag får sålunda hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Familjebidrag* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

SJUKVÅRD**[111] 86. Flygvapnet: Sjukvård**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	400 000	694 724
1954/55 (statsliggaren s. 262)	400 000	
1955/56 (förslag)	400 000	

Aberopande vad jag anfört vid behandlingen av motsvarande anslag för armén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Flygvapnet: Sjukvård* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

RESEERSÄTTNINGAR M. M.**[112] 87. Flygvapnet: Reseersättningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	2 300 000	2 817 798
1954/55 (statsliggaren s. 262)	2 300 000	
1955/56 (förslag)	2 700 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget höjes med 500 000 kronor med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54.

Belastningen å anslaget uppgick under nämnda budgetår till i runt tal 2 818 000 kronor och under budgetåret dessförinnan till omkring 2 340 000 kronor. För båda budgetåren har de anvisade anslagsbeloppen betydligt överskridits. Orsaken härtill synes, liksom beträffande arméns motsvarande anslag, ligga i de höjda förmåner, som utgår enligt de nya resereglementena. En höjning av anslaget synes mig ofrånkomlig. I avvaktan på ytterligare erfarenhet av belastningen torde dock höjningen kunna begränsas till 400 000 kronor.

Under återopande av det anförda och med hänvisning till vad jag under arméns motsvarande anslag anfört rörande redovisningen av rese- och traktamentskostnaderna vid försvaret får jag hemställa att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Reseersättningar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 2 700 000 kronor.

EXPENSER M. M.

[113] 88. Flygvapnet: Bränsle m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	5 350 000	4 536 781
1954/55 (statsliggaren s. 262)	5 300 000	
1955/56 (förslag)	4 600 000	

Flygförvaltningen hemställer att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54 räknar jag för egen del med ett anslag å 4 600 000 kronor för nästa budgetår. Under erinran om att anslagsminskningen utgör 700 000 kronor får jag således hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Bränsle m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 600 000 kronor.

[114] 89. Flygvapnet: Telefon m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	1 600 000	1 304 490
1954/55 (statsliggaren s. 263)	1 600 000	
1955/56 (förslag)	1 600 000	

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 380 000 kronor med hänsyn till den nyteckning av abonnemang, som erfordras för luftbevakningens utbyggnad. För egen del räknar jag med oförändrat anslagsbelopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Telefon m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kronor.

[115] 90. Flygvapnet: Övriga expenser m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	210 000	203 423	17 546
1954/55 (statsliggaren s. 263)	230 000		
1955/56 (förslag)	230 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Flygförvaltningen hemställer att anslaget höjes med 30 000 kronor med hänsyn till, bland annat, den fortsatta utbyggnaden av luftbevakningen. Jag kan icke tillstyrka någon höjning av anslaget utan föreslår att detsamma

uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övriga expenser m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 230 000 kronor.

MATHÅLLNING

[116] 91. Flygvapnet: Mathållning

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	6 500 000	6 227 432
1954/55 (statsliggaren s. 264)	6 500 000	
1955/56 (förslag)	5 500 000	

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget minskas med 350 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal tjänstgöringsdagar		626 875
2. Sänkta tilläggspriser å försålda portioner	4 000	
3. Omräkning	273 900	
	<hr/>	
	277 900	626 875
		— 348 975
		Avrundat 350 000

Motiv

1. Kostnadsminskningen beräknas sålunda.

1954/55	Tjänstgöringsdagar		För 1954/55 beräknad dagskostnad	Summa kronor
	1955/56	minskning		
2 402 000	2 189 500	212 500	2,95	626 875

Av dagskostnadsbeloppet utgör två kronor 60 öre kostnad för normalportion och 35 öre övriga mathållningskostnader.

2. Under förevarande anslag redovisas nettoinkomsten av försäljning av portioner till enskilda (jfr prop. 1952: 1, bil. 6, s. 154). Antalet dylika portioner beräknas för nästa budgetår till oförändrat 400 000. Tilläggspriset per portion beräknas emellertid till 77 öre mot 78 öre för innevarande budgetår, vilket medför en minskning av ifrågavarande inkomster med 4 000 kronor.

3. Beloppet utgör skillnaden mellan det av flygförvaltningen för budgetåret 1954/55 beräknade medelsbehovet och det för samma budgetår anvisade anslaget.

Flygförvaltningen räknar för nästa budgetår med oförändrat dagskostnadsbelopp, två kronor 95 öre. Därav utgör två kronor 55 öre kostnaden för normalportion och 40 öre övriga mathållningskostnader mot två kronor 60 öre respektive 35 öre för innevarande budgetår. Minskningen av normalportionspriset motiveras av en något vikande pristendens på livsmedelsmarknaden. Vid beräkningen av övriga mathållningskostnader tager flygförvaltningen bland annat hänsyn till de krav, som ur flygmedicinsk synpunkt måste ställas på utspisning av flygande personal, samt kravet på tillhandahållande av lagat mål vid nattflygning av längre varaktighet. Hänsyn har även tagits till de av Kungl. Maj:t genom beslut den 24 april 1953 meddelade bestämmelserna angående fri förplägnad för viss personal vid Västmanlands flygflottilj.

Departementschefen

I likhet med flygförvaltningen beräknar jag normalportionspriset för nästa budgetår till två kronor 55 öre. Med hänsyn till erhållna uppgifter angående det belopp, till vilket övriga mathållningskostnader för närvarande uppgår vid flygvapnet, räknar jag i detta hänseende med oförändrat 35 öre för man och dag. Den sammanlagda portionskostnaden beräknar jag således till två kronor 90 öre för nästa budgetår.

Med hänsyn till den sålunda beräknade minskningen av dagskostnadsbeloppet samt med ledning av belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54 och den beräknade skillnaden i antalet tjänstgöringsdagar för samma budgetår och nästkommande budgetår anser jag mig kunna för budgetåret 1955/56 räkna med ett anslag å 5 500 000 kronor, innebärande en minskning med 1 000 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Mathållning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 5 500 000 kronor.

INTENDENTURMATERIEL M. M.

[117] 92. Flygvapnet: Beklädnad m.m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	5 200 000	3 787 582	2 004 963
1954/55 (statsliggaren s. 264)	5 200 000		
1955/56 (förslag)	5 200 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 350 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ökat slitage	27 000	
2. Ändrat antal tjänstgöringsdagar m. m.		31 000
3. Ökad lottaverksamhet	13 000	
4. Engångsanskaffning för fyllande av brister i krigsförråd	986 000	
5. Ökat materielbestånd i övrigt	355 000	
	1 381 000	31 000
		+ 1 350 000

Motiv

1. Höjningen av medelsbehovet hänför sig till ökat slitage av flygbeklädnaden vid flygning med reoplan.

2. Vid beräkning av kostnaderna för normalbeklädnad räknar flygförvaltningen med lägre antal tjänstgöringsdagar än för innevarande budgetår, medan ämbetsverket vid motsvarande beräkning beträffande skyddsbeklädnad utgår från högre antal tjänstgöringsdagar än för budgetåret 1954/55. I båda fallen grundas beräkningarna på höjda dagskostnadsbelopp, som av ämbetsverket motiveras med inträffade prisstegringar. Enligt flygförvaltningens beräkningar minskas medelsbehovet för normalbeklädnad med 31 000 kronor, medan kostnaderna för skyddsbeklädnad ökas med 16 000 kronor. Som ersättning för lånad beklädnad får furir m. fl. erlægga ett belopp av 70 öre för dag. På grund av ökat antal tjänstgöringsdagar för furirer m. fl. väntas sammanlagda inkomsten av dessa ersättningar stiga med 24 000 kronor. Vidare räknar flygförvaltningen med att den ersättning ämbetsverket tillföres på grund av central anskaffning av yllevaror för försvarets räkning kommer att minska med 8 000 kronor. Minskningen under förevarande punkt utgör således (31 000 — 16 000 + 24 000 — 8 000 =) 31 000 kronor.

3. Ökningen motiveras med att antalet tjänstgöringsdagar för lottor beräknas stiga.

4. I sina anslagsäskanden för innevarande och de två närmast föregående budgetåren har flygförvaltningen begärt medel för att täcka vissa brister i krigsförråd (jfr prop. 1954: 1, bil. 6, s. 131—132). Ämbetsverket beräknar att efter de anskaffningar, som kan verkställas för medel disponibla under innevarande budgetår, det kvarstående medelsbehovet för ifrågavarande ändamål uppgår till 8 915 000 kronor. Flygförvaltningen föreslår, att återstående anskaffning uppdelas på en period av sex år. För budgetåret 1955/56 erfordras under angivna förutsättning 1 486 000 kronor. Då ämbetsverket avser att disponera ett belopp av 500 000 kronor av innevarande års anslag för samma ändamål, utgör ökningen (1 486 000 — 500 000 =) 986 000 kronor.

5. För ökning av materielbeståndet i övrigt begär flygförvaltningen

355 000 kronor, varav 350 000 kronor för regnkläder och 5 000 kronor för stridskåpor.

Departementschefen

Jag anser mig icke beredd att under nuvarande förhållanden tillstyrka att anslaget höjes utan föreslår att detsamma för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Beklädnad m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 5 200 000 kronor.

[118] 93. **Flygvapnet: Inventarier m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	1 000 000	1 038 010	144 694
1954/55 (statsliggaren s. 265)	1 000 000		
1955/56 (förslag)	1 000 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 760 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Minskat antal tjänstgöringsdagar		36 125
2. Vissa engångsanskaffningar	799 000	
	<hr/>	<hr/>
	799 000	36 125
	+ 762 875	
	Avrundat 760 000	

Motiv

1. Kostnadsminskningen beräknas sålunda.

	Tjänstgöringsdagar			För 1954/55 beräknad dagskostnad	Summa kronor
	1954/55	1955/56	minskning		
Inventarier	2 402 000	2 189 500	212 500	0,08	17 000
Förplägnadsmateriel	2 802 000	2 589 500	212 500	0,09	19 125
					<hr/>
					36 125

I antalet tjänstgöringsdagar för beräkning av kostnaderna för förplägnadsmateriel har inräknats 400 000 tjänstgöringsdagar för icke portionsberättigad personal.

2. För budgetåret 1954/55 äskade flygförvaltningen medel dels för till-

godoseende av behov i fråga om förbättrad belysning för hangarer och verkstäder samt olika slag av inventarier för nyuppförda eller ombyggda lokaler, dels ock för täckande av brister i fråga om förplägnadsmateriel för freds- och krigsbruk (jfr prop. 1954: 1, bil. 6, s. 132—133). Medelsbehovet beräknades till 850 000 kronor respektive 1 140 000 kronor. Av sistnämnda belopp äskades för innevarande budgetår endast 437 000 kronor.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår beräknar flygförvaltningen motsvarande behov beträffande inventarier till 860 000 kronor medan kostnaderna för täckande av befintliga brister av förplägnadsmateriel beräknas till 1 200 000 kronor. Av sistnämnda belopp hänför sig 255 000 kronor till fredsförplägnadsmateriel vid förbandens matinrättningar och resterande 945 000 kronor till krigsförplägnadsmateriel, varav materiel för cirka 300 000 kronor avses jämväl för fredsbruk. Flygförvaltningen räknar med att nämnda brister beträffande fredsförplägnadsmaterielen skall fyllas under loppet av tre år, medan anskaffningen av krigsförplägnadsmaterielen beräknas vara slutförd under budgetåret 1964/65. På grund härav räknar ämbetsverket för nästa budgetår med 85 000 kronor respektive 95 000 kronor för freds- och krigsförplägnadsmateriel.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget beräknar flygförvaltningen kunna disponera 233 000 kronor för engångsanskaffning av inventarier och 8 000 kronor för anskaffning av förplägnadsmateriel. Den sammanlagda kostnadsökningen för att tillgodose behovet av engångsanskaffningar kommer alltså att uppgå till $(860\ 000 + 85\ 000 + 95\ 000 - 233\ 000 - 8\ 000 =) 799\ 000$ kronor.

Departementschefen

Jag anser mig icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget utan föreslår, att detsamma uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Inventarier m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

[119] 94. *Flygvapnet: Tvätt*

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	585 000	659 471
1954/55 (statsliggaren s. 265)	585 000	
1955/56 (förslag)	600 000	

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 75 000 kronor. Vid beräkningen av medelsbehovet utgår flygförvaltningen från anslagsbelastningen under budgetåret 1953/54. Ämbetsverket räknar dessutom med ökat

tvättbehov beträffande persedlar för flygande personal vid reafлотtiljer. Med hänsyn till att antalet tjänstgöringsdagar för personal med rätt till fri beklädning beräknas bli betydligt lägre under nästa budgetår än under budgetåret 1953/54 föreslår jag för egen del att anslaget, i avbidan på ytterligare erfarenhet av anslagsbelastningen, uppföres med 600 000 kronor, innebärande en anslagsökning med 15 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Tvätt* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

ÖVNINGAR M. M.

[120] 95. Flygvapnet: Övningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	4 100 000	3 585 063	769 992
1954/55 (statsliggaren s. 265)	4 700 000		
1955/56 (förslag)	4 600 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i runt tal 250 000 kronor bundna.

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. För egen del räknar jag med att en medelsanvisning av 4 600 000 kronor skall vara tillfyllest. Jag hemställer således, under erinran om att anslaget minskas med 100 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Övningar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 4 600 000 kronor.

[121] 96. Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	18 000	16 907	5 040
1954/55 (statsliggaren s. 266)	18 000		
1955/56 (förslag)	18 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag har intet att erinra mot ämbetsverkets förslag och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Hundbevakningstjänsten* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 18 000 kronor.

FLYGMATERIEL M. M.

[122] 97. Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	350 000 000	343 356 570	6 782 497
1954/55 (statsliggaren s. 266)	443 700 000		
1955/56 (förslag)	443 700 000		

För budgetåren 1948/54 har riksdagen medgivit utläggande av beställningar på flygmateriel inom en kostnadsram av 1 998,598 miljoner kronor. För bestridande av kostnaderna inom nämnda ram har riksdagen anvisat 1 412,598 miljoner kronor. Den 30 juni 1954 var således bemyndiganden till ett belopp av (1 998,598 — 1 412,598 =) 586 miljoner kronor icke täckta av anslagsmedel.

För innevarande budgetår har riksdagen medgivit utläggande av beställningar intill ett belopp av 528,7 miljoner kronor och anvisat 443,7 miljoner kronor i betalningsmedel. Enligt hittills meddelade beslut kommer alltså den 30 juni 1955 beställningsbemyndiganden till ett belopp av (586,0 + 528,7 — 443,7 =) 671 miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.

Den 1 september 1954 var beställningsbemyndiganden till ett belopp av i runt tal 393 miljoner kronor icke disponerade.

I sina medelsäskanden för budgetåret 1955/56 hemställer *flygförvaltningen*, att kostnadsramen för sjuårsplanen avseende budgetåren 1955/62 upptages till 3 323,0 miljoner kronor. Den av riksdagen godkända kostnadsramen för budgetåren 1954/61 uppgår till 3 105,9 miljoner kronor. Flygförvaltningens förslag innebär således en ökning av kostnadsramens totalbelopp med (3 323,0 — 3 105,9 =) 217,1 miljoner kronor. Sistnämnda belopp hänför sig till delposter enligt följande.

	Ökning
1. Merkostnader på grund av teknisk utveckning	85,0
2. Anskaffning av jaktflygplan	81,0
3. Anskaffning av spaningsflygplan	50,0
4. Skillnad mellan årskvoterna för budgetåren 1954/55 och 1961/62	0,4
5. Outnyttjat belopp för budgetåret 1953/54	0,7
	<hr/>
	217,1

Vad flygförvaltningen anført i sina medelsäskanden är till största delen av sådan natur att en redogörelse härför icke kan lämnas till statsrådsprotokollet. Handlingarna i ärendet kommer att i vanlig ordning överlämnas till riksdagens vederbörande utskott. Här må dock anföras följande.

1. Flygförvaltningen hemställde i anslagsäskandena för innevarande budgetår om en ökning av sjuårsplanens totalkostnad med 947,4 miljoner kronor i anledning av den tekniska utvecklingen. På förslag av Kungl. Maj:t medgav riksdagen att kostnaderna för sjuårsplanen ökades med 862,5 miljoner kronor för här avsett ändamål. Ämbetsverket föreslår nu att kostnadsramen ökas med resterande belopp, d. v. s. (947,4 — 862,5 =) i runt tal 85 miljoner kronor.

2. Kostnadsramen för perioden 1954/61 ökades med 288 miljoner kronor för att möjliggöra att vissa föråldrade flygplan ersattes med moderna flygplan. Beloppet var framräknat på grundval av vissa preliminära prisuppgifter beträffande de utländska flygplan, som avsågs att anskaffas. Vid de förhandlingar med vederbörande flygplantillverkare, som upptagits efter riksdagens godkännande av denna anskaffning, har emellertid framkommit, att priserna är väsentligt högre än de priser, som preliminärt uppgivits. Det godkända beloppet räcker därför endast till anskaffning av en del av det antal flygplan som erfordras för den nu aktuella omsättningen. Flygförvaltningen föreslår i anledning av det anförda att från utlandet anskaffas ett mindre antal flygplan än tidigare planerats samt att ett mot minskningen i utlandsbeställningen svarande antal flygplan tillverkas i Sverige. Priset på sistnämnda flygplan beräknas bli lägre än priset på det utländska jaktflygplanet. Leveransen av de svenska flygplanen kan dock icke påbörjas vid sådan tidpunkt att materielomsättningen kan verkställas enligt den ursprungliga tidsplanen. För att genomföra ämbetsverkets förslag erfordras en ökning av kostnadsramen med 81 miljoner kronor.

3. Ämbetsverket föreslog i medelsäskanden för innevarande budgetår att flygplan skulle anskaffas för modernisering av spaningsflyget. Kostnaderna beräknades till 28 miljoner kronor. Föredragande departementschefen fann det icke möjligt att för det dåvarande tillstyrka förslaget. Flygförvaltningen hemställer nu ånyo att spaningsflygplan skall anskaffas. Ämbetsverket beräknar nu kostnaderna till 50 miljoner kronor. Kostnadsökningen, 22 miljoner kronor, betingas av att ämbetsverket numera avser att anskaffa betydligt modernare flygplan än tidigare planerats.

4 och 5. Beträffande sättet för framräknandet av dessa kostnadsändringar torde få hänvisas till 1952 års statsverksproposition (bil. 6, s. 164 — 165).

Flygförvaltningen hemställer för nästa budgetår om ett beställningsbemyndigande av 580 miljoner kronor samt ett betalningsanslag av 470 miljoner kronor.

Departementschefen

I enlighet med förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1954 års riksdag att sjuårsplanens kostnadsram skulle utökas med 288 miljoner kronor för in-

köp av ett antal jaktflygplan av utländsk typ. Med hänsyn till att priserna på ifrågavarande flygplan visat sig vara väsentligt högre än de priser, på vilka beräkningen av beloppet 288 miljoner kronor grundats, är det icke möjligt att genomföra den planerade anskaffningen inom angiven kostnadsram. Med anledning härav torde anskaffningen av utländska jaktflygplan få begränsas. Jag är icke beredd att nu tillstyrka ämbetsverkets förslag om utökning av kostnadsramen för att ett mot minskningen svarande antal flygplan i stället skall kunna anskaffas i Sverige.

Flygförvaltningen föreslår vidare i sina medelsäskanden för nästa budgetår att sjuårsplanens kostnadsram ökas med 50 miljoner kronor för anskaffning av spaningsflygplan. Jag räknar icke nu med någon ökning av kostnadsramen för detta ändamål. Med hänsyn till vad jag anförde vid anmälan av 1954 års statsverksproposition rörande möjligheten för Kungl. Maj:t att vidtaga ändringar i den av riksdagen godkända sjuårsplanen torde hinder icke möta att, om så befinnes lämpligt, inom fastställd kostnadsram anskaffa spaningsflygplan i stället för flygplan av annan typ.

På förslag av Kungl. Maj:t medgav 1954 års riksdag att kostnadsramen fick ökas med 862,5 miljoner kronor för att täcka kostnaderna i anledning av den tekniska utvecklingen. Flygförvaltningen äskade 947,4 miljoner kronor för ändamålet. Ämbetsverket hemställer nu om resterande 85 miljoner kronor. Under hänvisning till vad jag anförde vid behandlingen av denna fråga i 1954 års statsverksproposition räknar jag tills vidare icke med någon ytterligare ökning av kostnadsramen med hänsyn till den tekniska utvecklingen.

Enligt mina beräkningar bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 443,7 miljoner kronor. För utläggande av beställningar räknar jag med ett bemyndigande av 520 miljoner kronor.

Kostnadsramen för sjuårsperioden 1955/62 kommer att uppgå till 3 107 miljoner kronor enligt sammanställningen å s. 165. Vid beräkningen av kostnaderna för ifrågavarande sjuårsperiod har jag beaktat att vissa löne-kostnader från och med budgetåret 1954/55 överförts till avlöningsanslag.

Vid bifall till mitt förslag kommer den 30 juni 1956 beställningsbemyndiganden till ett belopp av $(671,0 + 520,0 - 443,7 =) 747,3$ miljoner kronor att icke vara täckta av betalningsmedel.

Den anskaffningsplan, som bör fastställas från och med nästa budgetår att gälla sjuårsperioden 1955/62, bör i likhet med övriga handlingar i ärendet delgivas riksdagens vederbörande utskott.

	Outnyttjade belopp under tidigare bud- getår m. m.	B u d g e t å r								Summa
		(Beloppen i miljoner kronor)								
		1954/55	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62	
1954 års kostnadsram (budget-åren 1954/61).										
Årskostnader enl. 1954 års statsverksproposition	—	449·6	450·0	450·0	450·0	450·0	450·0	450·0	—	3 149·6
Vissa lönekostnader, som fr.o.m. budgetåret 1954/55 bestrides från avlöningsanslag	—	— 6·3	— 6·3	— 6·3	— 6·3	— 6·3	— 6·3	— 6·3	—	— 44·1
Outnyttjat belopp för budgetåren 1948/53	0·4	—	—	—	—	—	—	—	—	0·4
	0·4	443·3	443·7	443·7	443·7	443·7	443·7	443·7	—	3 105·9
Minskning med första årskvoten i 1954 års kostnadsram och ökning med en årskvot	—	— 443·3	—	—	—	—	—	—	443·7	0·4
Outnyttjat belopp för budgetåret 1953/1954 ¹	0·7	—	—	—	—	—	—	—	—	0·7
1955 års kostnadsram (budget-åren 1955/62)										
	1·1	—	443·7	443·7	443·7	443·7	443·7	443·7	443·7	3 107·0

¹⁾ Årskvoten för 1953/54 344·1 miljoner kronor. Nettoutgiften för 1953/54 343·4 miljoner kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med vad i det föregående angivits medgiva utläggande av beställningar av flygmateriel m. m. inom en kostnadsram av 520 000 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Anskaffning av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 443 700 000 kronor.

[123] 98. Flygvapnet: Luftförsvarsrobot

Flygförvaltningen har i särskild skrivelse den 12 augusti 1954 lämnat en redogörelse för det utredningsarbete avseende en luftförsvarsrobot, som under senare år bedrivits inom försvarets robotvapenbyrå. Innehållet i denna skrivelse är huvudsakligen av sådan natur att en redogörelse härför icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Handlingarna i ärendet kom-

mer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott. I detta sammanhang torde dock följande få anföras.

Den verksamhet som hittills bedrivits för utveckling m. m. av en luftförsvarsrobot har varit av förberedande karaktär. Kostnaderna har kunnat bestridas av medel, som stått till försvarsgrensförvaltningarnas förfogande. Det fortsatta arbetet, som kommer att inriktas på fortsatt utveckling och konstruktion, beräknas kunna bedrivas i väsentligt större omfattning än tidigare. Härigenom kommer behovet av medel för verksamheten att bli så stort att det icke kan tillgodoses inom ramen för nuvarande anslag. Totalkostnaden för det fortsatta utvecklingsarbetet beräknas komma att uppgå till 25 miljoner kronor. Flygförvaltningen hemställer, efter samråd med armétyg- och marinförvaltningarna, att för nästa budgetår bemyndigande lämnas att utlägga beställningar för här avsedd verksamhet till ett belopp av 6 miljoner kronor och att ett reservationsanslag å 3,5 miljoner kronor anvisas. Medlen bör anvisas under ett särskilt anslag, förslagsvis benämnt Flygvapnet: Luftförsvarsrobot.

Departementschefen

Det förberedande arbete för konstruktion av luftförsvarsrobot som hittills bedrivits har bekostats av medel anvisade under försvarsgrenarnas materielanslag. Med hänsyn till den betydelse som tillmäts luftförsvarsroboten anser jag det erforderligt att medel härutöver ställs till förfogande för fortsatt arbete med dess utveckling och konstruktion. För ändamålet bör på riksstaten uppföras ett särskilt anslag, benämnt Flygvapnet: Luftförsvarsrobot. Det torde vara lämpligt att verksamheten under anslaget regleras efter samma system med beställningsbemyndiganden, som nu tillämpas på försvarsgrenarnas anslag till anskaffning av tygmateriel m. m. Jag tillstyrker att för nästa budgetår beställningar får utläggas till en kostnad av 6 miljoner kronor och att i betalningsmedel 3,5 miljoner kronor anvisas. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar för utveckling m. m. av luftförsvarsrobot inom en kostnadsram av 6 000 000 kronor;

b) till *Flygvapnet: Luftförsvarsrobot* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor.

[124] 99. *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	100 000 000	76 330 890	20 368 609
1954/55 (statsliggaren s. 267)	95 400 000		
1955/56 (förslag)	87 000 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i runt tal 2 500 000 kronor bundna genom utlagda beställningar.

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Efter särskild utredning inom försvarsdepartementet har beräknade förändringar av medelsbehovet uppdelats på delposter enligt följande.

	Ökning	Minskning
1. Kostnadsändring vid oförändrad verksamhet ...		3 597 000
2. Ökad flygverksamhet	3 676 000	
3. Minskad drivmedelsförbrukning för motorfordon		99 000
4. Underhåll av nytillkommen materiel m. m. ...	1 300 000	
5. Ökad användning av bogserfordon m. m.	580 000	
6. Omläggning av verkstadsdriften	5 000 000	
7. Rationaliseringar m. m.		6 860 000
	<hr/> 10 556 000	<hr/> 10 556 000
		± 0

Motiv

1. Den genomsnittliga underhållskostnaden per flygtimme beräknas komma att sjunka från 249 kronor 40 öre under budgetåret 1954/55 till 230 kronor 20 öre under budgetåret 1955/56. Under förutsättning att flygverksamheten under nästa budgetår i huvudsak överensstämmer med planerad motsvarande verksamhet under innevarande budgetår uppkommer en kostnadsminskning å 3 805 000 kronor. Å andra sidan föreligger under samma förutsättning ett ökat medelsbehov av 208 000 kronor i anledning av höjda skatter på drivmedel och höjt pris på smörjolja.

2. Anslaget för budgetåret 1953/54 var baserat på en effektiv flygtid av 182 000 timmar. Det för innevarande budgetår anvisade anslaget förutsattes skola medgiva en mindre ökning av nämnda flygtid. Till grund för flygförvaltningens beräkningar av förevarande anslag för nästa budgetår ligger en effektiv flygtid av 187 500 timmar. Beräkningen av ifrågasvarande flygtidsbehov grundar sig på samma flygtidsnormer m. m. som gäller för innevarande budgetår. Vid bifall till flygledningens förslag uppkommer en merkostnad för drivmedel med 2 640 000 kronor och för underhåll av flygplansskrov, motorer och propellrar med 1 036 000 kronor.

3. Flygförvaltningen beräknar att förbrukningen av motorbrännolja under nästa budgetår kommer att bli lägre än motsvarande förbrukning under innevarande budgetår. I viss utsträckning skall dock motorfotogen användas i stället för motorbrännolja. Förbrukningen av smörjolja förväntas sjunka något. Angivna förändringar medför att medelsförbrukningen minskar med 99 000 kronor.

4. Ifrågasvarande belopp hänför sig huvudsakligen till underhåll av nytillkommen radar- och telemateriel för jaktstridsledning, navigering och luftbevakning. En del av beloppet beräknas komma att åtgå för att bestrida kostnaderna i samband med skjutning mot vingmål.

5. Kostnadsökningen under denna punkt sammanhänger med ökad användning av bogserfordon och startanordningar för reaktionsdrivna flygplan.

6. Genom beslutad övergång till nya flygplantyper erfordras under de närmaste åren en genomgripande omläggning av driften vid flygvapnets verkstäder. Kostnaderna för anskaffning och installation av maskin- och provningsutrustning m. m. i samband med denna omläggning uppgår, enligt flygförvaltningens beräkningar, till sammanlagt i runt tal 17 miljoner kronor. Ämbetsverket räknar med att kostnaderna skall fördelas på fyra budgetår. I skrivelse den 3 juli 1954 har flygförvaltningen hemställt att av medel under förevarande anslag få disponera 5 miljoner kronor för här avsedda anskaffningar m. m. Ämbetsverket hemställer i medelsäskandena för nästa budgetår att av anslaget för budgetåret 1955/56 få disponera ytterligare 5 miljoner kronor för ifrågavarande ändamål.

Genom beslut den 24 september 1954 har Kungl. Maj:t, i anslutning till gällande bestämmelser rörande redovisning av tillgångar och skulder m. m. vid vissa försvarsverkstäder, förklarat att av medel under förevarande anslag 8 miljoner kronor må disponeras för utförande av ifrågavarande omställningsarbeten.

Departementschefen

Anslaget för budgetåret 1953/54 var beräknat på grundval av 182 000 timmars effektiv flygtid. Vid anmälan av förevarande anslag i 1954 års statsverksproposition räknade jag med att den av mig föreslagna medelsanvisningen för innevarande budgetår skulle medge en mindre ökning av nämnda flygtid. Flygförvaltningen hemställer för nästa budgetår att anslaget uppföres med belopp som medger en effektiv flygtid av 187 500 timmar. Jag är icke beredd att tillstyrka ämbetsverkets förslag. Jag räknar med en effektiv flygtid under budgetåret 1955/56 av 183 000 timmar.

Ämbetsverket har anmält att 17 miljoner kronor erfordras för att omställa driften vid flygvapnets verkstäder. Som framgår av det anförda disponerar flygförvaltningen numera 8 miljoner kronor för detta ändamål. Kvarstående medelsbehov torde få täckas genom ianspråktagande av medel anvisade under förevarande anslag och anslaget till anskaffning av flygmateriel m. m.

Vid anmälan av förevarande anslag till 1954 års statsverksproposition förutsatte jag att reservationsmedel under anslaget fick tagas i anspråk för att öka lagerhållningen av drivmedel. Genom förenämnda beslut den 24 september 1954 medgav Kungl. Maj:t att av medel under anslaget 7 miljoner kronor fick tagas i anspråk för angivet ändamål.

Enligt mina beräkningar erfordras för nästa budgetår en medelsanvisning under förevarande anslag på 87 miljoner kronor.

Åberopande det anförda får jag, under erinran om att anslaget minskas med 8 400 000 kronor, hemställa att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Flygvapnet: Drift och underhåll av flygmateriel m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 87 000 000 kronor.

[125] 100. Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	4 200 000	3 482 495
1954/55 (statsliggaren s. 268)	5 000 000	
1955/56 (förslag)	4 300 000	

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1953/54 och till den flygtid, med vilken jag — i enlighet med vad jag anført vid anmälan av anslaget till drift och underhåll av flygmateriel m. m. — räknar för nästa budgetår, torde anslaget kunna uppföras med 4 300 000 kronor. Detta innebär, att anslaget minskas med 700 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Drivmedelsförråd m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 4 300 000 kronor.

[126] 101. Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	2 000 000	1 369 205	1 479 884
1954/55 (statsliggaren s. 268)	2 400 000		
1955/56 (förslag)	2 400 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar.

Yrkande

Flygförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 1 910 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ökad drivmedelsförbrukning	30 000	
2. Drivmedelsutrustningar för nya berghangarer	1 490 000	
3. Cisterner för flygplatser	790 000	
4. Utrustningar för järnvägstransporter		400 000
	<hr/> 2 310 000	400 000
	+ 1 910 000	

Motiv

1. Den ökade förbrukningen av drivmedel för flygplan medför ytterligare behov av anskaffning av drivmedelsmateriel i allmänhet.

2. Ifrågavarande belopp äskas för anskaffning av drivmedelsutrustningar för sådana berghangarer som beräknas bliva färdigställda under budgetåret 1955/56.

3. För anskaffning under innevarande budgetår av cisterner för flygplatser står ett belopp av 400 000 kronor till förfogande. Under framhållande av att drivmedelscisterner bör anskaffas i takt med att flygplatser utbygges och förses med startbanor äskar ämbetsverket för nästa budgetår 1 190 000 kronor. Ämbetsverket har under hand meddelat att anslagsbehovet för här avsedda anskaffningar under budgetåren 1955/59 uppgår till 4 598 000 kronor. Behovet av anslagsmedel under nästa budgetår för ifrågavarande ändamål överstiger tillgången på anslagsmedel för innevarande budgetår med $(1\,190\,000 - 400\,000 =) 790\,000$ kronor.

4. För att täcka per den 1 juli 1953 beräknade brister i fråga om här avsedd utrustning, vilka brister beräknats till 3 150 000 kronor, har hittills anvisats 2 200 000 kronor. Återstående medelsbehov uppgår således till $(3\,150\,000 - 2\,200\,000 =) 950\,000$ kronor. Ämbetsverket hemställer för nästa budgetår om 800 000 kronor för ändamålet, vilket innebär en minskning med 400 000 kronor i förhållande till vad som disponeras för ändamålet under innevarande budgetår.

Departementschefen

Jag kan inte tillstyrka att anskaffningen av drivmedelsutrustning under nästa budgetår sker i den omfattning flygförvaltningen föreslagit. Jag föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Anskaffning av drivmedelsutrustning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 2 400 000 kronor.

[127] 102. Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen

Flygförvaltningen framlade i särskild skrivelse den 13 augusti 1953 en plan för ökning av drivmedelslagringen, avseende budgetåren 1954/58. Ökningen betingas av att reaktionsdrivna flygplan är mera bränslekrävande än propellerdrivna flygplan. Ämbetsverket hemställde i nämnda skrivelse om ett anslag för innevarande budgetår å 10,08 miljoner kronor. Vid anmälan av anslaget till drift och underhåll av flygmateriel m. m. i 1954 års statsverksproposition (bil. 6, s. 144) upptogs förevarande fråga till behandling. Därvid biträdades förslaget att öka lagerhållningen av drivmedel. Anskaffningen ansågs emellertid böra bedrivas i en långsammare takt än den

flygförvaltningen föreslagit. För inköp av drivmedel under budgetåret 1954/55 beräknades kunna tagas i anspråk 6 å 7 miljoner kronor av reservationsbehållningen under anslaget till drift och underhåll av flygmateriel m. m.

Under hänvisning till förenämnda uttalande i 1954 års statsverksproposition föreslog flygförvaltningen i skrivelse den 3 juli 1954 att 8 miljoner kronor skulle tagas i anspråk av reservationsbehållningen under anslaget till drift och underhåll av flygmateriel m. m. för ökning av drivmedelslagren. Utgående från bifall till berörda förslag har ämbetsverket vidare i medelsäskandena för nästa budgetår hemställt att det i förhållande till förslaget den 13 augusti 1953 återstående beloppet (10,08 — 8,0 =) 2,08 miljoner kronor jämte 4,32 miljoner kronor för fortsatt planerig anskaffning, d. v. s. sammanlagt (2,08 + 4,32 =) 6,40 miljoner kronor, anvisas för budgetåret 1955/56. Ämbetsverket föreslår, att medel för här avsedda anskaffningar anvisas under ett särskilt anslag.

Genom beslut den 24 september 1954 medgav Kungl. Maj:t att av medel under anslaget till drift och underhåll av flygmateriel m. m. 7 miljoner kronor fick tagas i anspråk för ökning av drivmedelslagringen.

Departementschefen

Som jag anförde vid anmälan av förevarande fråga i 1954 års statsverksproposition räknar jag med att ökningen av drivmedelslagren sker i en långsammare takt än den flygförvaltningen föreslagit i skrivelsen den 13 augusti 1953. Jag föreslår, att under nästa budgetår drivmedel anskaffas till ett belopp av 3 miljoner kronor för ifrågavarande lagerökning. Medlen torde anvisas under ett särskilt anslag, benämnt Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Ökning av drivmedelslagringen* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

FASTIGHETER

[128] 103. Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	17 488 000	17 671 772
1954/55 (statsliggaren s. 269)	18 004 000	
1955/56 (beräknat belopp) ...	18 500 000	

Under åberopande av vad jag anfört vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga för armén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond* för budgetåret 1955/56 beräkna ett förslagsanslag av 18 500 000 kronor.

BIDRAG OCH UNDERSTÖD

[129] 104. Flygvapnet: Understöd åt privatflyget

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	325 000	344 488	26 944
1954/55 (statsliggaren s. 269)	325 000		
1955/56 (förslag)	400 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 17 300 kronor bundna.

Yrkande

Luftfartsstyrelsen (skr. ²⁵/₈ 1954) hemställer, efter samråd med chefen för flygvapnet och i enlighet med förslag av Svenska Aeroklubben, att anslaget höjes med 116 000 kronor. Av detta belopp avses 15 000 kronor för ökad modellflygverksamhet och återstoden för segelflygverksamheten. Av det för segelflygverksamheten avsedda beloppet hänför sig 10 500 kronor till utbildning av ökat antal instruktörer, 30 000 kronor till premier för erövrade diplom, 30 000 kronor till höjda bidrag till flygklubbarna för erövrade diplom och 25 000 kronor till underhåll av materiel.

Motiv

I samband med beräkningen av medelsbehovet för budgetåret 1955/56 och såsom grund för denna beräkning har aeroklubben verkställt utredning rörande målsättningen för den i klubbens regi bedrivna statsunderstödda verksamheten för motorlöst privatflyg. Utredningens resultat redovisas i en till klubbens skrivelse med förslag till medelsäskanden fogad promemoria.

Angående segelflygets betydelse för flygvapnets rekrytering anföres i promemorian att gallringsprocenten för elever vid krigsflygskolan, vilka genomgått segelflygutbildning, är i genomsnitt omkring hälften av den, som gäller för elever utan sådan utbildning. Ett effektivt förberedande urval kan därför medföra avsevärda kostnadsbesparingar på flygvapnets anslag. Det framhålls vidare, att statsunderstödet bland annat syftar till att människor ur alla befolkningsgrupper skall dragas till segelflygningen

för att därigenom en bred rekryteringsbas för flygvapnet skall skapas. Det har också visat sig att av antalet erövrade diplom under de senaste åren omkring 95 % erövrats av elever, hänförliga till socialgrupperna II och III. Ett betydligt större latent flygintresse torde finnas än det som återspeglas i de gångna årens verksamhetsresultat. Aeroklubben räknar med att verksamheten intensifieras för att bättre utbildningsresultat skall ernås.

I fråga om modellflyget framhålles, att detta har stor betydelse för flygvapnets rekrytering av såväl flygande personal som personal i teknisk tjänst. Aeroklubben anser att verksamheten bör intensifieras.

Yttranden

Statskontoret har beräknat att de besparingar på flygvapnets anslag, som kan väntas uppstå genom en intensifiering av segelflygutbildningen i enlighet med aeroklubbens förslag, kan uppskattas till 25 000 kronor. Då detta belopp väsentligt understiger den begärda anslagshöjningen, avstyrker ämbetsverket ökad medelsanvisning till privatflyget.

I anledning av statskontorets yttrande anför *chefen för flygvapnet*, att statskontoret grundat sina beräkningar på kostnadsförhållandena under år 1952. Med hänsyn till att den grundläggande flygutbildningen vid krigsflygskolan är under omläggning, bör kostnadsberäkningarna utföras med de kommande kostnaderna som underlag. Med utgångspunkt häri beräknar flygvapenchefen, att mot det äskade anslaget, 441 000 kronor, svarar besparingar på 547 000 kronor. Chefen för flygvapnet understryker vidare, att det främsta skälet för medelsanvisning till privatflyget är, att verksamheten främjar flygvapnets rekrytering. I detta avseende skapar aeroklubbens verksamhet bland landets ungdom ett allmänt intresse för flygning, som är nödvändigt för att göra rekryteringsarbetet effektivt.

I förnyat yttrande förklarar sig *statskontoret* sakna anledning frångå sitt tidigare avstyrkande av ökat anslag till privatflyget.

Departementschefen

En intensifierad segelflygutbildning skulle otvivelaktigt leda till besparingar å anslag för flygvapnets verksamhet genom att färre flygelever skulle behöva antagas. Med hänsyn härtill finner jag det vara av vikt att en intensifiering av nämnda utbildning åstadkommes. Jag föreslår därför att förevarande anslag ökas med 75 000 kronor och således uppföres med 400 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Flygvapnet: Understöd åt privatflyget* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

D. Vissa för försvaret gemensamma ändamål

SJÖKARTEVERKET

[130] 1. Sjökarteverket: *Avlöningar*. 2. Sjökarteverket: *Omkostnader*. 3. Sjökarteverket: *Mättnings- och rekognosceringsverksamhet*. 4. Sjökarteverket: *Bidrag till internationella hydrografiska byrån*. 5. Sjökarteverket: *Ombyggnad av sjömättningsfartyg*.

Dessa anslag är för innevarande budgetår uppförda med respektive 1 091 000 kronor, 440 000 kronor, 900 000 kronor, 23 000 kronor och 350 000 kronor.

Inom handelsdepartementet tillkallade sakkunniga har den 16 juli 1954 avgivit ett betänkande (SOU 1954: 21) angående inrättande av ett sjöfartsverk. Remissbehandlingen av betänkandet har nu avslutats. Förslag i ämnet torde i särskild proposition komma att föreläggas årets riksdag. Ifrågavarande förslag kan väntas beröra sjökarteverkets verksamhet. Anslagen torde därför få upptagas med beräknade belopp. Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1955/56 beräkna

a) till *Sjökarteverket: Avlöningar* ett förslagsanslag av 1 091 000 kronor;

b) till *Sjökarteverket: Omkostnader* ett förslagsanslag av 440 000 kronor;

c) till *Sjökarteverket: Mättnings- och rekognosceringsverksamhet* ett reservationsanslag av 900 000 kronor;

d) till *Sjökarteverket: Bidrag till internationella hydrografiska byrån* ett förslagsanslag av 23 000 kronor; samt

e) till *Sjökarteverket: Ombyggnad av sjömättningsfartyg* ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

KRIGSARKIVET

[131] 6. **Krigsarkivet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	246 000	230 672
1954/55 (statsliggaren s. 272)	266 000	
1955/56 (förslag)	263 000	

Krigsarkivarien (skr. 26/8 1954) hemställer att anslaget med hänsyn till förändringar beträffande personal i reglerad befördringsgång, löneklassuppflyttningar m. m. minskas med 3 000 kronor.

Departementschefen

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till 263 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän minskas med 1 000 kronor med hänsyn till belastningen m. m. Posten beräknas i enlighet härmed till (57 000 — 1 000 =) 56 000 kronor. Detta belopp ökas med i runt tal 18 000 kronor för höjda grundlöner. Posten upptages sålunda till (56 000 + 18 000 =) 74 000 kronor.

Posten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar ökas med i runt tal 7 450 kronor i anledning av höjda grundlöner till (23 000 + 7 450 =) 30 450 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 582 kronor för löneklassuppflyttningar och minskas med 1 582 kronor för förändringar beträffande personal i reglerad befordringsgång m. m. Posten beräknas i enlighet härmed till (107 500 + 582 — 1 582 =) 106 500 kronor. Detta belopp ökas med i runt tal 34 500 kronor för höjda grundlöner. Posten upptages sålunda till (106 500 + 34 500 =) 141 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 62 650 kronor till (99 100 — 62 650 =) 36 450 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel minskas efter omräkning med 1 700 kronor till (20 600 — 1 700 =) 18 900 kronor.

Anslagsminskningen utgör 3 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för krigsarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	74 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	30 450
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	141 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 450
	<hr/>
	Summa kronor 281 900

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	18 900
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 263 000

b) till *Krigsarkivet*: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 263 000 kronor.

[132] 7. **Krigsarkivet: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	32 000	35 331
1954/55 (statsliggaren s. 273)	32 000	
1955/56 (förslag)	39 000	

Krigsarkivarien hemställer att anslaget, med hänsyn till att nya magasin för arkivalier beräknas skola tagas i bruk under nästa budgetår, höjes med 7 000 kronor, varav 6 000 kronor för elektrisk energi och 1 000 kronor för städning. Jag biträder krigsarkivariens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 39 000 kronor.

[133] 8. **Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	2 000	903	1 660
1954/55 (statsliggaren s. 273)	2 000		
1955/56 (förslag)	2 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 icke till någon del bunden.

I enlighet med förslag av krigsarkivarien torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Krigsarkivet: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 kronor.

ARMÉMUSEUM[134] 9. **Armémuseum: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	147 000	141 883
1954/55 (statsliggaren s. 274)	147 000	
1955/56 (förslag)	147 000	

Styresmannen för armémuseum (skr. 9/7 1954) hemställer att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Förslaget tillstyrkes av *försvarets civilförvaltning*.

Departementschefen

I enlighet med styresmannens förslag torde anslaget för nästa budgetår bära uppföras med oförändrat belopp. Anslaget bör fördelas på poster enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med i runt tal 24 000 kronor för höjda grundlöner till (75 000 + 24 000 =) 99 000 kronor.

Posten Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning ökas med i runt tal 4 500 kronor i anledning av höjda grundlöner till (13 850 + 4 500 =) 18 350 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med i runt tal 3 200 kronor för höjda grundlöner till (21 800 + 3 200 =) 25 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg sänkes med 31 700 kronor till (49 450 — 31 700 =) 17 750 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel, 13 100 kronor, uppföres med oförändrat belopp.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för armémuseum, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	99 000
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	18 350
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	25 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	17 750
	<hr/>
	Summa kronor 160 100

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	13 100
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 147 000

b) till *Armémuseum*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 147 000 kronor.

[135] 10. **Armémuseum: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	37 000	42 821
1954/55 (statsliggaren s. 274)	37 000	
1955/56 (förslag)	37 000	

Yrkande

Styresmannen för armémuseum hemställer att anslaget höjes med 2 700 kronor.

	Ökning
1. Anordnande av specialutställningar m. m.	2 000
2. Minskade inkomster av inträdesavgifter m. m.	700
	2 700

Motiv

1. Höjningen anses erforderlig främst för att möjliggöra för armémuseum att ordna specialutställningar av temporär karaktär, belysande det historiska och moderna materielbestånd, som ej ingår i den permanenta utställningen.

2. Vid museet inflytande inträdesavgifter m. m. beräknas för nästa budgetår till 2 000 kronor mot för innevarande budgetår 2 700 kronor. Under budgetåret 1953/54 inflöt endast i runt tal 2 150 kronor i inträdesavgifter m. m.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning avstyrker av sparsamhetsskäl höjning av anslaget.

Departementschefen

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armémuseum: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kronor.

[136] 11. Armémuseum: Samlingars konservering m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	12 000	12 000	51
1954/55 (statsliggaren s. 275)	12 000		
1955/56 (förslag)	12 000		

I enlighet med förslag av styresmannen för armémuseum, vilket förslag tillstyrkts av försvarets civilförvaltning, torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armémuseum: Samlingars konservering m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 kronor.

FÖRSVARETS FORSKNINGSANSTALT

[137] 12. Försvarets forskningsanstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	2 510 000	2 453 628
1954/55 (statsliggaren s. 275)	2 967 000	
1955/56 (förslag)	3 230 000	

Yrkande

Försvarets forskningsanstalt (skr. ³⁰/₈ 1954) hemställer, att anslaget höjes med 1 008 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförstärkningar m. m.		
Kansliet		
1 förste byråsekreterare Ce 29	17 412	
1 byråingenjör Ce 27	18 276	
1 biträde för skriv- och kontorsgöromål	6 744	
1 kamrerare Ce 23 — Ce 25	1 692	
Avdelningarna		
3 avdelningschefer Cp el. Cr 14 — Cp el. Cr 16 ...	7 200	
10 laboratoriechefer el. laboratorer högst Cp el. Cr 10	255 720	
5 laboratoriechefer el. laboratorer högst Ce 33...	109 920	
16 laboratorer el. förste forskningsingenjörer högst Ce 31	322 368	
12 förste forskningsingenjörer el. forsknings- ingenjörer högst Ce 29	219 312	
1 laborator el. forskningsläkare högst Ce 31	20 148	
2 forskningsläkare högst Ce 29	36 552	
1 forskningsingenjör Ce 27		18 276
2. Arvoden	6 920	
3. Omräkning		
Löneklassuppflyttningar m. m.	4 012	
	<hr/>	
	1 026 276	18 276
		+ 1 008 000

Motiv

Forskningsanstalten erinrar om att anstalten år 1949 i samarbete med försvarsgrensförvaltningarna utarbetade en plan för verksamheten vid forskningsanstalten i syfte att under budgetåren 1949/52 successivt utvidga

anstalten för att kunna genomföra de forskningsuppgifter, som bedömdes mest angelägna. Anstaltens medelsäskanden har alltsedan budgetåret 1950/51 grundat sig i huvudsak på nämnda treårsplan. Kungl. Maj:t har emellertid först vid behandlingen av medelsäskandena för innevarande budgetår i nämnvärd grad biträtt anstaltens förslag om en utökning av forskningsverksamheten. Ehuru statsmakterna numera synes dela anstaltens och de militära myndigheternas uppfattning om nödvändigheten av en ökad försvarsforskning, har dock den av anstalten begärda utökningen av antalet högre forskarbefattningar genomförts endast i mycket begränsad omfattning. En fortsatt eftersläpning i det uppgjorda forskningsprogrammet är därför ofrånkomlig. Forskningsanstalten förklarar, att en snabb utbyggnad av forskningsanstalten till den omfattning och med det antal högre tjänster, som beräknats i långtidsplanen, är en förutsättning för att krigsmaterielen skall kunna hållas på en sådan teknisk nivå, att de på försvaret nedlagda kostnaderna utnyttjas på bästa sätt.

Forskningsanstalten framlägger nu ånyo sin långtidsplan. Det framhålls, att den utökning av anstalten, som medgivits från och med innevarande budgetår, icke är större än att en tid av ytterligare två år bedömes vara erforderlig för en rationell utbyggnad av anstalten. Anstalten framhåller att det med hänsyn till såväl anstaltens planering som försvarsgrenarnas materielanskaffning på längre sikt är angeläget, att statsmakterna snarast fattar principbeslut om dels den omfattning till vilken forskningsanstalten bör utbyggas, dels ock den tid under vilken denna utbyggnad beräknas kunna genomföras.

De sammanlagda kostnaderna vid fullt utbyggd organisation beräknades år 1953 till 21 495 000 kronor (jfr prop. 1954: 110, s. 148). Enligt anstaltens i samband med omorganisationen av försvarets centrala tyg-, intendentur- och civilförvaltning framlagda förslag till organisation av försvarets teletekniska laboratorium ökas nämnda kostnader med 620 000 kronor. Å andra sidan reduceras medelsbehovet vid bifall till ett av anstalten framlagt förslag till omorganisation av anstaltens kansli. Medelsbehovet för anstalten med därtill hörande teletekniskt laboratorium beräknas därför vid fullt utbyggd organisation till i runt tal 22 000 000 kronor. Av skäl som i det föregående anförts anser sig anstalten böra begränsa medelsbehovet för budgetåret 1955/56 till 19 000 000 kronor. Vid bifall till detta förslag skulle några medel för forskningens bedrivande icke behöva tillskjutas från de tre försvarsgrenarna, vilka innevarande budgetår tillskjuter 2 500 000 kronor. Då anslagen till anstaltens verksamhet innevarande budgetår uppgår till ett sammanlagt belopp av 13 792 000 kronor, skulle vid bifall till anstaltens medelsäskande för nästa budgetår den verkliga ökningen av till anstaltens förfogande stående medel utgöra (19 000 000 — 13 792 000 — 2 500 000 =) 2 708 000 kronor.

Av forskningsanstaltens motivering för de särskilda yrkandena under förevarande anslag kan anföras i huvudsak följande.

1. Under denna punkt framlägger forskningsanstalten förslag till omorganisation av kansliet, höjning av avdelningschefernas löneställning och personalförstärkning för de olika avdelningarna.

I den till föregående års riksdag genom propositionen 1954: 110 anmälda utredningen rörande den centrala ledningen av forskningsanstalten och dess avdelningar föreslogs bland annat en väsentlig förstärkning av anstaltens kansli, varjämte framhölls, att inom avdelningarna ytterligare administrativ personal erfordrades. Efter förslag av Kungl. Maj:t i förenämnda proposition (s. 150—151) har kansliet — i avvaktan på erfarenhet från verksamheten efter de grunder, som i propositionen förordats — förstärkts med endast två tjänster, nämligen en för kamrerare i Ce 23 och en för kansli-biträde, medan ingen ändring företagits beträffande avdelningarnas administrativa personal.

Anstalten anmäler nu, att chefen för dess kansli under våren 1954 verkställt en översyn av den administrativa verksamheten inom anstalten och framlagt därav betingade förslag. Vid översynen har framkommit, att betydande fördelar ernås genom att rent administrativa ärenden sammanföres till kansliet. Det föreslås därför, att kansliet förstärkes, vilket medför att med rent administrativa göromål inom avdelningarna sysselsatt personal i viss mån kan frigöras för forskningsarbete, vilket reellt anses innebära en bättre hushållning med anvisade medel. Kansliet föreslås bli uppdelat på en administrativ sektion för allmänt administrativa ärenden m. m., personalärenden, krigsplanläggningsärenden m. m., skyddstjänst- och byggnadsärenden samt en kameral sektion för allmänt kamerala göromål samt ärenden rörande anskaffning av kontorsmateriel och kontorsinventarier för anstalten. Anstalten föreslår på grundval av översynen, att kansliets personal utökas med angivna tjänster för förste byråsekreterare i Ce 29 (allmänt administrativa ärenden), byråingenjör i Ce 27 (skyddstjänst- och byggnadsärenden) och biträde för skriv- och kontorsgöromål. Den föreslagna höjningen av kamrerartjänsten motiveras med att nuvarande lönegrad icke gör det möjligt att erhålla tillräckligt kvalificerad befattningshavare. En tjänst för förste byråingenjör i Ce 29, som vid omorganisationen icke längre blir erforderlig på kansliet, föreslås flyttad till försvarets teletekniska laboratorium. I samband med att förenämnda tjänst för byråingenjör i Ce 27 inrättas, föreslås en tjänst för forskningsingenjör, avsedd för anstaltens avdelning 2, skola utgå.

Vid beräkning av medelsbehovet har forskningsanstalten räknat med uppflyttning av avdelningscheferna från lönegrad Cp eller Cr 14 till Cp eller Cr 16. Anstalten förutsätter, att avdelningschefernas löneställning prövas i samband med motsvarande prövning av vissa andra chefslöner inom försvaret.

Beträffande de framlagda förslagen till utökning av antalet ledande forskarbefattningar anför anstalten att ett forskningsarbete överhuvudtaget icke ger något resultat med mindre det inom varje arbetsgrupp finns en eller flera personer med kvalifikationer och duglighet, som ligger betydligt över genomsnittet inom facket i fråga. Om löneförmåner och anställningsförhållanden i övrigt endast medger anställande av medelmåttor, kommer minskningen av arbetsresultatet icke att stå i proportion till inbesparingen i lönekostnaden, utan resultatet av forskningsarbetet uteblir oftast helt och hållet. Anstalten ifrågasätter, efter samråd med universitetskanslersämbetet och forskningsråden, ett utbyte av tre av de av anstalten begärda laboratorstjänsterna i högst Ce 31 mot forskardocenttjänster i lönegrad Ce 30. Anstalten framlägger motivering för varje begärd tjänst i särskild skrivelse. Då innehållet är av sådan beskaffenhet, att redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet, torde få hänvisas till de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

2. Under denna punkt beräknar forskningsanstalten erforderliga medel för reglering av arvodena till styrelsens ledamöter.

Departementschefen

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1954: 110 beslöt föregående års riksdag att en viss utbyggnad av forskningsanstaltens organisation skulle genomföras under innevarande budgetår. I sina anslagsäskanden för nästa budgetår begär forskningsanstalten ökad medelsanvisning främst för anställande av ytterligare forskare i ledande ställning. Jag finner det för egen del angeläget att för nästa budgetår en ytterligare utbyggnad av anstaltens organisation kommer till stånd, innebärande främst en ökning av antalet befattningar för sådana forskare. I anslutning härtill vill jag erinra om att statsutskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande i anledning av nämnda proposition (SU nr 134) uttalade att den år 1954 beslutade förstärkningen av forskarresurserna fick anses utgöra ett led i en successiv utbyggnad av anstalten.

Vad först angår forskningsanstaltens kansli har, på grundval av en inom anstalten verkställd översyn av den administrativa verksamheten inom anstalten, förslag framlagts om ändrad organisation och förstärkning av kansliet. Jag finner det ändamålsenligt att de administrativa ärendena i större utsträckning än för närvarande sammanföres till kansliet. För att möjliggöra en sådan koncentration föreslår jag att kansliet förstärkes med en amanuens för allmänt administrativa ärenden. För ärenden rörande skyddstjänst, anstaltens byggnader m. m. bör utnyttjas den nuvarande, för kansliet avsedda tjänsten för förste byråingenjör i Ce 29. Med hänsyn till den förändring de med tjänsten förenade arbetsuppgif-

terna härvid undergår föreslår jag att tjänsten omvandlas till en byråingenjörstjänst i Ce 27. Ytterligare förändringar i fråga om kansliets personal är jag icke beredd tillstyrka.

Beträffande avdelningarna föreslår jag, att för nästa budgetår tjänster tillkommer för tre laboratoriechefer eller laboratorer i högst Cp eller Cr 10, tre laboratoriechefer eller laboratorer i högst Ce 33, fyra laboratorer eller förste forskningsingenjörer i högst Ce 31 och två förste forskningsingenjörer eller forskningsingenjörer i högst Ce 29. En tjänst för forskningsingenjör i Ce 27 torde samtidigt få indragas.

Någon ändring av avdelningschefernas lönegradsplacering är jag icke beredd föreslå.

Genom beslut den 8 oktober 1954 har Kungl. Maj:t fastställt arvoden till ledamöterna i forskningsanstaltens styrelse samt till överbefälhavarens representant i denna. Beslutet föranleder en uppräknig av anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t.

Anslaget beräknar jag för nästa budgetår till 3 230 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 121 000 kronor för höjda grundlöner och med 66 708 kronor för tre laboratoriechefer eller laboratorer i högst Cp eller Cr 10 till (372 600 + 121 000 + 66 708 =) i runt tal 560 300 kronor.

Anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, ökas med 6 800 kronor för arvodesreglering till (6 700 + 6 800 =) 13 500 kronor.

Anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 2 925 kronor för löneklassuppflyttningar, med 511 000 kronor för höjda grundlöner och med 169 524 kronor för nytillkommande personal men minskas med 15 888 kronor för en forskningsingenjör i Ce 27 och med 1 632 kronor för ändrad löneställning för en förste byråingenjör. Posten uppföres alltså med (1 568 000 + 2 925 + 511 000 + 169 524 — 15 888 — 1 632 =) i runt tal 2 234 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 597 500 kronor till (1 019 700 — 597 500 =) 422 200 kronor.

Anslagsökningen utgör 263 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för försvarets forskningsanstalt, som för-
anledes av vad jag i det föregående föreslagit;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets forsk-

ningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budget-
året 1955/56:

Avlöningsstat	
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	560 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	13 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	2 234 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	422 200
<hr/> Summa kronor 3 230 000	

c) till *Försvarets forskningsanstalt*: Avlöningar för bud-
getåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 3 230 000 kronor.

[138] 13. **Försvarets forskningsanstalt: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	400 000	444 790
1954/55 (statsliggaren s. 276)	500 000	
1955/56 (förslag)	525 000	

Försvarets forskningsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 125 000 kronor, varav för sjukvård 15 000 kronor, för reseersättningar 20 000 kronor, för bränsle m. m. 20 000 kronor samt för övriga expenser 70 000 kronor. Den föreslagna ökningen beror delvis på belastningen på anslagsposterna till sjukvård och bränsle m. m. men motiveras huvudsakligen av den personalförstärkning som anstalten, enligt vad som anförts under anstaltens avlöningsanslag, föreslagit för nästa budgetår. Anstalten förutsätter, att resekostnader för personal med avlöning från anslaget till viss forskningsverksamhet alltså får bestridas från sagda anslag.

Departementschefen

Med hänsyn till belastningen på anslagsposten till bränsle m. m. även-
som till den utökning av anstaltens personaluppsättning, som jag förordat
i det föregående, torde anslaget böra höjas. Jag föreslår att anslaget upp-
föres med 525 000 kronor, vilket innebär en ökning med 25 000 kronor. Jag
hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt*: Omkostnader för bud-
getåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

[139] 14. **Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	8 090 000	7 785 522	304 493
1954/55 (statsliggaren s. 276)	10 000 000		
1955/56 (förslag)	12 000 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden genom utlagda beställningar. Värdet av övriga uteliggande, ännu icke effektuerade beställningar som verkställt med stöd av givet bemyndigande uppgick den 30 juni 1954 till i runt tal 925 000 kronor.

Försvarets forskningsanstalt hemställer, att anslaget höjes med 3 900 000 kronor. Av det äskade beloppet 13 900 000 kronor avses 1 000 000 kronor för utveckling och försökstillverkning av elektronrör. Dessutom hemställer anstalten liksom för innevarande budgetår om bemyndigande att utlägga beställningar på materiel för forskningsändamål intill ett belopp av 1 500 000 kronor utöver anvisade anslagsmedel. Den begärda anslagshöjningen anses erforderlig för genomförande av forskningsanstaltens program för anstaltens utbyggnad under nästa budgetår. I särskild skrivelse har anstalten närmare redogjort för hur anslaget avses skola användas. Då redogörelse härför icke bör lämnas till statsrådsprotokollet, torde få hänvisas till de handlingar, som kommer att tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Såsom framgår av det föregående anser jag det angeläget att forskningsverksamheten på försvarets område ytterligare intensifieras. Med hänsyn härtill och då jag i det föregående tillstyrkt fortsatt utbyggnad av forskningsanstaltens personalresurser, bör medelsanvisningen under förevarande anslag ökas. Jag föreslår att anslaget uppföres med 12 000 000 kronor, vilket innebär en ökning med 2 000 000 kronor. Därvid förutsätter jag, att erforderliga kostnader för utveckling av elektronrör m. m. liksom under innevarande budgetår skall bestridas från förevarande anslag, i den mån icke andra medel står till förfogande för detta ändamål. Liksom för innevarande budgetår bör utverkas riksdagens bemyndigande att medgiva anstalten att utlägga materielbeställningar intill ett belopp av 1 500 000 kronor utöver anvisade medel.

Jag räknar med att anstalten även för nästa budgetår mot särskild ersättning skall utföra forsknings- och utvecklingsuppdrag för försvarsgrensförvaltningarnas och andra uppdragsgivares räkning i ungefär samma omfattning som för närvarande.

Aberopande det anförda hemställer jag, under erinran om att anslaget höjes med 2 000 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Försvarets forskningsanstalt: Viss forskningsverksamhet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva att därutöver beställningar av materiel för försvarets forskningsanstalts verksamhet må utläggas inom en kostnadsram av 1 500 000 kronor.

[140] 15. **Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	325 000	358 131	801
1954/55 (statsliggaren s. 277)	325 000		
1955/56 (förslag)	400 000		

Försvarets forskningsanstalt hemställer, att anslaget uppföres med 500 000 kronor för utrustning av nytillkommande lokaler ävensom för engångsanskaffning av instrument och verkstadsutrustning i anledning av föreslagen utökning av anstaltens organisation.

Departementschefen

Jag har i det föregående föreslagit viss utökning av forskningsanstaltens organisation. Till följd härav torde en höjning av förevarande anslag vara erforderlig. Jag föreslår, att anslaget uppföres med 400 000 kronor, innehållande en ökning med 75 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets forskningsanstalt: Engångsanskaffning av viss utrustning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

FÖRSVARETS SOCIALBYRÅ[141] 16. **Försvarets socialbyrå: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	246 000	247 841
1954/55 (statsliggaren s. 277)	244 000	
1955/56 (förslag)	237 000	

Yrkande

Styrelsen för försvarets socialbyrå (skr. 18/s 1954) hemställer att anslaget höjes med 1 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar		
1 kanslibiträde Ce 11 indrages		9 348
1 kansliskrivare Ce 15—Ca 15	—	
2. Omräkning	10 348	
	<hr/> 10 348	9 348
		+ 1 000

Motiv

1. En kanslibiträdestjänst i Ce 11 kan till följd av minskade arbetsuppgifter vid byrån indragas.

Förslaget om ordinariesättning av kansliskrivartjänsten har framställts i tidigare medelsäskanden (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 160).

Yttrande

Försvarets civilförvaltning tillstyrker styrelsens förslag utom i vad avser ordinariesättning av kansliskrivartjänsten.

Departementschefen

I enlighet med styrelsens förslag räknar jag för nästa budgetår med att en kanslibiträdestjänst i Ce 11 indrages. Förslaget om ordinariesättning av kansliskrivartjänsten är jag allttjämt icke beredd tillstyrka.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till 237 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän höjes med i runt tal 9 900 kronor för höjda grundlöner till (30 500 + 9 900 =) 40 400 kronor.

Posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 7 350 kronor, uppföres med oförändrat belopp.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal minskas med 6 084 kronor för indragning av en kanslibiträdestjänst i Ce 11 samt ökas med 1 746 kronor för löneklassuppflyttningar m. m. och i runt tal 40 700 kronor för höjda grundlöner. Posten upptages sålunda till (129 500 — 6 084 + 1 746 + 40 700 =) i runt tal 165 900 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 53 300 kronor till (76 650 — 53 300 =) 23 350 kronor.

Anslagsminskningen utgör 7 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets socialbyrå att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	40 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 350
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	165 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	23 350

Summa kronor 237 000

b) till *Försvarets socialbyrå*: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 237 000 kronor.

[142] 17. Försvarets socialbyrå: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	140 000	135 984
1954/55 (statsliggaren s. 278)	137 000	
1955/56 (förslag)	133 000	

Yrkande

Styrelsen för försvarets socialbyrå hemställer att anslaget minskas med 1 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Inventarieförnyelse	2 500	
2. Minskade kostnader för upplysningsverksamhet till främjande av underbefälsrekryteringen		3 500
	2 500	3 500
		— 1 000

Motiv

1. En allmän förnyelse av byråns inventarier anses erforderlig.

2. Den med den ändrade underbefälsorganisationen vid armén och kustartilleriet sammanhängande minskningen av den årliga nyrekryteringen beräknas komma att medföra minskade kostnader för upplysningsverksamheten till främjande av denna rekrytering. I avvaktan på ytterligare erfarenheter och då förslag föreligger rörande omläggning av underbefälsrekryteringen vid flottan och i viss utsträckning vid flygvapnet anses anslagsminskningen böra begränsas till 3 500 kronor.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning tillstyrker styrelsens förslag.

Departementschefen

Jag beräknar medelsbehovet för nästa budgetår till 133 000 kronor, innebärande en minskning med 4 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Försvarets socialbyrå: Omkostnader för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 133 000 kronor.

[143] 18. Försvarets socialbyrå: Vissa civilianställningsåtgärder

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	635 000	547 591
1954/55 (statsliggaren s. 278)	635 000	
1955/56 (förslag)	600 000	

Yrkande

Styrelsen för försvarets socialbyrå hemställer att anslaget minskas med 15 000 kronor.

Motiv

Den ändrade underbefälsorganisationen vid armén och kustartilleriet samt den under senare delen av 1940-talet felslagna underbefälsrekryteringen föranleder en minskning av antalet avgående, till civilanställningsförmåner berättigade underbefäl. Med hänsyn härtill och med beaktande av belastningen anses medelsanvisningen för avskedspremier och stipendier till visst avgånget manskap vid yrkesutbildning böra nedräknas med (5 000 + 10 000 =) 15 000 kronor. För övriga i staten angivna ändamål anses böra räknas med oförändrad medelsanvisning med hänsyn till att civilanställningsutbildning för fältflygare och tjänstepremier till dessa redan innevarande budgetår kan förutses komma att draga ökade kostnader.

Departementschefen

Anslaget torde i anledning av den minskade verksamheten böra nedräknas. Jag föreslår att, i avvaktan på ytterligare erfarenhet av anslagsbelastningen, anslaget för nästa budgetår uppföres med 600 000 kronor, vilket innebär en minskning med 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets socialbyrå: Vissa civilanställningsåtgärder* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kronor.

FÖRSVARSHÖGSKOLAN

[144] 19. Försvarets högskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	162 000	130 915
1954/55 (statsliggaren s. 279)	162 000	
1955/56 (förslag)	194 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslaget höjes med 32 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförändringar	
1 överstelöjtnant eller major Ma 33 eller Ma 30	25 932
1 kommandörkapten av 1. graden (överstelöjtnant) eller kommandörkapten av 2. graden (major) Ma 33 eller Ma 30 — kommandörkapten av 1. eller 2. graden Ma 33 eller Ma 30	—
1 expeditionsunderofficer, arvode 1:22	5 476
2. Omräkning	592
	32 000

Motiv

1. I gällande personalförteckning för försvarshögskolan finns upptagna beställningar för skolchef och två regementsofficerare, de sistnämnda avsedda för heltidstjänstgörande lärare ur vardera armén och marinen. Behovet av heltidsanställd lärare ur flygvapnet tillgodoses för närvarande genom kommendering.

Chefen för försvarshögskolan har upprepat i tidigare medelsäskanden (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 164) framfört förslag om inrättande vid försvarshögskolan av en beställning för överstelöjtnant, avsedd för heltidstjänstgörande lärare ur flygvapnet. Civilförvaltningen tillstyrker att för ändamålet inrättas en beställning vid högskolan för överstelöjtnant eller major i Ma 33 eller Ma 30, varvid dock förutsattes att i samband därmed två tidigare för flygförvaltningen avsedda kaptensbeställningar vid flygvapnet indrages.

I gällande personalförteckning för marinen finns upptagna 28 beställningar för kommandörkapten av 1. graden i Ma 33 vid flottan. En av beställningarna skall hållas vakant för att motväga de merkostnader som uppkommit genom inrättande på försvarshögskolans stat av bland annat en beställning för kommandörkapten av 1. graden (överstelöjtnant) eller kommandörkapten av 2. graden (major) i Ma 33 eller Ma 30, avsedd för heltidstjänstgörande lärare ur marinen (prop. 1953: 110, s. 183). Under förutsättning att sistnämnda beställning ständigt tillsättes med en sjöofficer kan enligt chefen för marinen den vakantsatta beställningen för kommandörkapten av 1. graden indragas. I anslutning därtill föreslår marinchefen, med tillstyrkan av civilförvaltningen, att den på försvarshögskolans stat uppförda beställningen för kommandörkapten av 1. graden (överstelöjtnant) eller kommandörkapten av 2. graden (major) i Ma 33 eller Ma 30 omvandlas till beställning för kommandörkapten av 1. eller 2. graden i Ma 33 eller Ma 30.

Chefen för försvarshögskolan har upprepat i tidigare medelsäskanden (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 164) framfört förslag om inrättande vid skolan av en arvodesbefattning för expeditionsunderofficer, avsedd för pensionerad underofficer. Civilförvaltningen vill alltså icke motsätta sig förslaget.

Chefen för försvarshögskolan har ånyo framfört ett av chefen för försvarsstaben i medelsäskandena för budgetåret 1953/54 (prop. 1953:110, s. 181) framlagt förslag om att för chef för skolan avse en beställning i Mo 17 eller Mo 15. Civilförvaltningen räknar med oförändrad löneställning för beställningen. Ett av chefen för försvarshögskolan framlagt förslag om ordinariesättning av en kanslibiträdestjänst i Ce 11 anser sig civilförvaltningen för närvarande ej kunna biträda.

Departementschefen

Jag tillstyrker att vid försvarshögskolan inrättas en beställning för överstelöjtnant eller major i Ma 33 eller Ma 30, avsedd för heltidstjänstgörande lärare ur flygvapnet. För att motverka härigenom uppkommande merkostnader torde två tidigare för flygförvaltningen avsedda kaptensbeställningar vid flygvapnet böra indragas. Jag avser att framlägga förslag härom vid den slutliga behandlingen av flygvapnets allmänna avlöningsanslag. Med hänsyn till de senaste årens erfarenhet rörande arbetsbelastningen för den administrativa personalen vid skolan anser jag mig vidare böra tillstyrka att vid skolan inrättas en arvodesbefattning för expeditiionsunderofficer i 1:22.

Anledning att vidtaga förändring beträffande den beställning, som avses för heltidstjänstgörande lärare ur marinen, föreligger icke. Vid den slutliga behandlingen av marinens allmänna avlöningsanslag ämnar jag föreslå, att den vakanta beställningen för kommandörkapten av 1. graden på flottans stat indrages.

Ej heller i övrigt räknar jag för nästa budgetår med några personalförändringar under förevarande anslag.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till 194 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 17 200 kronor för höjda grundlöner och med 22 548 kronor för en överstelöjtnant eller major i Ma 33 eller Ma 30. Posten upptages sålunda till $(53\,000 + 17\,200 + 22\,548 =)$ i runt tal 92 700 kronor.

Posten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar ökas med 4 336 kronor i anledning av höjda grundlöner och med 12 132 kronor för en expeditiionsunderofficer i 1:22. Posten upptages sålunda till $(14\,000 + 4\,336 + 12\,132 =)$ i runt tal 30 400 kronor.

Posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 57 230 kronor, uppföres med oförändrat belopp.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 500 kronor för overtidsersättningar m. m. och med i runt tal 3 600 kronor för höjda grundlöner. Posten upptages sålunda till $(10\,500 + 500 + 3\,600 =)$ 14 600 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 19 700 kronor till (40 370 — 19 700 =) 20 670 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel ökas med 8 500 kronor för en expeditionssunderofficer i 1: 22 till (13 100 + 8 500 =) 21 600 kronor.

Anslagshöjningen utgör 32 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) på personalförteckningen för försvarshögskolan uppföra ytterligare en beställning för överstelöjtnant eller major i lönegrad Ma 33 eller Ma 30;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	92 700
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	30 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	57 230
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	14 600
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	20 670
	<hr/>
	Summa kronor 215 600

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	21 600
	<hr/>
	Nettoutgift kronor 194 000

c) till *Försvarshögskolan*: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 194 000 kronor.

[145] 20. Försvarshögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	80 000	63 302
1954/55 (statsliggaren s. 280)	89 000	
1955/56 (förslag)	89 000	

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning torde anslaget bära uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarshögskolan*: Omkostnader för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 89 000 kronor.

FÖRSVARETS LÄROVERK

[146] 21. Försvarets läroverk: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	760 000	746 079
1954/55 (statsliggaren s. 280)	870 000	
1955/56 (förslag)	740 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, i anledning av förslag av styrelsen för försvarets läroverk, att anslaget minskas med 89 000 kronor.

Minskning

1. Personalförändringar	
2 adjunkter Ce 27 — adjunkter i reglerad befordringsgång	3 624
1 adjunkt i reglerad befordringsgång utgår	15 216
2. Timarvoden	69 800
3. Omräkning	360
	<hr/>
	89 000

Motiv

1 och 2. Antalet elever vid läroverket väntas minska. För budgetåret 1955/56 beräknas sålunda antalet läsavdelningar till 18 (nu 22), antalet undervisningstimmar till 820 per vecka (nu 986), fördelade med 772 timmar på heltidsanställda lärare (nu 895) och med 48 timmar på timlärare (nu 147), samt läsåret till oförändrat 30 veckor. För undervisning på högstadiet har styrelsen för läroverket angivit ett behov av, bland annat, 18 adjunkter i Ca 29, varvid återstående på personalförteckningen uppförda två adjunktstjänster i Ca 29 avsetts skola hållas vakanta under nästa budgetår. Styrelsen har vidare beträffande undervisningen på lågstadiet räknat med ett behov av två adjunkter i Ce 27 och tre adjunkter i reglerad befordringsgång, innebärande en minskning med två adjunktstjänster i Ce 27 och en ökning med en adjunktstjänst i reglerad befordringsgång. Civilförvaltningen har vid beräkningen av medelsbehovet utgått från de av styrelsen sålunda föreslagna personalförändringarna beträffande icke-ordinarie personal. För timarvoden, beräknade efter i medeltal 22 kronor per timme, har upptagits ett medelsbehov av $(30 \times 48 \times 22 =)$ 31 680 kronor, såvitt nu är i fråga. Timlärare anses för nästa budgetår jämväl behöva tagas i anspråk för kompletteringskurser samt för inträdes- och flyttningsprövningar. Medelsbehovet för kurserna, som beräknas komma att omfatta sammanlagt 700 timmar, beräknas till $(700 \times 22 =)$ 15 400 kronor. För timarvoden i samband med inträdes- och

flyttningsprövningar räknas med en kostnad av 300 kronor. Den totala kostnaden för timarvoden skulle sålunda för nästa budgetår uppgå till $(31\ 680 + 15\ 400 + 300 =)$ i runt tal 47 400 kronor, vilket i förhållande till det belopp, som för ändamålet inrymts i anslaget för innevarande budgetår, innebär en minskning med 69 800 kronor.

Departementschefen

I likhet med civilförvaltningen räknar jag för nästa budgetår med en minskning med två adjunktstjänster i Ce 27 och en ökning med en adjunktstjänst i reglerad befordringsgång. Jag förutsätter därjämte att två adjunktstjänster i Ca 29 tills vidare icke utnyttjas. Vad angår timarvoden utgår jag vid mina beräkningar av medelsbehovet från det av civilförvaltningen angivna timantalet.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till 740 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän minskas med 24 816 kronor för två icke utnyttjade adjunktstjänster i Ca 29 men ökas med i runt tal 122 300 kronor för höjda grundlöner. Posten upptages sålunda till $(401\ 300 - 24\ 816 + 122\ 300 =)$ i runt tal 498 800 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal minskas med 23 568 kronor för två adjunkter i Ce 27 och med 69 800 kronor för timarvoden samt ökas med i runt tal 21 000 kronor för höjda grundlöner och med 13 236 kronor för en adjunkt i reglerad befordringsgång. Posten upptages sålunda till $(205\ 400 - 23\ 568 - 69\ 800 + 21\ 000 + 13\ 236 =)$ i runt tal 146 300 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 168 400 kronor till $(258\ 400 - 168\ 400 =)$ 90 000 kronor.

Posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 4 900 kronor, upptages med oförändrat belopp.

Anslagsminskningen utgör 130 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) ur personalförteckningen för försvarets läroverk utsluta två tjänster för adjunkt i lönegrad Ce 27;

b) fastställa följande avlöningsstat för försvarets läroverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	498 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	4 900

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	146 300
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	90 000
	Summa kronor 740 000

c) till *Försvarets läroverk: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 740 000 kronor.

[147] 22. **Försvarets läroverk: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	85 000	76 326
1954/55 (statsliggaren s. 281)	85 000	
1955/56 (förslag)	77 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslaget med hänsyn till belastningen minskas med 8 000 kronor, varav för studieresor m. m. 1 200 kronor, expenser 3 500 kronor och övriga utgifter 3 300 kronor, och att anslaget sålunda uppföres med 77 000 kronor.

Jag biträder civilförvaltningens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets läroverk: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 77 000 kronor.

FÖRSVARETS BREVSKOLA

[148] 23. **Försvarets brevskola: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	129 000	124 308
1954/55 (statsliggaren s. 281)	129 000	
1955/56 (förslag)	129 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Chefen för brevskolan har upprepat i medelsäskandena för budgetåret 1954/55 (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 170) framlagda förslag om att för befattningen som chef för skolan skall avses alternativt aktiv officer i Ma 33 eller Ma 30 eller pensionerad officer med arvode i löneklass 1: 36 eller 1: 32 samt att en tjänst för expeditionsvakt i Ca 10 inrättas vid skolan. Civilförvaltningen anser sig, med hänsyn till att frågan om brevskolans framtida ställning inom försvarsorganisationen är beroende av statsmak-

ternas ställningstagande beträffande av personalbehandlingsutredningen framlagt förslag, alltjämt icke kunna tillstyrka de sålunda föreslagna personalförändringarna. Chefen för brevskolan har vidare upprepat i tidigare äskanden (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 171) framlagt förslag att för en lärare och ett skrivbiträde vid skolan, båda avlönade med arvode från anslag under elfte huvudtiteln, skall inrättas en extra ordinarie tjänst för civil lärare respektive en befattning för biträde för skriv- och kontorsgöromål, varvid förstnämnda tjänst ansetts böra placeras i Ce 27. Civilförvaltningen anser alltjämt att, då ifrågavarande kursverksamhet helt hänförs till civilförsvarets område, anledning icke föreligger att för ändamålet beräkna särskilda tjänster vid brevskolan.

Departementschefen

I likhet med försvarets civilförvaltning räknar jag för nästa budgetår icke med några personalförändringar vid brevskolan.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till oförändrat 129 000 kronor med fördelning på poster enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med i runt tal 9 300 kronor för höjda grundlöner till (28 700 + 9 300 =) 38 000 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med i runt tal 17 900 kronor för höjda grundlöner till (55 000 + 17 900 =) 72 900 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 27 200 kronor till (43 740 — 27 200 =) 16 540 kronor.

Posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 1 560 kronor, uppföres med oförändrat belopp.

Äberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets brevskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	38 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	1 560
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	72 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	16 540

Summa kronor 129 000

b) till *Försvarets brevskola*: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 129 000 kronor.

[149] 24. **Försvarets brevkola: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	30 000	26 828
1954/55 (statsliggaren s. 282)	30 000	
1955/56 (förslag)	30 000	

I enlighet med förslag av försvarets civilförvaltning torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets brevkola: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

SJUKVÅRDSMATERIEL M. M.

[150] 25. **Sjukvårdsmateriel**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	1 500 000	1 036 595	1 877 640
1954/55 (statsliggaren s. 282)	1 500 000		
1955/56 (förslag)	1 500 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden av utlagda beställningar.

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer att anslaget höjes med 250 000 kronor. Medelsbehovet under anslaget beräknar ämbetsverket för nästa budgetår efter enahanda grunder som för innevarande budgetår (jfr prop. 1954: 1, bil. 6, s. 172), nämligen för fredssjukvårdsmateriel efter ett belopp av 2,4 öre per tjänstgöringsdag och för krigssjukvårdsmateriel efter följande procentsatser av materiellvärdena, nämligen 1,6 för armén och marinen, 2,4 för flygvapnet och 0,33 för centrala förråd. På grundval av ett beräknat antal av 31 969 000 tjänstgöringsdagar för personal, berättigad till fri öppen sjukvård på bekostnad av försvarsgrenarnas sjukvårdsanslag, bedömes medelsbehovet för budgetåret 1955/56 uppgå till 767 256 kronor för fredssjukvårdsmateriel. För krigssjukvårdsmateriel beräknas 1 007 750 kronor. Sammanlagda medelsbehovet beräknas sålunda till i runt tal 1 750 000 kronor.

Departementschefen

Jag kan icke tillstyrka att anslaget höjes utan föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sjukvårdsmateriel* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

[151] 26. Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	2 000 000	2 292 321	2 083 917
1954/55 (statsliggaren s. 283)	1 000 000		
1955/56 (förslag)	1 000 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i runt tal 1 584 000 kronor bundna genom utlagda beställningar.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har i samband med medelsäskandena för budgetåret 1955/56 anmält att omfattande brist på sjukvårdsmateriel för utrustnings- och ersättningsändamål alltjämt föreligger. De anskaffningar, som ämbetsverket anser mest angelägna, har kostnadsberäknats till 8 725 000 kronor. Av detta belopp anses 2 000 000 kronor böra anvisas för budgetåret 1955/56.

Av det anmälda sammanlagda medelsbehovet avser 1 900 000 kronor röntgenapparatur för krigssjukhus, 1 700 000 kronor vattenreningsfilter, 500 000 kronor förbandsmateriel, 300 000 kronor modernisering och nyanskaffning av syrgasapparatur, 400 000 kronor luftskyddsmateriel, 600 000 kronor desinfektionsmateriel, 200 000 kronor råvaror m. m. för framställning av ampiner, 1 250 000 kronor dextransubstans, 300 000 kronor dextranslösning, 50 000 kronor vissa läkemedel, avsedda för gassjukvård, 125 000 kronor penicillin, 1 000 000 kronor antibiotica, 200 000 kronor lokalanestetica samt 200 000 kronor infusionsaggregat.

Departementschefen

Jag kan icke tillstyrka att anslaget höjes utan föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Engångsanskaffning av sjukvårdsmateriel m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSFÖRRÅD

[152] 27. Försvarets sjukvårdsförråd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	364 000	350 134
1954/55 (statsliggaren s. 283)	368 000	
1955/56 (förslag)	363 000	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, i anledning av förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse, att anslaget höjes med 6 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. 1 röntgentekniker Cg 17	10 908	
2. 1 förrådsförman Cg 13—Ce 13	—	
3. 1 kollektivavtalsanställd förrådsarbetare — förråds- man Ce 11	—	
4. Arvode till föreståndare för läkemedelscentralen i Boden		5 000
	<u>10 908</u>	<u>5 000</u>
	+ 5 908	
	Avrundat + 6 000	

Motiv

1. Kungl. Maj:t har den 26 maj 1954 medgivit att vid sjukvårdsstyrelsen må från och med den 1 juli 1954 tills vidare finnas inrättad en tjänst för röntgentekniker i Cg 17. Därav föranledda kostnader skulle bestridas från anslaget till sjukvårdsmateriel.

Då de med tjänsten förenade avlöningsförmånerna i fortsättningen synes böra belasta avlöningsanslag beräknar civilförvaltningen för nästa budgetår medel härför under förevarande anslag.

2 och 3. Förslag om extraordinariesättning av en för centrala sjukvårdsförrådet i Tandsbyn avsedd förrådsförmanstjänst i Cg 13 samt om ändrad anställningsform för en kollektivavtalsanställd förrådsarbetare har framställts i tidigare medelsäskanden (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 174).

4. I anslutning till förslag av civilförvaltningen om att för föreståndaren för läkemedelscentralen i Boden skall inrättas en tjänst under garnisonssjukhusens avlöningsanslag räknar civilförvaltningen under nu förevarande anslag med ett minskat medelsbehov av 5 000 kronor, utgörande i runt tal kostnaderna för arvode till ifrågavarande föreståndare.

Utöver förenämnda personalförändringar har sjukvårdsstyrelsen upprepat i tidigare medelsäskanden (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 174) framlagt förslag om utbyte vid centralförråden av två arvodesbefattningar såsom förrådsunderofficerare, löneklassen 1: 22, mot befattningar med arvode i löneklassen 1: 23. Civilförvaltningen utgår vid sina beräkningar alltså från oförändrad löneställning för ifrågavarande arvodesbefattningar.

Departementschefen

Jag beräknar icke medel under förevarande anslag för avlöande av den angivne röntgenteknikern i Cg 17.

Mot förslaget att omändra tjänsten för förrådsförmän i Cg 13 till extra ordinarie har jag icke något att erinra.

Vid behandlingen i det följande av garnisonssjukhusens avlöningsanslag avser jag att föreslå att under nämnda anslag inrättas en tjänst för apotekare i utbyte mot den nuvarande, under sjukvårdsförrådets avlöningsanslag redovisade befattningen som föreståndare för läkemedelscentralen i Boden. Till följd härav beräknar jag för nästa budgetår icke medel under nu förevarande anslag för arvode till nämnde föreståndare.

I övrigt räknar jag för nästa budgetår icke med några personalförändringar under anslaget.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till 363 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med i runt tal 8 800 kronor för höjda grundlöner till (27 000 + 8 800 =) 35 800 kronor.

Posten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar ökas med i runt tal 14 300 kronor i anledning av höjda grundlöner till (44 000 + 14 300 =) 58 300 kronor.

Posten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, minskas med ett avrundat belopp av 5 000 kronor för indragning av arvode till föreståndaren för läkemedelscentralen i Boden. Posten uppföres sålunda med (32 000 — 5 000 =) 27 000 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med i runt tal 54 500 kronor för höjda grundlöner till (179 000 + 54 500 =) 233 500 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 77 600 kronor till (121 000 — 77 600 =) 43 400 kronor.

Inkomstposten Pensionsmedel, 35 000 kronor, uppföres med oförändrat belopp.

Anslagsminskningen utgör 5 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets sjukvårdsförråd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	35 800
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	58 300
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	27 000

4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	233 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	43 400
	Summa kronor 398 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	35 000
	Nettoutgift kronor 363 000

b) till *Försvarets sjukvårdsförråd*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 363 000 kronor.

[153] 28. **Försvarets sjukvårdsförråd: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	70 000	77 484
1954/55 (statsliggaren s. 285)	70 000	
1955/56 (förslag)	80 000	

Yrkande

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer att anslaget höjes med 10 000 kronor.

	Ökning	Minskning
Nya centralförråd	13 500	
Minskade kostnader för vaktjänst		3 500
	13 500	3 500
		+ 10 000

Motiv

Verksamheten vid de nya centralförråden i Säter och Tandshbyn har nu kommit i gång. En betydande ökning av främst bränslekostnaderna kan därför väntas. Ökningen beräknas i någon mån bli motvägd av minskade kostnader för vaktjänst.

Departementschefen

Jag biträder sjukvårdsstyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarets sjukvårdsförråd*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

GARNISONSSJUKHUSEN

[154] 29. Garnisonssjukhusen: Avlöningar

Anslag	1953/54	1954/55 (statsl. s. 286)	1955/56 (förslag)
Utgifter	5 350 000	5 475 000	5 980 000
Vårdavgifter m. m.	4 750 000	5 325 000	5 830 000
	<u>Nettoanslag</u>	<u>600 000</u>	<u>150 000</u>
Utfall			
Utgifter	6 087 514		
Vårdavgifter m. m.	6 470 504		
	<u>Nettoinkomst</u>	<u>382 990</u>	

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, i anledning av förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar vid garnisonssjukhuset i Boden		
Läkarpersonal		
1 förste underläkare Cg 26	17 328	
Vård- och ekonomipersonal m. m.		
1 sjukgymnast Cg 14	9 684	
1 sjuksköterska Ce 12	9 000	
7 sjukvårdsbiträden Ce 5	44 688	
5 översköterskor Ca 14 och 1 sjuksköterska Ce 12 — barnmorskor, varav 2 Ca 14, 2 Ce 14 och 2 Ce 12	—	
2 laboratoriebiträden Cg 11	17 304	
1 biträdande köksföreståndare Ce 16	10 488	
2 ekonomibiträden (kokerskor) Ce 6—Ce 7	768	
4 biträden för skriv- och kontorsgöromål, varav 1 telefonist	30 192	
Personal vid sjukhusapoteket		
1 apotekare Cg 27 jämte förtroendemannaarvode ...	20 676	
1 tekniskt biträde Cg 8	7 548	
2. Omräkning		
Löneklassförändringar m. m.	337 324	
Vårdavgifter		505 000
	<u>505 000</u>	<u>505 000</u>
		± 0

Motiv

1. Behov föreligger av en specialist i ortopedi vid sjukhuset. Sjukvårdsstyrelsen föreslår därför att för ändamålet inrättas en tjänst för förste

underläkare i Cg 26 vid kirurgiska avdelningen. Civilförvaltningen räknar med inrättande av tjänsten.

Med hänsyn till den ökade verksamheten vid sjukhuset föreslår sjukvårdsstyrelsen att tjänster tillkommer för en sjukgymnast i Cg 14, en sjuksköterska i Ce 12, avsedd för röntgenavdelningen, samt sju sjukvårdsbiträden i Ce 5, varav ett vid röntgenavdelningen, fyra vid kirurgiska avdelningen och två för bad. Civilförvaltningen tillstyrker förslaget.

Vid sjukhuset finns för närvarande sex barnmorskor, av vilka fem innehar ordinarie överskötersketjänster i Ca 14 och en extra ordinarie tjänst såsom sjuksköterska i Ce 12. Tjänsterna anses med hänsyn till att barnmorskor och sjuksköterskor följer olika avtal böra omregleras till tjänster för barnmorska. I anslutning därtill föreslår sjukvårdsstyrelsen att tjänster inrättas för två barnmorskor i Ca 14, två barnmorskor i Ce 14 och två barnmorskor i Ce 12 i utbyte mot fem överskötersketjänster i Ca 14 och en sjukskötersketjänst i Ce 12. Civilförvaltningen förutsätter att de sålunda föreslagna jämkningarna genomföres efter hand som innehavarna av de nu befintliga tjänsterna avgår.

För serobakteriologiska laboratoriet anses två laboratoriebiträden erforderliga. Sjukvårdsstyrelsen föreslår därför, med tillstyrkan av civilförvaltningen, att två dylika tjänster i Cg 11 inrättas.

För ekonomipersonal finns vid sjukhuset inrättade tjänster för bl. a. en köksföreståndare i Ce 21, en biträdande köksföreståndare i Ce 14 och fyra ekonomibiträden (kokerskor), varav två i Ce 7 och två i Ce 6. På grundval av jämförelse med vissa andra sjukhus av motsvarande storleksordning föreslår sjukvårdsstyrelsen, med tillstyrkan av civilförvaltningen, att för garnisonssjukhuset i Boden tillkommer en tjänst för biträdande köksföreståndare i Ce 16 och att förenämnda båda tjänster för ekonomibitråde (kokerska) i Ce 6 uppflyttas till Ce 7.

Beträffande kontors- och biträdespersonal föreslår sjukvårdsstyrelsen, på grundval av en av centrala sjukvårdsberedningen gjord utredning, att vid sjukhuset inrättas tre nya tjänster för biträde för skriv- och kontorsgöromål, varav en för röntgenavdelningen och två för arkivarbeten. Sjukvårdsstyrelsen föreslår vidare att med hänsyn till telefonväxelns belastning en ny för telefonist avsedd tjänst för biträde för skriv- och kontorsgöromål inrättas. Civilförvaltningen utgår vid beräkningen av medelsbehovet från vad sjukvårdsstyrelsen sålunda föreslagit.

Läkemedelscentralen i Boden, som tillika är filialapotek till militärapoteket och sjukhusapotek vid garnisonssjukhuset, förestås av en deltidsanställd apotekare med ett årligt arvode av 5 160 kronor. Medel härför har beräknats under försvarets sjukvårdsförråds avlöningsanslag. Med hänsyn till den växande omsättningen föreslås att tjänsten omvandlas till heltidstjänst och hänföres till Cg 27, varvid beträffande ifrågavarande apotekare

förutsättes att förtroendemannaarvode å 2 400 kronor för år skall utgå och övriga för apotekare i Cg 27 vid militärapoteket gällande lönevillkor m. m. skall äga tillämpning (se statsliggaren s. 291). Enär huvuddelen av apotekarens arbetsuppgifter vid heltidstjänstgöring kommer att beröra garnisons-sjukhuset föreslås att ifrågavarande kostnader skall belasta garnisonssjukhusens avlöningsanslag.

Med hänsyn till den växande omsättningen vid sjukhusapoteket föreslås vidare inrättande av en tjänst för tekniskt biträde i Cg 8 (jfr prop. 1954: 1, bil. 6, s. 174).

Under anslaget har medel beräknats för tjänster för två pensionerade underofficerare i 1: 23 vid garnisonssjukhuset i Boden. Av tjänsterna avses den ena för sjukhusväbel och den andra för sjukhuskassör. Innehavarna av tjänsterna beräknas avgå under 1955, sjukhusväbeln den 1 april och sjukhuskassören den 1 oktober. I anledning härav har chefläkaren vid sjukhuset föreslagit att tjänsterna vid ledigblivande utbytes mot civila tjänster i Cg 21, i samband varmed en tjänst för kontorsskrivare i Cg 19 ansetts kunna utgå. Förslaget har tillstyrkts av sjukvårdsstyrelsen. Civilförvaltningen anser sig i avvaktan på resultatet av pågående utredningar rörande den regionala och lokala fastighetsförvaltningens organisation samt centralisering och hålkortsmässig bearbetning av avlöningsuträkning för försvarets personal icke kunna biträda förslaget.

Sjukvårdsstyrelsen har upprepat i tidigare medelsäskanden (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 178) framfört förslag om att inrätta 14 extra ordinarie tjänster för sjukvårdsbiträde, med fördelning fyra vid ettvarvt av garnisons-sjukhusen i Skövde, Eksjö och Sollefteå samt två vid garnisonssjukhuset i Karlsborg, i samband varmed gällande medgivande att anställa högst 26 extra sjukvårdsbiträden ansetts böra jämkas att avse högst 12 sådana biträden. Civilförvaltningen räknar icke med de av sjukvårdsstyrelsen sålunda föreslagna personalförändringarna.

Sjukvårdsstyrelsen har vidare föreslagit att vid garnisonssjukhuset i Karlsborg inrättas en ny tjänst för sjukvårdsbiträde i Ce 5. Civilförvaltningen förutsätter att personalbehovet tills vidare skall kunna tillgodoses inom ramen för till förfogande stående medel för anställande av extra sjukvårdsbiträden.

Norrbyggens läns landsting (skr. 22/9 1954) har hemställt att vid garnisonssjukhuset i Boden inrättas tre överläkartjänster, avsedda en för specialist i ortopedi vid kirurgiska avdelningen samt två för planerad lasarettsspsykiatrisk avdelning respektive barn- och ungdomspsykiatrisk klinik.

Yttrande

Centrala sjukvårdsberedningen — som yttrat sig över vissa delar av civilförvaltningens förslag — tillstyrker förslagen om inrättande av tjäns-

ter för en sjukgymnast i Cg 14, en sjuksköterska i Ce 12, ett för röntgenavdelningen avsett sjukvårdsbiträde i Ce 5, två laboratoriebiträden i Cg 11 och ett tekniskt biträde i Cg 8.

Beträffande förslaget om inrättande av tjänster för fyra sjukvårdsbiträden i Ce 5, avsedda för kirurgiska avdelningen, framhåller sjukvårdsberedningen att vid avdelningen tjänstgör, förutom anställd personal, cirka 18 sjuksköterskeelever. Under förutsättning att dessa elever deltar i arbetet i den begränsade utsträckning som 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildningen rekommenderat och som är brukligt vid de flesta sjuksköterskeskolor anser beredningen en utökning med fyra sjukvårdsbiträden icke erforderlig.

Vad angår förslaget om inrättande av nya tjänster för sjukvårdsbiträden i Ce 5 för bad anser sjukvårdsberedningen att genom en samordning av intagningsbadets och medicinbadets arbete det ökade personalbehovet kan begränsas till ett sjukvårdsbiträde.

Förslaget om att inrätta en tjänst för biträdande köksföreståndare avstyrkes av sjukvårdsberedningen. Beredningen förordar i stället att nuvarande tjänst för biträdande köksföreståndare i Ce 14 uppflyttas till Ce 16.

Departementschefen

I enlighet med sjukvårdsstyrelsens förslag föreslår jag att vid garnisonssjukhuset i Boden inrättas en tjänst för specialist i ortopedi vid kirurgiska avdelningen. Tjänsten torde tills vidare böra avses för förste underläkare i Cg 26. Jag är icke nu beredd att därutöver tillstyrka inrättande av nya läkartjänster vid sjukhuset.

I anslutning till sjukvårdsstyrelsens förslag tillstyrker jag vidare att för barnmorskor avsedda fem överskötersketjänster i Ca 14 och en sjukskötersketjänst i Ce 12 vid garnisonssjukhuset i Boden omvandlas till tjänster för barnmorska. Av de nya tjänsterna bör två placeras i Ca 14, tre i Ce 14 och en i Ce 12. Jag förutsätter att ändringen, såvitt avser utbyte av tre ordinarie överskötersketjänster mot extra ordinarie barnmorsketjänster, genomföres efter hand som innehavarna av de nu befintliga tjänsterna avgår. Dessa överskötersketjänster torde böra föras på övergångsstat.

Jag kan icke tillstyrka att en ny tjänst för biträdande köksföreståndare i Ce 16 inrättas vid garnisonssjukhuset i Boden. I enlighet med vad chefen för civildepartementet förut denna dag anfört vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor torde emellertid den nuvarande tjänsten för biträdande köksföreståndare i Ce 14 böra uppflyttas till Ce 16. Förslaget om uppflyttning av de två tjänsterna för ekonomibiträde (kokerska) i Ce 6 kan jag icke biträda.

Förslaget om att under förevarande anslag inrätta en tjänst för apotekare i Cg 27, avsedd för militärapotekets filialapotek i Boden, tillika läkemedelscentral och sjukhusapotek, anser jag mig böra tillstyrka. För ifråga-

varande apotekare bör gälla samma lönevillkor m. m. som för apotekare i Cg 27 vid militärapoteket.

Jag räknar icke för närvarande med några förändringar beträffande tjänsterna för två pensionerade underofficerare i 1:23 vid garnisonssjukhuset i Boden, avsedda för sjukhusväbel respektive sjukhuskassör.

Det torde liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare pröva behovet av extra och lägre extra ordinarie personal vid garnisonssjukhusen. Jag räknar härvidlag, i huvudsak enligt civilförvaltningens förslag med däri av sjukvårdsberedningen förordade jämkningar, med ett ökat medelsbehov av 92 000 kronor.

Enligt beslut av 1948 års riksdag skall de vårdavgifter, som inflyter såsom ersättning för vård av civila patienter vid garnisonssjukhusen, redovisas såsom inkomster under garnisonssjukhusens avlönings- och omkostnadsanslag. I enlighet med förslag av civilförvaltningen och sjukvårdsstyrelsen beräknar jag dessa inkomster för nästa budgetår till 8 605 000 kronor, varav 5 805 000 kronor torde böra redovisas under avlöningsanslaget.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till oförändrat 150 000 kronor med fördelning på poster enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med i runt tal 133 000 kronor för höjda grundlöner till (410 000 + 133 000 =) 543 000 kronor.

Posten Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar ökas med i runt tal 23 000 kronor i anledning av höjda grundlöner till (72 000 + 23 000 =) 95 000 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 159 000 kronor för löneklass- och lönegradsupplyttningar m. m., med 985 000 kronor för höjda grundlöner, med 15 072 kronor för en förste underläkare i Cg 26, med 15 888 kronor för en apotekare i Cg 27, med 2 400 kronor för förtroendemannaarvode till nämnde apotekare och med 77 700 kronor för grundlöner i anledning av beräknad utökning av extra och lägre extra ordinarie personal. Posten upptages sålunda till (2 890 000 + 159 000 + 985 000 + 15 072 + 15 888 + 2 400 + 77 700 =) i runt tal 4 145 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 906 000 kronor till (1 743 000 — 906 000 =) 837 000 kronor.

Posterna Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 300 000 kronor, och Avlöningar till viss arbetarpersonal, 130 000 kronor, upptages med oförändrade belopp.

Av inkomstposterna upptages posterna Pensionsmedel, 70 000 kronor, och Ersättning från pensionsstyrelsen för lön åt läkare vid reumatikeravdelningen vid garnisonssjukhuset i Boden, 25 000 kronor, med oförändrade belopp samt posten Vårdavgifter med (5 300 000 + 505 000 =) 5 805 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) dels på personalförteckningen för garnisonssjukhusen uppföra två tjänster för barnmorska i lönegrad Ca 14, dels från förteckningen utesluta två tjänster för översköterska i samma lönegrad, dels ock på övergångsstat föra tre tjänster för översköterska i lönegrad Ca 14;

b) fastställa följande avlöningsstat för garnisonssjukhusen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	543 000
2. Arvoden till pensionerad personal i arvodesbefattningar, <i>förslagsvis</i>	95 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	300 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 145 000
5. Avlöningar till viss arbetarpersonal, <i>förslagsvis</i> ...	130 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	837 000
Summa kronor	6 050 000

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	70 000
Ersättning från pensionsstyrelsen för lön åt läkare vid reumatikeravdelningen vid garnisonssjukhuset i Boden, <i>förslagsvis</i>	25 000
Vårdavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 805 000
Nettoutgift kronor	150 000

c) till *Garnisonssjukhusen: Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

[155] 30. **Garnisonssjukhusen: Omkostnader**

Anslag	1953/54	1954/55 (statsl. s. 289)	1955/56 (förslag)
Utgifter	2 675 000	2 950 000	3 200 000
Vårdavgifter	2 275 000	2 550 000	2 800 000
Nettoanslag	400 000	400 000	400 000
Utfall			
Utgifter	3 016 205		
Vårdavgifter	3 034 863		
Nettoinkomst	18 658		

I enlighet med förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse föreslår jag att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Garnisonssjukhusen: Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

[156] 31. **Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	340 000	352 205
1954/55 (statsliggaren s. 289)	356 000	
1955/56 (förslag)	356 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Vid garnisonsavdelningarna må under budgetåret 1954/55 enligt försvarets sjukvårdsstyrelses närmare beprövande finnas anställda, utöver den för sjukhuset enligt vederbörliga personalstater avsedda läkarpersonalen, högst fem extra läkare med tjänstgöring, två vid sjukhusets kirurgiska avdelning, två vid dess medicinska och en vid dess venerologiska avdelning. Avlöningsmedel för läkare har under en följd av år beräknats under anslaget (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 181). I likhet med civilförvaltningen och sjukvårdsstyrelsen utgår jag vid anslagsberäkningen för nästa budgetår från oförändrat behov av dessa läkare.

Anslaget beräknar jag för budgetåret 1955/56 till oförändrat 356 000 kronor med fördelning på poster enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med i runt tal 9 200 kronor för höjda grundlöner till (28 500 + 9 200 =) 37 700 kronor.

Posten Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning ökas med 3 140 kronor i anledning av höjda grundlöner till (9 700 + 3 140 =) 12 840 kronor.

Posten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med i runt tal 12 000 kronor för höjda grundlöner m. m. till (282 000 + 12 000 =) 294 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg minskas med 24 340 kronor till (35 960 — 24 340 =) 11 620 kronor.

Posterna Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 8 340 kronor, och Pensionsmedel, 8 500 kronor, upptages med oförändrade belopp.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar, att tillämpas till vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	37 700
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	12 840
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	8 340
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	294 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11 620
	Summa kronor 364 500

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	8 500
	Nettoutgift kronor 356 000

b) till *Garnisonssjukhusen: Karolinska sjukhusets garnisonsavdelningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 356 000 kronor.

MILITÄRAPOTEKET

[157] 32. **Militärapoteket: Avlöningar**

Anslag	1953/54	1954/55 (statsl. s. 290)	1955/56 (förslag)
Utgifter	543 000	559 000	572 000
Inkomster	140 000	150 000	175 000
	Nettoanslag 403 000	409 000	397 000

Belastning

Utgifter	553 249
Inkomster	175 471
	Nettoutgift 377 778

Yrkande

Försvarets civilförvaltning hemställer, i anledning av förslag av chefen för militärapoteket, att anslaget höjes med 10 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar		
1 farmacie kandidat Cg 19	13 956	
1 apoteksbiträde Cg 8	7 548	
1 laboratoriebiträde Cg 8	7 548	
5 biträden Cg 6—Ce 6	—	
2. Omräkning		
Löneklassförändringar m. m.	5 948	
Överskott på förrådstitel		25 000
	<hr/>	<hr/>
	35 000	25 000
		+ 10 000

Motiv

1. Civilförvaltningen och chefen för militärapoteket upprepar tidigare förslag om inrättande av en tjänst för farmacie kandidat, avsedd för militära läkemedelssektionen (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 183).

Den föreslagna apoteksbiträdestjänsten i Cg 8 avses för apotekets läkemedelssektion. Behov av tjänsten anses föreligga på grund av apoteksverksamhetens utökning. Genom inrättande av den föreslagna tjänsten beräknas vissa rutinuppgifter kunna avlastas farmaceutpersonalen.

Tjänsten för laboratoriebiträde avses för apotekets analytiska avdelning och bedömes behövlig på grund av ökat kontrollarbete och ökad tillverkning av reagens-, titrer- och buffertlösningar för Karolinska sjukhuset och Karolinska institutet. Det framhålls, att vid inspektion av militärapoteket hösten 1953 vederbörande apoteksinspektör uttalat, att en förstärkning av avdelningens personal med ett biträde vore önskvärd.

Förslag om extra-ordinariesättning av 5 tjänster för biträde har framställts jämväl i medelsäskandena för innevarande budgetår (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 183).

Departementschefen

Jag tillstyrker att medel för nästkommande budgetår beräknas för avlöning av ett tekniskt biträde i Cg 8 med tjänstgöring å apotekets analytiska laboratorium. Jag föreslår vidare, att 3 tjänster för biträde i Cg 6 upptages såsom extra ordinarie. I övrigt räknar jag för nästa budgetår icke med några personalförändringar under anslaget.

Anslaget beräknar jag för nästkommande budgetår till 397 000 kronor enligt följande.

Anslagsposten Avlöning till ordinarie tjänsteman ökas för höjd grundlön med 6 200 kronor till (19 500 + 6 200 =) 25 700 kronor.

Anslagsposten Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning ökas i anledning av höjda grundlöner med 2 900 kronor till (9 200 + 2 900 =) 12 100 kronor.

Anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökas med 4 400 kronor för löneklassuppflyttningar och befordringar inom den reglerade befordringsgången m. m., med 110 500 kronor för höjda grundlöner samt med 6 288 kronor för ett tekniskt biträde i Cg 8 till (347 500 + 4 400 + 110 500 + 6 288 =) i runt tal 468 700 kronor.

Anslagsposten Rörligt tillägg minskas med 117 300 kronor till (191 300 — 117 300 =) 74 000 kronor.

Av inkomstposterna upptages posten Pensionsmedel med oförändrat belopp, 8 500 kronor, och posten Överskott på förrådstitel med (150 000 + 25 000 =) 175 000 kronor.

Anslagsminskningen utgör 12 000 kronor.

Åberopande det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för militärapoteket att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

Utgifter

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	25 700
2. Arvode till pensionerad personal i arvodesbefattning, <i>förslagsvis</i>	12 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	468 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	74 000
	Summa kronor 580 500

Särskilda uppbördsmedel

Pensionsmedel, <i>förslagsvis</i>	8 500
Överskott på förrådstitel, <i>förslagsvis</i>	175 000
	Nettoutgift kronor 397 000

b) till *Militärapoteket*: *Avlöningar* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 397 000 kronor.

[158] 33. Militärapoteket: Omkostnader

Anslag	1953/54	1954/55 (statsl. s. 292)	1955/56 (förslag)
Utgifter	85 000	87 000	87 000
Inkomster	28 000	30 000	35 000
	Nettoanslag 57 000	57 000	52 000
Belastning			
Utgifter	95 763		
Inkomster	35 094		
	Nettoutgift 60 669		

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Sjukvårdsstyrelsen beräknar därvid, att ökade utgifter om tillhoppa 5 000 kronor, varav 1 000 kronor för sjukvård, 1 000 kronor för reseersättningar, 2 000 kronor för övriga expenser och 1 000 kronor för anskaffning och underhåll av apparatur m. m., skall uppvägas av ökade inkomster.

Departementschefen

Jag räknar för nästa budgetår icke med någon ökning av utgifterna under anslaget. Då emellertid inkomsterna väntas öka med omkring 5 000 kronor, kan anslaget för nästkommande budgetår minskas med nämnda belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Militärapoteket*: *Omkostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 kronor.

FÖRSVARETS TANDVÅRD

[159] 34. Försvarets tandvård: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	1 450 000	1 287 889
1954/55 (statsliggaren s. 292)	1 490 000	
1955/56 (förslag)	1 490 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Försvarets sjukvårdsstyrelse har upprepat tidigare framställda förslag om inrättande av fem nya tjänster för försvarstandläkare i Ce 22 och om ordinariesättning av samtliga tjänster för försvarstandläkare (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 187). Civilförvaltningen avstyrker dessa förslag. Ämbetsverket anser sig sålunda med hänsyn till statsmakternas tidigare ställningstagande och mot bakgrunden av den restriktivitet, som bör iakttagas vid anslags-äskandena för nästkommande budgetår, icke kunna biträda förslaget om inrättande av nya tjänster. Frågan om ordinariesättning av tjänsterna för försvarstandläkare finner civilförvaltningen ytterst vara beroende av behovet av dylika tjänster i den framtida försvarsorganisationen. I avvaktan på att klarhet härom vinnes i samband med pågående överväganden om försvarskostnadernas storlek anser sig ämbetsverket icke böra tillstyrka sjukvårdsstyrelsens förslag.

Departementschefen

Jag anser mig icke för nästa budgetår kunna förorda några personalförändringar under anslaget.

Anslaget beräknar jag till oförändrat belopp, 1 490 000 kronor, med fördelning på poster enligt följande.

Anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie personal ökas med 323 000 kronor för höjda grundlöner till (993 000 + 323 000 =) 1 316 000 kronor.

Posten Rörligt tillägg sänkes med 323 000 kronor till (497 000 — 323 000 =) 174 000 kronor.

Aberopande det anförda får jag — under hänvisning till vad jag vid anmälan av arméns sjukvårdsanslag anført beträffande belastningen å tandvårdsanslagen — hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande avlöningsstat för försvarets tandvård, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1955/56:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 316 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	174 000
	Summa kronor 1 490 000

- b) till *Försvarets tandvård*: Avlöningar för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 1 490 000 kronor.

[160] 35. **Försvarets tandvård: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	265 000	197 070
1954/55 (statsliggaren s. 293)	265 000	
1955/56 (förslag)	265 000	

I enlighet med förslag av försvarets sjukvårdsstyrelse och under hänvisning till vad jag vid anmälan av arméns sjukvårdsanslag anført beträffande belastningen å tandvårdsanslagen föreslår jag, att förevarande anslag uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

- att till *Försvarets tandvård*: Omkostnader för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 265 000 kronor.

CENTRALA VÄRNPLIKTSBYRÅN

[161] 36. **Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar.** 37. **Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader.** Dessa anslag är för innevarande budgetår uppförda med respektive 715 000 kronor och 125 000 kronor.

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslagen för nästa budgetår upptages till 721 000 kronor och 125 000 kronor.

Försvarets personalbehandlingsutredning avgav den 24 november 1952 sitt slutbetänkande »Militärpsykologi och personaltjänst» (SOU 1952: 40). I detta föreslogs, bland annat, att två särskilda centrala institutioner skulle inrättas, en för den militärpsykologiska forskningen och dess tillämpning inom försvaret och en annan för försvarets personalvårdstjänst. Institutionerna skulle benämnas försvarets psykologiska institut respektive försvarets personaltjänstbyrå.

Efter remissbehandling har beredningen av ärendet nu nått så långt att på utredningen grundat förslag rörande den militärpsykologiska forskningen kan avgivas till 1955 års riksdag. Frågan kräver emellertid vissa ytterligare överväganden, varför jag icke nu är beredd att avgiva slutligt förslag i ämnet. Då storleken av centrala värnpliktsbyråns avlönings- och omkostnadsanslag påverkas av ställningstagandet till angivna fråga, bör dessa anslag i riksstatsförslaget uppföras med beräknade belopp. Anslagsbeloppen upptager jag härvid till 715 000 kronor respektive 125 000 kronor.

Åberopande det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1955/56 beräkna

a) till *Centrala värnpliktsbyrån: Avlöningar* ett förslagsanslag av 715 000 kronor; samt

b) till *Centrala värnpliktsbyrån: Omkostnader* ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

[162] 38. **Centrala värnpliktsbyrån: Adresseringsmaskiner m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	190 000	189 450	1 305
1954/55 (statsliggaren s. 295)	220 000		
1955/56 (förslag)	190 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Försvarets civilförvaltning hemställer, i anledning av förslag av chefen för centrala värnpliktsbyrån, att anslaget sänkes med 30 000 kronor.

Ämbetsverket erinrar om att anslaget för innevarande budgetår uppräknades med 30 000 kronor med hänsyn till att inskrivningsförrättningarna under budgetåret 1954/55 skulle omfatta två åldersklasser i stället för en (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 193). För budgetåret 1955/56 — då inskrivningsförrättningarna åter skall avse endast en åldersklass — bör anslaget beräknas till samma belopp som för budgetåret 1953/54 eller 190 000 kronor.

Departementschefen

I enlighet med civilförvaltningens förslag torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med 190 000 kronor, vilket innebär en anslagsminskning med 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Centrala värnpliktsbyrån: Adresseringsmaskiner m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 190 000 kronor.

INSKRIVNINGSVÄSENDET

[163] 39. Inskrivningskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	650 000	799 410
1954/55 (statsliggaren s. 295)	1 300 000	
1955/56 (förslag)	750 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget minskas med 550 000 kronor. Civilförvaltningen erinrar om att förevarande anslag för innevarande budgetår uppräknats med 650 000 kronor på grund av att inskrivningsförrättningarna under budgetåret skulle omfatta två åldersklasser mot normalt en (prop. 1954: 1, bil. 6, s. 193). Då medelsbehovet för budgetåret 1955/56 bör beräknas med utgångspunkt i inskrivningsförrättningar, avseende endast en åldersklass, borde anslaget kunna minskas till samma belopp som för budgetåret 1953/54 eller 650 000 kronor. Med hänsyn till anslagsbelastningen under detta budgetår synes emellertid ett anslag av angiven storlek icke vara tillfyllest. Civilförvaltningen, som framhåller att säkra hållpunkter saknas för bedömning av medelsbehovets storlek, föreslår att anslaget uppföres med 750 000 kronor.

Departementschefen

Medelsbehovet under förevarande anslag kommer, såsom civilförvaltningen anfört, att minska under nästföljande budgetår i anledning av att inskrivningsförrättningarna åter skall omfatta endast en åldersklass. Å

andra sidan torde vid anslagsberäkningen hänsyn få tagas till anslagsbelastningen under budgetåret 1953/54. Jag förordar, att anslaget i enlighet med civilförvaltningens förslag för nästa budgetår uppföres med 750 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, under erinran om att anslaget minskas med 550 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Inskrivningskostnader* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

[164] 40. Inskrivningsrådet

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	8 000	6 013
1954/55 (statsliggaren s. 296)	10 000	
1955/56 (förslag)	9 000	

Försvarets civilförvaltning hemställer, att anslaget minskas med 3 500 kronor. Civilförvaltningen anför, att anslaget för innevarande budgetår uppräknats med hänsyn till att inskrivningsförrättningarna beräknats komma att omfatta två åldersklasser. Återgång till inskrivningsförrättningar av normal omfattning medför minskat medelsbehov. På grund härav och med hänsyn till belastningen föreslår civilförvaltningen, att anslaget uppföres med 6 500 kronor.

Departementschefen

Såsom civilförvaltningen anført, minskar medelsbehovet under anslaget till följd av återgång till inskrivningsförrättningar av normal omfattning. Å andra sidan räknar jag med ökad medelsförbrukning till följd av att ersättningarna till inskrivningsrådets ledamöter och biträdande personal höjts genom beslut av Kungl. Maj:t den 29 oktober 1954. Med beaktande av angivna förhållanden beräknar jag, i avbidan på närmare erfarenhet av anslagsbelastningen, medelsbehovet för nästa budgetår till 9 000 kronor.

Äberopande det anförda hemställer jag, under erinran om att anslaget sänkes med 1 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inskrivningsrådet* för budgetåret 1955/56 anvisa ett anslag av 9 000 kronor.

VISSA ÖVRIGA GEMENSAMMA ÄNDAMÅL

[165] 41. Vissa specialundersökningar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	285 000	312 952
1954/55 (statsliggaren s. 296)	325 000	
1955/56 (förslag)	400 000	

Yrkande

Försvarets sjukvårdsstyrelse hemställer, att anslaget höjes med 125 000 kronor.

	Ökning
1. Blodgruppsbestämning av frivillig krigstjänstpersonal	65 000
2. Skärmbildsundersökningar	60 000
	<hr/> 125 000

Motiv

1. Såsom framgår av propositionen 1954:1 (bil. 6, s. 194) framlade sjukvårdsstyrelsen den 22 juli 1953 förslag om utförande av blodgruppsbestämning av frivillig krigstjänstpersonal och äskade medel för ändamålet för budgetåret 1954/55. Jag ansåg mig då icke kunna biträda förslaget. Sjukvårdsstyrelsen hemställer nu ånyo om medel för detta ändamål och förklarar, att det är av utomordentlig vikt, att ifrågavarande blodgruppsbestämningar snarast påbörjas. Det belopp som erfordras för budgetåret 1955/56 uppskattas till avrundat 65 000 kronor.

2. Anslagsposten till skärmbildsundersökningar av värnpliktiga m. fl. har i staten för anslaget för budgetåret 1954/55 upptagits med 210 000 kronor. Sjukvårdsstyrelsen beräknar antalet skärmbildsundersökningar under budgetåret 1955/56 till cirka 180 000. Med oförändrad beräkningsgrund av en krona 50 öre för varje undersökt fall bör alltså anslagsposten till skärmbildsundersökningar av värnpliktiga m. fl. beräknas till $(180\,000 \times 1:50 =)$ 270 000 kronor, innebärande en höjning med 60 000 kronor.

Departementschefen

Jag föreslår att för nästa budgetår medel beräknas för påbörjande av den ifrågavarande blodgruppsbestämningen. En ökning av medelsanvisningen för skärmbildsundersökningar synes vidare ofrånkomlig. Jag föreslår därför att anslaget för nästa budgetår uppföres med 400 000 kronor, vilket innebär en höjning med 75 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa specialundersökningar m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

[166] 42. Personalvårdsverksamhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	210 000	181 529	50 460
1954/55 (statsliggaren s. 296)	210 000		
1955/56 (förslag)	255 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i runt tal 30 000 kronor bundna.

Yrkande

Chefen för försvarsstaben föreslår att anslaget höjes med 73 500 kronor enligt följande sammanställning.

	Ökning	Minskning
1. Ökat bidrag till soldathemsverksamhet	25 000	
2. Ökat bidrag till Drottning Victorias örlogshem i Stockholm	1 500	
3. Ökat bidrag till Militärhemmet i Karlskrona	5 000	
4. Försvarets upplysnings- och personalvårdsnämnd ...	2 000	
5. Utbildning i medborgarkunskap (överföring från annat anslag)	45 000	
6. Elevbibliotek vid vissa av krigsmaktens skolor		10 000
7. Övrig personalvårdsverksamhet	5 000	
	83 500	10 000
		+ 73 500

Motiv

1—3. Förslagen innebär en upprepning av förut framställda yrkanden (jfr senast prop. 1954: 1, bil. 6, s. 196).

4. Ökningen erfordras för att bereda nämnden möjlighet att besöka förbanden för att bilda sig en uppfattning om personalvårdens utövning.

5. Medel för detta ändamål, som hittills utgått från anslaget Försvarsupplysning, föreslås i fortsättningen skola anvisas under förevarande anslag.

6. För elevbibliotek vid vissa av krigsmaktens skolor har för budgetåret 1954/55 upptagits 10 000 kronor. För nästa budgetår har chefen för försvarsstaben äskat medel för detta ändamål under åttonde huvudtiteln och därvid angivit medelsbehovet till 17 000 kronor.

7. I staten för anslaget finns upptagen en post på 15 000 kronor till Kungl. Maj:ts disposition. Denna reserv föreslås uppräknad med 5 000 kronor.

Yttrande

Försvarets civilförvaltning förklarar att ämbetsverket med hänsyn till den återhållsamhet med statens utgifter, som för närvarande måste iakttagas, icke kan förorda någon höjning av anslaget. Ämbetsverket anför att ett belopp av 11 125 kronor, som avsetts såsom bidrag till marinhemmet i Göteborg, alltså kvarstår odisponerat under anslaget. Då marinhemmets verksamhet upphört föreslår civilförvaltningen, att denna reservationsbehållning överföres till anslagsposten till Kungl. Maj:ts disposition för att förstärka denna post. Med hänsyn jämväl till att viss odisponerad reservation föreligger på nämnda post föreslår civilförvaltningen att anslaget — under förutsättning att medel för elevbibliotek vid vissa skolor icke längre anvisas under detta anslag — minskas med 25 000 kronor.

Departementschefen

Utbildningen i medborgarkunskap är i stor utsträckning samordnad med kurserna för personalvårdspersonal. Då vissa fördelar synes kunna vinnas genom att utgifterna för angivna ändamål bestrides från samma anslag, biträder jag förslaget att medel till utbildningen i medborgarkunskap i fortsättningen anvisas under nu förevarande anslag. I anslutning härtill torde anslaget benämning böra jämkas.

För elevbibliotek vid vissa av krigsmaktens skolor bör medel även för budgetåret 1955/56 beräknas under förevarande anslag.

Hinder torde icke föreligga för Kungl. Maj:t att besluta att det för marinhemmet i Göteborg ursprungligen avsedda beloppet å 11 125 kronor må användas för annat ändamål under anslaget.

Jag föreslår att anslaget för nästa budgetår uppföres med 255 000 kronor. Förslaget innebär att anslaget uppräknas med 45 000 kronor, motsvarande det belopp, som för närvarande från anslaget till försvarsupplysning utgår till utbildning i medborgarkunskap.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Personalvårdsverksamhet m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 255 000 kronor.

[167] 43. Försvarsupplysning

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	180 000	173 202	19 668
1954/55 (statsliggaren s. 298)	180 000		
1955/56 (förslag)	140 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Chefen för försvarsstaben hemställer att anslaget för nästa budgetår uppföres med 176 000 kronor, vilket innebär en minskning med 4 000 kronor. Försvarsstabschefen räknar därvid med att kostnaderna för utbildning i medborgarkunskap, 45 000 kronor, överföres till anslaget till personalvårdsverksamhet m. m. För kvarvarande ändamål under anslaget begäres emellertid ökning av medelsanvisningen med 41 000 kronor. Av ökningen belöper 2 000 kronor på tidningsprenumeration, text- och bildtjänst, anordnande av pressbesök m. m. (nu 21 000 kronor), 10 000 kronor på utgivande av tidskriften Kontakt med krigsmakten (nu 60 000 kronor), 17 000 kronor på bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar (nu 23 000 kronor), 5 000 kronor på kontaktverksamhet med huvudvikten lagd vid anordnande av utställningar, demonstrationer, konferenser och dylikt (nu 10 000 kronor), 2 000 kronor på korrespondenskurser för försvarets befälspersonal i samhällsfrågor och rörande utrikespolitiska förhållanden (nu 4 000 kronor) samt 5 000 kronor på studier angående psyckrigsföring.

För sistnämnda ändamål har medel tidigare icke äskats. Försvarsstabschefen anför emellertid att kommittén för utredning om det psykologiska försvaret i sitt betänkande framhållit betydelsen av aktiv psyckrigsföring och vid fördelningen av uppgifterna mellan militära och civila organ utgått från att försvarsstaben tar hand om frontpropagandan. I betänkandet har man även understrukit vikten av att försvarsstaben får möjligheter och resurser att fullfölja krigsplanering och förberedelser i fråga om psyckrigsföring. Inom försvarsstaben har man under senare år studerat dessa problem samt förberett verksamheten i krig i rent teoretiskt hänseende. För att praktiskt omsätta dessa förberedelser genom att utge anvisningar och handböcker, utbilda krigsplacerad personal samt genomföra experiment och försök under fältnässiga former behövs särskilda medel. Dessa bör även kunna användas till litteraturinköp, studier m. m.

Försvarets civilförvaltning förklarar att ämbetsverket med hänsyn till den återhållsamhet, som för närvarande bör iakttagas med statens medel, icke kan förorda ökad medelsanvisning annat än för höjt bidrag till Centralförbundet Folk och Försvar och för studier angående psyckrigsföring. Beträffande förstnämnda fråga hänvisar civilförvaltningen till vad förbundet anfört i en den 8 oktober 1954 dagtecknad skrivelse till ämbetsverket. Av skrivelsen, som bilagts ämbetsverkets yttrande, framgår bland annat att förbundet i enlighet med vad som förutsatts i propositionen 1954: 162 angående psykologiskt försvar m. m. inlett ett kontinuerligt samarbete med beredskapsnämnden för psykologiskt försvar rörande upplysningsverksamhet m. m. Dessa nya arbetsuppgifter beräknas förorsaka förbundet betydande merkostnader.

Departementschefen

Under anslaget Personalvårdsverksamhet m. m. har jag föreslagit att medel för utbildning i medborgarkunskap i fortsättningen anvisas från nämnda anslag. I anledning härav minskar belastningen å förevarande anslag med 45 000 kronor.

De av chefen för försvarsstaben framlagda förslagen om ökad medelsanvisning för tillgodoseende av olika ändamål under anslaget kan jag icke biträda i annan mån än att jag föreslår att 5 000 kronor avses för studier angående psykkrigföring.

Anslaget för nästa budgetår torde således böra upptagas med (180 000 — 45 000 + 5 000 =) 140 000 kronor. Jag hemställer alltså, under erinran om att anslaget minskas med 40 000 kronor, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsupplysning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 140 000 kronor.

[168] 44. **Fritidsundervisning**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	200 000	213 567	12 356
1954/55 (statsliggaren s. 299)	250 000		
1955/56 (förslag)	250 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

I enlighet med förslag av chefen för försvarsstaben, vilket förslag tillstyrks av försvarets civilförvaltning, torde anslaget böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fritidsundervisning* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 250 000 kronor.

[169] 45. **Försvarsfilm**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	520 000	500 285	44 140
1954/55 (statsliggaren s. 299)	520 000		
1955/56 (förslag)	520 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i huvudsak bunden.

Försvarets civilförvaltning hemställer att anslaget, såvitt avser militär undervisningsfilm, uppföres med oförändrat belopp. Ämbetsverket räknar

härvid med att en befattning för filmregissör vid envar av försvarsgrensstabernas filmdetaljer med avlöning i form av arvode enligt numera löneklass 1:27, en befattning för materialförvaltare vid arméstabens filmdetalj med avlöning i form av arvode enligt löneklass 1:17 och ett tekniskt biträde vid marinstabens filmdetalj i lönegrad Cg 8 överföres till respektive försvarsgrenars avlöningsanslag. Filmregissörerna, materialförvaltaren och det tekniska biträdet föreslås erhålla extra ordinarie anställning och inplaceras, filmregissörerna i 27 lönegraden, materialförvaltaren i 17 lönegraden och det tekniska biträdet i oförändrat 8 lönegraden. Härigenom beräknas medelsbehovet under anslaget komma att minska med i runt tal 73 000 kronor. Med hänsyn till den betydelse som numera tillmätas filmen i utbildningsverksamheten har emellertid civilförvaltningen stannat vid att föreslå att anslaget upptages med samma belopp som för innevarande budgetår.

Chefen för försvarsstaben hemställer om oförändrad medelsanvisning såvitt avser upplysnings- och propagandafilm.

Departementschefen

Kostnaderna för avlöning till ifrågavarande filmregissörer samt till materialförvaltaren och tekniska biträdet bör alltjämt bestridas från förevarande anslag. Jag räknar icke med ändrad anställningsform eller ändrade löneförmåner för dessa befattningshavare.

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsfilm* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 520 000 kronor.

[170] 46. Publikations- och blankettryck

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	2 300 000	2 535 438
1954/55 (statsliggaren s. 300)	2 300 000	
1955/56 (förslag)	2 400 000	

Försvarets civilförvaltning framhåller att en anslagshöjning synes erforderlig med hänsyn till anslagsbelastningen för budgetåret 1953/54. Emellertid räknar ämbetsverket för budgetåret 1955/56 med viss kostnadsminskning beroende dels på sänkta tryckningskostnader och dels på minskad omfattning av tryckningsverksamheten. Med hänsyn härtill föreslår ämbetsverket att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

Med hänsyn till belastningen å anslaget under det sistförflutna budget-
året föreslår jag att anslaget höjes med 100 000 kronor till 2 400 000 kronor.
Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Publikations- och blankettryck* för budgetåret 1955/56
anvisa ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor.

[171] 47. **Lottaorganisationen**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	600 000	712 628	75 534
1954/55 (statsliggaren s. 300)	600 000		
1955/56 (förslag)	600 000		

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54
omkring 20 000 kronor bundna.

Överstyrelsen för Riksförbundet Sveriges Lottakårer (skr. ^{18/6} 1954) har
beräknat medelsbehovet för budgetåret 1955/56 till i runt tal 1 670 000
kronor. Av ökningen 1 070 000 kronor belöper 44 000 kronor på administra-
tions- och upplysningsverksamhet, 716 000 kronor på utbildningskostnader
samt 310 000 kronor på förnödenheter och materiel m. m.

Försvarets civilförvaltning anser sig, av skäl som anförts under anslaget
Armén: Frivilliga befälsutbildningsrörelsen m. m., icke kunna tillstyrka
någon höjning av anslaget.

Departementschefen

Jag anser mig alltså icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget
utan förordar att detsamma uppföres med oförändrat belopp. Jag hem-
ställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lottaorganisationen* för budgetåret 1955/56 anvisa
ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

[172] 48. **Vissa signalförbindelser m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	1 5 000 000	4 327 888	6 999 277
1954/55 (statsliggaren s. 301)	5 000 000		
1955/56 (förslag)	6 000 000		

¹ Därutöver 2 000 000 kronor anvisade på tilläggsstat.

Av reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i
runt tal 5 300 000 kronor bundna genom utlagda beställningar.

För innevarande budgetår har riksdagen medgivit, att utöver det anvisade anslaget beställningar på materiel får utläggas inom en kostnadsram av 10 000 000 kronor.

Chefen för försvarsstaben framlägger i sina medelsäskanden för nästa budgetår en plan rörande medelsbehovet under anslaget för tioårsperioden 1955/56—1964/65. Kostnaderna för de i planen upptagna materielanskaffningarna m. m. uppgår till sammanlagt 87 996 000 kronor, varav 10 729 000 kronor belöper på underhåll och återstoden, 77 267 000 kronor, på nyanskaffning av materiel m. m. I planen föreslås införandet av ett bemyndigandesystem, som dock icke omfattar kostnaderna för underhåll, i enlighet med vad som för närvarande tillämpas beträffande försvarsgrenarnas materielanslag.

Den framlagda planen avser bland annat utbyggnad av fasta radiolänkförbindelser, anskaffning av operativa trådförbindelser och komplettering av krigstelegrafnätet. Medel har vidare beräknats för fortsatt utbyggnad av signalanläggningar för fullträffsäkra uppehållsplatser i enlighet med generalplanen för dessa, fortsatt anskaffning av kryptomateriel, underhåll m. m.

För nästa budgetår hemställer försvarsstabschefen dels om bemyndigande att utlägga beställningar på materiel m. m. inom en kostnadsram av 11 480 000 kronor och dels om ett anslag på 8 978 000 kronor. Av sistnämnda belopp avser 4 880 000 kronor betalningsutfall på det bemyndigande, som lämnats för budgetåret 1954/55, och 3 620 000 kronor på nu för nästa budgetår föreslaget bemyndigande. Återstoden, 478 000 kronor, avser kostnader för underhåll.

Under en annan anslagsrubrik, »Vissa gemensamma telemedel», äskar chefen för försvarsstaben härjämte ytterligare 600 000 kronor för anskaffning av viss materiel.

Ärendet är av sådan natur att närmare redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas av de handlingar, som kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Av den uppgjorda tioårsplanen framgår att betydande nyanskaffningar av signalmateriel m. m. anses nödvändiga under de närmaste åren. Såsom jag tidigare framhållit finner jag det vara angeläget att de brister som föreligger inom ifrågavarande område snarast möjligt blir täckta. Det ekonomiska läget gör det emellertid nödvändigt att anskaffnings- och anläggningsverksamheten sker i långsammare takt än vad som förutsättes i planen.

Utgifter för de ändamål, för vilka chefen för försvarsstaben för nästa

budgetår äskat medel under rubriken Vissa gemensamma telemedel, torde få bestridas från förevarande anslag.

Jag biträder förslaget att beträffande förevarande anslag övergå till ett system med beställningsbemyndiganden av samma slag som för närvarande tillämpas beträffande försvarsgrenarnas anslag till anskaffning av tygmateriel. Bemyndigandena torde emellertid även böra omfatta kostnaderna för underhåll.

Jag föreslår för nästa budgetår att bemyndigande utverkas att utlägga beställningar inom en kostnadsram av 8 000 000 kronor och att anslaget uppföres med 6 000 000 kronor. Beställningsverksamheten bör givas en sådan inriktning att behovet av medel för likvidering av beställningarna blir uppdelat på ett flertal budgetår och med i stort sett jämn fördelning på budgetåren.

Vid behandlingen av försvarsstabens avlöningsanslag förklarade jag mig icke kunna biträda ett av försvarsstabschefen framlagt förslag att överföra kostnaderna för avlöningar av viss personal för signalplanering från förevarande anslag till nämnda avlöningsanslag. Till ett samtidigt framlagt förslag om ändrad anställningsform för ifrågavarande personal tar jag icke nu ställning.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att medgiva utläggande av beställningar av signalmateriel m. m. inom en kostnadsram av 8 000 000 kronor;

b) till *Vissa signalförbindelser m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

[173] 49. **Anskaffning av taggtråd**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	2 500 000	2 097 449	1 214 520
1954/55 (statsliggaren s. 301)	500 000		
1955/56 (förslag)	500 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Fortifikationsförvaltningen hemställer att anslaget för nästa budgetår uppföres med 2 500 000 kronor.

Ärendet är av den natur att en närmare redogörelse för detsamma icke bör lämnas till statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar torde få inhämtas genom de handlingar, som kommer att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott.

Departementschefen

Jag kan för närvarande icke tillstyrka en höjning av anslaget utan föreslår att detsamma för nästa budgetår upptages med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anskaffning av taggtråd* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[174] 50. **Borttagande av pansarhinder m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	125 000	111 749	43 829
1954/55 (statsliggaren s. 301)	125 000		
1955/56 (förslag)	125 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

Fortifikationsförvaltningen hemställer, att anslaget höjes med 125 000 kronor. Ämbetsverket anför att krav framställts om borttagande av pansarhinder, värn och dylika befästningar huvudsakligen för att tillgodose civila intressen i samband med utbyggnad av trafikleder, hamnar, bostads- och industriområden m. m. Till ämbetsverket inkomna framställningar om medel till dylika åtgärder uppgår redan för innevarande budgetår till minst 400 000 kronor. Fortifikationsförvaltningen beräknar att medel för här ifrågakvarande ändamål kommer att erfordras i oförminskad omfattning under den närmaste tioårsperioden.

Departementschefen

Jag kan icke förorda någon höjning av anslaget utan föreslår att detsamma upptages med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Borttagande av pansarhinder m. m.* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

[175] 51. **Järnvägskrigsbromateriel**

	Anslag	Nettoutgift	Behållning
1953/54	2 000 000	23 424	1 976 576
1954/55 (statsliggaren s. 301)	2 000 000		
1955/56 (förslag)	2 000 000		

Reservationsbehållningen var vid utgången av budgetåret 1953/54 i sin helhet bunden.

I enlighet med förslag av armétygförvaltningen och under hänvisning till vad jag anfört vid anmälan av förevarande anslag i 1953 och 1954 års statsverkspropositioner (1953: 1, bil. 6, s. 230 och 1954: 1, bil. 6, s. 203) föreslår jag att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Järnvägskrigsbromateriel* för budgetåret 1955/56 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

E. Diverse

[176] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	50 000	50 000
1954/55 (statsliggaren s. 301)	50 000	
1955/56 (förslag)	59 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor därom anförd hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 59 000 kronor.

[177] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	457 000	668 600
1954/55 (statsliggaren s. 301)	481 000	
1955/56 (förslag)	663 000	

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av För flera huvudtitlar gemensamma frågor därom anförd hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1955/56 anvisa ett förslagsanslag av 663 000 kronor.

[178] 3. Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond

	Anslag	Nettoutgift
1953/54	15 286 000	15 422 319
1954/55 (statsliggaren s. 301)	15 502 000	
1955/56 (beräknat belopp) ...	15 600 000	

Under återopande av vad jag anförd vid behandlingen av motsvarande anslagsfråga för armén hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen